

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOI

Kolhoosiõiguslikke
akte

TARTU 1967

A

71175

A-28881_n

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

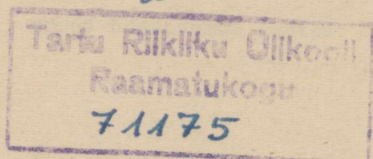
K O L H O O S I Õ I G U S L I K K E
A K T E

Koostanud: dotsent V. K e l d e r

Teine, täiendatud trükk

TARTU 1967

2

КОЛХОЗНО-ПРАВОВЫЕ АКТЫ

Составитель В.П. Кельдер

Издание второе, дополненное
На эстонском языке

Тартуский государственный университет
СССР, г.Тарту, ул. Ылмооли, 18

Vastutav toimetaja J. Ananjeva
Korrektor A. Norberg

=====

TRÜ rotaprint 1967. Paljundamisele antud
20.XI 1967. Trükipoognaid 12,75. Tingtrüki-
poognaid 11,6. Arvestuspöognaid 14,4. Trü-
kiarv 500. Paber 30x42. 1/4. MB 10119.

Tell. nr. 612.

Hind 40 kop.

S i s s e j u h a t u s .

Käesolevasse kolhoosiõiguslike aktide kogusse on koondatud olulisemad kehtivad kolhoosiõiguse aktid, mis on vajalikud nii praktikumide läbiviimiseks kui ka kolhoosiõiguse kursuse omandamiseks üldse. Eriti vajalik on olulisemate kolhoosiõiguslike aktide kättesaadavaks tegemine mittestatsionaarsetele üliõpilastele.

Käesoleva aktide kogu koostamine on tingitud asjaolust, et varasema perioodi aktid on avaldatud väga mitmesugustes kogudes, mis on raskesti kättesaadavad, viimase perioodi aktid aga "Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste kogus", millest pole õppetöö läbiviimiseks piisavat eksemplaride arvu.

"Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste kogust" võetud aktidele on alla juurde lisatud aastakäik, number ja artikkel, kus määrus on avaldatud (lühendatult ENSV MKK). Teine osa akte on võetud Eesti NSV Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudi kogumikust "Põllumajandusalaseid direktiive, seadusandlike ja ametkondlike akte" (Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn 1960), kusjuures akti lõpus on märgitud ka nende esialgne avaldamiskoht.

Lisaks sellele on kogumikku võetud veel mõningad materjalid, millega tutvumine on vajalik kursuse omandamiseks ja praktikumide läbiviimiseks.

Aktid on järjestatud kolhoosiõiguse programmi teemade järgi. Arvestades aktide vähesust pole jaotamist teemade järgi läbi viidud. Tekst on keeleliselt muutmata.

K o o s t a j a .

S i s u k o r d .

	Lk.
1. Põllumajandusliku artelli 1935.a. näidispõhikirj	8
2. Põllumajandusliku artelli põhikirjast ja kolhoosnikute initsiatiivi edasisest suurendamisest kolhoositootmise organiseerimisel ja artelli juhtimisel, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 6. märtsist 1956.a.	20
3. Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest, NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 9. märtsist 1955.a.	26
4. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi põhimääruse kinnitamise kohta, Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 24. augustist 1962.a.	31
5. Põllumajanduslikku tootmist juhtiva territooriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse, selle valitsuse nõukogu ja inspektor-organisatori põhimääruse kinnitamise kohta, EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 8. septembrist 1962.a.	37
6. Kolhooside ja sovhooside juriidilise teenindamise parandamisest, Eesti NSV põllumajandussaaduste tootmise ja varumise ministri käskkirj nr. 34 1. veebruarist 1965.a.	44
7. Kolhoosidele ja sovhoosidele kuuluvate loomade hukkumises või riisumises süüdi olevate isikute materiaalse vastutuse kohta, NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 17. veebruarist 1954.a.	54

8. Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 10. jaanuarist 1955.a. 55
9. Kolhooside, sovhooside ja teiste riiklike ning ühismajandite kultuuride ja istanduste kahjustamise eest määratud trahvide ja kahjutasude sundkorras sissenõudmise korrast, Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 18. septembrist 1956.a. . 57
10. Kolhoosnikute pensionid ja toetused. Kolhoosiliikmetele pensionide määramise ja väjamaksmise korra määrustik 17. oktoobrist 1964.a. 61
11. Kolhoosnikute igakuulisest avansseerimisest ja kolhoosides tehtava töö eest lisatasu maksmisest, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 6. märtsist 1956.a. 91
12. Kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmise kohta ühiskondliku tootmise arendamisel, Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 25. juunist 1966.a. . . . 94
13. Kolhoosnikute materiaalse stimuleerimise täiendavate abinõude kohta, EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 26. veebruarist 1962.a. 100
15. Agronoomide, zootehnikute ja muude põllumajanduse spetsialistide osatähtsuse suurendamise kohta kolhoosi- ja sovhoositootmise organiseerimises, EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 27. juulist 1962.a. 104
16. Hagi aegumise tähtaja lühendamisest kolhooside ja kolhoosnikute vahelistes vaidlustes normipäevade asjus, NSV Liidu KTK ja RKN-i määrus 26. juulist 1937.a. 111

17. Eesti NSV Elva (praeguse Tartu) rajooni Valguta põllumajandusliku artelli sisekorra eeskirjad 111
18. Kolhoosniku tööraamat 127
19. Töökaitsealase töö organiseerimisest kolhoosides, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ning Põllumajanduse ja Varumise Tööliste ja Teenistujate Ametiühingu Eesti Vabariikliku Komitee soovitus kolhoosidele 17. detsembrist 1958.a. 129
20. Kolhoosides tootmisega seoses olevate õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvelevõtmise ajutine määrus, Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 20. juuni 1958.a. määrusega 133
21. Kolhooside jaoks üldise arvelduste korra sisseseadmisest, NSV Liidu Riigipanga kiri 16. juunist 1958.a. 140
22. Põllumajanduslikus artellis kassaoperatsioonide teostamise eeskirjade ning põllumajandusliku artelli raamatupidaja ja revisjonikomisjoni põhimääruse kinnitamisest, Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 28. novembrist 1959.a. 145
23. Kolhoosnikute ja kolhooside põllumajandussaaduste ülejääkide turustamise paremast organiseerimisest, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 25. veebruarist 1961.a. 153
24. Põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu organiseerimise ümberkorraldamisest ja parandamisest, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 25. veebruarist 1961.a. 156

25. Ühiskondliku kontrolli organiseerimise kohta põllumajandussaaduste kvaliteedi määramise üle ja selle üle, kuidas varumisorganisatsioonid ja -ettevõtted sooritavad arveldusi kolhooside ja sovhoosidega, Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 14. septembrist 1962.a. 160
26. "Põllumajandustehnika" koondiste, samuti kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning -organisatsioonide varalise vastutuse kohta põllumajandusmasinate ja teiste materaaltehniliste vahendite tellimustest tulenevate kohustuste rikkumise eest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 14. septembrist 1966.a. 164
27. Põllumajandussaaduste kontraheerimise lepingute sõlmimise ja täitmise korra põhimäärus. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Varumiskomitee käskkiri nr. 16. jaanuarist 1966.a. 169
28. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus kolhooside tulumaksu kohta 10. aprillist 1965.a. 188
29. Kohtupraktikast kolhooside tsiviilasjades, NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määrus 26. märtsist 1960.a. 193

PÖLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI TUUPPOHIKIRI.

Vastu võetud teisel üleliidulisel kolhoosnikute-lööktööliste kongressil ja kinnitatud NSVL Rahvakomissaride Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee poolt 17. veebruaril 1935. a. (LSKK 1935, nr. 11, art. 82).

I. Eesmärgid ja ülesanded.

1. rajooni küla (staniitsa, huutori, kiš-laki, auuli) töötavad talupojad ühinevad vabatahtlikult põllumajanduslikuks artelliks, et ühiste tootmisvahendite ja ühise

organiseeritud tööga üles ehitada kollektiivne, s. t. ühiskondlik majapidamine, tagada täielik võit kulakute ja kõigi töötajate ekspluateerijate ning vaenlaste üle, tagada täielik võit viletsuse ja vaimse arenematususe üle, individuaalse väikemajapidamise mahajäämuse üle, saavutada kõrge tööviljakus ja tagada sel viisil kolhoosnikule parem elu.

Kolhooside tee, sotsialistlik tee on ainuõige tee töötavaile talupoegadele. Artelli liikmed kohustuvad tugevdama oma artelli, töötama ausasti, jagama kolhoosi tulusid töö järgi, kaitsma ühiskondlikku omandust, hoidma kolhoosi vara, hoidma traktoreid ja masinaid, hoolitsema hästi hobuste eest, täitma oma tööliste ja talupoegade riigi poolt antud ülesandeid, — ja sel viisil muutma oma kolhoosi bolševistlikuks ja kõik kolhoosnikud jõukaks.

II. Maa.

2. Kõik varem artelli liikmete maid jaotanud piirid kaotatakse ja kõik põllumaad muudetakse ühiseks artelli kollektiivselt kasutada olevaks maamassiiviks.

Artelli kasutuses olev maa (nagu iga muugi maa NSV Liidus) on üldrahvalik riigi omandus. Tööliste ja talupoegade riigi seaduste kohaselt kinnistatakse see artellile tähtajata kasutamiseks, s. o. igavesti¹, ja seda maad ei või osta, müüa ega artelli poolt välja rentida.

Igale artellile antakse rajooni nõukogude täitevkomitee poolt välja maa tähtajata kasutamise kohta² riiklik akt, kus on kindlaks määratud artelli kasutuses oleva maa suurus ja täpsed piirid, kusjuures nende maade vähendamine ei ole lubatav, lubatav on ainult nende suurendamine kas riikliku maafondi vabade maade arvel või üksiktalupidajate kasutada olevate maade ülejäägi arvel ning seda tingimusel, et ei tekiks eraldi asetsevaid põllulappe³.

Kollektiviseeritud põllumajanduslikest maadest eraldatakse igale kolhoosiperele isiklikult kasutada väike maatükk õue- ja aiamaaks (peenramaa, aed).

Kolhoosipere isiklikus kasutuses oleva õue- ja aiamaa suurus (arvestamata eluhoonete all olevat maad) võib kõikuda $\frac{1}{4}$ kuni $\frac{1}{2}$ hektaarini, üksikuis rajoonides kuni 1 hektaarini, olenevalt oblasti ja rajooni tingimustest, mis on kindlaks määratud liidu-

¹ Vt. NSVL RKN-i määrus 2. juunist 1938. a. «Kolhoosidelt maa ära võtmise korrast riiklikeks vajadusteks» (LMKK 1938, nr. 27, art. 177).

² Vt. NSVL RKN-i määrus 7. juulist 1935 «Põllumajanduslikele artellidele riiklike aktide väljaandmisest maa tähtajata (igavese) kasutamise kohta» (LSKK 1935, nr. 34, art. 300).

³ Maade eraldamise kohta Eesti NSV kolhooside ühiskondlikest maadest — vt. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 14. veebruarist 1949 nr. 86 «Maade eraldamise küsimuste läbivaatamise korrast» (ENSV Teataja 1949, 13, 89).

vabariikide põllutöö rahvakomissaride poolt NSV Liidu põllutöö rahvakomissari juhendite alusel¹.

3. Artelli ühine maamassiiv ei tohi mingil juhtumil väheneda. Artellist väljaastunud liikmeile maa jaotamine artelli maade arvelt on keelatud. Artellist väljaastunud võivad saada maad ainult riikliku maafondi vabadest maadest.

Artelli maad jaotatakse põldudeks vastavalt kinnitatud külvikorraale. Külvikorra põldudel kinnistatakse igale põllutöö brigaadile alaline põllutükk kogu külvikorra kestuseks.

Suuri loomakasvatustfarme omavais kolhoosides, kui seal on vaba maa, võib tarbe korral eraldada teatud maatükke, mis kinnistatakse farmi külge ja kasutatakse sõodakultuuride külviks farmi karjale.

III. Tootmisvahendid.

4. Kollektiviseeritakse: kõik tööloomad, põllumajanduslik inventar (ader, külvimasin, äke, viljapeksumasin, niidumasin), seemnetagavarad, sõodad kollektiviseeritud karja toitmiseks vajalikus ulatuses, artelli majapidamiseks tarvilikud majapidamishooned ning kõik põllumajandussaadusi ümbertöötavad ettevõtted.

Ei kollektiviseerita ja jäävad kolhoosipere isiklikku kasutusse: eluhooned, tema isiklik kari ja kodulinnud ning kolhoosipere isiklikus kasutuses oleva karja kasvatamiseks tarvilikud majapidamishooned.

Põllumajandusliku inventari kollektiviseerimisel jäetakse artelli liikmete isiklikku kasutusse õue- ja aiamaa harimiseks vajalik põllumajanduslik väikeinventar.

Kollektiviseeritud tööloomadest eraldab artelli juhatus tarbe korral mõned hobused artelli liikmete isiklike vajaduste teenendamiseks tasu eest.

Artell asutab tootliku iseloomuga sega-loomakasvatustfarmi või, kui karja on palju, asutatakse mitu tootliku iseloomuga spetsiaalset loomakasvatustfarmi.

5². Iga kolhoosipere teravilja-, puuvilla-, peedi-, lina-, kanepi-, kartuli-, juurvilja-, tee- ja tubakakasvatuse rajoonis võib omada isiklikuks kasutamiseks lehma, kuni kaks noorlooma, ühe emise põrsastega või, kui kolhoosi juhatus leiab tarviliku olevat, kaks emist põrsastega, kokku kuni 10 lammast ja kitse, piiramatul arvul kodulinde ja küülikuid ning kuni 20 mesipuud.

¹ Eesti NSV-s on kolhoosiperede õue-aiamaa suurus kindlaks määratud Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusega 24. veebruarist 1948, nr. 159 «Eesti NSV kolhoositalude õue-aiamaa suuruse, kolhoositalude isiklikus kasutuses olevate loomade arvu ja kolhooside ning kolhoosnikute mõningate soodustuste kohta» (ENSV Teataja 1948, 8, 35). Toimetus.

² Vt. NSVL RKN-i ja OK(b)P KK 21. jaanuari 1939. a. määrust nr. 93.

Iga kolhoosipere arenenud loomakasvatusega põllumajanduslikes rajoonides võib omada isiklikuks kasutamiseks 2—3 lehma ja peale selle noorkarja, 2—3 emist põrsastega, kokku 20—25 lamast ja kitse, piiramatul arvil kodulinde ja küülikuid ja kuni 20 mesipuid. Niisuguste rajoonide hulka kuuluvad näiteks: rändrajoonidega mittekokkupuutuvad põllumajanduslikud rajoonid Kasahstanis, Valgevene metsarikkad rajoonid, Ukraina Tšernigovi ja Kiievi oblasti, Lääne-Siberi krai Barabini stepi rajoonid ja Altai mägede Altai-äärsed rajoonid, Omski oblasti rajoonide Išimi ja Tobolski grupid, Baškiiria mägine osa, Ida-Siberi idaosa, Kaug-Ida krai põllumajanduslikud rajoonid, Põhja krai rajoonide Vologda ja Holmogorõ grupid.

Iga kolhoosipere mitteränd- ja poolränd-loomakasvatuse rajoonides, kus põllumajandus on vähesel tähtsusega, loomakasvatuse aga etendab otsustavat osa majapidamises, võib omada isiklikuks kasutamiseks 4—5 lehma ja peale selle noorkarja, kokku 30—40 lamast ja kitse, 2—3 emist põrsastega, piiramatul arvil kodulinde ja küülikuid, kuni 20 mesipuid, samuti aga ka üht hobust või kümõssi mära või 2 kaamelit või 2 eeslit või 2 hobueeslit. Niisuguste rajoonide hulka kuuluvad näiteks: Kasahstani loomakasvatuserajoonid, Kasahstani rändrajoonide naabruses olevad rajoonid, Turkmeenia, Tadžikistani, Kara-Kalpak'i ja Kirgiisia, Oirootia, Hakassi loomakasvatuserajoonid, Burjaat-mongoolia lääneosa, Kalmõki autonoomne oblast, Põhja-Kaukaasia Dagestani ANSV, Tšetšeeni-Inguši, Kabardiini-Balkaari, Karatšai ja Osseedi autonoomsete oblastite mägirajoonid, samuti Aserbaidžani, Armeenia ja Gruusia mägirajoonid.

Iga kolhoosipere rändloomakasvatuse rajoonides, kus põlluharimine ei oma peaaegu mingit tähtsust, loomakasvatuse on aga kõikehõlmavaks majapidamisvormiks, võib omada isiklikuks kasutamiseks 8—10 lehma ja peale selle noorkarja, kokku 100—150 lamast ja kitse, piiramatul arvil kodulinde, kuni 10 hobust, 5—8 kaamelit. Niisuguste rajoonide hulka kuuluvad näiteks Kasahstani rändrajoonid, Nagai rajoon, Burjaat-mongoolia rändrajoonid.

IV. Artelli ja tema juhatuse tegevus.

6. Artell kohustub juhtima oma kollektiivset majapidamist plaani järgi, täpselt kinni pidades tööliste ja talupoegade valitsuse organite poolt määratud põllumajandussaaduste tootmisplaanist ja artelli kohustustest riigi vastu.

Artell kohustub täpselt täitma: külvi, künni, vahelharimise, viljakoristamise, viljapeksu ja sügiskünni plaane, mis on koostatud kolhooside olukorda ja iseärasusi arvesse võttes, ning samuti riiklikku loomakasvatuse arendamise plaani.

Artelli juhatus ja kõik liikmed kohustuvad:

a) tõstma kolhoosi põldude viljakust õige külvikorra sisse-

seadmise ja sellest kinnipidamisega, läbi viima sügavkünni, umbrohtude hävitamise, laialdase ja põhjaliku keša- ja sügiskünni, tehniliste kultuuride õigeaegse ja hoolsa vahelharimise, õigeaegse puuvilla muldamise, nii tootliku iseloomuga loomakasvatusefarmide kui ka kolhoosiperede loomade sönniku väetiseks kasutamise, mineeraalväetiste kasutamise, põllumajanduslike kahjuritite vastu võitlemise, õigeaegse ja kadudeta viljakoristamise, niisutusseadeldiste kaitsmise ja puhastamise, metsade kaitsmise, põlde kaitsvate metsaribade istutamise ja kohalike maaorganite poolt kehtestatud agrotehnilistest eeskirjadest range kinnipidamise;

b) valima külviks kõige paremad seemned, puhastama need igasugusest prahist, hoolsalt hoidma neid varguse ja riknemise eest, hoidma neid puhtais tuulutatavais ruumides, laiendama sordivilja külvipinda;

c) laiendada külvipinda kogu artelli valduses oleva maa kasutamisele võtmisega, söötijäänud maade ülesharimise ja parandamisega, uudismaa tegemisega ja kolhoosi sisemise maakorraldusega;

d) täies ulatuses ära kasutama kollektiivseil aluseil artellile kuuluvad kõik olemasolevad veojõud, kogu inventari, põllumajandusriistad, seemned ja muud tootmisvahendid ning samuti kõik traktorid, mootorid, viljapeksumasinad, kombainid ja muud masinad, mis antakse tööliste ja talupoegade riigi poolt masinatraktorijaamade kaudu kolhoosidele abiks, õigesti hoolitseta kollektiviseeritud elus- ja elutu inventari eest, püüdes saavutada seda, et kollektiivse majapidamise kari ja inventar oleksid heas seisukorras;

e) organiseerima loomakasvatusefarme, seal aga, kus on selleks võimalusi, ka hobusekasvatusefarme, suurendama kariloomade arvu, teostama tõuaretamist ja suurendama karjasaaduste toodangut farmides, abistama oma artellis ausasti töötavaid liikmeid lehma ja väikeloomade soetamisel, sugutama aretatud tõuloomadega mitte ainult farmide karja, vaid ka artelliliikmete isiklikus kasutuses olevat karja, täitma kehtestatud zootehnilisi ja veterinaarseid eeskirju;

f) laiendada sööda tootmist, parandama heina- ja karjamaad, abistama ühiskondlikus tootmises ausasti töötavaid artelliliikmeid, kindlustades neile, kus võimalik, kolhoosi karjamaade kasutamise ja andes samuti võimalust mõõda normipäevade arvel sööta nende isiklikus kasutuses oleva karja jaoks;

g) arendama kõiki põllumajanduse muid tootmisharusid vastavalt kohalikele looduslikele tingimustele ning kodutöönduse liike vastavalt rajooni oludele, hoidma ja puhastama olemasolevaid tiike, ehitama uusi ning kasvatama neis kalu;

h) organiseerima ühiskondlikel alustel majapidamis- ja ühiskondlike hoonete ehitamist;

i) tõstma artelli liikmete töö kvalifikatsiooni, abistama kolhoosnikuid nende seast brigadiride, traktoristide, kombainerite,

autojuhtide, veterinaarvelskrite ja sanitaride, tallipoiste, sea- ja karjatalitajate, lamba- ja loomakarjaste ning kolhoosi laboratooriumi töötajate ettevalmistamisel;

j) tõstma artelli liikmete kultuurilist taset, juurutama ajalehti, raamatuid, raadiot, kino, asutama klubisid, raamatukogusid ja lugemistube, rajama saunu ja juuksetööstusi, sisse seadma valgeid ja puhtaid ajutisi eluruumi põldudel, korrastama küla tänavaid, istutama nende äärde mitmesuguseid puid, eriti aga viljapuid, abistama kolhoosnikuid nende elamu paremaks muutmisel ja kaunistamisel;

k) kaasa tõmbama naised tootmistööle kolhoosis ja artelli ühiskondlikku ellu, edutades andekaid ja vilunud naiskolhoosnikuid juhtivale tööle, vabastades neid võimalust mööda kodustest töödest lastesõimede, laste mängumurude jne. asutamisega.

V. Liikmed.

7. Artelli liikmeks vastuvõtmine toimub artelli liikmete üldkoosolekul, kes kinnitab juhatuse poolt esitatud uute liikmete nimestikud.

Artelli liikmeks võivad astuda kõik töötajad, nii naised kui mehed, kes on saanud 16 aastat vanaks.

Artelli ei võeta kulakuid ja neid isikuid, kellelt on valimisõigused ära võetud.

Märkus: Erand sellest reeglist lubatakse:

a) õigused kaotanud isikute nendele lastele, kes rea aastate jooksul tegutsesid ühiskondlikult kasuliku tööga ja töötavad kohusetundlikult;

b) neile endistele kulakuile ja nende perekonnaliikmeile, kes, olles välja saadetud nõukogudevastaste ja kolhoosidevastaste esinemiste eest, on uutest elukohtades 3 aasta jooksul oma ausa tööga ja nõukogude võimu poolt ettevõetud abinõude toetamisega näidanud, et nad on ennast parandanud.

Üksiktalunikud, kes on müünud oma hobused 2 aasta jooksul enne artelli astumist ja kel pole seemneid, võetakse artelli vastu tingimusel, et nad kohustuvad tasuma hobuse hinna ja seemned natuuras oma tuludest 6-aastase järeelmaksuga.

8. Artellist väljaheitmine võib toimuda ainult artelli liikmete üldkoosoleku otsusega, millest võtab osa vähemalt $\frac{2}{3}$ artelli liikmete üldarvust. Artelli liikmete üldkoosoleku protokollis tuleb tingimata ära näidata koosolekust osavõtnud kolhoosnikute arv ja väljaheitmise poolt hääletanute arv. Juhul, kui artelli liige kaebab edasi tema väljaheitmise otsuse peale rajooni nõukogude täitevkomiteele, lahendab küsimuse lõplikult rajooni nõukogude täitevkomitee presiidium artelli juhatuse esimehe ja kaebaja juuresolekul.

VI. Artelli ressursid.

9. Artelli astujad peavad tasuma rahalise sisseastumismaksu 20—40 rubla ulatuses iga pere kohta, olenedes nende majapidamise jõukusest. Sisseastumismaksud arvatakse artelli jagamatusse fondi.

10. Artelli liikmete kollektiviseeritud vara väärtusest (tööloomade, inventari, majapidamishoonete jne.) arvatakse $\frac{1}{4}$ kuni $\frac{1}{2}$ artelli jagamatusse fondi, kusjuures jõukamaile majandele kohaldatakse suuremat jagamata kapitali hulka arvamise protsenti. Ülejäänud vara arvatakse artelli liikme osamaksuks.

Artelli liikmega, kes artelli koosseisust lahkub, teeb juhatus lõpparve ja tagastab temale osamaksu rahas, kusjuures artellist lahkunut võib maaga varustada ainult väljaspool artelli maa-ala piire. Lõpparve tehakse reeglipäraselt majandusaasta lõpul.

11. Artelli poolt saadud viljasaagist ja loomakasvatuse saadustest artell:

a) täidab oma kohustused riigi vastu kohustuslike müüginormide ja seemnelaenu tagastamise alal, tasub natuuras masinatraktoriijaamale viimase töö eest vastavalt sõlmitud lepingule, mil on seaduse jõud, ning täidab kontraktatsioonilepingud;

b) varub seemne külviks ja vajaliku sööda karja kogu aastaseks toitmiseks ning loob samuti iga aasta uuendatava seemne ja sööda puutumatu tagavara aastase tarbimise 10—15% ulatuses ikalduse ja söödapuuduse juhuks;

c) loob üldkoosoleku otsusel toetusfondid invaliididele, vanadele, ajutiselt töövõimetuile, puudust kannatavaile punaarmeerlaste perekondadele, lastesõimele ja vaeslaste ülalpidamiseks, — kõik see ei tohi ületada 2% üldtoodangust;

d) eraldab artelli liikmete üldkoosolekul kindlaksmääratud ulatuses osa saadusi müügiks riigile või turul;

e) kõik ülejäänud artelli viljasaagi ja loomakasvatussaadused jaotab artell artelli liikmete vahel normipäevade järgi.

12. Artelli poolt saadud rahalistest tuludest artell:

a) tasub riigile seadusega kindlaksmääratud maksud, tasub esmajärjekorras kindlustusmaksud ja tagastab rahalised laenud;

b) teeb vajalikke kulutusi jooksvate tootmisvajaduste rahuldamiseks, näiteks põllutööriistade jooksev remont, karja ravimine, võitlus kahjurite vastu jne.;

c) katab artelli administratiiv-majanduslikud kulud, eraldades selleks mitte rohkem kui 2% rahalistest tuludest;

d) eraldab summasid kultuurilisteks vajadusteks, nagu näiteks kolhoosi kaadri ettevalmistamine, lastesõimele ja laste mängumurude organiseerimine, raadio sisseseadmine jne.;

e) täiendab artelli jagamatut fondi, et teha kulutusi põllutööriistade ja loomade ostuks, ehitusmaterjalide eest tasumiseks, ehitustöödeks väljastpoolt palgatud töölistele **töötasu** maksmiseks.

Jagamatute fondide täiendamiseks tehakse eraldamisi teravilja rajoonides mitte alla 12% ning mitte üle 15% ulatuses, tehniliste kultuuride ja loomakasvatuse rajoonides mitte alla 15%, kuid mitte üle 20% ulatuses artelli rahalistest tuludest;

f) artelli rahaliste tulude kogu ülejäänud summa jaotab artell oma liikmete vahel normipäevade järgi.

Kõik tulude laekumised kantakse tingimata artelli tulude arvele samal päeval, kui need laekuvad.

Nii tulude laekumise kui ka kulutamise kohta koostab artelli juhatus aasta-eelarve, mis jõustub alles pärast artelli liikmete üldkoosoleku poolt kinnitamist.

Juhatus võib summasid kulutada ainult eelarves ettenähtud punktide järgi; juhatuse poolt omavoliline summade ülekandmine kulude eelarve ühe punkti alt teise alla ei ole lubatav ja summade ülekandmiseks ühe punkti alt teise alla on juhatus kohustatud nõutava üldkoosoleku loa.

Kolhoosnike üldkoosoleku poolt kinnitatud kolhoosi tootmisvajaduste kulude aasta-eelarvest võib juhatus kuni viljasaagi väljavaadete lõpliku selgumiseni kulutada mitte üle 70% eelarves ettenähtud kulutustest. Ülejäänud 30% jääb reservi ja kulutatakse alles pärast viljasaagi väljavaadete lõplikku selgumist ja pärast kolhoosnike üldkoosoleku otsust.

Oma vabad rahasummad hoiab artell jooksval kontol pangas või hoiukassas. Jooksvalt kontolt summade mahakandmine toimub ainult artelli juhatuse korraldusel, mis on kehtiv ainult artelli esimehe ja arvepidaja allkirjaga. [NSVL RKN-i ja ÜK(b)P KK 14. detsembri 1938. a. määruse redaktsioonis (LMKK 1938, nr. 55, art. 308).]

VII. Töö organiseerimine, töötasu ja töödistsipliin.

13. Kõik tööd artelli majapidamises tehakse artelli liikmete isikliku tööga vastavalt üldkoosoleku poolt vastuvõetud sisekorraeeskirjadele. Põllumajanduslikeks töödeks palga alusel on lubatud tööle võtta ainult erialaste teadmiste ja ettevalmistusega isikuid (agronoome, insenere, tehnikuid jne.).

Ajutiste tööliste palkamine on lubatav ainult erilistel juhtudel, kui kiireiseloomulisi töid pole võimalik täita nõutavaks tähtjaks artelli liikmete olemasolevate jõududega nende täiel koormusel ning samuti ehitustöödeks.

14. Artelli liikmeist moodustab juhatus tootmisbrigaade.

Põllutööbrigaadid moodustatakse vähemalt ühe külvikorra kestuseks.

Põllutööbrigaadile määratakse maatükid külvikorra põldudel külvikorra kestuseks.

Igale põllutööbrigaadile kinnistab kolhoosi juhatus erilise aktiga kogu temale tarviliku inventari, tööloomad ja majapidamis-hooned.

Loomakasvatuse brigaadid moodustatakse vähemalt 3 aastaks.

Igale loomakasvatuse brigaadile kinnistatakse artelli juhatus poolt tooflik kari, karja teenindamiseks vajalik inventar ja veo-vahendid ning loomakasvatuseks vajalikud hooned.

Töö artelli liikmete vahel jaotab otseselt brigadir, kes on kohustatud kasutama iga oma brigadi kolhoosnikut kõige paremal viisil, lubamata tööjaotusel mingit onupojapoliitikat või perekondlik-kust ja rangelt arvestades igaühe töökvalifikatsiooni, kogemusi ja füüsilist jõudu, rasedate ja imetavate naiste suhtes aga — vajadust kergendada nende tööd, vabastades naised töödest üheks kuuks enne sünnitamist ja üheks kuuks pärast sünnitamist, säilitades neile ülalpidamise selle 2 kuu eest nende poolt keskmiselt välja-töötatud normipäevade pooles ulatuses.

15. Põllumajanduslikke töid artellis tehakse tükitöö alusel.

Artelli juhatus poolt töötatakse välja ja kinnitatakse kolhoosnikute üldkoosoleku poolt kõigi põllumajanduslike tööde töö-normid ja iga töö tasuarvestus normipäevades.

Iga töö suhtes määratakse kindlaks töönormid, mis on jõukoha-sed kohusetruult töötavale kolhoosnikule, arvestades tööloomade, masinate ja pinnase seisukorda. Iga töö, näiteks hektaari üles-kündmine, hektaari külvamine, hektaari puuvilla muldamine, tonni teravilja peksmine, tsentneri peedi ülesvõtmine, hektaari lina kit-kumine, hektaari lina kastmine, liitri piima lüpsmine jne. hinna-takse normipäevades olenevalt töötajalt nõutavast kvalifikatsioo-nist, töö keerulisusest, raskusest ja vajalikkusest artellile.

Vähemalt kord nädalas arvutab brigadir iga kolhoosniku poolt tehtud töö ning vastavalt kindlaksmääratud **tasuarvestusele** mää-rab kolhoosniku tööraamatusse tema poolt väljatöötatud normi-päevade arvu.

Artelli juhatus paneb iga kuu välja artelli liikmete nimekirja, kus on ära näidatud nende poolt kuu jooksul tehtud normipäevade arv.

Iga kolhoosniku aasta töökokkuvõte ja tulu kinnitatakse peale arvepidaja tingimata brigadiri ja artelli esimehe poolt. Iga artelli liikme poolt tehtud normipäevade arvestusleht pannakse välja üldiseks teadmiseks hiljemalt kaks nädalat enne üldkoosolekut, millel kinnitatakse artelli tulude jaotus.

Kui põllutööbrigaad saab hea töö tulemusena temale kinnista-tud maatükkidelt kolhoosi keskmisest suurema viljasaagi või looma-kasvatuse brigaad parema töö tulemusena tagab lehmade suurema piimaanni, karja hea toitumuse ja noorkarja täieliku alalhoidmise, siis kõigile säärase brigadi liikmeile määrab artelli juhatus lisa-tasu kuni 10% ulatuses nende poolt tehtud normipäevade kogu-

arvust, brigaadi väljapaistvaile lõõktöölisele — kuni 15% ulatuses, brigadirile ja farmi juhatajale aga kuni 20%.

Kui põllutööbrigaad halva töö tulemusena saab temale kinnistatud maatükkidelt kolhoosi keskmisest madalama viljasaagi või loomakasvatusebrigaad halva töö tulemusena saavutab keskmisest vähema piimaanni, toidab karja halvasti ja hoiab vähem alal noorkarja, siis kõigi säärase brigaadi liikmete tuludest arvab juhatus maha kuni 10% nende poolt tehtud normipäevade koguarvust.

Artelli tulude jaotus liikmete vahel toimub ainult iga artelli liikme poolt väljatöötatud normipäevade arvu järgi.

16. Rahalist avanssi võib artelli liikmele välja anda aasta jooksul mitte enam kui 50% ulatuses tema töö eest saadaolevast summast.

Avansid natuuras annab juhatus artelli liikmeile välja alates viljapeksu algusest 10—15% ulatuses kolhoosi sisetarviduseks määratud pektud teraviljast.

Tehnilisi kultuure kasvatavas artellis antakse rahalist tasu artelli liikmeile ära ootamata riigile puuvilla, lina, kanepi, peedi, tubaka jne. andmise lõppu, vaid vastavalt saagi äraandmisele kord nädalas 60% ulatuses sellest rahast, mis artell saab äraantud toodangu eest.

17. Kõik artelli liikmed kohustuvad hoolikalt hoidma oma kolhoosi omandust ja kolhoosi põldudel töötavaid riigi masinaid, töötama ausalt, alluma põhikirja nõuetele, üldkoosoleku ja juhatuse otsustele, täitma sisekorra-eeskirju, korralikult täitma juhatuse ja brigadiri poolt neile määratud töid ja ühiskondlikke kohustusi, rangesti pidama töödistsipliini.

Ebaökonomse ja hooletu suhtumise eest ühiskondlikusse varasse, vabandavate põhjusteta töölt puudumise, halvakvaliteedilise töö ja teiste **töödistsipliini** põhikirja rikkumiste eest määrab juhatus **süüdlastele** karistused vastavalt sisekorra-eeskirjadele, näiteks ümber teha halvakvaliteediline töö normipäevi juurde arvamata, hoiatus, noomitus, laitus üldkoosolekul, mustale tahvlile panemine, ajutine töölt kõrvaldamine.

Neil juhtudel, kui kõik artelli poolt tarvituselevõetud kasvatuse ja karistusabinõud jäävad tulemusteta, esitab juhatus üldkoosolekule parandamatute artelli liikmete suhtes nende artellist väljaheitmise ettepaneku.

Väljaheitmine toimub põllumajandusliku artelli põhikirja punktis 8 ettenähtud korras.

18. Igasugust kolhoosi ühiskondliku ja riikliku omandi varastamist, kahjurlikku suhtumist artelli varasse, karjasse ning masinatraktorijaamade masinasse loetakse artelli poolt kolhoosi ühise ettevõtte reetmiseks ja rahvavaenlaste abistamiseks.

Säärsed kolhoosi põhialuste rikkumises süüdi olevad isikud antakse artelli poolt kohtu alla karistamiseks tööliste ja talupoegade riigi seaduste kogu rangusega.

VIII. Artelli asjaajamine.

19. Artelli asjaajamist juhib artelli liikmete üldkoosolek, koosolekute vaheajal aga üldkoosolekul valitud juhatus.

20. Üldkoosolek on artelli juhtimise kõrgeim organ.

Üldkoosolek:

a) valib artelli esimehe ja artelli juhatus, samuti artelli revisjonikomisjoni, kusjuures revisjonikomisjon kinnitatakse rajooni nõukogude täitevkomitee poolt;

b) võtab vastu uusi liikmeid ja heidab artellist välja;

c) kinnitab aasta tootmisplaani, tulude ja kulude eelarve, ehitustööplaani, töönormid ja tasuarvestuse normipäevades;

d) kinnitab lepingu masina-traktorijaamaga;

e) kinnitab juhatus aasta-aruande koos revisjonikomisjoni kohustusliku otsusega ning samuti juhatus aruanded tähtsamate põllumajanduslike hoogtööde kohta;

f) kinnitab igasuguste fondide suuruse ning saaduste ja raha hulga, mis kuulub väljaandmisele normipäevade eest;

g) kinnitab artelli sisekorra-eeskirjad.

Kõigis põhikirja käesolevas punktis nimetatud küsimustes on artelli juhatus otsused ilma üldkoosoleku kinnitusega kehtetud.

Üldkoosolek on otsusevõimeline vähemalt $\frac{1}{2}$ artelli liikmete osavõtul kõigi küsimuste lahendamisel, välja arvatud artelli juhatus ja esimehe valimise, artellist väljaheitmise ja mitmesuguste fondide suuruse määramise küsimused, mille otsustamiseks on nõutav liikmete üldarvust vähemalt $\frac{2}{3}$ liikmete osavõtt üldkoosolekust.

Üldkoosoleku otsused võetakse vastu liht-hääletenamusega lahtisel hääletamisel.

21. Artelli asjaajamise juhtimiseks valib artelli liikmete üldkoosolek 2 aastaks 5—9-liikmelise juhatus, olevalt artelli suuruselt.

Artelli juhatus on artelli täidesaatev organ ja vastutab artelli liikmete üldkoosoleku ees artelli töö eest ja riigi ees artelli kohustuste täitmise eest.

22. Artelli ja tema brigaadide töö alatiseks juhtimiseks, samuti juhatus otsuste täitmise pidevaks kontrolliks valib artelli üldkoosolek artelli esimehe, kes on ühtlasi ka juhatus esimees.

Esimees on kohustatud juhatus kokku kutsuma vähemalt 2 korda kuus jooksvate asjade arutamiseks ja vastavate otsuste vastuvõtmiseks.

Esimehe ettepanekul valib juhatus esimehele abiks juhatus liikmete hulgast esimehe asetäitja.

Esimehe asetäitja allub kogu oma töös esimehe näpunäitele.

23. Brigadirid ja loomakasvatusefarmide juhatajad määratakse artelli juhatus poolt vähemalt 2 aastaks.

24. Raamatupidamiseks ja varade arvestamiseks määrab juhatus artelli liikmete hulgast või palkab väljastpoolt arvepidaja. Arve-

pidaja peab raamatuid ja arvestust määratud vormide järgi ja allub täielikult artelli juhatusele ja esimehele.

Arvepidajal ei ole mingisuguseid õigusi artelli ressursside iseisvaks käsutamiseks, avansside väljaandmiseks ega naturaalfondide kulutamiseks. Need õigused on ainult artelli juhatusel ja esimehel. Kõik artelli rahalised kuludokumendid kirjutatakse alla peale arvepidaja artelli esimehe või tema asetäitja poolt.

25. Revisjonikomisjon kontrollib juhatuse kogu majanduslik-rahalist tegevust, kontrollib, kas kõik rahalised ja naturaalsissetulekud on kantud artelli tuludesse, kas peetakse kinni põhikirjas ettenähtud summade kulutamise korrast, kas hoitakse artelli vara küllaldase hoolsusega, kás ei esine artelli varade ja raha riisumisi ja raiskamisi, kuidas artell täidab oma kohustusi riigi vastu, kuidas tasub oma võlgu ja kuidas nõuab võlgu sisse võlgnikelt.

Koos sellega kontrollib revisjonikomisjon hoolsasti kõiki artelli ja selle liikmete vahelisi arveid, avastab iga väärarvestuse juhtumi, normipäevade ekslikud juurdearvestused, mitteõigeaegse tasumise normipäevade eest ja muud artelli ja tema liikmete huvide rikkumised.

Revisjonikomisjon toimetab revideerimist 4 korda aastas. Aastaruande kohta avaldab revisjonikomisjon oma arvamuse üldkoosolekule, mille üldkoosolek kuulab ära vahetult pärast juhatuse aruannet. Revisjoniakti kinnitab üldkoosolek.

Oma tegevusest annab revisjonikomisjon aru artelli liikmete üldkoosolekule.

**PÖLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJAST JA KOLHOOSNIKUT
INITSIATIIVI EDASISEST SUURENDAMISEST KOLHOOSITOOTMISE
ORGANISEERIMISEL JA ARTELLIDE JUHTIMISEL**

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NOUKOGU
MÄÄRUS NR. 312 6. MÄRTSIST 1956

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu omistavad esmajärgulist tähtsust kolhooside ühismajapidamise igakülgsele arendamisele ja tugevdamisele ning kõigi põllumajandusliku tootmise harude taseme järsule tõstmisele, tuginedes sealjuures tööviljakuse edasisele tõusule, üha kasvavale organisatsioonilisele ja tehnilisele abile, mida riik kolhoosidele annab, ja kolhooside ning kolhoosnikute endi initsiatiivi suurendamisele kollektiivse majapidamise organiseerimisel ja juhtimisel, vastavalt kohalikele tingimustele.

Kommunistliku partei ja Nõukogude riigi juhtimisel viidi meie maal industrialiseerimise alusel läbi täielik kollektiviseerimine. Külas on loodud uus, sotsialistlik kord, mis kujundas põhjalikult ümber tootmise ja kümnete miljonite talupoegade igapäevase elu alused. Laialipillatud ja primitiivse talumajanduse asemel loodi meie maal kollektiivne põllumajanduslik suurtootmine, mis võimaldab laialdaselt rakendada uut tehnikat, kasutada kõiki eesrindliku teaduse saavutusi ja anda rohkem kaubatoodangut. Kolhoosikord lõi uue, sotsialistliku tööorganisatsiooni ja kõrgema tööviljakuse, ning rajas sellega avara tee kõigi nõukogude küla töötajate jõukaks eluks. Kollektiivmajandeid organiseerides lähtusid kommunistlik partei ja Nõukogude riik ja lähtuvad praegugi sellest, et kõrgemat tööviljakust ja uue ühiskondliku distsipliini edasist tugevnemist kolhoosides võib saavutada ainult siis, kui kolhoosnikud näitavad üles tõelist omaalgatust ja võtavad aktiivselt osa artelli majanduse juhtimisest.

Väga tähtsaks sündmuseks kolhoosikorra tugevdamisel oli põllumajandusliku artelli tüüpõhikirja vastuvõtmine kolhoosnikute teisel kongressil. Selles põhikirjas üldistati kogemused, mis kollektiivmajapidamise juhtimise alal olid selleks ajaks olemas. Põhikirja vastuvõtmise ajast on nüüd üle kahekümne aasta möödas. Selle aja jooksul on kolhoosiküla elus toimunud suured muutused, on omandatud uusi ja rikkalikke kogemusi mitme tootmisharuga ühismajapidamise ülesehitamise alal. Kolhoositalurahva poliitiline teadlikkus on kasvanud, kolhoosnikud saavad nüüd paremini üldriiklikest huvidest aru, veelgi kindlamaks on kujunenud töölisklassi ja talurahva liit, milles töölisklass etendab juhtivat osa. Kolhoositootmiste on loodud uus materiaalne ja tehniline baas.

Käesoleval ajal on kolhoosides peaaegu täielikult mehhaniseeritud kõik põllutööd, tööde mehhaniseerimise tase loomakasvatuses ja feistes kolhoositootmise harudes tõuseb. Tihedamaks ja kindlamaks on kujunenud ka kolhooside vahekorrad masina-traktorijahmadega, mis on praegu otsustavaks jõuks kolhooside ühismajapidamises.

ise edasiarendamisel. Meie maal leidis aset kolhooside liitumine. Masina-traktorijaamade ja kolhooside tugevdamiseks on suunatud sisse juhtivate töötajate ja spetsialistide kaadrit. Tavaliselt juhivad nüüd masina-traktorijaamu ja kolhoose kogemustega töötajad, kes suudavad mitme tootmisharuga suurmajapidamise organiseerimise küsimusi praktiliselt lahendada. Rakendatakse suuri riiklike abinõusid selleks, et tõsta kolhooside ja kolhoosnikute materilist huvi põllumajandusliku tootmise arendamise vastu. On sisse viidud uus põllumajanduse planeerimise kord, kolhoosidele on antud võimalus kaubatoodangu mahu kohta antud riiklike ülesannete alusel ise planeerida kogu ühismajapidamise arendamist vastavalt kohalikele tingimustele, et saada maksimaalne hulk põllumajandustoodangut iga saja hektari põllumajanduslike kõlvikute kohta, minimaalse töö- ja vahendite kuluga ühele toodanguühikule. Nendes tingimustes, kus kolhooside ülesehitustöö on tõusnud ühele arenemisastmele ja kus kolhoosidel tuleb lahendada uusi ülesandeid põllumajandusliku tootmise edasiarendamiseks, ei hõlma põllumajandusliku artelli tüüpõhikiri enam kõiki kolhooside mitmekülgse elu ja tegevuse külgi, real juhtudel kitsendab ta kolhoosidele initsiatiivi niisuguse ühismajapidamise juhtimise korra sisseviimisel, mis kõige paremini vastab kolhoositöö konkreetsetele tingimustele.

Rohkearvulistes kirjades, mis NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu ministrite Nõukogu on kolhoosidelt ja kolhoosnikutelt saanud, on nähtav, et eelkõige põllumajandusliku artelli tüüpõhikirja ülesannete sätete muutmiseks, eriti agatõstetakse üles küsimusi, mis puudutavad aiamaa andmise korda ja selle suurust, kolhoosipere liikide omanduses olevate kariloomade arvu, kolhoosikarjamaade kasutamist, normipäevade miinimumi kindlaksmääramist, kolhoosnikute väljaheitmist kolhoosidest, tulude jaotamist, kolhoosijuhate ülesannete õiguste laiendamist ja muid küsimusi. Kolhoosnikud märgivad rõõmuga, et kolhoosiperele aiamaa andmine niisuguses korras, nagu seda põllumajandusliku artelli tüüpõhikiri ette näeb, on ennelt olenemata sellest, kuidas tööjõulised kolhoosiliikmed ühismajapidamisest oma tööga osa võtavad, on kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku kindlustamise ülesannetega vastuolus. Hooletutel kolhoosnikutel, kes töötavad välja vähe normipäevi, on ühe kord aga ka inimestel, kes on kolhoosiga igasuguse tööalase tegevuse tegelikult katkestanud, on sageli suured aiamaad, nad kasutavad kolhoosi karjamaad ja saavad muid kolhoosnikutele ettenähtavaid soodustusi, kuid ei täida samal ajal elementaarseid kolhoosipere kohustusi. Tagajärjeks on see, et ausalt töötavatel kolhoosnikutel lasub kogu vastutus kollektiivse majapidamise tulemustest, kolhoosi kohustuste täitmise eest riigi ees, hooletud kolhoosnikud aga, kes ei võta oma tööga artelli ühismajapidamisest osa, ei kasutavad kõiki kolhoosniku soodustusi ja paisutavad oma isiklikku majapidamist ühismajapidamise kahjuks, s. o. kõigi artelli liikmete huvide kahjuks.

Kõik kolhooside ülesehitustöö kogemused kõnelevad veenvalt

Igale põllutööbrigaadile kinnistab kolhoosi juhatus erilise aktiga kogu temale tarviliku inventari, tööloomad ja majapidamis-
hooned.

Loomakasvatusbriгаadid moodustatakse vähemalt 3 aastaks.

Igale loomakasvatusbriгаadile kinnistatakse artelli juhatus poolt tootlik kari, karja teenindamiseks vajalik inventar ja veo-
vahendid ning loomakasvatuseks vajalikud hooned.

Töö artelli liikmete vahel jaotab otseselt brigadir, kes on kohus-
tatud kasutama iga oma briгаadi kolhoosnikut kõige paremal vii-
sil, lubamata tööjaotusel mingit onupojapoliitikat või perekondlik-
kust ja rangelt arvestades igäühe töö kvalifikatsiooni, kogemusi ja
füüsilist jõudu, rasedate ja imetavate naiste suhtes aga — vajadust
kergendada nende tööd, vabastades naised töödest üheks kuuks
enne sünnitamist ja üheks kuuks pärast sünnitamist, säilitades
neile ülalpidamise selle 2 kuu eest nende poolt keskmiselt välja-
töötatud normipäevade pooles ulatuses.

15. Põllumajanduslikke töid artellis tehakse tükitöö alusel.

Artelli juhatuse poolt töötatakse välja ja kinnitatakse kol-
hoosnikute üldkoosoleku poolt kõigi põllumajanduslike tööde töö-
normid ja iga töö tasuarvestus normipäevades.

Iga töö suhtes määratakse kindlaks töönormid, mis on jõukoha-
sed kohusetruult töötavale kolhoosnikule, arvestades tööloomade,
masinate ja pinnase seisukorda. Iga töö, näiteks hektaari üles-
kündmine, hektaari külvamine, hektaari puuvilla muldamine, tonni
teravilja peksmine, tsentneri peedi ülesvõtmine, hektaari lina kit-
kumine, hektaari lina kastmine, liitri piima lüpsmine jne. hinna-
takse normipäevades olenevalt töötajalt nõutavast kvalifikatsioo-
nist, töö keerulisusest, raskusest ja vajalikkusest artellile.

Vähemalt kord nädalas arvutab brigadir iga kolhoosniku poolt
tehtud töö ning vastavalt kindlaksmääratud **tasuarvestusele mää-**
rib kolhoosniku tööraamatusse tema poolt väljatöötatud normi-
päevade arvu.

Artelli juhatus paneb iga kuu välja artelli liikmete nimekirja,
kus on ära näidatud nende poolt kuu jooksul tehtud normipäevade
arv.

Iga kolhoosniku aasta töökokkuvõte ja tulu kinnitatakse peale
arvepidaja tingimata brigadiri ja artelli esimehe poolt. Iga artelli
liikme poolt tehtud normipäevade arvestusleht pannakse välja
üldiseks teadmiseks hiljemalt kaks nädalat enne üldkoosolekut,
millel kinnitatakse artelli tulude jaotus.

Kui põllutööbrigaad saab hea töö tulemusena temale kinnista-
tud maatükkidelt kolhoosi keskmisest suurema viljasaagi või looma-
kasvatusbriгаad parema töö tulemusena tagab lehmade suurema
piimaanni, karja hea toitumuse ja noorkarja täieliku alalhoidmise,
siis kõigile säärase briгаadi liikmeile määrab artelli juhatus lisa-
tasu kuni 10% ulatuses nende poolt tehtud normipäevade kogu-

arvust, brigaadi väljapaistvaile lööktöolistele — kuni 15% ulatuses, brigadirile ja farmi juhatajale aga kuni 20%.

Kui põllutööbrigaad halva töö tulemusena saab temale kinnistatud maatükkidelt kolhoosi keskmisest madalama viljasaagi või loomakasvatubrigaad halva töö tulemusena saavutab keskmisest vähema piimaanni, toidab karja halvasti ja hoiab vähem alal noorkarja, siis kõigi säärase brigaadi liikmete tuludest arvab juhatus maha kuni 10% nende poolt tehtud normipäevade koguarvust.

Artelli tulude jaotus liikmete vahel toimub ainult iga artelli liikme poolt väljatöötatud normipäevade arvu järgi.

16. Rahalist avanssi võib artelli liikmele välja anda aasta jooksul mitte enam kui 50% ulatuses tema töö eest saadaolevast summast.

Avansid natuuras annab juhatus artelli liikmeile välja alates viljapeksu algusest 10—15% ulatuses kolhoosi sisetarviduseks määratud pekstud teraviljast.

Tehnilisi kultuure kasvatavas artellis antakse rahalist taset artelli liikmeile ära ootamata riigile puuvilla, lina, kanepi, peedi, tubaka jne. andmise lõppu, vaid vastavalt saagi äraandmisele kord nädalas 60% ulatuses sellest rahast, mis artell saab äraantud toodangu eest.

17. Kõik artelli liikmed kohustuvad hoolikalt hoidma oma kolhoosi omandust ja kolhoosi põldudel töötavaid riigi masinaid, töötama ausalt, alluma põhikirja nõuetele, üldkoosoleku ja juhatus otsustele, täitma sisekorra-eeskirju, korralikult täitma juhatus ja brigadiri poolt neile määratud töid ja ühiskondlikke kohustusi, rangesti pidama töödistsipliini.

Ebaökonomse ja hooletu suhtumise eest ühiskondlikusse varasse, vabandavate põhjusteta töölt puudumise, halvavaliteedilise töö ja teiste **töödistsipliini** põhikirja rikkumiste eest määrab juhatus **süüdlastele** karistused vastavalt sisekorra-eeskirjadele, näiteks ümber teha halvavaliteediline töö normipäevi juurde arvamata, hoiatus, noomitus, laitus üldkoosolekul, mustale tahvliile panemine, ajutine töölt kõrvaldamine.

Neil juhtudel, kui kõik artelli poolt tarvituselevõetud kasvatuse ja karistusabinõud jäävad tulemusteta, esitab juhatus üldkoosolekule parandamatute artelli liikmete suhtes nende artellist väljaheitmise ettepaneku.

Väljaheitmine toimub põllumajandusliku artelli põhikirja punktis 8 ettenähtud korras.

18. Igasugust kolhoosi ühiskondliku ja riikliku omandi varastamist, kahjurlikku suhtumist artelli varasse, karjasse ning masinatraktorijaamade masinaisse loetakse artelli poolt kolhoosi ühise ettevõtte reetmiseks ja rahvavaenlaste abistamiseks.

Säärsed kolhoosi põhialuste rikkumises süüdi olevad isikud antakse artelli poolt kohtu alla karistamiseks tööliste ja talupoegade riigi seaduste kogu rangusega.

VIII. Artelli asjaajamine.

19. Artelli asjaajamist juhib artelli liikmete üldkoosolek, koosolekute vaheajal aga üldkoosolekul valitud juhatus.

20. Üldkoosolek on artelli juhtimise kõrgeim organ.

Üldkoosolek:

a) valib artelli esimehe ja artelli juhatuse, samuti artelli revisjonikomisjoni, kusjuures revisjonikomisjon kinnitatakse rajooni nõukogude täitevkomitee poolt;

b) võtab vastu uusi liikmeid ja heidab artellist välja;

c) kinnitab aasta tootmisplaani, tulude ja kulude eelarve, ehitustööplaani, töönormid ja tasuarvestuse normipäevades;

d) kinnitab lepingu masina-traktorijaamaga;

e) kinnitab juhatuse aasta-aruande koos revisjonikomisjoni kohustusliku otsusega ning samuti juhatuse aruanded tähtsamate põllumajanduslike hoogtööde kohta;

f) kinnitab igasuguste fondide suuruse ning saaduste ja raha hulga, mis kuulub väljaandmisele normipäevade eest;

g) kinnitab artelli sisekorra-eeskirjad.

Kõigis põhikirja käesolevas punktis nimetatud küsimustes on artelli juhatuse otsused ilma üldkoosoleku kinnitusega kehtetud.

Üldkoosolek on otsusevõimeline vähemalt $\frac{1}{2}$ artelli liikmete osavõtul kõigi küsimuste lahendamisel, välja arvatud artelli juhatuse ja esimehe valimise, artellist väljaheitmise ja mitmesuguste fondide suuruse määramise küsimused, mille otsustamiseks on nõutav liikmete üldarvust vähemalt $\frac{2}{3}$ liikmete osavõtt üldkoosolekust.

Üldkoosoleku otsused võetakse vastu liht-häälteenamusega lahtisel hääletamisel.

21. Artelli asjaajamise juhtimiseks valib artelli liikmete üldkoosolek 2 aastaks 5—9-liikmelise juhatuse, olenevalt artelli suuruselt.

Artelli juhatus on artelli täidesaatev organ ja vastutab artelli liikmete üldkoosoleku ees artelli töö eest ja riigi ees artelli kohustuste täitmise eest.

22. Artelli ja tema brigaadide töö alatiseks juhtimiseks, samuti juhatuse otsuste täitmise pidevaks kontrolliks valib artelli üldkoosolek artelli esimehe, kes on ühtlasi ka juhatuse esimees.

Esimees on kohustatud juhatuse kokku kutsuma vähemalt 2 korda kuus jooksvate asjade arutamiseks ja vastavate otsuste vastuvõtmiseks.

Esimehe ettepanekul valib juhatus esimehele abiks juhatuse liikmete hulgast esimehe asetäitja.

Esimehe asetäitja allub oma töös esimehe näpunäitele.

23. Brigadirid ja loomakasvatusfarmide juhatajad määratakse artelli juhatuse poolt vähemalt 2 aastaks.

24. Raamatupidamiseks ja varade arvestamiseks määrab juhatus artelli liikmete hulgast või palkab väljastpoolt arvepidaja. Arve-

pidaja peab raamatuid ja arvestust määratud vormide järgi ja allub täielikult artelli juhatusele ja esimehele.

Arvepidajal ei ole mingisuguseid õigusi artelli ressursside iseseisvaks käsutamiseks, avansside väljaandmiseks ega naturaalfondide kulutamiseks. Need õigused on ainult artelli juhatusel ja esimehel. Kõik artelli rahalised kuludokumendid kirjutatakse alla peale arvepidaja artelli esimehe või tema asetäitja poolt.

25. Revisjonikomisjon kontrollib juhatuse kogu majanduslik-rahalist tegevust, kontrollib, kas kõik rahalised ja naturaalsissetulekud on kantud artelli tuludesse, kas peetakse kinni põhikirjas ettenähtud summade kulutamise korrast, kas hoitakse artelli vara küllaldase hoolsusega, kás ei esine artelli varade ja raha riisumisi ja raiskamisi, kuidas artell täidab oma kohustusi riigi vastu, kuidas tasub oma võlgu ja kuidas nõuab võlgu sisse võlgnikelt.

Koos sellega kontrollib revisjonikomisjon hoolsasti kõiki artelli ja selle liikmete vahelisi arveid, avastab iga väärarvestuse juhtumi, normipäevade ekslikud juurdearvestused, mitteõigeaegse tasumise normipäevade eest ja muud artelli ja tema liikmete huvide rikkumised.

Revisjonikomisjon toimetab revideerimist 4 korda aastas. Aastaruande kohta avaldab revisjonikomisjon oma arvamuse üldkoosolekule, mille üldkoosolek kuulab ära vahetult pärast juhatuse aruannet. Revisjoniakti kinnitab üldkoosolek.

Oma tegevusest annab revisjonikomisjon aru artelli liikmete üldkoosolekule.

PÖLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJAST JA KOLHOOSNIKUTE INITSIAATIIVI EDASISEST SUURENDAMISEST KOLHOOSITOOTMISE ORGANISEERIMISEL JA ARTELLIDE JUHTIMISEL

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NOUKOGU
MÄÄRUS NR. 312 6. MÄRTSIST 1956

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu omistavad esmajärgulist tähtsust kolhooside ühismajapidamise igakülgsel arendamisele ja tugevdamisele ning kõigi põllumajandusliku tootmise harude taseme jär-sule tõstmisele, tuginedes sealjuures tööviljakuse edasisele tõu-sule, üha kasvavale organisatsioonilisele ja tehnilisele abile, mida riik kolhoosidele annab, ja kolhooside ning kolhoosnikute endi initsiatiivi suurendamisele kollektiivse majapidamise organiseerimisel ja juhtimisel, vastavalt kohalikele tingimustele.

Kommunistliku partei ja Nõukogude riigi juhtimisel viidi meie maal industrialiseerimise alusel läbi täielik kollektiviseerimine. Külas on loodud uus, sotsialistlik kord, mis kujundas põhjalikult ümber tootmise ja kümnete miljonite talupoegade igapäevase elu alused. Laialipillatud ja primitiivse talumajanduse asemel loodi meie maal kollektiivne põllumajanduslik suurtootmine, mis võimaldab laialdaselt rakendada uut tehnikat, kasutada kõiki eesrindliku teaduse saavutusi ja anda rohkem kaubatoodangut. Kolhoosikord löi uue, sotsialistliku tööorganisatsiooni ja kõrgema tööviljakuse ning rajas sellega avara tee kõigi nõukogude küla töötajate jõu-kaks eluks. Kollektiivmajandeid organiseerides lähtusid kommu-nistlik partei ja Nõukogude riik ja lähtuvad praegugi sellest, et kõrgemat tööviljakust ja uue ühiskondliku distsipliini edasist tugev-nemist kolhoosides võib saavutada ainult siis, kui kolhoosnikud näitavad üles tõelist omaalgatust ja võtavad aktiivselt osa artelli majanduse juhtimisest.

Väga tähtsaks sündmuseks kolhoosikorra tugevdamisel oli põl-lumajandusliku artelli tüüpõhikirja vastuvõtmine kolhoosnikute teisel kongressil. Selles põhikirjas üldistati kogemused, mis kollek-tiivmajapidamise juhtimise alal olid selleks ajaks olemas. Põhikirja vastuvõtmise ajast on nüüd üle kahekümne aasta möödas. Selle aja jooksul on kolhoosiküla elus toimunud suured muutused, on omandatud uusi ja rikkalikke kogemusi mitme tootmisharuga ühis-majapidamise ülesehitamise alal. Kolhoositalurahva poliitiline tead-likkus on kasvanud, kolhoosnikud saavad nüüd paremini üldriikli-kest huvidest aru, veelgi kindlamaks on kujunenud tööliklassi ja talurahva liit, milles tööliklass etendab juhtivat osa. Kolhoositoot-misele on loodud uus materiaalne ja tehniline baas.

Käesoleval ajal on kolhoosides peaaegu täielikult mehhaniseeritud kõik põllutööd, tööde mehhaniseerimise tase loomakasvatuses ja teistes kolhoositootmise harudes tõuseb. Tihedamaks ja kindla-maks on kujunenud ka kolhooside vahekorrad masina-traktorijaa-madega, mis on praegu otsustavaks jõuks kolhooside ühismajapidá-

mise edasiarendamisel. Meie maal leidis aset kolhooside liitumine. Masina-traktorijaamade ja kolhooside tugevdamiseks on suunatud nisse juhtivate töötajate ja spetsialistide kaadrit. Tavaliselt juhvavad nüüd masina-traktorijaamu ja kolhoose kogemustega töötajad, kes suudavad mitme tootmisharuga suurmajapidamise organiseerimise küsimusi praktiliselt lahendada. Rakendatakse suuri riiklike abinõusid selleks, et tõsta kolhooside ja kolhoosnikute materiaalsel huvi põllumajandusliku tootmise arendamise vastu. On sisse seatud uus põllumajanduse planeerimise kord, kolhoosidele on antud võimalus kaubatoodangu mahu kohta antud riiklike ülesannete alusel ise planeerida kogu ühismajapidamise arendamist vastavalt kohalikele tingimustele, et saada maksimaalne hulk põllumajandustoodangut iga saja hektari põllumajanduslike kõlvikute kohta, minimaalse töö- ja vahendite kuluga ühele toodanguühikule.

Nendes tingimustes, kus kolhooside ülesehitustöö on tõusnud uuele arenemisastmele ja kus kolhoosidel tuleb lahendada uusi ülesandeid põllumajandusliku tootmise edasiarendamiseks, ei hõlma põllumajandusliku artelli tüüppõhikiri enam kõiki kolhooside mitmekülgse elu ja tegevuse külgi, real juhtudel kitsendab ta kolhooside initsiatiivi niisuguse ühismajapidamise juhtimise korra sisseseadmisel, mis kõige paremini vastab kolhoositöö konkreetsetele tingimustele.

Rohkearvulistes kirjades, mis NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on kolhoosidelt ja kolhoosnikutelt saanud, tehakse ettepanekuid põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja mõnede sätete muutmiseks, eriti agatõstetakse üles küsimusi, mis käsitlevad aiamaa andmise korda ja selle suurust, kolhoosipere isiklikus omanduses olevate kariloomade arvu, kolhoosikarjamaade kasutamist, normipäevade miinimumi kindlaksmääramist, kolhoosnikute väljaheitmist kolhoosidest, tulude jaotamist, kolhoosijuhatuste õiguste laiendamist ja muid küsimusi. Kolhoosnikud märgivad õigusega, et kolhoosiperele aiamaa andmine niisuguses korras, nagu seda põllumajandusliku artelli tüüppõhikiri ette näeb, nimelt olenemata sellest, kuidas tööjõulised kolhoosiliikmed ühismajapidamisest oma tööga osa võtavad, on kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku kindlustamise ülesannetega vastuolus. Hooletutel kolhoosnikutel, kes töötavad välja vähe normipäevi, teine kord aga ka inimestel, kes on kolhoosiga igasuguse tööalase sideme tegelikult katkestanud, on sageli suured aiamaad, nad kasutavad kolhoosi karjamaad ja saavad muid kolhoosnikutele ettenähtud soodustusi, kuid ei täida samal ajal elementaarseid kolhoosiliikme kohustusi. Tagajärjeks on see, et ausalt töötavatel kolhoosnikutel lasub kogu vastutus kollektiivse majapidamise tulemuste eest, kolhoosi kohustuste täitmise eest riigi ees, hooletud kolhoosnikud aga, kes ei võta oma tööga artelli ühismajapidamisest osa, kasutavad kõiki kolhoosniku soodustusi ja paisutavad oma isiklikku majapidamist ühismajapidamise kahjuks, s. o. kõigi artelli liikmete üldhuvide kahjuks.

Kõik kolhooside ülesehitustöö kogemused kõnelevad veenvalt

sellest, et kolhoosnikute isiklikke vajadusi saab kõige täielikumalt rahuldada ainult siis, kui igakülgset arendatakse kolhooside ühiskondlikku tootmist. Kolhoosipere isiklik aiamaa peab olema abistava iseloomuga, ta on vajalik niikaua, kuni kolhoosi ühismajapidamine pole veel küllaldaselt arenenud selleks, et niihästi kolhoosi ühiskondlikke vajadusi kui ka kolhoosnikute isiklikke tarvidusi üheaegselt ja täiel määral rahuldada. Igas kolhoosis tuleb püüda selle poole, et ühismajapidamine areneks lakkamatult edasi, toodaks rohkem igasuguseid põllumajandussaadusi ja rahuldaksel alusel üha täielikumalt riigi, kolhooside ja kolhoosnikute vajadusi põllumajandustoodangu järele. Meil on küllalt kolhoose, kus põllumajandussaaduste tootmine on saavutanud sellise taseme, kus ühismajapidamisest normipäevade alusel saadavad naturaaltasud ja rahalised sissetulekud on niivõrd kasvanud, et kolhoosnik ei olegi enam huvitatud nii suurest isiklikust abimajapidamisest, nagu seda tüüppõhikiri ette näeb. Sellepärast on tarvis püüda sinna poole, et ühismajapidamise osatähtsus kolhoosnikute sissetulekutes järjekindlalt kõigis kolhoosides kasvaks, et kõik kolhoosnikute vajadused leiaksid põhiliselt rahuldamist ühismajapidamise arvel ning et see tulu, mida kolhoositootmisest osavõtt annab, moodustaks põhilise osa kolhoosnikute üldisest tulust, aiamaa ja sellelt saadavad sissetulekud aga etendaksid toepoolest abistavat osa ja rahuldaksid peamiselt kolhoosniku isiklikke vajadusi värske köögivilja, puuvilja ja marjade järele ja et aiamaadel rajataks viljapuude ja marjaaedu kolhoosnikute kodude kaunistamise eesmärgil.

Paljud kolhoosnikud teevad oma kirjades ettepaneku anda kolhoosidele õigus kolhoosiperede aiamaa suurust ise kindlaks määrata, samuti lahendada muid kolhooside siseelu küsimusi kolhoosi ühismajapidamise kiire edasiarendamise ja kolhoosnikute ainelise heaolu parandamise huvides.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et reas rajoonides kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid rikuvad kolhoosi demokraatiat, sundides kolhoosidele peale üldisi organisatsioonilisi vorme ja majanduslikke normatiive, mis ei vasta konkreetsetele tootmistingimustele ega majandi arenemistasemele. Mõnikord on ülaltpoolt reglementeeritud isegi niisuguseid kolhooside siseelu küsimusi, nagu brigaadide ja lülide organiseerimine, kolhoosnikute töö ja tasu normeerimine, brigadi-ride ja teiste kolhoosi ameti-isikute kohustuste kindlaksmääramine; ometi on vaja nende küsimuste lahendamisel eriti hoolikalt arvestada iga majapidamise tingimusi. Selle asemel, et anda kvalifitseeritud abi kolhoosnikute töö õigeaks organiseerimiseks, uurides sealjuures iga majandi tingimusi, sunniti kolhoosidele peale rangelt kindlaksmääratud norme ja tööhindeid, ühesuguseid normatiive ja skeeme administratiivparaadi loomiseks jne., kuigi kolhooside tööttingimused erinesid järsult.

Paljud töötajad unustavad, et põllumajanduslik artell on vabahtlikult ühinenud talupoegade kollektiivne majand ja et artelli

liikmed ise käsutavad artelli saadusi ja vara ning suunavad ta tegevust vastavalt nõukogude võimu seadustele, partei ja valitsuse otsustele, riigi, kolhooside ja kolhoosnikute huvides. Unustades kõike seda, kujuneb välja niisugune olukord, kus selle asemel et kolhoosidele majapidamise õige organiseerimise ning juhtimise kohta õigeaegselt nõu ja juhatast anda, ei uuri niisugused töötajad põhjalikult kolhoosides valitsevat olukorda ega tungi iga üksiku majandi iseärasustesse ja abistavad kolhoose praktiliselt vähe.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a v a d:

1. Arvestades seda, et pärast põllumajandusliku artelli tüüp-põhikirja vastuvõtmist on kolhoosikülas toimunud tõsised muutused — on loodud uus materiaalne ja tehniline baas, kollektiivse majapidamise organiseerimise ja juhtimise alal on omandatud rikkalikke kogemusi, kolhoositalurahva poliitiline teadlikkus on tõusnud, kolhooside tugevdamise eesmärgil on neisse suunatud kogemustega kaadrit linnadest kolmekümne tuhande inimese näol, samuti on võrsunud kolhoositalurahva enda hulgast kaadrit, kes suudab juhtida mitme tootmisharuga suurmajapidamist ning praktiliselt õigesti lahendada kollektiivmajandi juhtimise küsimusi, siis nendes tingimustes saavad kolhoosid ise lahendada kolhoosielu küsimusi veel iseseisvamalt, kui nad seda seni on teinud, lähtudes üldrahvalikest riigi hüvidest, kolhooside ühiskondlikest huvidest ja kolhoosnikute isiklikest huvidest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks soovitada kolhoosidele, lähtudes peamisest ülesandest — maaviljeluse ja loomakasvatuse järsu tõusu tagamisest —, et nad ise täiendaksid ja muudaksid põllumajandusliku artelli poolt vastuvõetud põhikirja üksikuid sätteid, arvestades sealjuures kolhoosi kohalikke, konkreetseid tingimusi.

2. Põllumajandusliku artelli põhikirja parandamisel, muutmisel ja täiendamisel tuleks silmas pidada järgmisi ülesandeid:

a) põllumajanduse planeerimise uue korra alusel tagada kolhoosidele kinnistatud maa kui kolhoosi peamise rikkuse kõige racionaalsem kasutamine, täielikult ära kasutada kõik kolhoosi ja masina-tractorijaama tootmisvahendid ja tööjõud, vähendada eba-tootlikke rahalisi, naturaali- ja töökulusid, samuti administratiivkulusid. Tõsta selle alusel tunduvalt kolhoosnikute tööviljakust ja suurendada põllumajandussaaduste tootmist kui kolhoosi ühismajapidamise tulude kasvu ja kolhoosnikute ainelise heaolu tõusu tähtsamat allikat;

b) kolhoosiperede aiamaa suuruse kindlaksmääramisel arvestada seda, kuidas kolhoosipere tööjõulised liikmed oma tööga artelli ühismajapidamisest osa võtavad. Aiamaa suuruse kindlaksmääramisel lähtuda sellest, et kolhoosiperedel, kelle koosseisus on olemas tööjõulisi kolhoosnikuid, kes kolhoosis ei tööta või oma tööga artelli ühismajapidamisest küllaldasel määral osa ei võta, oleks

aiamaa väiksem kui nendel kolhoosiperekondadel, kes kolhoosis kohusetruult töötavad. Sealjuures ei tohi lubada aiamaafondi suurendamist kolhoosi ühismaade arvel, vaid, vastupidi, taotleda selle vähendamist, sest maa kasutamine ühismajapidamises masina-traktorijaama rohkearvulise tehnika ja kõrge mehhaniseerimistaseme olemasolul on võrratult kasulikum ja kolhoosnikud saavad lõpptulemusena märksa rohkem sissetulekut;

c) kolhoosipere isiklikus kasutuses olevate kariloomade arvu kindlaksmääramisel arvestada kohalikke tingimusi, pidades sealjuures silmas, et reas piirkondades, mis põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja alusel on arvatud arenenud karjakasvatusega põllumajanduspiirkondade hulka, ja endistes poolrändkarjakasvatuse ja rändkarjakasvatuse piirkondades on viimasel ajal nende majanduse suunas toimunud suurte muutuste tõttu vaevalt enam vajadust säilitada varem kindlaksmääratud kariloomade arvu, mis iga kolhoosipere kasutuses võib olla;

d) kindlaks määrata normipäevade kohustuslik miinimum, lähtudes töökuulu vajaduses kolhoosi ühismajapidamises, samuti välja töötada töönormid ja tööhinded normipäevades, arvestades sealjuures mehhaniseerimise taset ja kohusetruult töötavate kolhoosnikute tegeliku töö tulemusi ning normipäevade kokkuhoidliku kulumise vajadust;

e) igakülgsest ära kasutada kolhoosnikute hulgas kolhoosi ühiskondliku tootmise arendamise vastu materiaalse huvitatuse põhimõtet, ergutada paremini töötavaid artelli liikmeid, sisse seada kolhoosnikute igakuuline avansseerimine, mis on tähtis stiimul tööviljakuse tõusuks kolhoosides, ja moodustada selleks vajalikud üleminevad naturaalsed ja rahalised fondid.

3. Soovitada kolhoosidel jätta traktoristidele ja teistele traktoribrigaadide töölistele, kelle alaline töökoht on masina-traktorijaamades, kuid kes elavad kolhoosis, niisama suured aiamaad, nagu on kolhoosiperele ette nähtud. Juhul, kui traktoristide ja teiste masina-traktorijaama alaliste tööliste tööjõulised perekonnaliikmed ei tööta kolhoosis välja kindlaksmääratud normipäevade miinimumi, võidakse kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel nende aiamaa suurust vähendada.

4. Määrata kindlaks, et põllumajandusliku artelli parandatud, muudetud ja täiendatud põhikiri, mis on kolhoosnikute üldkoosolekul vastu võetud ja rajooni täitevkomitees registreeritud, on põllumajandusliku artelli tegevuse põhiseadus ja kõik antud kolhoosi liikmed peavad sellest kinni pidama.

5. Ei saa tunnistada õigeks, kui kolhoosnikute üldkoosolekute poolt kolhoosiliikmete kolhoosist väljaheitmise, aiamaa suuruse vähendamise ja mõnede teiste küsimuste kohta vastuvõetud otsuseid rajooni täitevkomitee oma otsusega põllumajandusliku artelli liikmete teadmata muudab. See on olnud põhjuseks, miks hooletud kolhoosnikud ei arvesta kogu kollektiivi arvamust ja huvisid ning miks on vähenenud üldkoosolekute osatähtsus ja kolhoosnikute vastutus vastuvõetud otsuste eest. Sellepärast on otstarbekohasem, et

kaebused, mis kolhoosnikud rajooni täitevkomiteele kolhoosist väljaheitmise, aiamaa suuruse vähendamise ja muude küsimuste kohta esitavad, vaadataks teistkordselt läbi kolhoosnikute üldkoosoleku poolt, kelle otsus pärast seda oleks juba lõplik.

6. Seoses sellega, et reas kolhoosides mõned hooletud kolhoosnikud, eriti just linnalähedastes kolhoosides, ja üksikud kolhoosiasulate territooriumil elavad isikud ei tegele ühiskondlikult tootliku tööga, s. o. ei tööta süstemaatiliselt kolhoosides, riiklikes ettevõtetes ja asutustes või kooperatiivsetes ja ühiskondlikes organisatsioonides, kuid kes on ausalt töötavate kolhoosnikutega võrdses tingimustes, tuleks tunnistada õigeks, et kolhoosid selle isikute kategooria suhtes ise otsustaksid, kas on tarvis anda neile aiamaa, karjamaa ja heinamaa kasutamise võimalus.

7. Arvestades seda, et reas suurtes mitme asustatud punktiga kolhoosides on raske kolhoosnikute üldkoosolekuid regulaarselt kokku kutsuda, tunnistada otstarbekohaseks, et kolhoosid ise, vastavalt kohalikele tingimustele, määraksid kindlaks korra, kus ühtesid või teisi kolhoosielu küsimusi arutatakse ja lahendatakse kas üldkoosolekutel või kolhoosnikute poolt valitavate volinike või usaldusmeeste koosolekutel või brigadikoosolekutel.

8. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juhid, partei rajoonikomiteede, oblastikomiteede, kraikomiteede ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, rajoonide, oblastite ja kraide täitevkomiteede, autonoomsete vabariikide ja liiduvabariikide ministrite nõukogude tähelepanti sellele, et kolhoosnikute initsiatiivi suurendamine kolhoositootmise organiseerimisel ja artellide juhtimisel ei vähenda partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite vastutust kolhoosides valitseva olukorra eest, vaid suurendab seda, ja et selleks on vaja tõsta kolhoosnikute loovat poliitilise ja organisatsioonilise töö taset, tõsta kolhoosnikute loovat aktiivsust, rakendada tegevusse kõik sotsialistliku põllumajanduse jõud ja vahendid ning tõsta meie kaadri vastutust igas kolhoosis valitseva olukorra eest.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

POLLUMAJANDUSE PLANEERIMISE PRAKTIKA MUUTMISEST¹

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NOUKOGU MÄARUS
9. MÄRTSIST 1955

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ja Varumise Ministeerium ei ole põllumajanduse planeerimise praktikas ära hoidnud tõsiseid puudusi ja vigu. Praegune põllumajanduse planeerimise süsteem oma ülemäärase tsentraliseeritusega ning kolhoosidele, masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele hulgaliselt määratavate näitajatega ei ole tingitud riiklikust vajadusest. Selleks, et kindlustada riiki iga liiki põllumajandussaadustega, ei ole hoopiski tarvis keskmisest määrata kolhoosidele ja sovhoosidele kõigi kultuuride külviplaane, planeerida kõiki loomaliike ja loomade arvu, jätmata kolhoosidele ja sovhoosidele võimalust avaldada oma initsiatiivi õigemas ja ratsionaalsemas majandamises.

Planeerimisel väljakujunenud kord, et kolhoosidele anti külviplaani, mis määrasid rangelt kindlaks, missuguseid kultuure ja kui suurel hulgal on vaja külvata, missuguseid loomi ja missugusel hulgal tuleb kolhoosil pidada, viis paljudel juhtudel selleni, et majapidamine kujunes ebaratsionaalseks. Külvipinna šablooniline planeerimine põhjustas põllumajanduslike kultuuride ebaõige paigutuse, mis ei vastanud kolhooside majanduslikele, mullastiku- ja kliimatingimustele, nende poolt põllumajanduse alal omandatud kogemustele, väljakujunenud maaviljeluskultuurile ega aidanud suurendada põllumajanduslike kultuuride kogusaake. Nõisugune planeerimine ei võimaldanud ühtlasi kolhoosidel õigemini organiseerida ühisloomakasvatust, suurendada liha, piima, munade, villa ja muude saaduste tootmist. See kõik pidurdas kolhooside ja masina-traktorijaamade initsiatiivi, nõrgendas nende vastutust ja huvi põllumajandusliku tootmise arendamisel, ei stimuleerinud toodangu väljatuleku suurendamist kolhoosile kinnistatud maa-kõlvikutelt ning vähendas kolhoosides suurte tulude saamise võimalusi.

Just ebaõige planeerimisega ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi püüdega kõik ülevalt poolt ette kirjutada on võimalik seletada seda, et meie maa lõunarajoonidele ning eriti Ukraina lõunarajoonidele sunniti peale suvinisu kasvatamist vaatamata sellele, et kohalikud töötajad, tuginedes aastate jooksul omandatud töökogemustele, tõendasid, et on otstarbekohane külvata talinisu. Samal ajal planeeriti Siberi, Uraali ja Kasahstani rajoonidele rea aastate jooksul, vaatamata kohalike töötajate vastuseisule, taliviljade kasvatamist

¹ Parandatud ja täiendatud vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. septembri 1959. aasta määrusele. — Koostaja

kuigi talivili annab selle tsooni tingimustes tavaliselt tunduvalt väiksemaid saake kui suvivili.

Vaatamata maisi erakordselt suurele väärtusele teravilja tootmise järsu suurendamise ning loomakasvatusele kindla söödabaasi loomise vahendina, planeeriti selle saagirikka kultuuri kasvatamist ainult lõunaoblastitele ja -vabariikidele ega nähtud ette meie maa teiste tsoonide jaoks, kuigi oli olemas küllalt teaduse andmeid ja eesrindlikke kogemusi, mis tõendasid, et maisi on võimalik kasvatada peaaegu kõigis meie maa rajoonides.

On teada, et Leedus, Lätis ja Eestis on talupojad mitmekümne aasta jooksul laialdaselt kasutanud sigade peekonnuuma. Nad on omandanud sel alal suuri kogemusi ja loonud vastava söödabaasi. Plaanimis- ja põllumajandusorganite töötajad aga sundisid Balti vahariikide kolhoosidele ja sovhoosidele intensiivselt peale sigade rasva- ja poolrasvanuuma.

Kõigile peaks olema selge, et linnalähedastes rajoonides, kus ei ole küllaldaselt hulgal karjamaid, on riigile, kolhoosidele ja kolhoosnikutele kasulikum arendada piimakarja- ja seakasvatust. Ometi määrati nende rajoonide kolhoosidele ja sovhoosidele iga aasta põhjendamatult ülesandeid lammaste arvu suurendamise alal. Samal ajal ei arvestatud loomakasvatuse arendamise plaanides küllaldaselt soodsaid võimalusi peenvillaliste ja poolpeenvillaliste lammaste kasvatamise arendamiseks Kasahstani, Siberi ja Kesk-Aasia kolhoosides ning sovhoosides, kus on määratu suured karjamaakõlvikud.

Tegeldes põllumajanduse arendamise plaanide tarbetu detailiseerimisega, ei pööra NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium samal ajal tähelepanu niisugustele tähtsatele küsimustele nagu meie maa üksikute tsoonide vajaduste rahuldamine mitmesuguste põllumajandussaaduste alal ega juhtinud kohalike töötajate tähelepanu nende saaduste tootmise suurendamise vajadusele. Kaug-Ida rajoonides on olemas kõik võimalused suurte kartuli- ja köögiviljasaakide kasvatamiseks, samuti loomakasvatuse arendamiseks. Vaatamata sellele planeeriti Kaug-Ida linnade ja tööstusettevõtete varustamist kartuli, köögivilja ja loomakasvatussaadustega nende saaduste meie maa teistest rajoonidest toomise arvel.

Täiesti ebaõige oli see, et keskusest määrati rahvamajandusplaanis kindlaks suur hulk masina-traktorijaamade traktoritööde liike. See pidurdas masina-traktorijaamade direktorite ja spetsialistide, samuti kolhoosijuhataste initsiatiivi nende traktoritööde liikide kindlaksmääramisel, mis on tegelikult vajalikud põllumajanduslike kultuuride suurte saakide saamiseks kohalikes tingimustes.

See kõik tõendab veel kord seda, et põllumajanduse planeerimise alal kehtiv kord ei ole tingitud vajadusest ja seda ei ole dikteerinud ei riigi huvid ega ka kolhooside ja kolhoosnikute huvid.

Niisuguse bürokraatliku ülemäära päisutatud, elust irdunud

planeerimise juures ei arvestatud peamist — vajadust planeerida kolhoosides ja sovhoosides müügitoodangut niisugusel hulgal, mis kindlustab meie maa vajadusi põllumajandussaaduste alal.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks üle minna kolhooside töö planeerimise uue korra juurde, milles lähtepunktiks peab olema müügitoodangu maht. Põllumajandusliku tootmise planeerimist tuleb alustada vahetult kolhoosides koos masina-traktorijaamadega ja sovhoosides ning planeerimise läbiviimisel tuleb arvestada maakõivikute parimat ärakasutamist. Sealjuures tuleb planeerimist ja arvestust teostada mitte ühe või teise kultuuriga seemendatud hektarite hulga alusel ega karjas olevate loomade arvu alusel, vaid saadud vilja, kartuli, kõõgivilja ja muude põllusaaduste tsentnerite hulga alusel, liha, piima, villa ja muude loomakasvatussaaduste hulga alusel.

Arvestades, et kolhoosid müüvad riigile müügi kohustuste, naturaaltasu ja kokkuostu korras ainult osa oma põllumajanduslikust toodangust, suur osa sellest aga jääb kolhooside kasutada, jätab planeerimise uus kord kolhoosidele avarad võimalused majandusalase initsiatiivi ülesnäitamiseks kolhoositootmise reservide ärakasutamisel.

Uus planeerimise kord aitab stimuleerida kolhoosnikute ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate initsiatiivi põllumajanduse edasiarendamise alal, maksimaalse toodanguhulga saavutamisel igas kolhoosis ja sovhoosis neile kinnistatud põllumajanduslike kõlvikute pindalalt, suurendada kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside vastutust vajalikul hulgal põllumajandussaaduste tootmise eest riigile, see tähendab ka kogu nõukogude rahvale.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Kehtestada, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatavas riiklikus põllumajanduse arendamise plaanis määratakse vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse nr. 690 p. 5 ja 6 põllunduse ja loomakasvatuse saaduste varumise maht kindlaks niisugusel hulgal, mis kindlustab elanikkonna vajaduste rahuldamise toiduainete ning tööstuse vajaduste rahuldamise põllumajandusliku tooraine alal; samuti määratakse kindlaks masina-traktorijaamade poolt kolhoosides tehtavate traktoritööde maht.

2. Oblastilise jaotusega liiduvabariikide ministrite nõukogud annavad mainitud näitajate alal riiklikule plaanile vastavad plaaniülesanded kraidele, oblastitele ja autonoomsetele vabariikidele.

Oblastilise jaotusega liiduvabariikide ministrite nõukogud, samuti autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud ning kraide ja oblastite täitevkomiteed määravad kindlaks põllumajanduse arendamise plaani samade näitajate alal rajoonidele.

3. Rajoonide täitevkomiteed, lähtudes põllumajanduse aren-

damise riiklikust plaanist, teevad kolhoosidele hiljemalt jooksva aasta 1. septembriks teatavaks eelseisva aasta plaaniülesanded põllunduse ja loomakasvatuse saaduste varumise mahu alal.

4. Kolhoosid määravad, lähtudes põllunduse ja loomakasvatuse saaduste riigile müümise ülesandeist ning kolhooside ja kolhoosnikute vajaduste rahuldamisest nende saaduste alal, omal äranägemisel kindlaks iga üksiku kultuuri külvipinna, samuti loomakasvatuse produktiivsuse ja loomade arvu liikide järgi.

Arvestades, et see toodanguhulk, mis tuleb müüa riigile, moodustab ainult osa kolhoositoodangust, peavad kolhoosid ühismajapidamise arendamise plaani koostamisel lähtuma vajadusest kasutada maksimaalselt ja intensiivselt ära kõik maakõlvikud kui kolhooside põhivara ning vajadusest suurendada toodangut põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta vastavalt konkreetsetele mullastiku-, kliima- ja majandustingimustele.

5. Soovitada kolhooside juhatustele nende poolt koostatud külviplaani eri kultuuride järgi ja loomakasvatuse arendamise plaanid arutada läbi ja kinnitada kolhoosnikute üldkoosolekutel.

Kolhoosnikute üldkoosolekutel vastuvõetud külviplaani eri kultuuride järgi ja loomakasvatuse arendamise plaanid tuleb läbi vaadata rajoonide täitevkomiteedel. Neil juhtudel, kus kolhoosi poolt esitatud plaan ei kindlusta seda, et kolhoos täidaks kohustused vastavate kultuuride ja loomakasvatussaadustega riikliku kokkuostu alal, soovitab rajooni täitevkomitee kolhoosile teha plaanis vajalikke muudatusi.

6. Kõigi põllumajandusharude arendamise üle kontrolli sisseseadmiseks, põllumajandussaaduste tootmise ja varumise plaani täitmise kindlustamiseks, samuti tehnika, energeetika, kapitalmahutuste ja muude riigi poolt põllumajandusse suunatavate materiaalsete ressursside õigeaks jaotamiseks, teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ülesandeks üldistada ja analüüsida kohalike organite poolt esitatavaid plaane põllumajanduse arendamise alal.

Rajoonide täitevkomiteed esitavad rajooni kolhooside põllumajanduse arendamise eelseisva aasta koondplaani NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud vormis hiljemalt käesoleva aasta 1. oktoobriks oblastite täitevkomiteedele, kraide täitevkomiteedele, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogudele ja oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogudele;

oblastite ning kraide täitevkomiteed ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud esitavad 20. oktoobriks oblastite, kraide ja autonoomsete vabariikide põllumajanduse arendamise plaanid liiduvabariikide ministrite nõukogudele;

liiduvabariikide ministrite nõukogud esitavad 10. novembriks NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile liiduvabariikide põllumajanduse arendamise koondplaani.

8. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi,

NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja nende kohalikke organeid suunama oma tööd ning teadusliku uurimise asutuste ja katse-asutuste tööd kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside igakülgsel abistamisele majapidamise arendamise õiges planeerimises ning eesrindlike kogemuste ja teaduse saavutuste juurutamises, et saada põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta maksimaalne hulk toodangut kõige väiksema töö- ja summade kuluga toodanguühiku kohta.

9. Selleks, et saada esialgseid andmeid loodetava saagi suuruse kohta, kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi läbi viima saagi väljavaadete hindamine, pannes selle töö rajoonide põllumajanduse inspeksioonidele ja sovhooside peaaegronoomidele.

10. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed keskendama põllumajanduse planeerimisel tähelepanu perspektiivplaanide koostamisele, põllumajandusliku tootmise õigele jaotamisele meie maa majanduslike ning looduslik-geograafiliste tsoonide vahel, põllumajanduse arendamise bilansilisele koordineerimisele teiste rahvamajandusharudega, samuti kontrolli teostamisele põllumajanduse arendamise plaanide täitmise ning meie maa kõigi vajalike põllumajandussaadustega varustamise üle.

11. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi uuesti läbi vaatama ja kinnitama 1. juuliks 1955 kolhoosi tootmisplaani ning masina-traktorijaama ja sovhoosi tootmis-finantsplaanide vormid, arvestades käesolevas määruses ettenähtud muudatusi põllumajanduse planeerimise praktikas.

12. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Varumise Ministeeriumi ja Statistika Keskvalitsust välja töötama koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega ning esitama 15. oktoobriks 1955 NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud üleminekuks tähtsamate põllunduse ja loomakasvatuse saaduste tootmise planeerimisele põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta ning kolhoosidele ja sovhoosidele põllumajanduse arendamise põhiliste näitajate planeerimiseks pikema aja peale.

Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi põhimäärus

1. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeerium on moodustatud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 28. märtsi 1962. a. seadluse põhjal ja on põllumajandusliku tootmise ja põllumajandussaaduste varumise riikliku juhtimise organiks.

2. Vastavalt Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsiooni paragrahvidele 48 ja 49 on Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeerium liidulis-vabariiklik ministeerium ja allub oma tegevuses Eesti NSV Ministrite Nõukogule, samuti NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Varumiskomiteele ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile nende kompetensi kuuluvates küsimustes.

Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi kontrollib Eesti NSV Põllumajanduskomitee.

3. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeerium juhendab oma tegevuses kehtivatest seadustest, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrustest ja korraldustest, Eesti NSV Põllumajanduskomitee juhenditest ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Varumiskomitee ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi käskkirjadest ja juhenditest nende kompetensi kuuluvates küsimustes.

4. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi põhiülesanneteks on:

1) partei ja valitsuse otsuste täitmise organiseerimine põllumajandussaaduste tootmist ja varumist puudutavates küsimustes ja riiklikust distsipliinist kinnipidamise tagamine;

2) riiklike majandite ja kolhooside tegevuse ning kalurikolhooside põllumajandusliku tegevuse juhtimine territoriaalsete kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuste kaudu;

3) põllumajandusteaduse arendamise teaduslikult põhjendatud abinõude süsteemi väljatöötamine ja rakendamine maaviljeluses ning loomakasvatuses;

4) maaviljeluse edasine parandamine külvipinna struktuuri pideva täiustamise baasil, selle arvel, et majandataks vastavalt konkreetsetele mullastiku- ja kliimatingimustele, et kogutaks maksimaalselt ja kasutataks ratsionaalselt kohalikke ja mineraalväetisi, mis võimaldavad saada suurema saagi põllumaa iga hektari kohta;

5) maaparandusehituse organiseerimine ja kuivendatud maade suure efektiivsusega kasutamise tagamine;

6) vabariigi kõigi maakasutajate maade arvestamine ja kolhoosides ning sovhoosides tehtavate maakorraldustööde kontrollimine;

7) põllukultuuride sordiaretus ja kõrgeväertusliku seemne kasvatamine;

8) tõuaretus ja loomade jõudlus-pärilike omaduste parandamine tõuaretuse teel;

9) taimekaitse ja veterinaartöö juhtimine ja organiseerimine;
10) põllumajanduse kõigi tootmisharude plaanipärane arendamine kompleksse mehhaniseerimise, elektrifitseerimise ja kemiseerimise baasil;

11) põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu ülesannete täitmine, põllumajandussaaduste vastuvõtmise õigsuse kontrollimine ja toodangu kõrge kvaliteedi tagamine;

12) põllumajandussaaduste tootmise suurendamine võimalikult väiksema tööjõu- ja materiaalsete vahendite kulutustega, et muuta kõik majandid kõrge rentaabluks põllumajandusettevõteteks;

13) põllumajanduskaadri ettevalmistamine ja kvalifikatsiooni tõstmine.

5. Nimetatud põhiülesannete täitmiseks Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeerium:

1) töötab välja abinõud partei otsuste ning valitsuse määruste ja korralduste täitmiseks;

2) juhhib allasutusi ja töötab läbi nende tootmistegevuse põhiküsimused, et kõiki olemasolevaid võimalusi maksimaalselt ära kasutada;

3) töötab läbi maaviljeluse ja loomakasvatuse arendamise põhiküsimused, analüüsib põllumajanduse kõigi tootmisharude olukorda ja arenemist;

4) koostab põllumajanduse arendamise ja põllumajandussaaduste varumise aasta- ja perspektiivplaanid;

5) põllumajandusettevõtete ökonomika uurimise põhjal planeerib vabariigi põllumajandusliku tootmise ratsionaalset paigutust ja arendamist;

6) planeerib ja jaotab materiaalseid ja tehnilisi fonde;

7) analüüsib plaanide täitmise käiku ja võtab kasutusele abinõud plaanide täitmise tagamiseks;

8) organiseerib tootmisvalitsuste kaudu kontraheerimislepingute sõlmimist põllumajandussaaduste ja -tooraine kokkuostuks;

9) kontrollib kokkuostunõuete täitmist, olenemata vastuvõtupunktide või -ettevõtete alluvusest;

10) selgitab välja ja analüüsib kolhooside ja sovhooside võimalusi tootmise suurendamiseks ja olemasolevate reservide paremaks kasutamiseks;

11) töötab välja abinõud kokkuostuplaanide täitmiseks;

12) üldistab paremaid kogemusi põllumajandussaaduste ja -toorainete kokkuostu organiseerimisel;

13) töötab välja soovitusel, mis tagavad kokkuostetavate saaduste kõrge kvaliteedi;

14) kontrollib kokkuostuplaanide täitmist ja võtab tarvitusele abinõud nende täitmise tagamiseks;

15) garanteerib vilja vastuvõtivate ettevõtete, jahu-, tangu- ja söödatööstuse arendamise, nende tehnilise baasi õigeaegse ja heakvaliteedilise ettevalmistamise uue saagi vastuvõtmiseks;

16) tagab teraviljasaaduste sisseveo ja tarbijate õigeaegse varustamise nendega riiklikest ressurssidest;

17) rakendab abinõusid põllumajandusteaduse arendamiseks vabariigis ja juhib põllumajandusliku tootmise teoreetiliste ja praktiliste küsimuste uurimist vabariigi teadusliku uurimise asutustes;

18) koordineerib põllumajandusalast teaduslikku uurimistööd;

19) uurib ja propageerib NSV Liidu ja välisriikide põllumajandusteaduse ja praktika saavutusi ning töökogemusi;

20) üldistab ja levitab teaduse saavutusi ja eesrindlaste kogemusi, organiseerib kogemuste vahetamist ja eesrindlaste töövõtete tundmaõppimist;

21) propageerib põllumajanduslikus tootmises järeleproovitud progressiivseid töömeetodeid ja -võtteid;

22) võtab osa põllumajandusliku kirjanduse väljaandmise ja põllumajandusliku propaganda plaanide koostamisest, annab välja põllumajanduslikku kirjandust ja teeb propagandat kino, ajakirjanduse, televisiooni jne. kaudu;

23) organiseerib ratsionaalsete maaviljelussüsteemide juurutamist ja maafondi efektiivset kasutamist põllumajandusettevõtetes;

24) töötab välja ja juhib niisuguse külvipindade struktuuri rakendamist, mis võimaldaks saada kõrgeima saagi ühe hektari põllumaa kohta;

25) tagab söödabaasi tugevdamise kõrgesaagiliste kultuuride kasvatamisega põllul ja saagikuse tõstmisega teistel kõlvikutel;

26) organiseerib väetiste õiget kasutamist, õigete maaharimisvõtete rakendamist ja külvikordadest kinnipidamist;

27) töötab välja mulla viljakust tõstvate abinõude plaanid ja juhib muldade lupjamist, kohalike, orgaaniliste ja bakterväetiste tootmist ning väetiste kasutamise efektiivseimate võtete rakendamist;

28) tagab tööviljakuse pideva kasvu tööprotsesside kompleksse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise ja progressiivse tehnoloogia kasutuselevõtmisega kolhoosi- ja sovhoositootmises;

29) võtab tarvitusele abinõud tehnika ja muude tootmisvahendite paremaks kasutamiseks kolhoosides ja sovhoosides;

30) kontrollib, et peetaks kinni masinapargi ekspuaterimise, hoidmise ja remontimise ning ohutustehnika ja töökaitses eeskirjadest;

31) juhib leiutamise- ja ratsionaliseerimistöö arengut ja annab leiutajatele ja ratsionaliseerijatele igakülgselt abi nende töös ja vastuvõetud leiutiste ning ratsionaliseerimissetepanekute rakendamisel;

32) lahendab kõlvikute produktiivsuse tõstmise küsimusi ja valib välja maaparandusobjektid;

33) juhib maaparandustööde planeerimist, projekteerimist, finantseerimist ja kuivendussüsteemide ekspuaterimist;

34) töötab välja ja rakendab abinõud põllukultuuride külvide kaitseks taimekahjurite ja -haiguste eest ning taimekahjurite, taimehaiguste ja umbrohtude leviku vältimiseks vabariigi territooriumil;

35) organiseerib taimekaitset ja umbrohutõrjet kolhoosides ja sovhoosides;

36) koostab prognoose taimekahjurite ja -haiguste ilmnemise ja leviku kohta ja annab kõigile asutustele, ettevõtetele ja organisatsioonidele kohustuslikke juhiseid nende tõrje kohta;

37) organiseerib seemnekasvatust ja juhib abinõude ellurakendamist selleks, et kolhoosid ja sovhoosid oleksid varustatud omakasvatatud kõrgekvaliteedilise sordiseemnega;

38) organiseerib põllukultuuride kõrgesaagiliste sortide aretust;

39) planeerib põllukultuuride sordiseemnete kasvatamist ja sordi-uuendust vabariigis;

40) juhib ja kontrollib sordiseemnete kasvatamist ning organiseerib sordikülvide tunnustamist;

41) kontrollib seemnete arvestuse raamatute pidamist kolhoosides ja sovhoosides;

42) juhib tõuaretustööd;

43) võtab tarvitusele abinõud põllumajandusloomade ulatuslikuma kunstliku seemendamise tagamiseks;

44) peab arvestust tõufarmide ja neis peetavate tõuloomade kohta ja organiseerib loomade märkimist riiklikesse tõuraamatutesse ja tõuraamatute väljaandmist;

45) töötab läbi küsimused, mis on seotud loomade arvu ja loomakasvatussaaduste tootmise suurendamisega;

46) selgitab välja võimalused ja organiseerib abinõude rakendamist loomade produktiivsuse tõstmiseks, nuumamis-, söötmis- ja pidamistingimuste parandamiseks kolhoosides ja sovhoosides;

47) koostab vabariikliku tähtsusega veterinaarprofülaktiliste ja tauditõrje abinõude plaanid;

48) juhib ja kontrollib veterinaartööd veterinaarasutustes, sovhoosides, kolhoosides ja teistes majandites;

49) kontrollib «NSV Liidu veterinaarmäärustiku» täitmist majandites ja ettevõtetes, olenemata nende alluvusest;

50) kontrollib zoohügieeniliste, veterinaar-sanitaarsete, veterinaar-ravi ja loomade ning lindude nakkushaiguste tõrje küsimuste kohta väljaantavate korralduste ja eeskirjade täitmist;

51) koostab ehituste ja nende finantseerimise aasta- ja perspektiiv-plaanid;

52) võtab tarvitusele abinõud kapitaalehituste plaanide täitmiseks;

53) teeb projektide ekspertiisi ja kinnitab või esitab kinnitamiseks ehituste projektid;

54) rakendab abinõud põllumajanduslike ehitustööde kvaliteedi parandamiseks ja nende omahinna alandamiseks;

55) organiseerib ja kontrollib maakorraldus-, mõõdistamis-, mulla-uurimis- ja geodeetilisi töid;

56) juhib ja kontrollib maade arvestust ja õiget kasutamist;

57) koostab maade koondbilansid;

58) juhendab ja kontrollib raamatupidamist ja aruandlust allasutustes;

59) revideerib ja analüüsib allasutuste finants- ja majanduslikku tegevust;

60) peab ministeeriumi rahaliste fondide arvestust ja finantseerib allasutusi;

61) juhendab eelarvete, tootmis- ja finantsplaanide ja aastaaruannete koostamist ning organiseerib nende läbivaatamist;

62) töötab välja abinõud kolhooside finants- ja majandusliku olukorra parandamiseks ja kontrollib põllumajandusartelli põhikirjast kinnipidamist;

63) tagab kolhoosidevaheliste sidemete arengu ja võtab tarvitusele abinõud kolhoosidevaheliste ettevõtete ja organisatsioonide edasiseks majanduslikuks tugevdamiseks;

64) koostab alluvate õppeasutuste ja kvalifikatsiooni tõstmise kursuste komplekteerimise plaanid ja organiseerib nende plaanide täitmist;

65) juhendab õppeasutuste meetodilist tööd ja koostab tüüpõppeprogrammid;

66) korraldab põllumajandustöötajatele kvalifikatsiooni tõstmist;

67) juhib kaadri ettevalmistamist ja arvestust allasutustes;

68) komplekteerib juhtiva kaadri ja organiseerib kaadri töölepaigutamist;

69) silmas pidades ametipalkade skeemi, kinnitab ministeeriumile määratud administratiivpersonalile limiidi ja palgafondi piires ministeeriumile alluvate asutuste struktuuri ja administratiivkoosseisu;

70) rakendab abinõud töö tehnilise normeerimise organiseerimise ja töödistsipliini parandamiseks;

71) tagab töö normeerimise ja tasustamise õige organiseerimise kolhoosides, sovhoosides ja muudes põllumajandus- ettevõtetes ning -organisatsioonides;

72) kontrollib tööseadusandlusest kinnipidamist ning kollektiivlepingute kohustuste vastastikust täitmist.

6. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi juhib minister.

Eesti NSV põllumajandussaaduste tootmise ja varumise minister:

1) vastavalt Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsiooni paragrahvile 46 juhib ministeeriumi tegevust; tagab ministeeriumi tegevusse puutuvate kehtivate seaduste, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste täitmise;

2) vastavalt Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsiooni paragrahvile 47 annab kehtivate seaduste, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste, Eesti NSV Põllumajanduskomitee, samuti NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Varumiskomitee (nende kompetentsi kuuluvates küsimustes) käskkirjade ja juhendite alusel ning nende täitmiseks ministeeriumi pädevuse piires välja käskkirju ja juhendeid ning kontrollib nende täitmist.

Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi käskkirjad ja juhendid, mis puudutavad põllumajandussaaduste kokkuostu, vastuvõttu ja säilitamist, veterinaarravi, maaviljelust, maa- korraldust, taimede kaitsmist kahjurite ja haiguste eest ning umbrohu- tõrjet, on kohustuslikud tema allasutustele, Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogule; ministeeriumidele, ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele;

3) esitab Eesti NSV Ministrite Nõukogule läbivaatamiseks põllumajandusalaste määruste ja korralduste projektid;

4) peatab ja tühistab alluvate territoriaalsete kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuste, asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete käskkirju, mis on vastuolus NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega, Eesti NSV Põllumajanduskomitee, Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi, samuti NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Varumiskomitee ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi (nende kompetentsi kuuluvates küsimustes) käskkirjade ja juhenditega;

5) nimetab ametisse ja vabastab ametist ministeeriumi keskaparaadi töötajaid, samuti ministeeriumile alluvate asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete juhatajaid vastavalt nomenklatuurile;

6) kinnitab ministeeriumile vahetult alluvate asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide põhimäärused ja põhikirjad.

7. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumis moodustatakse kolleegium ministri eesistumisel. Kolleegiumi isikulise koosseisu kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu Eesti NSV põllumajandussaaduste tootmise ja varumise ministri esildusel.

Kolleegium vaatab oma istungitel läbi partei ja valitsuse otsuste täitmise, Eesti NSV Ministrite Nõukogule läbivaatamiseks esitatavate määruste ja korralduste projektid, ministeeriumi tähtsaimate käskkirjade ja juhendite projektid, põllumajanduse arendamise plaanide projektid, põllumajanduse juhtimise põhiküsimused; kaadri valiku, paigutamise, kasvatuse ja kvalifikatsiooni tõstmise küsimused; kuulab ära ministeeriumi, territoriaalsete kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuste ja ministeeriumile alluvate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töötajate aruanded ja muud ministeeriumi tegevusse puutuvad tähtsamad küsimused.

Kolleegiumi otsused viiakse ellu ministri käskkirjadega.

Lahkarvamuste puhul ministri ja kolleegiumi liikmete vahel viib minister oma otsuse ellu, kandes tekinud lahkarvamustest ette Eesti NSV Ministrite Nõukogule. Kolleegiumi liikmed võivad omakorda pöörduda Eesti NSV Ministrite Nõukogu poole.

8. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi struktuuri ja koosseisu kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

9. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumil on pitsat Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapi kujutise ja oma nimetusega.

ENSV MKK, 1962, 46, 159

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE

JA

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

172 Põllumajanduslikku tootmist juhtiva territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse, selle valitsuse nõukogu ja inspektori-organisaatori põhimääruse kinnitamise kohta

Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

1. Kinnitada juurdelisatud «Põllumajanduslikku tootmist juhtiva territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse, selle valitsuse nõukogu ja inspektori-organisaatori põhimäärus».

2. Lugeda kehtetuks EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. märtsi 1962. a. määruse nr. 138-a (ENSV MK 1962, nr. 22, art. 89) punkt 17.

Eestimaa Kommunistliku Partei
Keskkomitee sekretär
J. Käbin

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimees
V. Klauson

Talinn, 8. septembril 1962. Nr. 442.

Kinnitatud

EKP Keskkomitee ja
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
8. septembri 1962. a. määrusega nr. 442

Põllumajanduslikku tootmist juhtiva territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse, selle valitsuse nõukogu ja inspektori-organisaatori

põhimäärus

1. Põllumajanduslikku tootmist juhtiv territoriaalne kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsus moodustatakse vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. märtsi 1962. a. määrusele nr. 267 «Põllumajanduse juhtimise ümberkorraldamise kohta».

Territoriaalne kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsus moodustatakse kas mitme rajooni kohta üks või ühe administratiivrajooni piires, sõltuvalt kolhooside ja sovhooside arvust, toodangu ja kokkuostetavate saaduste mahust ning võttes arvesse muid majanduslikke ja territoriaalseid iseärasusi.

Võivad olla kas kolhoosi- ja sovhoositootmise või sovhoosi- ja kolhoositootmise valitsused (sõltuvalt sellest, kas on rohkem kolhoose või sovhoose).

2. Territoriaalne kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsus juhib kolhoose, sovhoose ja muid riiklikke põllumajandus- ning kolhoosidevahelisi organisatsioone, samuti valitsuse tegevuspiirkonda kuuluvate kalurikolhooside põllumajanduslikku tegevust.

Territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse eesotsas on juhataja. Valitsuse koosseisus on inspektorid-organisaatorid, arvesiusega üks inspektor-organisaator 3—8 majandi (kolhoos, sovhoos) kohta, samuti

põllumajanduse tootmisharude spetsialistid, plaani- ja finantstöötajad. Valitsuse juhataja määrab ametisse ja vabastab ametist Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeerium.

Territoriaalsel kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusel on juriidilise isiku õigused ning ta tegutseb kehtiva seadusandluse, kõrgemalseivate organite juhiste ja käesoleva põhimääruse alusel.

Põllumajanduslikku tootmist juhtival territoriaalsel kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusel on pitsat Eesti NSV vapi kujutise ja oma nime-tusega.

Territoriaalne kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsus allub Eesti NSV Põllumajanduskomiteele ja Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumile.

3. Territoriaalne kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsus juhib kolhoose ja sovhoose demokraatlikel printsiipidel, milleks moodustatakse tootmisvalitsuse nõukogu, mille koosseisus on territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse juhataja (ühtlasi nõukogu esimees), EKP Keskkomitee parteiorganisaator, ELKNU Keskkomitee komsomoliorganisaator, kolhooside esimehed ja sovhooside direktorid, partei rajoonikomiteede esimesed sekretärid ja rajoonide täitevkomiteede esimehed, koondise «Eesti Põllumajandustehnika» rajooniosakondade juhatajad.

Nõukogu otsused viiakse ellu territoriaalse tootmisvalitsuse juhataja käskkirjadega. Nõukogu kutsutakse kokku vajadust mööda, kuid mitte harvem kui üks kord kvartalis.

Nõukogu koosseisu kinnitavad EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

Territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse põhitülesanded, õigused ja kohustused

4. Territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse kogu tegevus peab olema suunatud põllumajandussaaduste tootmise suurendamisele, et tagada riiklike kokkuostuplaanide tingimusteta täitmine ja vajalike fondide loomine kolhoosides ja sovhoosides. Valitsus peab püüdma selle poole, et nõrgad ja keskmised kolhoosid tõstetaks eesrindlike tasemele.

5. Territoriaalsele kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusele tehakse ülesandeks:

organiseerida partei ja valitsuse nende otsuste täitmist, mis puudutavad põllumajandust ning põllumajandussaaduste tootmist ja varumist, kontrolli nende täitmise üle ning ranget kinnipidamist riiklikust distsipliinist;

juhtida riiklikke majandeid ja kolhoose ning kalurikolhooside põllumajanduslikku tegevust;

juhtida põllumajandussaaduste tootmise ja varumise organiseerimist ning tagada, et iga kolhoos ja sovhoos täidaks riikliku kokkuostu ja tootmisplaanid;

uurida põllumajandusliku tootmise olukorda ja arenguperspektiive, et selgitada välja reservid ja kasutada maksimaalselt iga kolhoosi ja sovhoosi maad ja muid tootmisvõimalusi põllumajandussaaduste tootmise ja varumise suurendamiseks;

valida välja juhtiv kaader ja kolhooside ning sovhooside spetsialistid, õpetada neile eesrindlikke töömeetodeid;

planeerida ja arvestada põllumajandussaaduste tootmist ja varumist ning esitada selle kohta aruandlust, organiseerida põllumajandussaaduste ja tooraine tootmise aasta- ja perspektiivplaanide projektide väljatöötamist kolhoosides ja sovhoosides, töötada välja ja teha kolhoosidele ning sovhoosidele teatavaks põllumajandussaaduste kokkuostu plaanid, vaadata läbi kolhooside ja sovhooside tootmis- ja finantsplaanid ning aastaaruanded. Tootmis- ja finantsplaanide projektid tuleb välja töötada näidismajandite ja teiste maa efektiivse kasutamise ning põllumajandussaaduste saagi poolest esirinnas olevate paremate majandite eeskujude põhjal;

töötada välja ja juurutada maaviljeluse ratsionaalseid süsteeme ning külvipindade efektiivseid struktuure, mis võimaldavad saada suurimat saaki põllumaa ühe hektari kohta;

organiseerida maade kuivendamist ja parandamist, söötide ja jäätmaade ülesharimist ning nende efektiivset kasutamist;

organiseerida happeliste muldade lupjamist;

organiseerida maakorraldust ja muldade hoidmist erosiooni eest;

organiseerida masinate ja muude tootmisvahendite kõrgetootlikku kasutamist kolhoosides ja sovhoosides, kontrollida masinate ekspuaterimise õigsust ja nende hoidmist;

organiseerida seemnekasvatust, kontrollida, kas kolhoosidel ja sovhoosidel on oma kõrge kvaliteedilised seemned, juhtida põllukultuuride haiguste ja kahjurite tõrje teenistust;

juurutada kolhoosi- ja sovhoositootmisel põllukultuuride parimaid suure saagikusega rajoonitud sorte ja hübriide, efektiivsemaid mürkkemikaale ja herbitsiide;

juhtida seemnekontrolli laboratooriume, veterinaaravilaid, -jaoskondi ja -punkte ning taimekaitseasalku;

organiseerida ja luua igas kolhoosis ja sovhoosis kindel söödabaas maisi, suhkrupeedi, herne, õa ja muude kõrge saagikusega kultuuride rohkema kasvatamisega, et loomakasvatusele oleks loodud söötade küllus;

tagada iga liiki kariloomade ja lindude arvu ja produktiivsuse suurenemine, organiseerida tõuaretustööd ja veterinaarset teenindamist loomakasvatuse, võtta kasutusele abinõud kolhooside ja sovhooside organisatsiooniliseks ja majanduslikuks tugevdamiseks ning nende muutmiseks kaubatoodangurohketeks ja tulutoovateks põllumajandusettevõteteks;

juhtida kolhoosidevahelisi ettevõtteid ja organisatsioone;

organiseerida põllumajandussaaduste ja tooraine kontraheerimise lepingute sõlmimist kolhooside ja sovhoosidega, kinnistada kolhoosid ja sovhoosid põllumajandussaadusi vastuvõtivate punktide ja ettevõtete juurde, kontrollida, kas vastuvõtupunktid ja -ettevõtted määravad õigesti ostatevate põllumajandussaaduste ja tooraine hulga ning kvaliteedi, samuti seda, kas arveldused kolhooside ja sovhoosidega sooritatakse õigesti ja õigel ajal;

vaadata oma tegevuspiires läbi laharvamused kolhooside ja sovhooside ning vastuvõtupunktide ja -ettevõtete vahel;

kontrollida kõigi vastuvõtupunktide ja -ettevõtete tööd tehnilise baasi õigeaegse ettevalmistuse osas, põllumajandussaaduste pideval vastuvõtmisel vastavalt kontraheerimislepingutele ning põllumajandussaaduste täieliku puutumatus tagamisel;

organiseerida kolhooside ja sovhooside otseseid sidemeid tööstusettevõtete ja kaubandusorganisatsioonidega põllumajandussaaduste kokkuostmiseks, et vähendada käibekulusid, vältida põllumajandussaaduste kvaliteedi halvenemist ja lühendada aega, mis kulub nende saaduste toimetamiseks tööstusettevõtetele ja kaubandusvõrku.

Kui organisatsioonid ja ettevõtted rikuvad põllumajandussaaduste kokkuostu ja komisjonimüügile võtmise kohta kehtestatud tingimusi, arvestab tootmisvalitsus ebaseaduslikult kokkuostetud saadused kontraheerimislepingu kohustuste täitmise hulka, võtab vastu otsuse nende saaduste üleandmise kohta kontrahendile (koos nende saaduste maksumuse vajalike ümberarvestamistega kolhoosidega), tõstatab vastavate organisatsioonide ees küsimuse põllumajandussaaduste kokkuostu piiramise või lõpetamise ja süüdlaste vastutusele võtmise kohta;

tagada põllumajandusartelli põhikirjast ja kolhoositootmise juhtimise demokraatlikest printsiipidest kinnipidamise, kolhoosnikute isiklike ja ühiskondlike huvide õige seostamise kontrollimine;

üldistada ja levitada kolhooside ja sovhooside kogemusi töö organiseerimisel ja tasustamisel, kolhoosnikute ja sovhoositöötajate materiaalse huvi tõstmisel põllumajandussaaduste toodangu suurendamise vastu, kontrollida rangelt kolhoosnikutele avansi maksmise ja nendega põhi- ja lisatasu järgi arvelduste sooritamise õigsust ja õigeaegsust kui põllumajandussaaduste toodangu suurendamise tähtsaimat tingimust, kontrollida kolhooside sissetulekute jaotamise õigsust ja seda, kuidas kolhoosid ja sovhoosid täidavad eelarvete kulude ja tulude osa ning kulutavad kapitalmahutusteks ettenähtud vahendeid;

kontrollida ja revideerida kolhoose ja sovhoose, kaitsta neid kuritarvituste ja nende vara riisumise eest;

võtta osa materiaalse ja tehnilise varustamise plaanide väljatöötamisest ning määrata kindlaks kolhooside ja sovhooside poolt põllumajandusmasinate, väetiste ja muude materjalide ostmiseks esitatud nõudeavalduste rahuldamise ulatus ja tähtajad, lähtudes vajadusest kasutada materiaalseid ja tehnilisi vahendeid võimalikult efektiivselt põllumajandussaaduste tootmise ja kokkuostmise plaanide täitmiseks;

juurutada kompleksset mehhaniseerimist ja elektrifitseerimist kõigis põllumajandusliku tootmise harudes;

organiseerida, et kolhoosid ja sovhoosid täidaksid kapitaalehituse, tootmis-, maaparanduse, veemajanduse, kultuuriliste, elutarbeliste ning teeehituse objektide ja elamute käikulaskmise plaanid;

vaadata läbi kolhoosidele kapitaalehituseks, masinate soetamiseks ja muude põllumajandusliku tootmise arendamiseks vajaminevate abinõude krediteerimise plaanid ja nõudeavaldused;

määrata sovhoosidele kapitaalmahutuste aastaliimid ehituseks ja masinate soetamiseks; jaotada pangakrediiti sovhooside vahel;

kontrollida krediitide kasutamise õigsust sovhoosides, krediitide ja avansside kasutamise õigsust kolhoosides;

organiseerida töökaitset ja tööseadusandlusest kinnipidamist, õpetada töötajatele ohutustehnika reegleid ja kontrollida seda;

kontrollida agronoomide, zootehnikute, veterinaartöötajate, inseneride, tehnikute, kompleksbrigaadide brigadiride, farmide ja tootmisjaoskondade juhatajate tööle määramist ja töölt vabastamist;

juurutada laialdaselt tootmisse teaduse saavutusi, näidis- ja muude paremate majandite kogemusi, tagades selle põhjal põllukultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse pideva suurenemise kõigis kolhoosides ja sovhoosides;

organiseerida töö õiget normeerimist ja tasustamist kolhoosides ja sovhoosides, juurutada laialdaselt täiendavat töötasu maksmist kõigis kolhoositootmise harudes ja rakendada töö tasustamise akord-premiaalsüsteemi kõigis sovhoositootmise harudes.

Valitsuse töötajad peavad oma igapäevases töös juhinduma NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juhenditest selle kohta, et kolhoosnikute, sovhoositöötajate ja põllumajanduse spetsialistide materiaalse huvitatuse tõstmine teravilja, liha, piima ja muude saaduste tootmise suurendamisel on põllumajanduse eduka arendamise tähtsaim tingimus.

Territoriaalne kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsus ei tohi olla bürokraatlik organ, vaid peab olema operatiivne, ta peab suunama oma jõupingutused eelkõige sinna, kus organisatsiooniline ja tootmistöö on nõrk, s. t. tugevdama nõrku kolhoose ja sovhoose, abistama neid õigel ajal elava organisatoorse tööga, inspektorite-organisaatorite ja muude põllumajanduse spetsialistide saatmisega otse kolhooside ja sovhooside brigaadidesse ja osakondadesse, et lahendada kohapeal põllumajandussaaduste tootmise ja varumise küsimusi.

Territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse nõukogu põhilüesanded

6. Territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse nõukogule tehakse ülesandeks:

vaadata läbi põllumajandussaaduste tootmise ja kokkuostu aasta- ja perspektiivplaanid kolhooside ja sovhooside kaupa ning abinõud nende plaanide täitmiseks;

vaadata läbi küsimused, mis on seotud maa, masinate ja muude tootmisvahendite kõrgetootliku kasutamise, majandite spetsialiseerimise, maaviljeluse kultuuri tõstmise, loomakasvatuse produktiivsuse suurendamise, kindla söödabaasi loomise ning põllumajandusteaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamisega kolhoosi- ja sovhoositootmises;

vaadata läbi ettepanekud tootmise organiseerimise, töö normeerimise ja tasustamise täiustamise kohta, kolhoosnikute ja sovhoositöölise materiaalse huvi tõstmiseks põllumajandussaaduste tootmise suurendamise vastu, tööviljakuse suurendamise, toodangu omahinna alandamise, töökaitse ja tööseadusandluse järgimise kohta;

vaadata läbi kolhoosidevaheliste ettevõtete ja koondiste organiseerimise ja nende tegevuse suunamise küsimused;

vaadata läbi põllumajandusele eraldatavate põllumajandusmasinate, väetiste, seadmete, kapitaalvahetuste, krediitide, ehitusmaterjalide ja muude materiaalsete tehniliste vahendite jaotamise ja kasutamise plaanid;

vaadata läbi abinõud kolhooside ja sovhooside tugevdamiseks juhtiva kaadri ja spetsialistidega, samuti kaadri ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise küsimused.

Nõukogu kuulab ära kolhooside esimeeste ja sovhooside direktorite aruanded tootmis- ja majandusliku tegevuse kohta, samuti põllumajandussaadusi vastuvõtivate ja kolhoose ning sovhoose materiaalsete tehniliste vahenditega varustavate ettevõtete ja organisatsioonide juhtijate aruanded selle kohta, kuidas nad peavad kinni saaduste vastuvõtmise ja arvelduste sooritamise korrast ning kuidas täidavad oma kohustusi materiaalsete tehniliste vahendite saamiseks esitatud nõudeavalduste rahuldamisel.

Territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse inspektori-organisaatori õigused ja kohustused

7. Valitsuse inspektor-organisaator kinnistatakse rühma kolhooside ja sovhooside juurde.

Inspektor-organisaator:

organiseerib ja garanteerib kolhooside juhatuste ja sovhooside direktorite kaudu partei ja valitsuse otsuste täitmist põllumajandussaaduste ja tooraine tootmise ja riigile müümise suurendamisel vastavalt kontraheerimislepingutele;

kontrollib, kas maad, masinaid ja muid tootmisvahendeid kasutatakse õigesti, õpib tundma põllumajandusliku tootmise olukorda ja edasiarendamise perspektiive talle kinnistatud kolhoosides ja sovhoosides ning annab soovitusi põllumajandusliku tootmise küsimustes, põhjendades neid konkreetsete näidete ja eeskujudega vastavate majandusharude juhtimise kohta eesrindlikes kolhoosides ja sovhoosides;

organiseerib majandamise eesrindlike meetodite tundmaõppimist ja nende tootmisse juurutamist kolhoosides ja sovhoosides;

võtab osa kolhooside ja sovhooside arendamise perspektiivplaanide ning aasta finants- ja tootmisplaanide koostamisest, töö tasustamisest, normeerimisest ja organiseerimisest parandamise abinõude väljatöötamisest;

kontrollib süstemaatiliselt põllumajandusartelli põhikirja järgimist kolhoosides, kolhooside ja sovhooside majanduslikku tegevust, tulude jaotamise ja ühiskondlike fondide kasutamise õigsust;

koos põllumajandussaadusi vastuvõtivate riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonidega organiseerib põllumajandussaaduste ning tooraine kontraheerimise lepingute sõlmimist kolhooside ja sovhoosidega;

kontrollib, kas kolhoosid, sovhoosid, vastuvõtupunktid, riiklikud ja kooperatiivsed ettevõtted ja organisatsioonid täidavad kontraheerimislepinguid;

kontrollib, kuidas kolhoosid ja sovhoosid täidavad põllumajandussaaduste tootmise plaane;

kontrollib, kuidas kolhoosid ja sovhoosid peavad kinni kolhoosnikute ja sovhoositöölise materiaalse huvitatuse suurendamiseks kehtestatud töö tasustamise korrast ja tingimustest;

kontrollib ja õpib tundma majandite olukorda, teeb oma märkused ja annab soovitusi ning püüab saavutada seda, et majandamise parema organiseerimise tõttu suureneks toodang.

Juhtudel kui inspektori-organisaatori ja kolhoosi esimehe või sovhoosi direktori vahel tekivad tootmise organiseerimise küsimustes vaidlused ja lahkavõtted, teeb lõpliku otsuse majandi juhataja.

Kui inspektor-organisaator aga näeb, et majandi juhataja on ebaõigel seisukohal, teeb ta selle kohta ettekande territoriaalsele tootmisvalitsusele.

Suurema osa ajast viibib inspektor-organisaator vahetult kolhoosides, sovhoosides, brigadides, farmides ja osakondades.

Inspektor-organisaator teeb tihedat koostööd näidismajandite, katsejaamade ja teadusliku uurimise asutustega ning vajaduse korral organiseerib nende ja teiste organisatsioonide spetsialiste konsulteerima põllumajandussaaduste tootmise ja kvaliteedi küsimustes.

Inspektori-organisaatori määrab ametisse ja vabastab ametist Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeerium.

—
ENSV MKK, 1962, 49,
172

Eesti NSV põllumajandussaaduste tootmise ja
varumise ministri
k ä s k k i r i nr. 34

1. veebruarist 1965.a.

Kolhooside ja sovhooside juriidilise teenindamise
parandamisest

Paljudes vabariigi kolhooside ja sovhooside majanduslikus ja finantsilises tegevuses ning varaliste vaidluste lahendamisel esineb veel suuri puudusi, mis on seotud sotsialistliku seaduslikkuse tõsiste rikkumistega ning tekitavad suurt kahju kolhoosidele ja sovhoosidele.

Kolhoosid ja sovhoosid ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid debitoorse võlgnevuse likvideerimiseks, ei esita õigeaegselt pretensioone ja hagnosis neile kuuluvate summade sissenõudmiseks. Sõlmitavad lepingud koostatakse sageli juriidiliselt ebaõigesti ja ei sisalda vajalikke tingimusi, mis tagaksid nende täitmise. Sovhoosides esineb tööseadusandlust reguleerivate eeskirjade rikkumisi. Palju esineb ka kolhoosi põhikirja rikkumisi.

Säärase olukorra põhjuseks on kolhooside ja sovhooside juriidilise teenindamise halb organiseerimine, sisuliselt ei saa paljud neist vajalikku õiguslikku abi.

Arvestades kolhooside ja sovhooside kvalifitseeritud juriidilise teenindamise suurt tähtsust ja ENSV Ministrite Nõukogu 16. nov. 1964.a. määruse nr. 509 ja 15. jaan. 1965.a. määruse nr. 21 täitmiseks

k ä s i n

1. Kolhooside ja sovhooside juriidilise teenindamise parandamise eesmärgil lubada viia tootmisvalitsuste koosseisu juriskonsuldi ametikoht, palgamääraga 70-90 rbl.

kuus, suurendamata tootmisvalitsuste töötajate arvulist koosseisu ja kuutöötasu fondi.

Määrata, et tootmisvalitsuste juriskonsuldid tegutsevad käesoleva käskkirja lisas nr. 1 toodud põhimääruse alusel.

2. Sovhooside juriidilise teenindamise parandamiseks lubada viia sovhooside, kus töötajate arv on üle 400 ja spetsialiseeritud köögiviljakasvatuse sovhooside koosseisu juriskonsuldi ametikoht olemasolevate koosseisunormatiivide piires.

Määrata, et sovhooside juriskonsuldid tegutsevad käesoleva käskkirja lisas nr. 2 toodud põhimääruse alusel.

3. Tootmisvalitsustel praktiseerida laialdaselt juristide-pensionäride, advokaatide ja teiste juristide kaastömbamist juriidilise abi osutamiseks kolhoosidele ja sovhoosidele ühiskondlikel alustel. Nimetatud töö juhtimiseks ja koordineerimiseks organiseerida tootmisvalitsuste juurde ühiskondlik juriidiline nõukogu.

4. Võtta teadmiseks, et tootmisvalitsuste ja sovhooside juriskonsuldid on võetud premeeritavate isikute nimekirja võrdselt insener-tehniliste töötajatega.

Ministri esimene asetäitja

H. Männik

ENSV põllumajandussaaduste tootmise ja varumise ministri
1. veebruari 1965.a. käskkirjale nr. 34.

Kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse juriskonsuldi

p õ h i m ä ä r u s .

1. Juriidilise teenindamise parandamiseks kolhoosides ja sovhoosides, sotsialistliku seaduslikkuse tugevdamiseks, kehtiva seadusandluse rikkumise ärahoidmiseks, samuti kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse, kolhooside ja sovhooside majanduslike ja õiguslike huvide kaitsmiseks kohtus, arbitraažis ja administratiivorganites viiakse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuste koosseisu käesoleva põhimääruse alusel tegutsevad juriskonsultide ametikohad.

2. Juriskonsuldi põhiülesanneteks on:

kaasa aidata sotsialistlikust seaduslikkusest range kinnipidamise tagamisele tootmisvalitsuse, kolhooside ja sovhooside organisatsioonilise ja majandusalase tegevuse kõikides sfäärides, samuti ka nende põhjuste ja tingimuste kõrvaldamisele, mis võimaldavad seaduserikkumist;

tootmisvalitsuse, kolhooside ja sovhooside lepingu- ja finantsdistsipliini tugevdamine;

tootmisvalitsuse, kolhooside ja sovhooside õiguste ja seaduslike huvide kaitsmine kohtus, arbitraažis ja administratiivorganites;

õigusliku kontrolli teostamine tootmisvalitsuse, kolhooside ja sovhooside pretensioonidealase töö üle, samuti esitatavate pretensioonide õigsuse tagamine;

kohtu- ja arbitraažiasjade läbivaatamise tulemuste ning lepingute sõlmimise süstemaatiline analüüs ja üldistamine ning neist üldistustest lähtudes ettepanekute tege-

mine tootmisvalitsuse, kolhooside ja sovhooside töös esinevate puuduste kõrvaldamiseks;

nõukogude seadusandluse selgitamine ja propageerimine kohalikus ja vabariiklikus ajakirjanduses;

kolhoosidele ja sovhoosidele kvalifitseeritud juriidilise abi andmine ja selle töö juhtimiseks tootmisvalitsuse juurde ühiskondliku juriidilise nõukogu organiseerimine ja selle töö juhtimine;

3. Kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse juriskonsuldi ametikohal on nõutav kõrgem juriidiline haridus.

4. Juriskonsuldi töölevõtmine, üleviimine ja töölt vallandamine toimub tootmisvalitsuse juhataja poolt tööseadusandluses ettenähtud korras kõrgemalseisva organisatsiooni nõusolekul.

Juriskonsult allub vahetult tootmisvalitsuse juhatajale.

Tootmisvalitsuste juriskonsultide üldjuhtimist teostavad vastavad vabariigi kõrgemalseisvad organisatsioonid.

5. Juriskonsuldi ülesandeks on:

1) võtta osa abinõude väljatöötamisest ja rakendamisest sotsialistliku seaduslikkuse, töö-, finants- ning lepingu-distsipliini tugevdamiseks, samuti võitluseks riikliku ja ühiskondliku omandi raiskamise ja riisumise vastu tootmisvalitsuse piirkonna kolhoosides ning sovhoosides;

2) tootmisvalitsuse piirkonna kolhooside ja sovhooside tegevuses esilekerkinud õiguslikes küsimustes arvamuste, konsultatsioonide ja õiendite andmine;

3) kontrollida kõikide tootmisvalitsuse juhtkonna poolt antavate käskkirjade, instruksioonide ja muude õigusliku iseloomuga dokumentide projektide vastavust kehtivale seadusandlusele ning viseerida neid dokumente;

4) tõstatada juhtkonna ees küsimus tootmisvalitsuse poolt antud käskkirjade, instruksioonide ja muude dokumentide muutmise, täiendamise, tühistamise või uute väljaandmise vajaduse kohta seoses muudatustega seadusandlu-

ses;

5) tootmisvalitsuse poolt sõlmitavate majanduslike ja muude lepingute ettevalmistamise ja sõlmise õige organiseerimise tagamine ning nende lepingute ja projektide viseerimine;

6) otsuste projektide koostamine varalistes vaidlustes, mida vastavalt kehtivale seadusandlusele lahendab tootmisvalitsuse juhataja;

7) võtta koos tootmisvalitsuse juhataja ja pearaamatupidajaga osa kolhooside ja sovhooside debitoorse ning kreditoorse võlgnevuse kohta käivate materjalide läbivaatamisest ja abinõude kavandamisest võlgnevuste likvideerimiseks;

8) tagada riikliku ja ühiskondliku omandi puudujääkide, raiskamise või riisumise, samuti tootmisvalitsuse piirkonna kolhoosi või sovhoosi tegevuses ilmnenud muude kuritegude kohta käivate materjalide õige vormistamine ja õigeaegne suunamine uurimisorganitele ning kohtule, samuti võtta tarvitusele abinõud nimetatud organisatsioonidele tekitatud varalise kahju hüvitamiseks;

9) varaliste ja teiste tsiviilõiguslike vaidluste materjalide ettevalmistamine ja vormistamine kohtule, arbitraažile või muule organile esitamiseks ja nimetatud materjalide vormistamisel abi osutamine piirkonna kolhoosidele ja sovhoosidele;

10) tootmisvalitsuse, vajalikel juhtudel ka tootmisvalitsuse piirkonna kolhooside ja sovhooside esindamine juhataja korraldusel kohtu- ja arbitraažiorganites nimetatud organisatsioonide asjades;

11) teatada õigel ajal juhtkonnale uurimis-, kohtu-, arbitraaži- ja administratiivorganites tootmisvalitsust ja alluvaid kolhoose ja sovhoose puudutavate asjade läbi vaatamise tulemustest;

12) õiguslase töö kontrollimine tootmisvalitsuse piirkonna kolhoosides ja sovhoosides, samuti neis töötavate juriskonsultide abistamine;

13) seadusandlike ja ametkondlike aktide arvestuse, süstematiseerimise ja säilitamise organiseerimine, samuti kehtiva seadusandluse alusel vajalike õiendite andmine; koodeksite, seadusandlike aktide kogumike ja teiste materjalide kontrolleksemplaride pidamine ja neisse sissekannete tegemine muudatuste kohta jooksvas seadusandluses.

6. Juriskonsult peab pidama tema menetluses olevate asjade arvestust ja esitama regulaarselt tootmisvalitsuse juhatajale aruandeid tehtud töö kohta.

7. Õigusrikkumise fakti ilmnemisel tootmisvalitsuse, kolhoosi või sovhoosi tegevuses teatama sellest tootmisvalitsuse juhatajale ja vajaduse korral võtma tarvitusele muid abinõusid seaduserikkumise vältimiseks.

8. Juriskonsuldil on õigus:

1) nõuda tema poolt teenindatava tootmisvalitsuse, samuti ka tootmisvalitsuse piirkonna kolhoosidelt ja sovhoosidelt õiendite, dokumentide, seletuste ja arvestuste esitamist, mis on vajalikud pretensioonide ja hagiavalduste vormistamiseks või muude juriskonsuldile käesoleva põhimäärusega pandud kohustuste täitmiseks;

2) keelduda tootmisvalitsuse juhtkonna poolt antavate käskkirjade ja muude dokumentide, samuti ka sõlmitavate lepingute projektide viseerimisest, kui need on vastuolus seadusega, esitades seejuures oma põhjendused;

3) keelduda põhjendamatu hagi esitamisest, samuti ka põhjendatud hagile vastuväidete koostamisest, esitades seejuures oma põhjendused;

4) osa võtta tootmisvalitsuse nõukogu istungitest, nõupidamistest ja koosolekutest, et avaldada arvamust esilekerkinud juriidiliste küsimuste kohta.

ENSV põllumajandussaaduste toot-
mise ja varumise ministri 1. veeb-
ruari 1965. a. käskkirjale
nr. 34.

Sovhoosi juriskonsuldi

p õ h i m ä ä r u s

1. Õiguslase töö tegemiseks, sotsialistliku seadus-
likkuse tugevdamiseks, kehtiva seadusandluse rikkumise ära-
hoidmiseks, samuti sovhoosi majanduslike ja õiguslike huvi-
de kaitsmiseks kohtus, arbitraažis ja administratiivorgani-
tes luuakse suuremates sovhoosides kindlaksmääratud korras
käsoleva põhimääruse alusel tegutsevad juriskonsultide
ametikohad.

2. Sovhooside juriskonsuldi põhiülesanneteks on:

kaasa aidata sotsialistlikust seaduslikkusest range
kinnipidamise tagamisele sovhoosi organisatsioonilise ja
majandusliku tegevuse kõigis sfäärides, samuti ka nende
põhjuste ja tingimuste kõrvaldamisele, mis võimaldavad sea-
duserikkumist;

lepingu- ja finantsdistsipliini tugevdamine;

sovhoosi õiguste ja seaduslike huvide kaitsmine kohtus,
arbitraažis ja administratiivorganites;

õigusliku kontrolli teostamine sovhoosi pretensioonide-
alase töö üle, samuti esitatavate pretensioonide õige vor-
mistamise tagamine;

kohtu- ja arbitraažiasjade läbivaatamise tulemuste
ning lepingute sõlmimise süstemaatiline analüüs ja üldista-
mine ning neist üldistustest lähtudes sovhoosi juhtkonna
ees küsimuste tõstatamine sovhoosi töös esinevate puuduste
kõrvaldamise kohta;

juriidilise abi andmine vabatahtlikule rahvamalevale,

seltsimehelikule kohtule ja teistele sovhoosi ühiskondlikele organisatsioonidele; samuti ühiskondlikel alustel naaberkolhoosidele ja -sovhoosidele;

nõukogude seadusandluse selgitamine ja propageerimine; oma erialase kvalifikatsiooni tõstmine.

3. Juriskonsultideks võivad olla kõrgema juriidilise haridusega isikud, tootmisvalitsuse nõusolekul erandina aga ka isikud, kellel on juriidiline keskharidus ja vähemalt viieaastane praktilise juriidilise töö staaž.

4. Juriskonsultide töölevõtmine, üleviimine ja töölt vallandamine toimub sovhoosi direktori poolt tööseadusandluses ettenähtud korras tootmisvalitsuse nõusolekul.

Sovhoosi juriskonsultide tegevuse üldjuhtimist teostavad vastavate tootmisvalitsuste ja ministeeriumi juriskonsuldid.

5. Juriskonsuldi ülesandeks on:

1) sovhoosi tegevuses esilekerkinud õiguslikes küsimustes arvamuste, konsultatsioonide ja õiendite andmine;

2) kontrollida sovhoosi juhtkonna poolt antavate käskkirjade ja muude õigusliku iseloomuga dokumentide projektide vastavust kehtivale seadusandlusele;

3) tõstatada küsimusi sovhoosi direktori poolt antud käskkirjade ja muude dokumentide muutmise, täiendamise, tühistamise või uute väljaandmise vajaduse kohta seoses muudatustega seadusandluses;

4) sovhoosi poolt sõlmitavate majanduslike ja muude lepingute ettevalmistamise ja sõlmimise õige organiseerimise tagamine ning lepingute projektide koostamine;

5) võtta koos sovhoosi direktoriga ja pearaamatupidajaga osa debitoorse võlgnevuse kohta käivate materjalide läbivaatamisest ja abinõude väljatöötamisest selle likvideerimiseks;

6) tagada riikliku omandi puudujääkide, raiskamise või riisumise, samuti ka sovhoosi tegevuses ilmnenud muude kuritegude kohta käivate materjalide õige vormistamine ja õigeaegne suunamine uurimisorganitele ning kohtule, samuti

võtta tarvitusele abinõud sovhoosile tekitatud varalise kahju heastamiseks;

7) varaliste ja teiste tsiviilõiguslike vaidluste materjalide ettevalmistamine ja vormistamine kohtule, arbitraažile või muule organile esitamiseks;

8) sovhoosi esindamine direktori korraldusel kohtu- ja arbitraažiorganites;

9) teatada õigel ajal juhtkonnale uurimis-, kohtu-, arbitraaži- ja administratiivorganites sovhoosi puudutavate asjade läbivaatamise tulemustest; võtta tarvitusele abinõud kohtu ja arbitraaži täitedokumentide ning administratiivorganite rahalise iseloomuga korralduste viivitamatuks edasiandmiseks sovhoosi raamatupidamisele täitmiseks;

10) seadusandlike ja ametkondlike aktide arvestuse, süstematiseerimise ja säilitamise organiseerimine, samuti kehtiva seadusandluse alusel vajalike õiendite andmine; koodeksite, seadusandlike aktide kogumike ja teiste materjalide kontrolleksemplaride pidamine ja neisse sissekannete tegemine muudatuste kohta jooksvas seadusandluses, loetelude koostamine sovhoosile vajaliku kirjanduse hankimiseks;

11) tööraamatute pidamise ja neisse tehtavate sissekannete õigsuse kontrollimine.

6. Juriskonsult peab pidama tema menetluses olevate asjade arvestust ja esitama regulaarselt sovhoosi juhtkonnale aruandeid tehtud töö kohta.

7. Õigusrikkumise fakti ilmnemisel sovhoosis on juriskonsult kohustatud teatama sellest sovhoosi direktorile.

8. Juriskonsult on kohustatud teatama tootmisvalitsuse juhatajale või juriskonsuldile juhtumitest, kui sovhoosi direktor võttis vastupidiselt tema arvamusele tarvitusele abinõud, mis on vastuolus kehtiva seadusandluse ja muude normatiivsete aktidega.

9. Juriskonsuldil on õigus:

1) nõuda tema poolt teenindatava sovhoosi osakondadelt õiendite, dokumentide, seletuste ja arvestuste esitamist,

mis on vajalikud pretensioonide ja hagiavalduste vormistamiseks või muude juriskonsuldile käesoleva põhimäärusega pandud kohustuste täitmiseks;

2) keelduda sovhoosi direktori poolt antavate käskkirjade ja muude dokumentide, samuti ka sõlmitavate lepingute projektide viseerimisest, kui need on vastuolus seadusega, esitades siinjuures oma põhjendused;

3) keelduda põhjendamatu hagi esitamisest, samuti ka põhjendatud hagidele vastuväidete koostamisest, esitades seejuures oma põhjendused;

4) osa võtta sovhoosi nõupidamistest, koosolekutest, et avaldada arvamust esilekerkinud juriidiliste küsimuste kohta.

**SOVHOOSIDELE JA KOLHOOSIDELE KUULUVATE LOOMADE
HUKKUMISES VÕI RIISUMISES SÜÜDI OLEVATE ISIKUTE
MATERIAALSE VASTUTUSE KOHTA**

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MAARUS NR. 290
17. VEEBRUARIST 1954

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Määrata, et sovhoosidele ja kolhoosidele kuuluvate kariloomade, sigade, lammaste ja kitsede hukkamises süüdi olevate isikute vastu hagi esitamisel tuleb kahjusumma määrata loomade ühekordse väärtuse ulatuses, kokkuostuhindades, tõuloomade ja parandatud kohalikku tõugu loomade eest aga tõuloomade ja parandatud kohalikku tõugu loomade hindades.

Sovhoosidele ja kolhoosidele kuuluvate hobuste hukkamises süüdi olevate isikute vastu hagi esitamisel tuleb kahjusumma määrata ühekordses hobuse hinnas, mis on kinnitatud oblastite (kraide) täitevkomiteede ja vabariikide ministrite nõukogude poolt, tõuhobuste hukkamisel aga tõuhobuste hindades.

Hagi esitada vaatamata sellele, et vajalikel juhtudel võetakse süüdlased kriminaalvastutusele.

2. Soovitada kolhooside juhatustele ning kohustada sovhooside direktoreid:

võimaldada hobuste, kariloomade, sigade, lammaste ja kitsede hukkamises süüdi olevatel isikutel hüvitada tekitatud kahju kolhoosile või sovhoosile sama väärtusega loomade natuuras andmise teel;

kustutada kolhoosnikute ja sovhooside töötajate arvelt võlgnervis varem neile esitatud hagide eest juhtudel, kui nad hüvitasid kolhoosile või sovhoosile loomade hukkamisest tekitatud kahju sama väärtusega loomade natuuras andmise teel või nende väärtuse väljamaksmise teel käesoleva määrusega ettenähtud ulatuses.

3. Hagi esitamisel isikute vastu, kes on süüdi kolhoosidele ja sovhoosidele kuuluvate kariloomade, sigade, lammaste, kitsede ning hobuste riisumises, tuleb kahjusumma kindlaks määrata loomade väärtuse poolteisekordses ulatuses, käesoleva määruse 1. punktis kehtestatud hindades.

4. Lugeda kehtetuks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1943. a. 12. mai määruse nr. 510 punkt 23 ning NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 1944. a. 9. jaanuari määrus nr. 31.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва 1957

VASTUTUSEST KULTUURIDE KAHJUSTAMISE EEST KOLHOOSIDES JA SOVHOOSIDES

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS 11. JAANUARIST 1955

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium märgib, et kohalike nõukogude organite ükskõikse suhtumise tõttu levib viimasel ajal laialdaselt kolhoosi- ja sovhoosipõldude (eriti taliviljaoraste), heinamaade ja heinakuhjade kahjustamine loomade ja lindude poolt ning põlde mõõda sõitva hobu- ja autotranspordi läbi, samuti põllukaitse-metsaistanduste, viljapuu- ja marjaaedade ning teiste istanduste kahjustamine, mis tekitab kolhooside, sovhooside ja riigi huvidele suurt kahju. See, mis kolhoosnikute ja sovhoositöölise tööpingutustega on loodud pikema aja jooksul, hävitatakse tihtipeale karistamatult, võitlust aga ei peeta selle vastu üldse. Taliviljade suhtes ollakse valel arvamisel, et loomade või lindude pealelaskmine ei tekita orastele kahju, vaid üksikuil juhtudel tunnistatakse seda isegi vajalikuks, kahjustades sellega suuresti nende kultuuride saaki.

Nõukogude riik ei või lubada, et üksikute kodanike ja ametiisikute kuritegeliku suhtumise tõttu ühiskondlikku, sotsialistlikku omandisse tekitataks kahju sovhoosidele, kolhooside ühismajapidamisele ja kolhoosnikute ainelisele heaolule.

Selleks, et kindlustada kolhoosi- ja sovhoosipõldude ning istanduste kaitsmine kahjustuste vastu, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Kehtestada, et kolhoosnikutele, töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele, ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele kuuluvad loomad ja linnud, kes on kahjustanud kolhoosides, sovhoosides ning teistes riiklikes ja ühismajandis kultuure ning istandusi, peetakse nende majandite poolt kinni, kuni loomade või lindude omanik on tasunud tekitatud kahju.

2. Kehtestada, et loomade või lindude pealelaskmise ja muul teel kolhooside, sovhooside ning teiste riiklike ja ühismajandite põllukultuuridele ning istandustele tekitatud kahju korral tuleb rakendada järgmisi materiaalse vastutuse abinõusid:

a) kui loomad või linnud on kahjustanud kolhoosides, sovhoosides ja teistes majandis kultuure või istandusi esimest korda, peavad loomade või lindude omanikud täielikult tasuma kolhoosidele, sovhoosidele või teistele riiklikele ja ühismajanditele tekitatud kahju ning maksma küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu poolt määratud trahvi järgmises suuruses:

põldudel, istandustes ja heinakuhjade juures kinni peetud lamaste, kitsede, sigade ja vasikate eest — 25 rubla iga looma kohta; täiskasvanud veiste, hobuste ja kaamelite eest — 50 rubla looma kohta; lindude eest 5 rubla linnu kohta;

b) kui kultuure või heinakuhjasid on samal aastal kahjustatud teistkordselt või korduvalt ning kui istandusi on kahjustatud teistkordselt või korduvalt, nõutakse loomade ja lindude omanikelt peale tekitatud kahju tasumise sisse kahekordne trahv;

c) kui kultuure või istandusi on kahjustanud kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule ja ühismajandile kuuluvad ning üksikute isikute (karjaste, tallimeeste, lambakarjaste ja teiste farmitöötajate) vastutusel olevad loomad ja linnud, siis peavad kahjustamises süüdi olevad kolhoosnikud või sovhooside, riiklike ja ühismajandite töötajad tasuma kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule või ühismajandile tekitatud kahju;

d) läbisõidu eest kultuuri all olevatelt põldudelt või istandustest hobustranspordivahendiga võetakse selles süüdi olevailt isikult trahvi kuni 50 rubla, läbisõidu eest autoga, traktoriga, kombiniga või teiste masinatega — kuni 100 rubla.

3. Juhul, kui loomad ja linnud ei ole kultuuride või istanduste kahjustamise kohal kinni peetud, kuid kolhoos, sovhoos või mõni muu riiklik ja ühismajand teab, kellele loomad ja linnud kuuluvad — kannab nende omanik samasugust vastutust kui loomade ja lindude kinnipidamisel kahjustuskohal.

4. Kultuuridele või istandustele loomade või lindude läbi tekitatud kahju suuruse määrab kindlaks komisjon, kelle koosseisu kuuluvad küla, alevi või linna tööraha saadikute nõukogu esindaja, agronoom ja kolhoosi juhatuse esindaja, sovhoosi või mõne muu riikliku ja ühismajandi direksiooni esindaja — kultuure või istandusi kahjustanud loomade ja lindude omaniku juuresolekul.

Loomade ja lindude omaniku mitteilmumisel määrab komisjon kahju suuruse kindlaks tema juuresolekuta.

5. Kultuuridele ja istandustele tekitatud kahju ja trahvi sissenõudmine toimub küla, alevi või linna tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel.

Kultuuride all olevatest põldudest ja istandustest ülesõitmisest määrab trahvi küla, alevi või linna tööraha saadikute nõukogu kolhoosi juhatuse, sovhoosi direktori või muu riikliku ja ühismajandi juhataja esildusel ning see nõutakse sisse miilitsaorganite poolt.

Küla-, alevi- või linnanõukogu otsuse peale võib viiepäevase tähtaja jooksul edasi kaevata rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomiteele, kelle otsus on lõplik.

Juhul, kui kolhoosi, sovhoosi ning muu riikliku ja ühismajandi kultuure või istandusi kahjustanud loomade või lindude omanik keeldub kahjusummat ja trahvi tasumast, nõuavad küla, alevi või linna tööraha saadikute nõukogud need sisse sundkorras.

6. Kultuuride tahtliku kahjustamise eest, samuti põllukaitsemetsaistanduste, viljapuu- ja marjaaedade ning teiste istanduste tahtliku kahjustamise eest, mis on tekitanud kolhoosile, sovhoosile või muule riiklikule ja ühismajandile suurt kahju, karistatakse süüdlasi kohtuotsuse põhjal paranduslike töödega kuuest kuust kuni ühe aastani või vabaduskaotusega ühest kuni kahe aastani.

**KAHJU JA TRAHVI, MIS MÄÄRATAKSE VASTAVALT NSV LIIDU
ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI 1955. A. 11. JAANUARI SEADLUSELE
«VASTUTUSEST KÜLVIDE KAHJUSTAMISE EEST KOLHOOSIDES JA
SOVHOOSIDES», SUNDKORRAS SISSENÕUDMISE KORRAST**

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI OTSUS
25. DETSEMBRIST 1956

Seoses kohtadelt saabunud järelepärimistega kahju ja trahvi kohustusliku sissenõudmise korra kohta kooskõlas NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1955. a. 11. jaanuari seadlusega «Vastutusest külvide kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» juhul, kui loomade ja lindude omanikud keelduvad trahvi maksmast ja kahju tasumast, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Soovitada liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumidel, arvestades kohalike tingimustega, kehtestada kohustuslik kahjude ja trahvide sissenõudmise kord lindude ja loomade poolt külvidele tekitatud kahju eest kolhoosides, sovhoosides ja teistes riiklikes ja ühismajandites.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

KOLHOOSIDE, SOVHOOSIDE JA TEISTE RIIKLIKE NING ÜHISMAJANDITE KULTUURIDE JA ISTANDUSTE KAHJUSTAMISE EEST MÄÄRATUD TRAHVIDE JA KAHJUTASUDE SUNDKORRAS SISSENÕUDMISE KORRAST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS Nr. 238
18. SEPTEMBRIST 1956

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadlusele «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» ja Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 21. juuli 1956. a. otsusele Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada juhend kolhooside, sovhooside ja teiste riiklike ning ühismajandite kultuuride ja istanduste kahjustamise eest määratud trahvide ja kahjutasude sundkorras sissenõudmise korra kohta vastavalt lisale.

Trahvid ja kahjud, mis on vormistatud vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadlusele «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» enne käesoleva juhendi kinnitamist, kuuluvad selle juhendi kohaselt sissenõudmisele olenemata sellest, millal materjalid sissenõudmiseks vormistati.

2. Kohustada rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteesid, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Sovhooside Ministeeriumi selgitama külade, alevite ja linnade töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteedele, kolhoosidele, sovhoosidele

sidele ja teistele riiklikele ning ühismajanditele ja kodanikele käesoleva määrusega kinnitatud juhendit ja kindlustama selle elluviimine.

«Eesti NSV Teataja», 1956, 16, art. 168

Kinnitatud Eesti NSV Ministrite
Nõukogu 18. septembri 1956. a. mää-
rusega nr. 238

JUHEND

TRAHVIDE JA KAHJUTASUDE SUNDKORRAS SISSENÕUDMISE KORRA KOHTA VASTAVALT NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIDIUMI 11. JAA-NUARI 1955. A. SEADLUSELE «VASTUTUSEST KULTUURIDE KAHJUS- TAMISE EEST KOLHOOSIDES JA SOVHOOSIDES»

1. Küla, alevi või linna tööraha saadikute nõukogu täitevkomiteede otsused trahvi määramise ja kahjude sissenõudmise kohta kolhooside, sovhooside või teiste riiklike ja ühismajandite külvide või istanduste rikkumise eest on kohustuslikud kõigile asu- tustele, ettevõtetele ja organisatsioonidele, ameti-isikutele ja koda- nikele.

2. Küla, alevi või linna tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee annab kodanikule, kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule ja ühismajandile, kes on kahjustanud külve või istan- dusi, ärakirja kahjutasu ja trahvi määramise otsusest, pannes ette 10 päeva jooksul hüvitada kahju kahjusaajale ja maksta trahv riigieelarvesse.

3. Juhul, kui kahjutekitaja keeldub otsuse vastuvõtmisest või allkirja andmisest selle kättesaamise kohta, teeb otsust kätteandev ameti-isik sellele oma märkme, mis tõestatakse tunnistaja allkir- jaga, ning neil juhtudel loetakse otsus kätteantuks.

4. Kui kahjutekitaja määratud tähtjaks ei täida otsust vaba- tahtlikult, asub küla, alevi või linna tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee sundtäitmisele, pöörates sissenõudmise tööliste või teenistuja töötasule või sotsiaalkindlustustoetusele, kolhoosni- kutelt aga normipäevade eest saadavale tasule, sealhulgas ka avansile.

Kolhoosidelt, sovhoosidelt või mõnedelt muudelt riiklikelt või ühismajandelt, kes ei ole trahvi või kahju vabatahtlikult tasunud, nõutakse need sisse inkasso korras.

Trahvi või kahjutasu otsus esitatakse Riigipanga osakonnale otsuse teinud täitevkomitee poolt koos kindlaksmääratud vormis koostatud inkasso korraldusega.

Sissenõutud kahjutasu kantakse kahjusaanud kolhoosi, sov- hoosi või mõne muu riikliku või ühismajandi arvele ja trahv Liidu eelarvesse.

Kolhooside, sovhooside, asutuste, ettevõtete ja organisatsioo-

nide poolt makstud trahvid ja kahjutasud nõutakse sisse külvide või istanduste kahjustamises süüdi olevailt kolhoosnikutelt või sovhooside, asutuste, ettevõtete, organisatsioonide töötajatelt administratsiooni poolt töötasust või normipäevade eest saadavast tasust kinnipidamise teel.

Kahjutekitaja töökoha muutmisel saadab kolhoosi, sovhoosi, asutuse, ettevõtte või organisatsiooni administratsioon kahju ja trahvi nõudmise kahjutekitaja uue töökoha administratsioonile sissenõudmise jätkamiseks.

5. Sissenõudmist töölise või teenistuja töötasult ja sotsiaalkindlustustoetuselt, samuti kolhoosnikute normipäevade eest saadavalt tasult võib teostada mitte rohkem kui 20% ulatuses vastaval maksutähtpäeval väljamaksmisele kuuluvast rahasummast või naturaaltasust.

6. Kui nõudmine pööratakse kahjutekitaja töötasule või normipäevade eest saadavale tasule, saadab küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kahjutasude ja trahvide sundsissenõudmise otsuse sellesse asutusse, organisatsiooni või kolhoosi, kus kahjutekitaja töötab.

7. Kui võlgnik läheb üle teisele tööle, tagastab ettevõtte, asutus või organisatsioon otsuse vastavale töörahva saadikute nõukogule märkmeaga juba sissenõutud summa kohta, ära näidates kostja uue töökoha.

Töörahva saadikute nõukogu saadab oma otsuse võlgniku uude töökohta sissenõudmise jätkamiseks.

8. Otsus, mille alusel sissenõudmist teostav asutus, ettevõtte, organisatsioon või kolhoos on sissenõudmise lõpetanud, saadetakse tagasi vastavale töörahva saadikute nõukogule koos asutuse, ettevõtte juhataja, kolhoosi esimehe ja pearaamatupidaja allkirjaga tõestatud märkmeaga täieliku sissenõudmise kohta.

9. Juhul, kui kodanikud, kes ei ole vabatahtlikult tasunud kolhoosi, sovhoosi või mõne teise riikliku või ühismajandi külvide või istanduste kahjustamise eest määratud trahvi ja tekitatud kahju ja kui puudub võimalus trahvi ja kahjutasu kinni pidada töötasult või sotsiaalkindlustustoetuselt, saadab täitevkomitee materjalid kohtutäiturile sissenõudmise pööramiseks kahjutekitaja varale, selle aresti alla panemiseks ja müümiseks.

Vara arestimine ja realiseerimine teostatakse kohtutäituri poolt kaubandusorganisatsioonide kaudu kehtiva korra kohaselt.

10. Üles kirjutada võib igasugust võlgniku vara, välja arvatud see, millele seaduse järgi ei või pöörata sissenõudmist (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1952. a. 4. aprilli määrus nr. 244).

Kostja vara kuulub üleskirjutamisele ainult selles ulatuses, mis on vajalik võlgnevuse kustutamiseks töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal.

11. Vara üleskirjutamisel on võlgnikul õigus teatada kohtutäiturile, missugustele esemetele tema soovil võib suunata nõudmist esimeses järjekorras.

Seda võlgniku soovi tuleb rahuldada, kui see ei takista otsuse täitmist.

Uheaegselt vara üleskirjutamisega toimub üleskirjutatud vara hindamine rahandusorgani või kaubandusorganisatsiooni esindaja osavõtul.

Üleskirjutatavad põllumajandussaadused, loomad ja linnud hinnatakse riiklike kokkuostuhindade järgi.

12. Kolmandate isikute pretensioonid vara üleskirjutamisest vabastamise kohta kuuluvad lahendamisele kohtus. Hagiavalduse esitamine kohtule nimestikus oleva vara vabastamiseks üleskirjutamisest paneb seisma vara realiseerimise kuni asja lõpliku lahendamiseni kohtus.

13. Kultuuride all olevatest põldudest ja istandustest ülesõitmise eest määratud trahv nõutakse sisse miilitsaorganite poolt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadluse «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» punkt 5 kohaselt.

14. Kultuuride tahtliku kahjustamise eest, samuti põllukaitse-metsaistanduste, viljapuu- ja marjaaedade ning teiste istanduste tahtliku kahjustamise eest, mis on tekitanud kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule ja ühismajandile suurt kahju, võetakse süüdlased vastutusele NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadluse «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» punkt 6 kohaselt.

15. Kultuuridele või istandustele tekitatud kahju suurus peab olema komisjoni poolt kindlaks määratud hiljemalt kahe nädala jooksul arvates kultuuride või istanduste kahjustamisest.

Täitevkomitee otsus kultuuride ja istanduste kahjustamise eest trahvi määramise ja tekitatud kahju sissenõudmise kohta peab tehtama hiljemalt ühe kuu jooksul arvates akti koostamisest. Sissenõudmisele tuleb asuda hiljemalt kahe nädala jooksul arvates otsuse tegemisest.

«Eesti NSV Teataja», 1956, nr. 16, art. 168

KOLHOOSILIIKMETELE PENSIONIDE MAA- RAMISE JA VÄLJAMAKMISE KORRA MÄÄRUSTIK

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. oktoobri
1964. a. määrusega nr. 859

I

Üldsätted

1. Vastavalt seadusele «Kolhoosiliikmete pensionide ja toetuste kohta» määratakse ja makstakse välja pensione käesoleva määrustiku järgi:

a) kolhooside, sealhulgas kalurikolhooside liikmetele;

b) surnud kolhoosnikute perekonnaliikmetele --- toitja kaotuse puhul.

2. Käesoleva määrustiku alusel määratakse pension:

a) vanaduse;

b) invaliidsuse;

c) toitja kaotuse puhul.

3. Kodanikele, kellel on üheaegselt õigus mitmesugustele pensionidele või pensionidele eri organitelt, määratakse üks pension nende vahel.

4. Kolhoosiliikmed ja nende perekonnad, kellel on õigus pensionile käesoleva määrustiku kohaselt, võivad pärast pensioniõiguse tekkimist taotleda pensioni määramist mistahes ajal, ilma mingisuguse tähtajalise piiramiseta.

5. Pensionide maksmine tagatakse kolhoosnikute sotsiaalkindlustuse üleliidulise tsentraliseeritud fondi vahendite arvel, ilma mingisuguste mahaarvamisteta kolhoosiliikmete sissetulekutest.

6. Pensionid ei kuulu maksustamisele.

7. Pensionilist kindlustust käesoleva määrustiku alusel teostavad kolhoosnikute sotsiaalkindlustuse nõukogud ja riiklikud sotsiaalkindlustuse organid.

II

Vanaduspensionid

8. Õigus vanaduspensionile on kolhoosiliikmetel: meestel — 65-aastaseks saamisel ja vähemalt 25-aastase tööstaažiga; naistel — 60-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase tööstaažiga.

9. Naiskolhoosnikutel, kes on sünnitanud viis või enam last ja kasvatanud need kaheksa aasta vanuseni, on õigus vanaduspensionile 55-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase tööstaažiga.

10. Vabariikide ja oblastite (Ukraina NSV ja Valgevene NSV lääneoblastite, Moldaavia NSV, Leedu NSV, Läti NSV, Eesti NSV jt.) kolhooside liikmetele, kus kolhoosid moodustati hiljem kui maa teistes rajoonides, võib vanadus-

pensione määrata väiksema staažiga, kui on ette nähtud käesoleva määrustiku punktides 8 ja 9. Vajalik staaž nendel juhtudel peab olema mitte vähem aastate arvust, mis on möödunud pärast kolhoosi moodustamise aastat (või kolhoosi astumise aastat, kui kolhoosnik astus sinna 12 kuu jooksul arvates kolhoosi moodustamise päevast) kuni pensioni taotlemise aastani.

11. Vanaduspensionid määratakse kolhoosiliikmetele kuni 50-rublasest kuu töötasust 50 protsenti ja üle selle — 25 protsenti ülejäänud töötasust.

Vanaduspensionid alammäär on — 12 rubla kuus.

Vanaduspensionid ülemmäär on — 102 rubla kuus.

12. Kolhoosiliikmele, kellel on vanaduspensionid määramiseks nõutav vanus ja staaž, määratakse pension kolhoosis töötamise lõpetamise ajast sõltumata.

13. Vanaduspensionid määratakse eluajaks, sõltumata töövõimest.

III

Invaliidsuspensionid

14. Invaliidsuspensionid määratakse I või II grupi invaliidsuse tekkimise puhul.

15. Invaliidsuse põhjused ja grupid, samuti invaliidsuse tekkimise aja määravad kindlaks arstlikud tööekspertiisi komisjonid (ATEK), kes tegutsevad oma põhimääruse alusel.

Kui invaliidsuse tekkimise aega ei ole võimalik kindlaks teha, loetakse invaliidsuse tekkimise päevaks tema kindlakstegemise päev.

16. Invaliidsuspensionid kolhoosiliikmetele määratakse sõltumata sellest, millal invaliidsus tekkis: kolhoosis töötamise ajal, enne kolhoosi astumist või pärast töötamise lõpetamist kolhoosis.

17. Invaliidsuspensionid kolhoosiliikmetele määratakse töövõime kaotuse puhul:

- a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel;
- b) üldhaigestumise tagajärjel.

18. Töövõime kaotuse puhul vigastuse tagajärjel, mis ei olnud seotud tööga, määratakse pensionid samuti kui üldhaigestumise tagajärjel töövõime kaotuse puhul.

19. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse pension kolhoosiliikmeile tööstaažist sõltumata.

Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse pension juhul, kui pensioni taotlemise ajaks on järgmine tööstaaž:

Vanus	Tööstaaž (aastates)	
	Mehed	Naised
Kuni 20-aastaseks saamiseni	1	1
20 aastast kuni 23-aastaseks saamiseni	2	1
23 " " 26- " " "	3	2
26 " " 31- " " "	5	3
31 " " 36- " " "	7	5
36 " " 41- " " "	10	7
41 " " 46- " " "	12	9
46 " " 51- " " "	14	11
51 " " 56- " " "	16	13
56 " " 61- " " "	18	14
61 aastast ja üle selle	20	15

Vabariikide ja oblastite (Ukraina NSV ja Valgevene NSV lääneoblastite, Moldaavia NSV, Leedu NSV, Läti NSV, Eesti NSV jt.) kolhooside liikmetele, kus kolhoosid moodustati hiljem kui maa teistes rajoonides, võib invaliidsuspensioone määrata samuti tööstaažiga, mis on vajalik vanaduspensiooni määramiseks (punkt 10).

20. Neil juhtudel, kui invaliidsuse kindlakstegemise päevast kuni pensioni taotlemise päevani ei ole möödunud üle ühe aasta, määratakse vajalik staaž kindlaks vanuse järgi invaliidsuse kindlakstegemise ajal.

21. Üleviimisel invaliidsuspensioonilt töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel invaliidsuspensioonile üldhaigestumise tagajärjel määratakse vajalik tööstaaž kindlaks vanuse järgi invaliidsuse esmakordse kindlakstegemise ajal.

22. Invaliidsus loetakse kolhoosiliikmel töövigastuse tagajärjel tekkinuks, kui invaliidsust põhjustanud õnnetusjuhtum leidis aset:

a) kolhoosi ühiskondlikus majapidamises töötamise ajal (sealhulgas komanderingu ajal), samuti mingite tegude sooritamisel kolhoosi huvides ka ilma kolhoosi korralduseta;

b) teel tööle või töölt;

c) riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisel, samuti nõukogude, partei- või muude ühiskondlike organisatsioonide eriülesannete täitmisel, ka siis, kui need ülesanded ei olnud seotud põhitööga;

d) NSV Liidu kodanikukohuse täitmisel inimelu päästmisel, sotsialistliku omandi ning sotsialistliku õiguskorra kaitsmisel.

Kolhoosiliikme invaliidsus, mis tekkis seoses

doonori funktsioonide täitmisega, võrdsustatakse töövigastuse tagajärjel tekkinud invaliidsusega.

Kutsehaiguste loetelu ja selle rakendamise juhendi kinnitab NSV Liidu Tervishoiu Ministerium koos NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega.

23. Kui pärast töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel invaliidsuspensiooni määramist invaliidsus seoses üldhaigestumisega tugevneb, arvutatakse pension ümber kõrgema invaliidsuse grupi järgi normide alusel, mis on kehtestatud invaliidsuse juhtudeks töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel.

24. Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse kolhoosiliikmetele pensionid järgmistes määrades:

I grupi invaliididele — 50 protsenti	} töötasust kuni 50 rubla kuus ja üle selle
II grupi invaliididele — 40 protsenti	
	} 25 protsenti ülejäänud töötasust.

Pensionide alammäärad on: I grupi invaliididele — 15 rubla; II grupi invaliididele — 12 rubla kuus.

Pensionide ülemmäärad on: I grupi invaliididele — 76 rubla 50 kopikat; II grupi invaliididele — 51 rubla kuus.

25. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse pensionid käesoleva määrustiku punktis 24 kehtestatud määrades 20-protsendilise kõrgendusega.

Pensionide alammäärad on: I grupi invaliididele — 18 rubla; II grupi invaliididele — 14 rubla 40 kopikat kuus.

Pensionide ülemmäärad on: I grupi invaliididele — 102 rubla; II grupi invaliididele — 76 rubla 50 kopikat kuus.

26. Invaliididele — meestele vanusega üle 65 aasta ja naistele vanusega üle 60 aasta määratakse invaliidsuspensionid eluajaks. Nende invaliidide taasläbivaatust teostatakse ainult nende avalduse põhjal.

Teistele invaliididele määratakse invaliidsuspension kogu ajaks, mille peale neile on määratud I või II invaliidsuse grupp. Nende taasläbivaatuse tähtajad määravad kindlaks arstliku tööekspertiisi komisjonid vastavalt oma põhimäärusele.

27. Invaliidsuse grupi muutumise korral makstakse pension uues määras invaliidsuse grupi muutumisele järgnevast kuust.

Kui taasläbivaadatule ei määrata I või II invaliidsuse gruppi, makstakse pension aja eest kuni arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK'i) otsuse tegemise päevani, kuid mitte rohkem kui määratud taasläbivaatuse tähtajani.

28. Kui invaliid ei ilmunud arstlikku tööekspertiisi komisjoni (ATEK'i) taasläbivaatusele selleks määratud tähtajaks, katkestatakse talle pensioni maksmine ning maksmist võib uuendada ainult päevast, millal ta uuesti tunnistatakse I või II grupi invaliidiks.

Kaaluval põhjusel taasläbivaatuse tähtaja möödalaskmisel makstakse pensioni, kui isik tunnistatakse uuesti I või II grupi invaliidiks, ka aja eest arvates pensioni maksmise katkestamise päevast kuni taasläbivaatuse päevani. Pensioni selle aja eest makstakse mitte rohkem kui ühe kuu ulatuses, arvestamata statsionaar-

ses raviasutuses (haigla, sanatoorium jne.) viibimise aega. Seejuures, kui invaliid on taastlõbivaatusel üle viidud teise invaliidsuse gruppi (esimesest teise või vastupidi), makstakse pension nimetatud aja eest endise grupi järgi.

29. Kui pensioni maksmine üldhaigestumise tagajärjel töövõime kaotanud isikule oli lõpetatud I või II grupi invaliidiks mittetunnistamise tõttu või kui ta ei saanud pensioni kaaluvate põhjusteta taastlõbivaatusele mitteilmumise tõttu, uuendatakse tema edaspidisel I või II grupi invaliidiks tunnistamise juhul varem määratud pensioni maksmine tingimusel, kui pensioni maksmise lõpetamise päevast ei ole möödunud üle 5 aasta. Vastupidisel juhul võib pensioni määrata ainult üldistel alustel.

30. Neil juhtudel, kui pensionitaotleja invaliidsus on tekkinud seoses tema poolt toimepandud kuriteoga, mille eest teda karistati vabadesekaotusega, määratakse invaliidsuspension tingimusel, kui karistus on kustunud või kustutatud. Seejuures arvatakse staaži hulka ainult töö pärast karistuse kandmist.

IV

Tõitjakaotuspensionid

31. Õigus tõitjakaotuspensionile on surnud kolhoosniku töövõimetutel perekonnaliikmetel, kes olid tema ülalpidamisel.

Töövõimetuteks perekonnaliikmeteks loetakse:

a) lapsed, vennad, õed ja lapselapsed, kes ei

ole saanud 16-aastaseks (õpilased 18-aastaseks), või sellest vanemad, kui nad on jäänud I või II grupi invaliidiks enne 16-aastaseks (õpilased — 18-aastaseks) saamist; seejuures õed, vennad ja lapselapsed — tingimusel, et neil ei ole töövõimelisi vanemaid;

b) isa, ema, naine, mees; kui nad on saanud: mehed — 65-aastaseks, naised — 60-aastaseks, või kui nad on I või II grupi invaliidid;

c) vanaisa ja vanaema, kui nad on saanud: vastavalt 65- ja 60-aastaseks või on I või II grupi invaliidid — isikute puudumisel, kes seaduse järgi on kohustatud neid ülal pidama.

Surnu lastel ja töövõimetutel vanematel, kes ei olnud tema ülalpidamisel, on õigus toitjakao-tuspensionile, kui nad hiljem on kaotanud elatusvahendite allika.

Kõiki käesoleva määrustiku eeskirju, mis puudutavad surnute perekondi, kohaldatakse vastavalt (kui ei ole sätestatud teisiti) teadmata äraolijate perekondadele, kui toitja teadmata äraolek on tõendatud kehtestatud korras.

32. Surnud kolhoosniku perekonnaliikmed loetakse tema ülalpidamisel olnuteks, kui nad olid tema täielikul ülalpidamisel või said temalt abi, mis oli neile alatiseks ja põhiliseks elatusvahendite allikaks. Surnu ülalpidamisel olnuteks ei loeta surnu abikaasat (mees, naine), vanemaid, vanaisa ja vanaema, kes olid töövõimelised kolhoosiliikmed.

Surnud kolhoosniku perekonnaliikmetel, kellele tema abi oli alatiseks ja põhiliseks elatusvahendite allikaks, kuid kes ise said mingit pensiooni, on õigus minna üle uuele pensionile.

33. Mõlema vanema ülalpidamisel olnud lastel on isa või ema surma korral õigus pensionile ka sel juhul, kui teine vanem töötab.

34. Õppivatele lastele, vendadele, õdedele ja lapselastele makstakse pensioni ka siis, kui nad saavad stipendiumi.

Täielikult riiklikul ülalpidamisel olevatele alaealistele lastele, vendadele, õdedele ja lapselastele pensioni ei määrata, varemääratud pensioni maksmine katkestatakse kogu niisugusel ülalpidamisel oleku ajaks.

35. Lapsendajatel on õigus pensionile võrdselt vanematega, lapsendatuil — võrdselt lihaste lastega.

Alaealised, kellel on õigus toitjakaotuspensionile, säilitavad selle õiguse ka nende lapsendamisel.

36. Võõrasisal ja võõrasemal on õigus pensionile võrdselt isaga ja emaga tingimusel, kui nad olid surnud võõraspoja või võõrastütre ülalpidamisel vähemalt 10 aastat.

Võõraspojal ja võõrastütrel, kui nad ei ole saanud alimente vanematelt, on õigus pensionile võrdselt lihaste lastega.

37. Abikaasa surma korral määratud pension säilitatakse ka pensionäri uuesti abiellumisel.

38. Toitjakaotuspension surnud kolhoosniku perekonnaliikmetele määratakse sõltumata sellest, millal toitja suri: töötamise ajal või pärast töötamise lõpetamist. Kolhoosiliikmetepensionäride perekondadele määratakse pension, kui toitja suri pensioni saamise ajal või hiljemalt viie aasta jooksul pärast pensioni maksmise lõpetamist.

Toitja teadmata äraoleku korral määratakse

pension sõltumata sellest, millal on kindlaks tehtud toitja teadmata äraolek.

39. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud kolhoosnike perekondadele, samuti surnud kolhoosiliikmete-pensionäride perekondadele (sõltumata pensioni liigist ja surma põhjusest) määratakse pension sõltumata toitja tööstaazist.

Üldhaigestumise või tööga mitteseotud vigastuse tagajärjel surnud kolhoosnike perekondadele määratakse pension, kui toitjal oli surmapäevaks tööstaaz, mis oleks olnud vajalik talle invaliidsuspensiooni määramiseks (p. 19).

40. Toitjakaotuspensionid määratakse järgmistes määrades:

kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 50 protsenti	}	toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja üle selle 25 protsenti toit- ja ülejäänud töötasust
kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 40 protsenti		
ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 30 protsenti	}	toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja üle selle 10 prots. toitja ülejäänud töötasust.

Pensionide alammäärad on: kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 15 rubla; kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 12 rubla; ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 9 rubla kuus.

Pensionide ülemmäärad on: kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 76 rubla 50 kopikat; kahele töövõimetule perekon-

naliikmele — 51 rubla; ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 34 rubla kuus.

41. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud kolhoosnikute perekondadele määratakse toitjakaotuspension käesoleva määrustiku punktis 40 kehtestatud määra 20-protsendilise kõrgendusega.

Pensionide alammäärad on: kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 18 rubla; kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 14 rubla 40 kopikat; ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 10 rubla 80 kopikat kuus.

Pensionide ülemmäärad on: kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 102 rubla; kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 76 rubla 50 kopikat; ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 38 rubla 25 kopikat kuus.

42. Kolhoosnikute perekondadele, kui perekonna koosseisu kuuluvad lapsed, kes on kaotanud mõlemad vanemad (täisorvud), või surnud vallasema (kellel oli õigus riiklikule toetusele) lapsed, määratakse pensionid sõltumata toitja surma põhjusest määra 25, mis on kehtivad töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel toitja kaotanud perekondadele.

Kui mõlemad surmasaanud vanemad olid kolhoosiliikmed ja lastel on pensioniõigus kummagi vanema kaotuse korral, arvutatakse pension mõlema vanema töötasu üldsummast.

43. Surnud kolhoosiliikmete-pensionäride perekondadele määratakse pension samades normides kui surnud kolhoosiliikmete perekondadele. Seejuures töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel invaliidsuspensiooni saanud pensionäride perekondadele määratakse pension, sõltu-

mata pensionäri surma põhjusest, töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud kolhoosiliikmete perekondadele kehtestatud määrades.

44. Toitjakaotuspensionid määratakse:

a) alaealistele lastele, vendadele, õdedele ja lapselastele — kuni 16-aastaseks (õpilastele — 18-aastaseks) saamiseni;

b) meestele, kes on saanud 65 aastat ja naistele, kes on saanud 60 aastat vanaks — eluajaks;

c) invaliididele, kes ei ole jõudnud alapunktis «b» nimetatud vanusesse, — kogu I ja II grupi invaliidsuse ajaks.

45. Kõigile perekonnaliikmetele, kellel on õigus pensionile, määratakse üks ühine pension.

Iga perekonnaliikme nõudmisel eraldatakse tema pensioniosa (pensioni jagamise teel võrdselt perekonnaliikmete arvuga) ja makstakse temale eraldi.

46. Toitjakaotuspensioniga kindlustatud perekonnaliikmete arvu muutumisel (näiteks laste 16-aastaseks (õpilaste 18-aastaseks) saamisel; töövõimetu perekonnaliikme, kes varem oli I või II grupi invaliid, töövõime taastumisel jne.) arvutatakse pension ümber vastavalt pensioniõigust omavate perekonnaliikmete arvule.

Samas korras arvutatakse pension ümber ka juhtudel, kui pensioni maksmine ühele perekonnaliikmele katkestatakse (näiteks lapse paigutamisel lastekodusse) või taastatakse katkestamist põhjustanud asjaolude möödumisel.

47. Invaliidist perekonnaliikmetele laienevad vastavalt käesoleva määrustiku punktides 14, 15, 26, 27 (lõik 2), 28, 29 ja 30 toodud eeskirjad.

Staaži arvutamine

48. Tööstaaži hulka, mis annab käesoleva määrustiku alusel õiguse pensionile, arvatakse igasugune töö kolhoosiliikmena kolhoosi ühiskondlikus majapidamises, sõltumata töö iseloomust ja kestusest ning töövaheaegade kestusest.

Staaži hulka arvatakse samuti:

a) töö teiste kolhooside ühiskondlikus majapidamises enne antud kolhoosi liikmeks astumist;

b) töö töönduskolhooside liikmena;

c) töö põllumajanduslike kommuunide, ühise maaharimise ühistute ja kaluriühistute liikmena.

Kolhoosiliikmetele, kes astusid kolhoosidesse kollektiviseerimise algaastail, kuid vanaduse või invaliidsuse tõttu lõpetasid kolhoosis töötamise, omamata pensioni määramiseks vajalikku tööstaaži, arvatakse staaži hulka ka kolhoosis viibimise aeg pärast elatanud ikka jõudmist või invaliidistumist.

Kolhooside juhatustele ja kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjonidele (punkt 69) antakse õigus mitte arvata pensioni määramiseks vajaliku staaži hulka ajavahe märke, millal kolhoosnik kolhoosis olevate dokumentide järgi mõjuvate põhjusteta süstemaatiliselt ei ilmunud tööle, hoidus kõrvale ühiskondlikust tööst.

Pensionile õiguse andva tööstaaži arvutamisel aja eest pärast 1965. aastat arvatakse välja need aastad, millal kolhoosiliige mõjuvate põhjusteta ei töötanud välja kehtestatud normipäevade

(inimpäevade, kalapäevade) miinimumi või kellel puudus kehtestatud tööleilmumise päevade miinimum.

49. Kolhoosiliikmetele, kes töötasid kolhoosis kuni NSV Liidu territooriumi vastava osa ajutise okupeerimiseni vaenlase poolt Suure Isamaasõja ajal, arvatakse viibimine vaenlase poolt okupeeritud NSV Liidu või teiste riikide territooriumil, samuti NSV Liiduga sõjaseisukorras olnud riikide territooriumidel tööstaaži hulka, välja arvatud juhud, kui nad nimetatud ajavahemikul panid toime kuriteo kodumaa vastu.

50. Peale töö kolhoosiliikmena arvatakse tööstaaži hulka samuti töö töölisena või teenistujana, teenistus NSV Liidu Relvastatud Jõudude koosseisus ja partisanisalkades viibimine, samuti muud perioodid, mis arvatakse staaži hulka pensionide määramisel riiklike pensionide seaduse järgi.

51. Tööstaaži tõenditeks võivad olla:

a) kolhoosis töötamise suhtes — kolhoosnikute tööraamatud ja kolhooside juhatuste poolt olemasolevate dokumentide alusel väljaantud tõendid, samuti arhiiviasutuste tõendid;

b) töölisena või teenistujana töötamise ja tööstaaži hulka arvatava muu tegevuse suhtes (punkt 50) — NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1956. a. määrusega nr. 1044 kinnitatud riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustikuga ettenähtud dokumendid.

52. Kui dokumendid olemasoleva tööstaaži kohta kolhoosis kuni 1965. aastani puuduvad ja neid ei ole võimalik saada arhiiviandmete puu-

dumisel, teevad staaži kindlaks sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogud kahe või enama tunnistaja seletuste alusel. Tööstaaž kolhoosis aja eest alates 1965. aastast tehakse tunnistajate seletuste alusel kindlaks erandjuhtudel, kui tööstaaži tõedavad dokumendid ei ole säilinud seoses loodusõnnetustega (tulekahju, üleujutus jt.).

Tunnistajate seletuste alusel tööstaaži kindlakstegemisel on vajalik, et tunnistajad tunneksid avaldajat ühise töö põhjal kolhoosis.

Kolhoosiliikme palvel võib sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogu dokumentidega tõestamata tööstaaži kindlaks teha tunnistajate seletuste alusel ka enne tingimuste saabumist, mis annavad õiguse pensionile (näiteks enne vanaduspensioni määramiseks nõutava vanuse saabumist).

Sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogu otsuse tunnistajate seletuste alusel tööstaaži kindlakstegemise kohta kinnitab kolhoosi juhatus.

VI

Pensionide arvutamine

53. Pensionid arvutatakse mistahes järjest 5 aasta jooksul kolhoosis saadud keskmisest tegelikust kuutöötasust (pensionitaotleja valikul) viimase 15 aasta kestel enne pensionitaotlemise aastat (toitjakaotuspensioni määramisel viimase 15 aasta kestel enne toitja surma aastat).

Viie aasta keskmine kuutöötasu tehakse kindlaks töö eest kolhoosi ühiskondlikus majapidamises viie kalendriaasta jooksul saadud töötasu üldsumma kuuekümne jagamise teel.

Teenistusaega NSV Liidu Relvastatud Jõudude koosseisus ei arvata ülalnimetatud 10-aastasessse ajavahemikku ega loeta vaheajaks 5-aastases perioodis, mille järgi tehakse kindlaks keskmine kuutöötasu.

Pensionitaotleja soovil ei arvata invaliidsuspensionini saamise aega 15-aastasse ajavahemikku ega loeta vaheajaks 5-aastases perioodis.

54. Kui pensionitaotleja on olnud kolhoosiliige vähem kui 5 kalendriaastat, arvutatakse pension kõigi kolhoosis oldud täis kalendriaastate keskmisest tegelikust kuutöötasust, kui ta aga on olnud kolhoosiliige vähem kui 1 kalendriaasta, arvutatakse pension töötasust kuude eest, mille jooksul ta on olnud kolhoosiliige. Seejuures tehakse keskmine kuutöötasu kindlaks vastava perioodi kogu töötasu jagamise teel selle perioodi kuude arvuga. Samas korras arvutatakse surnud kolhoosiliikme keskmine kuutöötasu toitjakaotuspensionini määramisel.

55. Töötasu hulka, millest arvutatakse pension käesoleva määrustiku järgi, arvatakse mis tahes tasu töö eest kolhoosi ühiskondlikus majapidamises kolhoosis olevate dokumentide järgi. Seejuures võetakse arvesse naturaaltasu selle aja riiklikes jaemüügihindades, millal töö eest tasuti.

56. Kolhoosiliikmeist pensionäridele, kes on töötanud kolhoosis pärast pensioni määramist vähemalt 2 aastat kõrgema töötasuga kui see, millest oli arvutatud pension, määratakse pensionäri avalduse alusel uus pensionimäär, lähitudes sellest kõrgemast töötasust.

Uue pensionimäära kindlakstegemiseks võetakse arvesse vastava kahe aasta tegelik kesk-

mine kuutöötasu, mis tehakse kindlaks kahe kalendriaasta töötasu jagamise teel kahekümne neljaga.

Pensionäri töötasu edaspidise suurenemise korral tehakse pensionäri avalduse alusel pärast iga kaht aastat kõrgema töötasuga töötamist vastav uus pensioni ümberarvutus.

57. Keskmise kuutöötasu arvutamisel ja pensionimäära kindlaksmääramisel kopikate murdosad ümardatakse täiskopikani: seejuures vähem kui pool kopikat ei arvestata, pool kopikat ja rohkem ümardatakse ühe kopikani.

VII

Pensionide taotlemine

58. Avaldus pensioni määramiseks esitatakse kolhoosi juhatusel.

Kolhoosi juhatus ja sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogu vormistavad vajalikud dokumendid pensioni taotleva kolhoosiliikme tööstaaži ja töötasu kohta ning suunavad need koos esitatud avalduse ja oma esildisega kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjonile (punkt 69).

Kolhoosiliikmeid, kes tegelikult on kolhoosist lahkunud (välja arvatud isikud, kes astusid kolhoosi kollektiviseerimise algaastail, kuid vanaduse või invaliidsuse tõttu lõpetasid kolhoosis töötamise), pensioni määramiseks ei esitata.

59. Esildises näidatakse:

- a) kolhoosi nimetus;
- b) taotleja perekonna-, ees- ja isanimi;
- c) taotleja sünniaasta;
- d) kolhoosi astumise aeg ja kolhoosis töötamise staaž.

Juhul kui kolhoosi juhatus otsuse järgi teatud ajavahemikke ei arvata staaži hulka (punkt 48), näidatakse esildises põhjused, miks need ajavahemikud arvatakse kolhoosis töötamise staažist välja.

Esildises toitjakaotuspensioni määramiseks näidatakse peale selle veel töövõimetud perekonnaliikmed, kes olid surnud kolhoosniku ülalpidamisel (punktid 31, 32, 35, 36).

60. Juhul kui kolhoosiliige ei nõustu kolhoosi juhatus ja sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogu otsusega teda pensioni määramiseks mitteesitamise kohta, võib ta esitada avalduse pensioni määramiseks vahetult kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjonile. Kolhoosi juhatus ja sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogu on kohustatud nendel juhtudel andma arvamuse, näidates põhjused, miks keelduti kolhoosiliiget esitamast pensioni määramiseks, samuti esildisele kantavad andmed (punkt 59).

61. Kolhoosiliikmele vanaduspensioni määramise esildise juurde peavad olema lisatud:

a) kolhoosiliikme avaldus pensioni määramiseks;

b) dokumendid vanuse ja elukoha kohta (sünnitunnistuse ära kiri, väljavõte passist, külanõukogu tõend jt.);

c) tööstaaži tõendavad dokumendid (punkt 51);

d) töötasutõend.

62. Invaliidsuspensioni määramise esildise juurde peavad olema lisatud:

a) kolhoosiliikme avaldus pensioni määramiseks;

b) dokumendid vanuse ja elukoha kohta (sünnitunnistuse ära kiri, väljavõtte passist, külanõukogu tõend jt.);

c) tööstaaži tõendavad dokumendid (punkt 51);

d) töötasutõend.

Sotsiaalkindlustuse osakond lisab esildisele arstlikult tööekspertiisi komisjonilt (ATEK'ilt) saadud väljavõtte ATEK'is läbivaatuse aktist.

Kui invaliidsus tekkis töövigastuse tagajärjel, esitatakse ka akt (või muu ametlik dokument) õnnetusjuhtumi kohta.

63. Toitjakaotuspensioni määramise esildise juurde peavad olema lisatud:

a) avaldus pensioni määramiseks;

b) perekonnaseisuaktide organi tunnistus perekonnatoitja surma kohta (või tema teadmata äraolekut tõendav dokument);

c) perekonnatoitja vanust tõendav dokument (kui vanus pole näidatud surmatunnistusel);

d) toitja tööstaaži tõendavad dokumendid;

e) toitja töötasutõend;

f) külanõukogu tõend (või muud dokumendid) toitja ülalpidamisel olnud perekonnaliikmete kohta (punkt 65);

g) külanõukogu tõend (või dokument) elukoha kohta;

h) vajalikel juhtudel õppeasutuse tõend, et perekonnaliikmed vanusega 16—18 aastani on õpilased.

Sotsiaalkindlustuse osakond lisab esildisele arstlikult tööekspertiisi komisjonilt (ATEK'ilt) saadud ATEK'is läbivaatuse aktide väljavõtted nende täiskasvanud perekonnaliikmete kohta,

kellel on õigus toitjakaotuspensionile nende I või II grupi invaliidsuse tõttu.

Kui toitja suri töövigastuse tagajärjel, esitatakse akt (või muu ametlik dokument) õnnetusjuhtumi kohta.

Surnud kolhoosiliikme-pensionäri perekonnale pensioni määramise esildise juurde peavad olema lisatud käesoleva punkti alapunktides «b» ja «f» nimetatud dokumendid, vajalikel juhtudel samuti selle punkti alapunktis «h» nimetatud dokumendid. Pensionäri töötasu määratakse kindlaks tema pensionitoimikus olevate dokumentide järgi.

Kui pensionäril oli õigus pensioni ümberarvutusele käesoleva määrustiku punkti 56 korras, kuid ei taotlenud sellist ümberarvutust, esitatakse vastav tõend pensionäri töötasu kohta pärast temale pensioni määramist.

64. Kolhoosiliikmetele pensionide ja toetuste määramise komisjonile vahetult esitatud pensioni määramise avaldusele peavad olema lisatud vastavalt käesoleva määrustiku punktides 61, 62, 63 nimetatud dokumendid.

65. Külänõukogu tõendis (või muudes dokumentides) toitja ülalpidamisel olnud perekonnaliikmete kcosseisu kohta peab olema näidatud iga perekonnaliikme perekonna-, ees- ja isanimi, sünniaasta ja -kuu ning sugulusvahekord toitjaga, märkusega, et nad olid surnud toitja ülalpidamisel.

Perekonnaliikmete suhtes, kes elavad linnades või linnatüüpi asulates üksikisikutele kuuluvates majades, annab ülalnimetatud tõendi majavaldaja ja tõend peab olema kinnitatud kontrollaktiga, mille koostab rajooni (linna)

sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja, tänavakomitee esindaja ja maja eest vastutava isiku osavõtul.

Vastavate dokumentide puudumisel ja nende taastamise võimatuse korral võib ülalpidamisel olemise fakti tuvastada kohtumäärusega.

Abielusuhted peavad olema tõendatud abielutunnistusega või kohtumäärusega (kindlaksmääratud juhtudel).

66. Pensioni määramiseks vajalikud dokumendid võib esitada nii algdokumentides kui ka notariaalkorras või rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna poolt tõestatud ärakirjades.

Kolhoosis töötamise staaži tõendavad dokumendid esitatakse algdokumentides. Kui tööstaaži tõendatakse tunnistajate seletustega, esitatakse samuti sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogu istungi protokoll tunnistajate seletuste alusel tööstaaži kindlakstegemise otsusega, mille on kinnitanud kolhoosi juhatus.

67. Kui esitatud dokumendis on märgitud ainult sünniaasta, ilma kuu märkimiseta, loetakse sünnikuupäevaks antud aasta esimene juuli.

Kui tööstaažidokumendis on näidatud ainult aastad ilma täpsete kuupäevadeta (näiteks: «1930. aastast kuni 1933. aastani»), loetakse kuupäevaks vastava aasta esimene juuli.

Kui sünniaja ja staaži dokumentides on näidatud ainult aasta ja kuu ilma täpsete kuupäevadeta, loetakse kuupäevaks vastava kuu 15. kuupäev.

68. Esildise või pensionitaotluse vastuvõtnud kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjon annab allkirja esildise või taot-

luse ja sellele lisatud dokumentide vastuvõtmise kohta, märkides esildise või taotluse vastuvõtmise kuupäeva.

Pensionitaotlemise päevaks loetakse esildise või avalduse (punkt 60) koos kõigi vajalike dokumentidega vastuvõtmise kuupäev.

Kui pensioni määramise esildis või avaldus saadetakse posti teel ning seejuures esitatakse kõik vajalikud dokumendid, loetakse pensioni taotlemise päevaks esildise või avalduse lähetskoha postitempli kuupäev.

Kui esildisele või avaldusele ei ole lisatud kõiki vajalikke dokumente, teatab kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjon kolhoosi juhatusele (või vastavatel juhtudel taotlejale), missugused dokumendid ta peab esitama täiendavalt. Kui need esitatakse hiljemalt kolme kuu jooksul arvates täiendavate dokumentide esitamise vajaduse kohta teatise saamise päevast, loetakse pensioni taotlemise päevaks esildise või avalduse vastuvõtmise päev või kuupäev esildise või avalduse lähetskoha postitemplil.

Kõigi pensioni määramiseks vajalike dokumentide saabumisel sotsiaalkindlustuse osakond valmistab ette materjalid nende läbivaatamiseks kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjonis.

VIII

Pensionide määramine

69. Pensione määravad kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjonid kolhooside juhatuste ja sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogude ühiste esildiste alusel või kolhoosnikute avalduste järgi koos kolhoosi juhatuse ja sotsiaalkindlustuse kolhoosinõukogu arvamusega (punkt 60).

70. Esildised või avaldused pensioni määramiseks vaadatakse läbi kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjonides hiljemalt 10 päeva jooksul pärast kõigi vajalike dokumentidega esildise või avalduse saabumist või täiendavate dokumentide saabumist (punkt 68).

71. Pensioni määramise eitavalt otsustamise korral kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjon hiljemalt viie päeva jooksul arvates vastava otsuse tegemise päevast annab välja või saadab kolhoosi juhatusele või avaldajale teatise pensioni määramise eitavalt otsustamise kohta, näidates äraütlemise põhjused ja edasikaebamise korra ning ühtlasi tagastab kõik dokumendid.

72. Kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjoni otsusele võib edasi kaevata kolhoosnikute sotsiaalkindlustuse rajooninõukogule. Kolhoosnikute sotsiaalkindlustuse rajooninõukogu otsus on lõplik.

Kaebused pensioniküsimustes ei kuulu kohtuorganite lahendamisele.

73. Pensionid määratakse nende taotlemise päevast (punkt 68).

74. Määratud pensioni arvutab ümber sotsiaalkindlustuse osakond arvates järgmistest tähtaegadest:

a) õiguse tekkimisel pensioni kõrgendamisele (näiteks toitjakaotuspensioniga taotlus uute perekonnaliikmete pealt, pensioni ümberarvutus kõrgemast töötasust kooskõlas käesoleva määrustiku punktiga 56) — päevast, millal pensionär esitab vastava avalduse koos kõigi vajalike dokumentidega;

b) asjaolude tekkimisel, mis tingivad pensioni vähendamise — nende tekkimise päevast.

Käesoleva määrustiku punktis 27 ettenähtud juhtudel arvutatakse pension ümber selles punktis nimetatud tähtaegadest.

75. Käesoleva määrustiku järgi viiakse ühelt määratud pensionilt teisele (näiteks invaliidsuspensionilt vanaduspensionile) üle kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjoni otsusega.

Üle viiakse päevast, millal on esitatud avaldus koos kõigi vajalike dokumentidega (kui neid ei ole pensionitoimikus).

Seejuures arvutatakse pension pensionäri soovil kas töötasust, millest varem pension oli määratud või varem makstud pension hiljem ümber arvutatud või enne uuele pensionile üleviimise avalduse esitamist saadud töötasust, mis tehakse kindlaks käesoleva määrustiku punkti 53 eeskirjade järgi.

76. Dokumendid, milliste alusel määrati pension, samuti väljavõtte kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjoni istungi protokollist pensioni määramise otsusega hoi-

takse iga pensionäri kohta eraldi pensionitoimikus.

Pensionitoimik asub pensionäri elukohajärgses rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonnas, seal aga, kus see osakond puudub — rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitees.

77. Pensionäridele antakse välja «Pensionitunnistus».

Pensionitunnistuste vormid kehtestavad liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse ministeeriumid.

IX

Penstonide väljamaksmine

78. Vastavalt käesolevale määrustikule maksavad määratud pensione välja pensionäri elukohajärgsed rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonnad sideorganite kaudu tööliste ja teenistujate hulgast mittetöötavatele pensionäridele ettenähtud korras. Nendes rajoonides (linnades), kus sotsiaalkindlustuse osakond puudub, maksavad pensione välja nimetatud pensionäridele rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed.

79. Vastavalt käesolevale määrustikule maksatakse määratud pensionid välja täies ulatuses, sõltumata pensionäri sissetulekute kolhoosis või töötasust riiklikes põllumajanduslikes ettevõtetes. Töölistena või teenistujatena töötavatele (peale kolhoosides ja riiklikes põllumajanduslikes ettevõtetes töötavate) pensionäridele, samuti mittekoopereerunud käsitöelistena või

vabakutselistena töötavatele pensionäridele pensioni välja ei maksta.

80. Sotsiaalkindlustuse osakonnad maksavad pensione välja igal kuul nende poolt kindlaksmääratud tähtaegadel, kuid hiljemalt selle kuu 5. kuupäeval, mis järgneb kuule, mille eest pension makstakse.

Pensionide kohaletoimetamine ja edasisaamine toimub kolhoosnikute sotsiaalkindlustuse üleliidulise tsentraliseeritud fondi vahendite arvel.

81. Volituse alusel makstakse pensioni välja mitte rohkem kui kolm kuud järjest.

Volitus peab olema tõestatud notariaalkorras või kolhoosi juhatuse või pensionäri elukohajärgse majavalitsuse (elamu-ekspluatatsiooni kontori) või statsionaarse raviasutuse poolt, kus pensionär ravil viibib. Volitus tõestatakse asutuse vastutava isiku allkirjaga ja pitsatiga.

82. Pensionäri ümberasumisel alalise elukohta teise rajooni (linna) jätkatakse selles rajoonis (linnas) pensioni maksmist pensionäri uue elukoha järgse vastava sotsiaalkindlustuse organi poolt pärast pensionitoimiku saamist. Pensioni maksmine uuendatakse sellest ajast, millal maksmine pensionäri endises elukohas lõpetati.

Pensionäri endises elukohas arvelt kustutamise ja uues elukohas arvele võtmise ning pensionitoimikute edasisaamise korra määravad kindlaks liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse ministriumid.

83. Pensionäri poolt õigeaegselt nõudmata jäänud temale välja arvestatud pensionisummad makstakse möödunud aja eest, kuid mitte rohi-

kem kui ühe aasta eest enne pöördumist pensioni kättesaamiseks.

Pensioni määrava või maksva organi süü läbi õigeaegselt saamata jäänud pensionisummad makstakse välja möödunud aja eest tähtajalise piiramiseta.

Ülalnimetatud juhtudel makstakse väljamaksmisele kuuluv pensionisumma mitte enam kui 12 kuu eest korraga ning ülejäänud osa makstakse iga kuu võrdsetes osades, mis ei ületa kuupensioni.

84. Vanade- ja invaliididekodudes elavatele pensionäridele kooskõlas käesoleva määrustikuga määratud pensione välja ei maksta.

Kolhooside vanade- ja invaliididekodudes elavate pensionäride pensionid kantakse üle kolhoosi kassasse vanade- ja invaliididekodudes viibivate pensionäride ülalpidamiskulude hüvituseks.

85. Pensionäridele, kelle ülalpidamisel on töövõimetus perekonnaliikmed, makstakse statsionaarses raviasutuses viibimise ajal pension välja üldistel alustel. Üksikutele pensionäridele makstakse statsionaarses raviasutuses viibimise ajal pension välja mitte rohkem kui 3 kuud järjest.

Leprosoriumides viibivatele pensionäridele makstakse pension välja täies ulatuses.

86. Pensionäri karistamisel kohtu poolt vabadusekaotusega peatatakse määratud pensioni maksmine. Pensionäri vabanemisel kinnipidamiskohast pärast karistuse ärakandmist, uuendatakse määratud pensioni maksmine päevast, millal pöörduti pensioni saamiseks.

87. Kinnipidamised pensionidest on lubatud:

a) kohtuotsuste ja -määruste (varaliste sissenõudmiste osas), notariaalkontorite täitepealdiste ja muude otsuste ning määruste põhjal, mida vastavalt NSV Liidu ja liiduvabariikide seadusandlusele täidetakse kohtuotsuste täitmiseks ettenähtud korras;

b) kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjoni otsuste põhjal pensionisummade sissenõudmiseks, mis on pensionärile liigselt välja makstud temapoolsete kuritarvituste tulemusena (näiteks teadvalt valeandmetega dokumentide esitamine, palga või muu sissetuleku varjamine, perekonnaliikmete koosseisus esinenud muutuste kohta andmete esitamata jätmise tulemusena).

Mingid muud kinnipidamised pensionidest peale ülalmärgitute pole lubatud.

Pensionist kinnipeetava osa suurus arvutatakse summast, mis kuulub pensionärile väljamaksmisele.

Pensionist ei või kinni pidada üle 50 protsendi: perekonnaliikmete ülalpidamiseks (alimendid), riiklike asutuste, ettevõtete, kolhooside ning teiste kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vara riisumisest tekkinud kahju hüvitamiseks, vigastuste, muude terviserikete ning toitja surmaga põhjustatud kahju hüvitamiseks, rohkem saadud palgasummade tagastamiseks seaduses ettenähtud juhtudel.

Kõigi ülejäänud sissenõuete puhul võib kinni pidada kuni 20 protsenti pensionist.

Kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjoni otsuste alusel võib peale teis-

tel alustel tehtavate kinnipidamiste kinni pidada kuni 20 protsenti pensionist.

Kõigil juhtudel, kui sissenõuded pööratakse pensionile, säilitatakse pensionärile vähemalt 50 protsenti temale kuuluvast pensionist. Seejuures säilitatakse mittetöötavale pensionärile pension vähemalt 10 rubla ulatuses kuus.

Pensioni maksmise lõpetamisel (näiteks töövõime taastumise tõttu) enne liigselt makstud pensionisummade võlgnevuse täielikku kustutamist, mida peetakse kinni kolhoosnikutele pensionide ja toetuste määramise komisjoni otsuste põhjal, nõutakse järelejäänud võlgnevus sisse kohtukorras.

88. Pensionärile ettenähtud pensionisummad, mis jäid saamata seoses tema surmaga, ei arvata pärandi koosseisu ning makstakse nendele tema perekonnaliikmetele, kes kuuluvad toitjakaotuspensioniga kindlustatavate isikute ringi (punktid 31, 35 ja 36).

Mitme perekonnaliikme pöördumisel jagatakse nendele kuuluv pensionisumma nende vahel võrdselt.

Ülalmainitud summad makstakse välja, kui taotlus nende saamiseks esitatakse hiljemalt 6 kuu jooksul pärast pensionäri surma.

KOLHOOSNIKUTE IGAKUULISEST AVANSSEERIMISEST JA KOLHOOSI- DES TEHTAVA TÖÖ EEST LISATASU MAKSMISEST

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MAARUS-
NR. 311 6. MÄRTSIST 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et viimaste aastate jooksul on kolhooside rahalised tulud kasvanud ja et kolhoosnikutele antakse normipäevade eest rohkem raha. Kuid kolhooside praegune praktika, kus peamine osa tuludest, mis kuulub jaotamisele normipäevade järgi, antakse kolhoosnikutele käfte alles pärast majandusaasta lõppemist, ei aita küllaldaselt kaasa põllumajandussaaduste tootmise kasvule ega vasta ülesandele, mille järgi on vaja suurendada kolhoosnikute ainelist huvi ühismajapidamise arendamise vastu.

Paljud kolhoosid on tarvitusele võtnud progressiivsema tulude jaotamise süsteemi, mille alusel antakse kolhoosnikutele avanssi iga kuu kõigi normipäevade eest, mis ühismajapidamises on välja töötatud. Kolhoosnikute avansseerimiseks loovad kolhoosid üleminevad rahalised ja toiduainete fondid.

Kolhoosnikute igakuuline avansseerimine on tähtsaks stiimuliks tööviljakuse tõstmisel kolhoosides, tõstab normipäeva osatähtsust ja suurendab kolhoosnikute huvi ühismajapidamise arendamise vastu.

Päevakorrale on tõusnud ka vajadus revideerida kolhoosnikute tööde eest lisatasu maksmisel kehtivat korda.

Praegu, kus kolhoosid üldriiklikke ja üldisi kolhoosihuvisid arvestades ise planeerivad oma majandi arendamist, pidurdab praegune lisatasu maksmise kord, mille järgi on plaani ületamise eest ette nähtud ühesuurune lisatasu kõigile oblasti, krai ja vabariigi kolhoosidele, arvestamata tootmise taset ja iga kolhoosi iseärasusi, kolhooside initsiatiivi ega aita ergutada kohusetruult töötavaid kolhoosnikuid, kes ületavad plaaniülesandeid ühes või teises tootmisharus.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvanud, et käesoleval ajal, kus kõigi kolhoositootmise harude järsuks tõusuks on loodud vajalikud tingimused, kus kolhoosid on organisatsiooniliselt tugevnenud ning kollektiivse majapidamise juhtimiseks küllaldaselt kogemusi omandanud, langeb ära vajadus lisatasu maksmiseks varem soovitatud korras ja suuruses. Põllumajandussaaduste tootmise suurenemisega ja kolhooside tulukuse tõusuga kasvab mõõtnatult kolhoosnikute põhitöötasu, ja sellepärast peab lisatasu olema ergutavaks vormiks hea töö eest hüvitamisel.

Uue planeerimiskorra puhul, kus kolhoos ise kõigi olemasolevate võimaluste täielikku ärakasutamist arvestades planeerib kolhoositootmist ja vastuvõetud plaanist lähtudes määrab kindlaks ülesanded brigaadidele (lülidele) ja kolhoosnikutele, kes töötavad loomakasvatuse alal ja teistes majapidamisharudes, tuleb lisatasu maksta nendele kolhoosnikutele, spetsialistidele ja masina-traktori- ja traktoribrigaadide töölistele, kes oma teadmiste taset tõstes, loovat initsiatiivi üles näidates ja kõike eesrindlikku ning progressiivset kolhoositootmist juurutades ületavad kolhoosi poolt vastuvõetud plaaniülesandeid ja loovad oma hea tööga täiendava hulga põllumajandustoodangut.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad õigemaks, et kolhoosnike, brigaadide (lülide), masina-traktori-jaama traktoribrigaadide töötajate, spetsialistide ja kolhoosi juhtiva koosseisu lisatasu põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest määraks kindlaks ja kinnitaks kolhoosnike üldkoosolek. Lisatasu suuruse kindlaks määramisel on vaja arvestada brigaadi (lüli) poolt põllumajanduses, loomakasvatuses ja teistes põllumajandusharudes saavutatud tootmistaset, pidades sealjuures enam-vähem võrdsest silmas kõigis kolhoositootmise harudes töötavate kolhoosnike ergutamise printsiipi.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Et veelgi tõsta kolhoosnike materiaalsel huvi ühismajapidamise arendamise vastu, soovitada kolhoosidel üldkoosolekute otsusel kasutada kolhoosnikutele iga kuu avansina normipäevade eest aasta jooksul vähemalt 25 protsenti rahalistest tuludest, mis on kõigis ühismajapidamise harudes tegelikult saadud, ja 50 protsenti summadest, mida avansina saadakse põllumajandussaaduste kontraheerimise, kokkuostu ja kohustusliku müügi järgi.

Riigipangal kanda kolhooside nõudmise põhjal 25 protsenti kõigist laekunud tuludest ja 50 protsenti toodangu kontraheerimise, kokkuostu ja kohustusliku müügi järgi avansina saadud summadest eri jooksvale kontole, kust kolhoosi juhatus võib raha kulutada vaid kolhoosnikutele avanõude maksmiseks ja tööpäevade järgi jaotamiseks.

2. Kohustada NSV Liidu Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskkomitee andma kolhoosidele 1956. aastast alates nende nõudmisel rahalisi avansse 50 protsenti ulatuses riigile kohustusliku müügi korras antava teravilja, päevaliliseemne ja teiste õlikultuuride, kartuli, kõõgililja ja liha väärtusest.

NSV Liidu Riigipangal anda selleks varumisorganisatsioonidele krediiti.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja NSV Liidu Riigipangale ülesandeks vastavate ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul välja töötada ja kuu aja jooksul kinnitada juhend kolhoosidele ülalmainitud saaduste varumise alusel avansi maksmise korra kohta.

3. Määrata kindlaks, et kapitaal mahutusteks saadud pikaajalisi laene kustutavad kolhoosid esmajärjekorras üldistest rahalistest tuludest, kandes tehtud maksed jagamatu fondi arvele.

4. Soovitada kolhoosidele kolhoosnike üldkoosoleku otsusel kanda loomakasvatushoonete ja teiste ehituste ning objektide püstitamiseks, samuti mitmeaastaste istanduste rajamiseks ning kasvatamiseks kulutatud normipäevade eest makstav rahaline tasu jagamatu fondi arvele, kooskõlas kinnitatud tulude ja kulude eelarvega.

5. Soovitada kolhoosidel kindlaks määrata, missuguses korras ja kui palju makstakse lisatasu naturas ja rahas brigaadidele (lülidele), kolhoosnikutele, kes töötavad loomakasvatuse alal, masina-traktori-jaamade traktoribrigaadide töötajatele, spetsialistidele ja kolhooside juhtivale koosseisule põllumajanduskultuuride

saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest; nende plaanide väljatöötamisel ja kinnitamisel arvestavad kolhoosid kõigi olemasolevate reservide täielikku ärakasutamist.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA
EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

Kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmise kohta
ühiskondliku tootmise arendamisel

Eestimaa KP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et vabariigi kolhoosid on saavutanud viimastel aastatel põllumajandussaaduste tootmise suurenemise ja ühismajapidamise kasvu, ühiskondlikesse fondidesse ja kolhoosnikute töö tasustamiseks suunatavate eraldiste suurenemise.

Võrreldes 1963. aastaga on eraldised tootmisfondidesse kasvanud 2,4 korda, kolhoosnikute töötasu suurenenud 39,0% võrra, moodustades 1965. aastal keskmiselt inimpäeva kohta 3,46 rbl. ja saavutades ligikaudu vabariigi sovhoosides makstava töötasu taseme.

Kuid mõnes kolhoosis on töötasu ikka veel madalam kui vabariigi sovhoosides. See ei taga kolhoosnikute vajalikku materiaalselt huvi ühiskondliku tootmise arendamise vastu.

Vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 16. mai 1966.a. määrusele nr. 372 "Kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmise kohta ühiskondliku tootmise arendamisel" Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a v a d:

1. Soovitada kolhooside juhatustele:

1) kehtestada 1. juulist 1966.a. kolhoosnikute töö garanteeritud tasustamine vastavalt sovhoositöötajate vastavate kategooriate tariifimääradele;

2) kehtestada ühtne kuueliigiline tariifivõrk hobu-

ja käsitsi- ning traktoritöödel taime- ja loomakasvatuses, samuti töödel remonditöökodades, ehitus- ja remondi- ning majanduslikel töödel järgmiste päevatariifimääradega töö- normi täitmise eest:

Töö liik	Päevatariifimäär rublades
I	2.00
II	2.50
III	3.00
IV	4.00
V	5.00
VI	6.00

Seejuures kuuluvad hobu- ja käsitsitööd taimekasvatu- ses, samuti tööd remonditöökodades, ehitus- ja remonditööd ning majanduslikud tööd põhiliselt tariifimäära I, II ja III liiki, loomakasvatuses - II, III ja IV liiki ja trak- toritööd IV, V ja VI liiki;

3) kehtestada töönormid ja -hinded taimekasvatuses ning koormusnormid ja tööhinded loomakasvatuses, arvesta- des konkreetseid tootmistingimusi, lähtudes näidistöö- ja koormusnormidest vastavalt lisale nr. 1 ja käesoleva mää- ruse punkti 1 alapunktist 2;

4) soovitatavatest töönormidest ja tariifimääradest lähtudes rakendada laiemalt akord- ja ajatasu;

5) vajaduse korral ette näha kolhoosnikutele lisa- ja premiaaltasu maksmine tööde kvaliteedi tõstmise ja õigeaeg- se tegemise, toodangu suurendamise, selle kvaliteedi tõst- mise ja tootmiskulude vähendamise eest;

6) sügis-talvisel perioodil hobu- ja käsitsi-, majan- duslikel ja remonditöödel rakendatud traktoristide-masini- stide töö tasustamist teostada mitte alla III liigi tariifi- määra;

7) kehtestada traktoristidele-masini- stidele lisatasu

tööstaaži eest oma erialal antud kolhoosis järgmises ulatuses aasta töötasusummast (protsentides), kes on pidevalt töötanud antud kolhoosis

3 - 5	aastat	6
5 - 10	aastat	8
10 - 15	aastat	10
üle 15	aasta	15

Nimetatud lisatasu välja maksta ühekordselt üks kord aastas.

Maksta liigi lisatasu - I liigi traktoristidele-masinistidele 20% ja II liigi traktoristidele-masinistidele 10% tükitöötasust mehhaniseeritud töödel, mida tasustatakse traktoristide-masinistide tariifimäärade järgi. Traktoristidele-masinistidele, kes on lõpetanud mehhanisaatorite kooli või kursused, kehtestada mehhaniseeritud töödel esimesel kolmel kuul kuni 40% ja järgmisel kolmel kuul kuni 20% võrra vähendatud töönormid.

Maksta preemiaid traktorite ja muude põllumajandusmasinate korrashoiu ning õige ekspluateerimise eest - traktoristidele-masinistidele 40% ja brigadiridele ning nende abidele 10% ulatuses säästust nendest vahenditest, mis on ette nähtud normide kohaselt traktorite ja põllumajandusmasinate remondiks, tingimusel, et kindlaksmääratud töömaht on täidetud.

Anda kolhooside traktoristidele-masinistidele igal aastal tasulist puhkust vähemalt 18 tööpäeva.

Arvestades koristustööde kiire ja kadudeta teostamise erilist tähtsust, kehtestada traktoristidele-masinistidele töötasu järgmises suuruses:

tera- ja kaunviljakultuuride, silomaisi, kartulite ja seemneheina koristusel massilise koristuse esimesel kümnel päeval kvaliteetse töö puhul - 60% võrra kõrgendatud hinnete järgi;

teiste kultuuride massilise koristuse ja söötade varumise esimesel kümnel päeval kvaliteetse töö puhul - 30%

võrra kõrgendatud hinnete järgi;

8) kehtestada autojuhtidele ajatasu ja lisatasu läbisõidu eest vastavalt lisale nr. 2;

9) maksta juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele põhitöötasu suurusega vastavalt lisale nr. 3.

Üksikute majanduslikult nõrkade kolhooside esimeestele ja spetsialistidele kehtestada kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel mõnevõrra kõrgem töötasu, kui on ette nähtud lisas nr. 3;

10) kehtestada kolhooside brigadiridele, osakonna- ja farmijuhatajatele põhitöötasu olenevalt saadud kogutoodangu maksumusest riiklikes kokkuostuhindades, vastavalt lisale nr. 4;

11) arveldusi kolhoosnikutega neile garanteeritud töötasu väljamaksmiseks rahas sooritada vähemalt üks kord kuus ja müüa toodangut vastavalt selle saamise tähtaegadele;

12) kolhoosnikute põllumajandussaaduste vajaduse rahuldamiseks moodustada garanteeritud naturaalfond saaduste müügiks kolhoosnikutele nende rahalise töötasu arvel kolhoosnikute üldkoosoleku poolt kehtestatud korras ja hulgal.

Teravilja müüa riiklike kokkuostuhindadega, teisi põllumajandussaadusi plaanilise omahinnaga, kuid mitte üle riiklike kokkuostuhindade;

13) kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmiseks põllumajandussaaduste tootmise edasise suurendamise, töövilkuse tõstmise ja toodangu omahinna alandamise vastu jaotada kolhoosnikute üldkoosoleku otsusega aasta lõpul osa kolhoosi puhastulust kolhoosi liikmete ja põllumajandusspetsialistide vahel proportsionaalselt nende põhitöötasuga, arvestades nende tööalast aktiivsust ja üksikute tootmisüksuste lõpptulemusi;

14) tulude planeerimisel ja jaotamisel eraldada esmajärjekorras vahendid kolhoosnikute töö tasustamiseks, kusjuures töötasufond määratakse kindlaks tootmise tehnoloogias, töönormidest ja kehtestatud tariifimääradest lähtudes;

15) kolhoosides, kus kolhoosnikute töötasu on kõrgem käesoleva määrusega soovitatavast tasemest, mitte lubada selle vähenemist.

Vastavalt tootmise arendamisele, tulude suurendamisele, tööviljakuse tõstmisele ja toodangu omahinna alandamisele ette näha kolhoosnikute töötasu järjestikune tõstmine.

2. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil, Eestimaa KP rajoonikomiteedel, rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel ja rajoonide põllumajandusliku tootmise valitsustel abistada kolhoose nende finants-majandusliku olukorra edasisel tugevdamisel, pöörates seejuures erilist tähelepanu akumulatsioon- ja tarbimisfondi suuruse õigele kindlaksmääramisele ja tehniliselt põhjendatud töönormide ning hinnete kehtestamisele, mis vastavad tööviljakuse saavutatud tasemele.

3. Teha teatavaks, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on kohustanud NSV Liidu Riigipanka kolhooside omavahendite puuduse korral kolhoosnikute töö garanteeritud tasustamise tagamiseks andma sellistele kolhoosidele aastail 1966-1970 krediiti tähtajaga kuni 5 aastat kolhooside pikaajalise krediteerimise plaanides ettenähtud summade piires.

Nimetatud krediiti antakse kolhoosidele nende nõudeavalduste alusel, mis on läbi vaadatud ja kinnitatud rajoonide täitevkomiteede poolt.

Krediidi suurus määratakse kindlaks selle vahe piires, mis on olemas kolhoosides töö garanteeritud tasustamise fondi ning kolhooside nende omavahendite vahel, mis on ette nähtud selleks otstarbeks tootmis- ja rahandusplaanis.

Nimetatud krediidi kustutamine kolhooside poolt toimub alates kolmandast aastast selle saamisest, esimeses järjekorras pärast makseid riigieelarvesse.

4. Lugeda kehtetuks Eestimaa KP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrused 26. veebruarist 1962.a. nr. 95 (ENSV MK 1962, nr. 12, art. 46), 7. veebruarist

1964.a. nr. 64 (ESNV MK 1964, nr. 9, art. 28) ja 11. veebruarist 1964.a. nr. 72 (ENSV MK 1964, nr. 8, art. 27).

Eestimaa Kommunistliku Partei
Keskkomitee sekretär

J. KÄBIN

Eesti NSV Ministrite
Nõukogu esimees

V. KLAUSON

Tallinn, 25. juunil 1966. Nr. 306.

"Eesti NSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja",
1966, nr. 38, art. 261

TÄIENDAVAIK ABINÕUSIK KOLHOOSNIKUTE
MATERIAALSEKS STIMULEERIMISEKS
EKP KESKKOMITEE JA ENSV MINISTRITE NÕUKOGU
MÄÄRUS 26. veebruarist 1962. a.

Eestimaa KP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et vabariigi kolhoosid on viimastel aastatel saavutanud mõningat edu - on suurenenud põllumajandussaaduste toodang ja nende müük riigile, tugevneb kolhooside majanduslik ja rahanduslik seisund,

Vabariigi mitmetes kolhoosides on hakatud rakendada täiendavaid vorme kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmiseks. Kuid 1961. aastal kasutasid lisapremiate maksmise süsteemi ainult ligi 35 protsenti ehk kõigest kolmandik vabariigi kolhoosidest.

Kolhoosnikute täiendav materiaalne stimuleerimine seis peamiselt preemiate maksmises nende kultuuride kasvatamise eest, millel on oluline tähtsus põllumajandussaaduste tootmise edasise suurendamise seisukohalt. Materiaalselt stimuleeriti ka neid kolhoosnikuid, kelle tööviljakus oli kõrge, ning novaatoreid ja tööeesrindlasi.

Samal ajal aga alahinnatakse enamikus kolhoosides printsipi, et iga kolhoosnik on materiaalselt huvitatud parimate tulemuste saavutamisest põllukultuuride saagikuse ja kogusaagi suurendamisel ning karja produktiivsuse tõstmisel. Ei rakendata materiaalse huvi põhiprintsiipi: hea töö ja heade tulemuste eest kõrgem töötasu.

Et aidata kolhoosidel tõsta kolhoosnikute materiaalselt huvi toodangu suurendamise vastu, kohustasid EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu partei linna- ja rajoonikomiteesid ning linnade ja rajoonide täitevkomiteesid hoolitsema selle eest, et kolhooside rahanduslik seisund tugevneks ja seataks sisse igakuine garanteeritud töötasu maksmine kolhoosnikutele.

Kolhoosijuhatastele soovitati lalemalt praktiseerida kolhoosnikutele lisatasu maksmist, lähtudes majandi konkreetsetest tingimustest ning võttes aluseks järgmised lisatasu maksmise näidismvormid ja määrad:

a) jaotada majandusaasta lõpul põllundusbrigaadi või lüli liikmete, sealhulgas mehhanisaatorite vahel kuni 30 protsenti brigaadi või lüli poolt saadud üleplaani toodangu maksumusest proportsionaalselt nende põhiteenistusele (rahas või normipäevades). Lisatasu üldsumma jaotada nende tööjõulistel kolhoosnikute vahel, kes aasta jooksul töötasid välja vähemalt kolhoosis kehtestatud inimtööpäevade või normipäevade miinimumi, samuti töist osa võtnud alaealiste, vanade ja invaliidide vahel.

Maisi, suhkrupeedi ja kaunviljade osas võib mainitud tasu üleplaani toodangu eest maksta olenemata plaani täitmisest teiste kultuuride suhtes:

b) maisi-, suhkrupeedi- ja kaunviljapõldude õigeaegse ja kvaliteetse harimise, väetamise, seemendamise ja vahelharimise (harvendamise) eest maksta nende tööde tegijatele preemia rääol 10-15 protsendi ulatuses rohkem kolhoosis kehtestatud hinnetest;

c) teravilja, kaunvilja, maisi ja suhkrupeedi koristamise viiel esimesel päeval suurendada ilmastikutingimustest olenevalt tööhindeid kuni 20 protsenti; kõrgendatud tasu maksta ainult nendele kolhoosnikutele, kes pidevalt võtavad osa tööst;

d) maksta traktoristidele, kombaineritele ja teistele mehhanisaatoritele (insenermehaanikud kaasa arvatud) nende põhiteenistusele proportsionaalselt kuni 30 protsenti summast, mis on aasta jooksul kokku hoitud remondi ja kütuse jaoks määratud rahalistest vahenditest - tingimusel, et põllutöid on tehtud agrotehnilisteks tähtaegadeks ning töötajale kinnistatud masinad ja tööriistad on tehniliselt korras;

c) majandis kehtestatud jõusööda kulunormidest kinnipidamise korral maksta lisatasu:

- liipajatele ja karjatallitajatele, karjustele, kinnistatud lehmade grupist lähtudes, kuni 30 protsenti üle plaani saadud piima maksumusest, kusjuures piim vastab kvaliteedinõuetele, ja peale selle kuni 30 protsenti arvestatud piima maksumusest, mille rasvasisaldus on baasilisest kõrgem;
- karja- ja vasikatalitajatele kuni 30 protsenti noorloomade üleplaaniilise kaaluübe maksumusest - tingimusel, et kasvatatakse üles kõik neile kinnistatud noorloomad;
- emisetalitajatele kuni 30 protsenti üle plaani saadud ja võõrutamiseni kasvatatud põrsaste maksumusest (kaalu järgi, kokkuostuhindades);
- nuumikuid hooldavatele seatalitajatele kuni 30 protsenti kinnistatud sigade grupilt üle plaani saadud liha maksumusest;
- linnutalitajatele kuni 30 protsenti üle plaani saadud munade maksumusest;
- lambatalitajatele kuni 30 protsenti üle plaani saadud liha ja villa maksumusest - tingimusel, et on täidetud plaan lammaste arvu suhtes;
- loomakasvatajate brigadiridele kuni 10 protsenti ja farmijuhatajatele kuni 5 protsenti brigaadi või farmi üleplaaniilise toodangu maksumusest;

f) premeerida: - kolhoosi agronoomi ja insenermehaanikut taimikasvatuse kogutoodangu aastaplaani ületamise eest ning zootehnikut, veterinaararsti või -veiskrit loomakasvatuse kogutoodangu plaani ületamisel ja loomade arvulise plaani täitmisel: plaani ületamisel kuni 10 protsenti - ühe kuupalga ulatuses ja plaani ületamisel rohkem kui 10 protsenti - kahe kuupalga ulatuses:

- kolhoosi esimeest taime- ja loomakasvatuse kogutoodangu plaani ületamisel kuni 10 protsenti - ühe kuupalga ulatuses ja plaani ületamisel rohkem kui 10 protsenti - kahe kuupalga ulatuses, tingimusel, et on täidetud riigile põllumajandussaaduste müümise ülesanne, seemne salvestamise plaan ja loomade arvuline plaan;
- kolhoosi raamatupidajat, kui raamatupidamine on hästi korraldatud ning tootmis-, administratiiv- ja majanduskulusid tehtud mitte üle aastaplaani, 70 protsendi ulatuses kolhoosi esimehe preemiast.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu soovivad kolhoosijuhatustele laiemalt praktiseerida premeerimist ja teisi kolhoosnikute materiaalse stimuleerimise abinõusid vahendite ja meetodite rakendamise eest, mis võimaldavad tõsta tööviljakust ja vähendada kulutusi toodangühiku peale. (ETA).

"Rahva Hääli" 28. veebruarist 1962.a.

Ametlik tekst ENSV MKK 1962, 12, 46.

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE
JA
EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

137 Agronoomide, zootehnikute ja muude põllumajanduse spetsialistide osatähtsuse suurendamise kohta kolhoos- ja sovhoositootmise arendamises

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et NLKP Keskkomitee märtsipleenumi otsuse «Kommunistliku ülesehitustöö käesolev etapp ja partei ülesanded põllumajanduse juhtimise parandamisel» ning EKP Keskkomitee III pleenumi otsuse elluviimises on austav ja vastutusrikas osa põllumajanduse spetsialistidel — agronoomidel, zootehnikutel, insenermehhanisaatoritel, veterinaararstidel ja ökonomistidel.

Vabariigis on ära tehtud märkimisväärne töö kõrge kvalifikatsiooniga kaadri ettevalmistamisel põllumajandusele. Praegu töötab vabariigi põllumajanduses rohkem kui 7 tuhat spetsialisti, sealhulgas rohkem kui 2 tuhat kolhoosides. Keskmiselt tuleb iga kolhoosi ja sovhoosi kohta seitse põllumajandusliku kõrgema ja keskharidusega spetsialisti.

Paljud põllumajanduse spetsialistid täidavad auga oma kohuseid kodumaa ees, võtavad aktiivselt osa üldrahvalikust võitlusest põllumajandussaaduste tootmise suurendamise eest. Spetsialistide hulgast on võrsunud palju andekaid tootmise organiseerijaid, kes annavad suure panuse põllumajandussaaduste külluse loomisse meie maal.

Vabariigi töötajad suhtuvad suure lugupidamisega niisugustesse spetsialistidesse, nagu Väandra Katsejaama direktor, zootehnik sm. Keevallik, Tartu rajooni Võnnu kolhoosi agronoom sm. Reimets, Põlva rajooni «Võidu» kolhoosi esimees, agronoom sm. Uts, Harju rajooni «Tuleviku» kolhoosi zootehnik sm. Koni, Elva rajooni V. I. Lenini nim. sovhoosi peagroneer sm. Läänemets, Rapla rajooni Lenini nim. kolhoosi zootehnik sm. Saveli, Võru rajooni «Edasi» kolhoosi agronoom sm. Peets.

Need ja teised eesrindlikud põllumajanduse spetsialistid on praktikas näidanud suurepäraselt eeskujuna maa iga hektari ratsionaalsel kasutamisel, on saavutanud teravilja, söötade, liha, piima ja köögiviljade tootmise järsu suurenemise. Niisugustes majandites arendatakse tootmist juba pikka aega majanduslike kalkulatsioonide alusel, iga põllukultuuri väärtust hinnatakse selle järgi, kui palju ta annab söötühikuid põllumaa iga hektari kohta ja kui palju on selle kasvatamisel tööd tehtud.

Kindlaks määratud majandi võimalused, võtavad spetsialistid tarvitusele abinõud selleks, et kasvatada kolhoosides ja sovhoosides produktiivsemaid kultuure — maisi, suhkrupeedi, hernest, söödauba, s. t. selliseid kultuure, mis võimaldavad toota maksimaalsel hulgal sööta ning järelikult tagada liha- ja piimatoodangu kiire suurenemise.

Eesrindlikud põllumajanduse spetsialistid rakendavad loovalt kõike uut, mida annavad teadus ja praktika ning vennasvabariikide eesrindlikud kogemused, täiendavad pidevalt oma meisterlikkust, tunnevad hästi agro- ja zootehnikat, eesrindlike kolhooside, sovhooside, näidis- ja katsemajandite saavutusi ning oskavad kasutada neid majandi konkreetsetes tingimustes.

Märkides ära eesrindlike põllumajanduse spetsialistide loovat tööd, rõhutavad EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu ühtlasi, et kolhooside ja sovhooside agronoomide, zootehnikute ja muude põllumajanduses töötavate spetsialistide töö organiseerimises on suuri puudusi.

Vabariigi põllumajanduses on toimunud suured muudatused. Talupoegade majapidamiste ühendamine suurteks kollektiivseteks majanditeks, kolhooside ühendamine, suurte spetsialiseeritud sovhooside loomine muutsid kvalitatiivselt põllumajandustootmist. See nõudis agronoomide ja zootehnikute töö põhjalikku ümberkorraldamist. Kui varem piisas sellest, et agronoom töötas välja agrotehnilised eeskirjad ja andis talupoegadele nõu, siis sotsialistliku suurpõllumajanduse tingimustes pidi agronoom võtma endale vastutuse tootmise organiseerimise ja selle lõpptulemuste eest ning arendama majapidamist teaduse ja tehnika andmete alusel.

Kahjuks ei saanud aga paljud majandite juhatajad ja spetsialistid aru põhjaliku ümberkorralduse vajalikkusest. Agro- ja zootehnilise töö organiseerimise meetodite poolest jäid nad endistele seisukohtadele. Selle tagajärjel jäid paljud spetsialistid ainult nõuandjateks või tehnilisteks töötajateks, kes tegid statistilisi või muid kantseleitöid, ega saanud tootmise organiseerijateks.

Suurel määral tulenes see tõsistest puudustest noorte spetsialistide kaadri ettevalmistamisel. Eesti Põllumajanduse Akadeemia ja vabariigi põllumajanduse keskkõppeasutused kasvatasid noori spetsialiste maaviljeluse heinaväljasüsteemi najal, mis ei nõudnud agronoomilt tootmise aktiivset mõjustamist.

Vabariigi õppeasutustes ei saanud agronoomid, zootehnikud ja iniserid vajalikke tehnilisi teadmisi ega tootmise juhtimise organisatsioonilist vilumust. Selle tagajärjel osutus noor spetsialist sageli võimetuks lahendada kolhoosi- ja sovhoositootmise organiseerimise konkreetseid küsimusi, ei osanud organiseerida majandi konkreetsetes tingimustes tootlikumat tööd ega näidata vajalikel juhtudel praktilist eeskju tehnika kasutamisel. Praktilise vilumuse vähesus õppimise ajal ja tootmistegevuse algul viis paljudel juhtudel selleni, et spetsialistid jäid tööprotsessidest kõrvale, ei võtnud ise tööst osa ega suutnud sageli näidata eesrindlikke töövõtteid, ei võidelnud aktiivselt kolhoosi- ja sovhoositootmise tugevdamise eest.

Kõik see õhnestab spetsialistide autoriteeti, kutsub sageli esile kolhooside ja sovhooside juhtkonna väära suhtumise nendesse.

Praeguseni ei pööratud küllaldaselt tähelepanu põllumajanduse spetsialistide ümberkvalifitseerimisele. Spetsialistide täienduskursused korraldati ainult Eesti Põllumajanduse Akadeemia juures, kus spetsialistid aastast aastasse kordasid maaviljeluse heinaväljasüsteemi aluseid ja neid õpetati vähe eesrindlikes majandites, kuigi just see õppimisvorm võis tuua põllumajanduse spetsialistidele maksimaalset kasu.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et mõned kohapealsed partei- ja nõukogude organisatsioonid, kolhooside ja sovhooside juhtijad ei hoolitse põllumajanduse spetsialistide elukondliku heaolu eest, suhtuvad ükskõiksel paljudesse nende õigustatud nõudmis-

tesse. Paljudel juhtudel on spetsialistidele meelevaldselt kehtestatud madalam töötasu. Paljudes majandites ei hoolitseta selle eest, et spetsialistidel oleksid korterid ja liiklusvahendid.

Seoses põllumajanduse juhtimise ümberkorraldamisega on vaja põhjalikult ümber korraldada ka agro- ja zootehniline töö, tõsta spetsialistide osatähtsust majandi juhtimisel ja tootmise organiseerimisel ning teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste laialdasel juurutamisel põllumajanduses.

Vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. aprilli 1962. a. määrusele nr. 345 «Agronoomide, zootehnikute ja muude põllumajanduse spetsialistide osatähtsuse suurendamise kohta kolhoosi- ja sovhoositootmise arendamises» EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

1. Kohustada Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi, territoriaalseid kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusi, EKP linna ja rajoonikomiteesid ning rajoonide ja linnade tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteesid uurima iga kolhoosi ja sovhoosi olukorda spetsialistide kaadri suhtes, võtma tarvitusele abinõud spetsialistide õigemaks jaotamiseks ja kasutamiseks, jõuda selleni, et kõigis kolhoosides ja sovhoosides oleksid kvalifitseeritud agronoomid, zootehnikud, veterinaararstid, insenerid ja muud spetsialistid vastavalt kolhoosi või sovhoosi tootmistevõude isearasustele. Seejuures tuleb eriti hoolitseda mahajäänud ja keskpäraste kolhooside ja sovhooside komplekteerimise eest kvalifitseeritud spetsialistidega.

2. Agronoomide, zootehnikute, inseneride ja teiste põllumajanduse spetsialistide kogu tegevus peab olema suunatud maa ratsionaalsele kasutamisele, põllukultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse järskule suurendamisele; eeskujuliku seemnekasvatuse organiseerimisele igas kolhoosis ja sovhoosis; orgaaniliste ja mineraalväetiste suuremale kogumisele ja ratsionaalsele kasutamisele; tehnika kõige otstarbekamale kasutamisele kõigis tootmisharudes, tööviljakuse tõstmisele ja toodanguühikule langeva tööökulu vähendamisele.

Agronoomid, zootehnikud ja insenerimehhanisaatorid peavad juurutama oma majandis laialdaselt selliseid eesrindlikke võtteid, nagu maisi ja suhkrupeedi kasvatamine käsitsitööd tegemata, veiste intensiivne nuumamine maisisilo, suhkrupeedi ja muude mahlakate söötadega, kalasabakujuliste lüpsiplatside kasutuselevõtmise ja muude abinõude rakendamine, mis garanteerivad põllumajandustoodangu kiire kasvu.

3. Eesrindlike teadlaste toetusel selgitas Kommunistlik Partei välja, et maaviljeluse heinaväljasüsteem on väär ja paikapidamatu. Heinaväljasüsteemi tagajärgede likvideerimises peavad etendama tähtsat osa agronoomid ja teised põllumajanduse spetsialistid. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu kohustavad Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi, EKP rajooni- ja linnakomiteesid, rajoonide (linnade) tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteesid, kolhooside ja sovhooside juhtijaid mobiliseerima põllumajanduse spetsialiste rühvel- ja muude väärtuslike kultuuride viimisele põldudele.

4. Teha Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumile ülesandeks valmistada ette ettepanekud 2. augusti 1949. a. seaduse «Soostunud maa-alade kuivendamise ja kasutuselevõtmise ning põldheina külvikordade rakendamise plaanist Eesti NSV-s kõrgete ja püsivate saakide kindlustamiseks ning loomakasvatuse kindla söödabaasi rajamiseks» muutmiseks ning esitada need 1. oktoobriks 1962. a. EKP Keskkomiteele ja Eesti NSV Ministrite Nõukogule.

5. Teha Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumile ülesandeks töötada välja põllumajanduse spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmise süsteem.

Selle süsteemi aluseks võtta põhimõte: organiseerida näidiskolhooside ja -sovhooside või õppe- ja katsemajandite baasil agronomide, insenermehhanisaatorite, zootehnikute, veterinaararstide, ökonomistide ja teiste spetsialistide täienduskoolid.

Õppe- ja tootmisprotsess peab olema organiseeritud koolides nii, et spetsialist omandaks õppimise kestel praktilisi vilumusi tootmise organiseerimiseks eesrindlikus majandis, õpiks tundma tootmise organiseerimise meetodeid nädissovhoosis või -kolhoosis (teravilja, kaunvilja, maisi, suhkrupeedi jm. kultuuride suure saagi kasvatamine; rühvelkultuuride kasvatamise mehhaniseerimine; lüpsi ja muude farmitööde mehhaniseerimine, väetiste valmistamine ja mulla väetamise viisid jne.).

Spetsialist peab õppima mitte ainult tootmise tehnoloogiat ja organiseerimist, vaid ka eesrindlike töömeetodite täiuslikku praktilist rakendamist.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata põllumajandustehnika tundmaõppimisele. Iga agronom peab õpingute kestel selgeks õppima põhiliste põllumajandusmasinate töö, oskama neid juhtida ja kõrvaldada sagedamini esinevaid häireid nende töös.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu rõhutavad, et masinate käsitsemise oskuse omandamine on põllumajanduse spetsialistide üks pakilisemaid ülesandeid. Maaviljeluse tulevik seisab mehhaniseerimises. Seepärast on tarvis, et põllumajanduse spetsialistid hakkaksid aktiivselt võitlema kõigi põllumajandusharude mehhaniseerimise ja tehnika täieliku ärakasutamise eest.

6. Kohustada Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi ja Eesti Põllumajanduse Akadeemiat:

1) võtma tarvitusele abinõud põllumajanduse spetsialistide praktilise ettevalmistamise parandamiseks, pidades silmas seda, et põllumajanduslike kõrgemate ja keskkõppeasutuste lõpetajad oskaksid juhtida traktoreid ja põllutöomasinaid, organiseerida põllumajandusmasinate ratsionaalset kasutamist ning saaksid vajaliku vilumuse tootmise juhtimiseks;

2) tagama põllumajanduse spetsialistide parema ettevalmistamise ökonomika alal, et nad saaksid õpingute kestel teadmised ja vilumused tootmistegevuse majandusliku hindamise ja kõigi põllumajandusharude ratsionaalsema majandamise alal.

7. Selleks, et haarata rohkem üliõpilasi teaduslikule uurimistööle ja luua professoritele ning õppejõududele tingimused eksperimentide tege-

miseks, teha Eesti NSV põllumajandussaaduste tootmise ja varumise ministri ülesandeks töötada välja ja teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekud Eesti Põllumajanduse Akadeemia juurde katsejaama loomise kohta, kus oleksid põllunduse, loomakasvatuse ja põllumajanduse mehhaniseerimise sektor.

8. Pidada otstarbekaks korraldada põllumajanduse spetsialistide, põllumajanduse juhtivate töötajate ning tootmiseesrindlaste teoreetiliste teadmiste täiendamiseks regulaarselt spetsiaalseid raadio- ja televisiooni-saateid, milles esineksid Eesti Põllumajanduse Akadeemia professorid ja õppejõud ning vabariigi teised teadlased, samuti pidada oastarbekaks korraldada spetsialistidele lühiajalisi seminare põllumajanduslike õppeasutuste ja teaduslike uurimise instituutide ning katsejaamade juures.

Seminaride käigus peavad spetsialistid tutvuma uusimate teoreetiliste uurimistöödega ja tootmise praktilise organiseerimisega vabariigi katsemaandites.

9. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu peavad iga agronoomi, zootehniku, veterinaararsti ja kolhoosi ning sovhoosi muu spetsialisti auasjaks saavutada seda, et majandis saavutataks loomakasvatussaaduste tootmisel järgmine tase:

I etapp — 75 tsentnerit liha 100 hektari põllumaa ja 16 tsentnerit muude põllukõlvikute 100 hektari kohta ning 600 tsentnerit piima 100 hektari põllumaa kohta;

II etapp — 100 tsentnerit liha ja 900 tsentnerit piima 100 hektari põllumaa kohta;

III etapp — 150 tsentnerit liha ja 1200—1300 tsentnerit piima 100 hektari põllumaa kohta.

Loomakasvatuses on kõige suurem tähtsus söödal. Spetsialistide jõupingutused tuleb suunata sellele, et maisi, suhkrupeedi, herne, oa, porgandi ja muude väärtuslike kultuuride rikkaliku saagi, õigeaegse koristamise ja parema kvaliteedi ning karjamaade produktiivsuse suurendamise baasil luua loomakasvatusele söötade küllus.

Võideldes teravilja ja muude saaduste tootmise suurenemise eest peavad agronoomid, kõik kolhooside ja sovhooside spetsialistid nägema oma aukohust selles, et saada ligikaudu järgmised saagikuse näitajad:

teraviljad	20— 25	tsentnerit hektarilt
hernes	20— 30	" "
söödauba (terades)	20— 30	" "
söödauba (siloks)	200—300	" "
suhkrupeet	250—300	" "
mais haljasmass piimküpsuses tõlvi- kutega	300—500	" "
kartul	150—200	" "
kõögivilid	250—300	" "
hein kultuurheinamaadelt	50— 60	" "
haljasmass kultuurkarjamaadelt	400—500	" "

Loomakasvatussaaduste tootmise ja põllukultuuride saagikuse niisuguse taseme saavutamine on vabariigi kõigi põllumajanduse spetsialistide tähtsamaid ülesandeid.

10. Määrata kindlaks, et agro- ja zootehnikaalased ning tehnika kasutamise valdkonda kuuluvad abinõud, mida põllumajanduse spetsialistid on välja töötanud kolhoosnikute ja sovhoositöölise laialdasel osavõtul ning mille on kinnitanud kolhoosi juhatus või sovhoosi direktor, kuuluvad täitmisele kohustuslikus korras. Agronoomi ja zootehniku juhtnõõrid tootmise alal on sama kohustuslikud nagu inseneri juhtnõõrid tehases.

11. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu pööravad põllumajanduse spetsialistide tähelepanu eriti sellele, et olemasolevaid reserve on vaja täielikumalt kasutada.

Seoses sellega, et partei ja valitsus suurendavad materiaalselt ja tehniliselt abi põllumajandusele, on praegu peamiseks ülesandeks kasutada tootlikumalt olemasolevat tehnikat — traktoreid, kombaine jm. põllutöomasinaid. See on kolhooside ja sovhooside inseneride, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» töötajate ning vabariigi kõigi põllumajanduse mehhaniseerijate esmajärguline ülesanne.

12. Kohustada Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi, territoriaalseid kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusi, EKP rajooni ja linnakomiteesid ning rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid võtma tarvitusele abinõud põllumajanduse spetsialistide elutarbeline tingimuste parandamiseks.

Pidada vajalikuks, et igas kolhoosis ja sovhoosis oleksid mugavad elanud põllumajanduse spetsialistidele; kui spetsialist siirdub kolhoosist või sovhoosist teisele töökohale, anda need majad kohalesaabunud uutele spetsialistidele.

13. Kohustada Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi, territoriaalseid kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusi ja sovhooside direktoreid ning soovitada kolhooside juhatustele varustada kolhoosides ja sovhoosides töötavaid põllumajanduse spetsialiste vajalike liiklusvahenditega.

14. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni eraldama ETKVL-ile igal aastal mootorrattaid põllumajanduse spetsialistidele müümiseks.

15. Lubada sovhooside direktoritel ja soovitada kolhooside juhatustele eraldada mootorrataste jaoks tasuta kütust ja määrdeõlisid ning teha majandi kulul jooksvat remonti mootorratastele, mida põllumajanduse spetsialistid kasutavad ametialasteks sõitudeks.

16. Et põllumajanduse spetsialistid püsiksid oma töökohal, soovitada kolhoosidele:

1) kehtestada kolhoosi vanemagronoomi (agronoomi), vanemzootehniku (zootehniku), vaneminseneri (inseneri, tehniku) ja veterinaararsti (veterinaartehniku) kuupalgaks 80—90 protsenti kolhoosi esimehe palgast (kaasa arvatud kõik kolhoosi esimehele kehtestatud lisatasud ja materiaalsed tasud), ent mitte vähem kui 80 rubla kuus spetsialistile, kes on oma erialal töötanud üle kahe aasta;

2) määrata noortele spetsialistidele, kes on tulnud kolhoosi tööle pärast kõrgema või kesk-eriõppeasutuse lõpetamist, töötasu esimesel kahel tööaastal järgmiselt: vähemalt 70 rubla kuus kõrgema haridusega ja vähemalt 60 rubla kuus keskharidusega spetsialistile;

3) maksta brigaadides ja farmides töötavatele spetsialistidele töötasu olenevalt brigaadi või farmi kogutoodangu maksumusest, kusjuures brigaadi või farmi spetsialistide töötasu moodustaks umbes 80%, kogutoodangu plaani täitmisel aga 90% kolhoosi vanemspetsialisti (spetsialisti) töötasust;

4) seada spetsialistide jaoks sisse lisatöötasu põllukultuuride saagikuse ja karja produktiivsuse plaanide täitmise ja ületamise, samuti saaduste tootmise ja nende omahinna alandamise plaanide täitmise ja ületamise eest.

Lisatasu makstakse loomakasvatussaaduste tootmisel saavutatud tulemuste põhjal üks kord kvartalis, kolhoosi muudes tootmisharudes saavutatud tulemuste põhjal aga üks või kaks korda aastas.

17. Et hoida ära ebaseaduslikkust kolhoosides tegutsevate põllumajanduse spetsialistide töölt vabastamisel, kehtestada kord, et agroofonoomi, zootehnikut ja teisi kolhoosi spetsialiste võidakse vallandada ainult territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse nõusolekul.

18. Teha kõigile vabariigi põllumajanduse spetsialistidele teatavaks, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu pidasid otstarbekaks kutsuda 1963. a. kokku üleliiduline põllumajanduse spetsialistide kongress, kus tulevad arutusele spetsialistide ülesanded kommunistliku ülesehitustöö praegustes tingimustes.

* *
*

Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu avaldavad veendumust, et kolhoosides ja sovhoosides töötavad spetsialistid näitavad üles printsiipiaalsust ja sihikindlust teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste rakendamisel tootmises, võitlevad kõige uue ja progressiivse eest põllumajanduses ning taotlevad seda, et kõik kolhoosid ja sovhoosid tõuseksid lähematel aastatel sellele tasemele, mille on saavutanud vabariigi eesrindlikud majandid.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu kutsuvad põllumajanduse spetsialistide ennatsalgavalt töötama oma auväärsetel töökohtadel ning andma väärilist panust NLKP Keskkomitee märtsipleenumi otsuste elluviimisse ja NLKP programmi — kommunismi ülesehitamise programmi edukasse täitmisse.

Eestimaa KP Keskkomitee
sekretär

J. Käbin

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimees

V. Klauson

Tallinn, 27. juulil 1962. Nr. 355.

ENSW MKK, 1962, 37, 137

HAGI AEGUMISE TÄHTAJA LÜHENDAMISEST KOLHOOSIDE JA
KOLHOOSNIKUTE VAHELISTES VAIDLUSTES NORMIPÄEVADE ASJUS

NSV LIIDU KTK JA RKN MAARUS NR. 103/1189
26. JUULIST 1937

NSV Liidu Kesktäidesaatev Komitee ja Rahvakomissaride
Nõukogu m ä ä r a v a d :

Määrata aegumise tähtajaks kolhooside ja kolhoosnikute vahe-
listes vaidlustes normipäevade asjus üks aasta, arvates faktilisest
tulude jaotamise momendist antud kolhoosis.

*Законодательные и ведомственные акты по сельскому
хозяйству, т. I, Москва, 1957*

EESTI NSV ELVA RAJOOINI RÕNGU KÜLANÕUKOGU
VALGUTA PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI
sisekorra eeskirjad

Kolhoosi ühismajandi edukaks arendamiseks, kõigi tööde
õigeaegseks läbiviimiseks kolhoosis, oma riiklike kohustuste
täitmiseks määratud tähtaegadeks ja range töödtsipliini pidami-
seks kolhoosis ENSV Elva rajooni Rõngu külanõukogus asuva
Valguta põllumajandusliku artelli liikmete valnike koosolek kin-
nitab põllumajandusliku artelli põhikirja alusel käesolevad artelli
sisekorra eeskirjad.

I. Tööde organiseerimise ja tootmisvahendite kasutamise
kord

1. Kolhoosi juhatus koostab põllumajanduse perspektiiv-
ülesannete alused ja üldkoosolek kinnitab: tootmisplaani, tulude
ja kulude eelarve.

2. Enne kolhoosi tootmisplaani koostamist kolhoosi juhatus revideerib ja töötab välja töönormid kõikide tööde kohta kolhoosis, võttes seejuures aluseks eesrindlikes kolhoosides saavutatud tööviisid.

3. Kolhoosi juhatus jaotab kõik kolhoosnikud tootmisbrigaadide, farmide, ning majandi abialade järgi, lähtudes tootmisbrigaadi kui põhilise kolhoositöö organiseerimise vormi igakülgse tugevdamise ülesandest. Vajaduse korral moodustatakse brigaadides lüüdid ehk töögrupid. Lüüdi koosseisu kinnitab juhatus brigadiri ettepanekul.

4. Töö brigaadis ja lüüdis jagatakse kolhoosnike vahel brigadir, farmis farmijuhataja, abikäitise - abikäitise juhataja ja alandusbrigaadis - aednik.

Kolhoosnike töödele jaotamisel on brigadirid, farmide ja abikäitiste juhatajad kohustatud kõige paremini ära kasutama iga kolhoosniku tööjõudu, mitte lubades tööde jaotamisel mõjustamist sõbralikest suhetest ja sugulusvahekorra ning rangelt arvesse võttes kolhoosnike tööalast kvalifikatsiooni, kogemusi ja füüsilist jõudu. Kolhoosnike töö tasustatakse tükitöö alusel kinnitatud tööhinnete järgi normipäevades.

5. Kolhoosi juhatus määrab oma otsusega ja kinnitab akti järgi brigaadidele maatükid ja heinamaad looduses, seejuures põllu- ja muud kõlvikud määratakse brigaadidele kogu külvikorra kestuseks. Brigaadidele vajalikud põllumajanduslikud ehitised ja maaparandusehitised, millised asuvad brigaadidele kinnitatud territooriumil, kinnitatakse samale brigaadile.

6. Kolhoosi juhatus kinnitab brigaadidele, farmidele ja abikäitistele hooned, põllutöomasinad, inventari, tööloomad ja muu neile vajaliku vara. Selle vara võtavad kolhoosi juhatuselt akti järgi vastu oma isiklike vastutusele brigadirid, farmijuhatajad ja abikäitiste juhatajad.

Kolhoosi juhatus kontrollib perioodiliselt brigaadis, farmis

ja abikäitises olevat vara ja selle seisukorda, vara inventeerimisel aga koostatakse uued aktid selle kinnistamiseks brigadile, farmile või abikäitisele.

7. Brigadirid, farmide ja abikäitiste juhatajad kinnistavad kolhoosnikutele tööde teostamiseks vajalikud hobused, inventari ja põllutöömehed ja vormistavad selle kinnistamise allkirja võtmisega kolhoosnikult, ära näldates vara maksumuse.

Loomakasvatustehaste juhatajad kinnistavad samuti kolhoosnikutele produktiivloomad, linnud, mesipuud vastavalt loomade ja lindude pidamiseks ja hooldamiseks määratud normidele.

8. Põllumajandusbrigaadi brigadir, traktorbrigaadi brigadir, traktorist, kombainer ja masinist enne tööde algust tutvustavad masinate ja agregaatide teenindamiseks eraldatud kolhoosnikuid masinate töötamise eeskirjadega ja mürk-kemikaalide ja väetiste kasutamise juhenditega.

9. Kolhoosnikud, kellele on kinnistatud põllumajandusmasinad, väikeinventar ja muu vara, vastutavad isiklikult selle vara õige kasutamise eest, teostavad masinate ja inventari väikesemat remonti ning hooldavad nende eest. Enne töö algust kolhoosnikud vaatavad üle masinad ja inventari, reguleerivad ja õlitavad õigeaegselt masinad ja veokid, pärast tööd puhastavad need ja asetavad kohale. Pärast põllutööde lõpetamist annavad kolhoosnikud masinad ja inventari brigadirile üle ja asetavad need alalise hoiukohta.

Kolhoosnikud, kellele on kinnistatud tööloomad, vastutavad nende säilimise, toitumise ja töövõime eest. Hobusemehed võtavad vastu iga päev neile kinnistatud hobused ja rakmed, pärast töö lõppu aga annavad need tallimeestele tagasi. Tallimehed annavad hobusemeestele üle söödud, joodud ja puhastatud hobused.

Kolhoosnikud, kellele on kinnistatud produktiivloomad, linnud ja mesilased, vastutavad nende pidamise ja säilimise

eest, hoiditavad nende tütumuse ja produktiivsuse eest ning peavad kinni kõigist zooveterinaareeskirjadest loomade hooldamisel.

10. Kõigist loomade või lindude haigestumistest või hukkumistest, inventari kadudest, masinate või muu vara kahjustustest peavad kdhoosnikud, kellele on kinnistatud see vara, viivitamatult teatama brigadirile või farmi, käitise juhatajale; brigadir (farmi, käitise juhataja) võtab tarvitusele vajalikud abinõud, selgitab välja süüdlased, koostab akti kahju suuruse kohta ja annab selle üle artelli juhatajale abinõude tarvitusele võtmiseks, tekitatud kahju hüvitamiseks, karistuse määramiseks ning vajaduse korral süüdlase vastutusele võtmiseks.

11. Kdhoosi juhatus organiseerib kolhoosis sotsialistlikku võistlust ja loob vajalikud tingimused kolhoosnikute poolt võetud kohustuste täitmiseks. Brigadirid, farmide ja käitiste juhatajad korraldavad vähemalt üks kord kuus spetsialistide osavõtul nõupidamisi kdhoosnikutega tootmisülesannete täitmise käigu läbiarutamiseks ja töökogemuste vahetamiseks.

Kolhoosi juhatus kuulab ära brigadiride aruandeid plaanide täitmise kohta, iga tööperioodi lõpul võtab kokku brigadide ja farmide töö tulemused ja teatab tagajärgedest kõikidele kolhoosnikutele.

II. Tööpäeva jaotus

12. Kõik tööd tootmisbrigaadides, farmides ja abikäitistes teostatakse vastavalt tööpäeva jaotusele. Tööpäev tuleb jaotada järgmiselt:

põllundus- ja aiandusbrigaadides:

1. aprillist - 1. oktoobrini	kella	7 - 12	töö
	"	12 - 15	lõunavaheaeg
	"	15 - 20	töö
1. oktoobrist - 1. novembrini	kella	8 - 12	töö
	"	12 - 14	lõunavaheaeg
	"	14 - 18	töö
1. novembrist - 1. aprillini	kella	9 - 16	töö ilma lõunavaheajata

kolhoosi kontoris:

15. aprillist - 1. oktoobrini	kella	8 - 12	töö
	"	12 - 14	lõunavaheaeg
	"	14 - 18	töö

Heinaajaks määrab tööpäeva jaotuse kolhoosi juhatus vastavalt tekkinud olukorrale.

Tööpäev veisefarmis (talveperioodil)

1. Sõnniku ajamine	kella	4 - 6
2. Hommikune lüpsmine	"	6 - 7
3. Vee löömine	"	7 - 8
4. Loomade söötmine, jootmine, puhastamine	"	9 - 10
5. Lõunavaheaeg	"	10 - 13
6. Lõunane lüps	"	13 - 14
7. Vaheaeg	"	14 - 16
8. Sõnniku väljaajamine	"	16 - 18
9. Söötmine, puhastamine	"	16 - 19
10. Jootmine	"	18 - 19
11. Õhtune lüps	"	19 - 20
12. Öörahu	"	20 - 6

(Suveperioodil)

1. Lüpsmine	kella	4 - 5
2. Puhastamine, sõnniku ajamine	"	5 - 6
3. Karjatamine	"	6 - 11
4. Lüpsmine	"	12 - 14
5. Haljassööda andmine	"	14 - 15
6. Karjatamine	"	15 - 21
7. Lüpsmine	"	21 ¹⁵ - 22 ¹⁵
8. Jõusööda ja mineraalainete andmine	"	22 ¹⁵
9. Öörahu	"	22 ³⁰ - 4 ⁵⁰

13. Kolhoosnikute tööle ilmumise arvestust peavad brigadirid, farmide ja abikäitiste juhatajad. Andmed tööle mitteilumuse, tööle hilinemise, enne töö lõppu töölt lahkumise või muude töödistsipliini rikkumiste kohta annavad brigadirid, farmijuhatajad ja abikäitiste juhatajad samal päeval kolhoosi juhatusesele. Kolhoosi esimees või juhatus on kohustatud töö lõpul, hiljemalt järgmisel päeval läbi vaatama iga töödistsipliini rikkumise juhtumi kolhoosnikute poolt ja tarvitusele võtma vajalikud abinõud, mis on ette nähtud põllumajandusliku artelli põhikirjas.

Iga kolhoosnik, kes ei ilmunud tööle haiguse tõttu, peab esitama oma brigadirile või farmijuhatajale õiendi arsti või velskri allkirjaga.

14. Brigadirid, farmide ja abikäitiste juhatajad, lülivanemad, hobusemehed, samuti need kolhoosnikud, kes töötavad masinail, ilmuvad tööle enne teiste kolhoosnikute jaoks määratud töo algust selleks, et tagada töö õigeaegset alustamist.

15. Vajaduse korral võib põllumajandusliku artelli esimees, brigadir, farmi või abikäitise juhataja kolhoosnikuid määratud ajast kauem tööl hoida või neid varem tööle kutsuda. Vajalikel juhtudel võib kolhoosi juhatus korraldada töötamist ka öösel.

Vahetustöödel töötavad kolhoosnikud ei või lõpetada tööd enne vahetuse saabumist ilma brigadiri loata.

16. Puhkepäevaks loetakse pühapäev. Vajaduse korral, kui seda nõuab tööde iseloom, võib juhatus oma äranägemise järgi puhkepäeva tühistada ja organiseerida tööd ka puhkepäeval.

17. Selleks, et tagada kõigi töövõimeliste naiskolhoosnikute osavõtt ühistööst, kellel on väikese lapsi, asutab artelli juhatus lastesõime, vajaduse korral ka mängumuru, kusjuures laste ülalpidamine toimub põllumajandusliku artelli põhikirja kohaselt osaliselt kolhoosi kulul. Lastevanemate tasu suuruse määrab kolhoosnikute üldkoosolek.

18. Kolhoosi liikmed teevad eeskätt kolhoosi ühistööd, töid oma isiklikus majandis tehakse kolhoositöödest vabal ajal.

19. Kolhoosi juhatus annab kolhoosnikutele nende isiklikeks vajadusteks veojõudu ja transpordivahendeid, kuid mitte kahjustades sellega kolhoosi töid.

Kolhoosi veojõudu ja transpordivahendeid antakse tasuta kasutamiseks kolhoosnikutele nende isiklikeks vajadusteks järgmistel juhtudel:

1. haiglasse sõiduks
2. arsti kojutoomiseks
3. abiellumise puhul
4. surma puhul
5. riiklike normide veoks
6. aiamaa varumiseks
7. kütte varumiseks
8. veskil käimiseks kuni 6 km.
9. koolilaste kooli viimiseks semestri algul
10. teatrile ühiskülastamiseks.

Kõigil teistel juhtudel tuleb veovahendite kasutamise eest maksta. Hobuste kasutamisel 1 rubl. tund, autode kasutamisel - 70 kopikat jooksev km.

Veojõudu ja transpordivahendeid kolhoosnikute isiklikeks vajadusteks lubab kolhoosi juhatus olenevalt kolhoosnikute osavõtust ühistööst. Kolhoosnikud, kes on välja töötanud rohkem normipäevi ja saavutanud kõrgemaid tootmisnäitajaid, saavad veojõudu ja transpordivahendeid esimeses järjekorras.

20. Brigadirid ja farmide juhatajad on kohustatud kohe tarvitusele võtma abinõud, vajaduse korral ka kolhoosi juhatuse kaudu, haigestunud kolhoosnikutele, samuti naiskolhoosnikutele sünnitamise puhul abi osutamiseks, kutsudes välja areti, tuues kohale ravimid ning andes selleks viivitamatult tasuta transporti.

21. Kolhoosi liikmetele võimaldatakse oma isiklike loomade karjatamist kolhoosi ühismadal, kusjuures karjatamist võib teostada ainult kolhoosi juhatuse poolt väljaantud karjatamislubade alusel.

Karjatamislubade väljaandmisel kolhoosi ühistööst paremini osavõtjatele eraldatakse kodus lähedasemad karjamaad, ühistööst vähe osavõtjatele või karjatamisreeglite rikkujatele antakse karjamaid kaugemal.

Ilma karjatamislubadeta karjatamine, samuti karjatamine kohades, mis pole lubatud, toob endaga kaasa rahalise trahvi ja karjatamisloa äravõtmise kuni 2 kuuks.

III. Tööjaotuse ja töö tasustamise kord

22. Kolhoosi tööplaani täitmiseks annab kolhoosi esimees agronoomi ja zootehnika kaudu brigadiridele, farmidele ning käitiste juhatajatele iga päev või mitme päeva kohta ülesanded ja kontrollib iga päev, kuidas ülesanded on täidetud. Brigadirid, farmide ning käitiste juhatajad esitavad kolhoosi esimehele aruanded täidetud töö kohta iga päev.

23. Kolhoosi esmehelt saadud ülesande põhjal brigadirid, farmide ning abikäitiste juhatajad teatavad eelmisel päeval kolhoosnikutele tööülesanded, näidates ära täpse töökoha ja töö iseloomu ning nendeks töödeks määratud töönormid ja hinnad normipäevades.

Põllutöödeks ebasoodsa ilma puhul, kas alates tööpäeva algusest või töö ajal, muudab brigadir kolhoosnikute ülesandeid, suunates neid töödele, milliseid võib täita halva ilmaga.

24. Juhtudel, kui peetakse distarbekohaseks, et brigaad ja-guneks lülideks või gruppideks tehniliste, köögiviljade või mū-nede muude vahelharitavate kultuuride alal, töötavad lüli- või töögrupi vanemad võrdselt kolhoosnikutega, andes neile eesku-ju heaks tööks ning abistavad brigadire kolhoosnikute tööle-paigutamisel.

25. Iga kolhoosnik, kes on saanud ülesande brigadirilt, alustab tööd ja täidab ausalt temale antud töö määratud ajaks, piüides ületada määratud töönorme. Töö lõpul annab kolhoosnik tehtud töö brigadirile üle.

a) brigadir võtab iga päev vastu kolhoosnikutelt nende poolt tehtud töö. Tööde vastuvõtmisel arvestatakse mitte ainult tehtud töö hulka, vaid ka selle kvaliteeti. Halba tööd brigadir vastu ei võta ja kolhoosnik on kohustatud töö parandama või ümber tegema ilma, et talle selle eest arvestatakse normipäevi;

b) brigadir märgib iga päev üles normipäevad kolhoosnikutelt vastuvõetud töö eest normipäevade arvestuslehele ja esitab selle kolhoosi kontoris arvestajale;

c) kolhoosi juhatus paneb iga kuu hiljemalt 15. kuupäevaks välja artelli liikmete nimestiku, tähendades sinna möödunud kuu jooksul nende poolt väljatöötatud normipäevade arvu.

Kolhoosi agronoom võtab brigadirilt vastu tehtud töid aktide järgi hiljemalt järgmisel päeval pärast igat liiki tööde lõ-

petamist, kuid vähemalt üks kord viie päeva jooksul, kontrollides sealjuures tööde hulka ning normipäevade õiget arvestust. Tööd põllumajanduskultuuride külvamisel ja istutamisel, peale nende kontrollimist külvil kestel ja lõpetamisel, võtab kolhoosi agronoom lõplikult vastu pärast kultuuride tärkamist ja kasvuvõime selgitamist. Vilja koristamisel võetakse koristatud maa-alad vastu iga päev, kuid hiljemalt koristamisele järgneval päeval.

Brigaadide poolt hävasti tehtud töid kolhoosi agronoom vastu ei võta ja nende tööde eest arvestatud normipäevad arvestatakse maha kolhoosi juhatuse otsuse kohaselt kas osaliselt või täielikult süüdi olevate isikute normipäevadest.

IV. Tööde organiseerimine loomakasvatuses

26. Kolhoosi loomakasvatuse plaaniülesannete täitmist juhib kolhoosi zootehnik koos farmijuhataja ja kompleksbrigaadi brigadiriga, kusjuures zootehnik loomakasvatuse üldjuhtimise juures täidab ka veel järgmisi ülesandeid:

- a) teostab loomade märgistamist
- b) teostab söötmise organiseerimist ja söötade arvestust
- c) teostab tõuloomade müüki
- d) teostab tõuaretustöö juhtimist
- e) teostab loomade prakeerimist
- f) koostab loomakasvatuse plaanid ja ülesanded
- g) töötab välja päevakorrad ja zoo-veterinaarsed eeskirjad ja teostab kontrolli nende täieliku rakendamise üle
- h) annab kiirelt vajalikku vet.-abi.

Kolhoosi farmijuhataja (kompleksbrigaadis aga selle brigadir) teostab tööde organiseerimist ja tööjõu paigutamist loomakasvatuses. Peale selle täidab veel järgmisi ülesandeid:

- a) sündide arvelevõtmist

- b) loomade mahakandmist
- c) loomade kaalumist
- d) normipäevade arvestust
- e) toodangu arvestust ja kontrolli selle kasutamise üle
- f) vanusegruppide arvestust
- g) sotsialistliku võistluse tulemuste teatavakstegenist
- h) kontrolliüpside tegemist 1 kord kuus rasva % kindlaksmääramisega,

Teostab farmi juurde antud töögrupi juhtimist ja vastavat arvestust selle poolt tehtud töö kohta,

27. Kolhoosi juhatus kontrollib igas kuus loomakasvatust farmides loomade arvu, nende rammusust, kdhoosnikutele arvestatud normipäevade õigsust, samuti abikäitiste tööd, kuulab ära zootehniku, farmi ja abikäitise juhataja aruanded peamiste ülesannete täitmise kohta ja rakendab abinõud tööde parandamiseks farmides ja abikäitistes.

Kolhoosi revisjonikomisjon revideerib juhatuse finantsmajanduslikku tegevust täielikult vähemalt 4 korda aastas (igas kvartalis), samuti teostab saaduste sissetulekute ja väljaminekute arvestuse ootamatuid revisjone farmides, ladudes, abikäitistes jne. Kassat revideeritakse kord kuus.

28. Kolhoosi juhatus korraldab väljatöötatud normipäevade ring igalt brigaadilt ja lülitab tehniliste, köögivilja ja vahelharitavate kultuuride alal saadud toodangu arvestust eraldi iga kultuuri või üheliigiliste kultuuride grupi alal ning farmides kariloomade ja toodangu liikide alal.

Normipäevade ja saaduste eraldi arvestuse teostamise eest brigaadides, farmides ning abikäitistes vastutavad brigaadid ja farmide ning abikäitiste juhatajad võrdselt kolhoosi juhatusega.

29. Kooskõlas kolhoosi ja traktarijaama vahel sõlmitud lepinguga määrab kolhoosi agronoom põllundusbrigaadides tööde

läbiviimise järjekorra ja põllundusbrigaadi brigadir - brigaadile kinnistatud maa-alal.

Põllundusbrigaadi brigadir võtab iga päev vastu iga traktoristi vahetuse poolt tehtud töö ja üheaegselt traktoribrigaadi brigadiriga kirjutab alla traktoristi arvestuslehele, Traktori eakvaliteetne töö praaglitakse välja, tema eest ei tasuta ja töö tuleb parandada või ümber teha.

Kolhoosi agronoom võtab traktoribrigaadilt akti järgi vastu töö pärast selle lõpetamist, kuid vähemalt kord viie päeva jooksul kontrollides sealjuures töö kvaliteeti ja normipäevade arvestamise õigsust traktoristidele, traktoribrigaadi brigadiridele ja haakijatele.

30. Traktorite haakemasinate ja -riistade, samuti kombainidega koristamistöodel töötavad kolhoosnikud alluvad töö ajal vahetult traktoribrigaadi brigadirile või kombainerile ja töötavad traktoribrigaadi tööjaotuse järgi.

V. Töödistsipliin

31. Kõik kolhoosi liikmed kohustuvad alluma kolhoosi põhikirja nõuetele ja üldkoosoleku, volinike koosoleku ja kolhoosi juhatuse otsustele, kinni pidama kolhoosi sisekorra eeskirjadest, korralikult täitma brigadiri, töögrupi või laudavanema poolt temale antud tööülesandeid ja rangelt pidama töödistsipliini (Valguia kolhoosi põhikirjast punkt 18).

32. Iga töövõimeline kolhoosnik täidab eeskujulikult temale pandud tööülesandeid ja on kohustatud 1957. a. ühistööst osa võtma järjekordselt:

töövõimelised mehed 270 tööpäeva ja tööjõulised naised 180 tööpäeva aastas. Tööd teha jõudvad vanad on kohustatud aasta jooksul ühistööst osa võtma 90 tööpäeva ulatuses.

Tööpäevad jaotatakse järgnevalt:

	mehed	naised	vanad
I kvartal	55	30	15
II "	80	60	30
III "	80	60	30
IV "	55	30	15

Kõigile kolhoosi liikmetele, kes võtavad osa ühistööst 1957. a. vähemalt 280 päeva, antakse kolhoosi juhatus poolt alates 1957. a. tasulist puhkust 12 - 24 tööpäeva ulatuses, arvestades neile tasu puhkuse aja eest aastas keskmiselt tema poolt väljatöötatud normipäevade arvust. Puhkuse mitteväljavõtmisel kompenseeritakse see vastava aasta keskmise töötasuga (normipäevade tasuga).

Juhul, kui brigadiril pole võimalik kindlustada inimest tööga, lugeda ka tööotsimine tööpäevaks ning see annab samuti õguse puhkusele.

33. Kolhoosi juhatus vaatab läbi igas kuus töövõimaliste kolhoosnike ühistööst osavõtu küsimuse ja vajaduse korral võtab tarvitusele vastavad abinõud.

34. Kolhoosnikutele-eesrindlastele, kes hästi on töötanud ja ületanud neile kinnitatud ülesanded, määratakse artelli juhatus poolt järgmised ergutused:

Kolhoosi juhatus

a) avaldab tänu eesrindlikele kolhoosnikutele töös saavutatud kõrgete näitajate eest, kandes nad kolhoosi autarville;

b) eesrindlasi eelistatakse teiste kolhoosnikute ees: majade ehitamisel ja remontimisel, katsejaamade ja põllumajandusnähtuste külastamisel, teatrite külastamisel ning saadetakse neid õppima;

c) annab eesrindlastele rahalisi ja naturaalseid preemiaid.

35. Kolhoosi põhikirja ja sisekorra eeskirjade rikkujate suhtes rakendatakse järgmisi mõjutusvahendeid:

a) tööle hilinemise või töölt ennetähtaegse lahkumise puhul avaldab tootmisüksuse juht talle hoiatuse;

b) ilma mõjuva põhjusega tööle mittellumumise puhul avaldab kolhoosi juhatus talle noomituse, säärase juhtumite korrumisel aga valju noomituse;

c) tootmisüksuse juhi, esimehe, agronoomi või zootehniku poolt antud korralduse töö teostamise kohta täitmisest keeldumise puhul teostab kolhoosi juhatus normipäevade mahaarvestust kuni 3 normipäeva ulatuses;

d) määratud töö hooletu, ebakvaliteetse täitmise eest teostab kolhoosi juhatus normipäevade mahaarvestust kuni 5 np. ulatuses, kusjuures ebakvaliteetne töö tehakse ümber selle tegija kulul, kas tema enda poolt või teiste kolhoosnikute poolt tema arvel;

e) kolhoosi kaluritel, kes puuduvad omavõlliselt töölt või müüvad kalu ebaseaduslikul teel, teostatakse iga eksimise puhul kolhoosi juhatus poolt kuni 5 päeva piiügita su kinnipidamine rahas (arvestades sama kuu keskmist piiügipäeva tasu).

Kalapüügi lepingulise kohustuse mittetäitmisel jaotatakse lepperahv 100 % kalurite vahel vastavalt sellele, kuipalju kellelgi jäi antud plaanist täitmata. Juhul, kui kolhoosi juhatus on piiügiplaani mittetäitmisel süüdi, tasub tema lepperahvi 100 %.

f) töödistsipliini korduval rikkumisel halva töö tegemise ja kolhoosi põhikirja mittetunnustamise puhul kolhoosi juhatus esitas selle kolhoosniku küsimuse otsustamiseks kolhoosi liikmete volinike koosolekule;

g) ebakvaliteetse tööga kolhoosi ühismajandile tekitatud kahju, tööriistade kaotused, kolhoosniku süü läbi purunenud masinate, reast väljalangenud hobuste, loomade vigastamise

või nende lõppemise eest tasuvad selles süüdi olevad kolhoosnikud kolhoosile tehtud kahjud, Kolhoosile kahjutasu maksmisest keeldumise korral annab artelli juhatus nädala jooksul asja rahvakohtusse, et kahju hüvitamiseks süüdlaselt sundkorras kahjutasu sisse nõuda.

Sel juhul, kui kolhoosi poolt tarvitusele võetud abinõud ei avaldanud mõju parandamatu liikme suhtes, annab artelli juhatus väljaheitmise küsimuse kolhoosnikute volinike koosolekule otsustada.

Nende kolhoosnikute suhtes, kes kolhoosis üldse ei tööta või töötavad ainult näiliselt, kasutades suurema osa ajast oma isiklikule majandlile, kuid samal ajal kasutavad kolhoosielu kõiki hüvesid ning spekulleerides enda kui kolhoosniku seisukorraga kasutavad ära kolhoosis olemise eeliseid oma isikliku kasu saamiseks, võtab volinike koosolek tarvitusele kõige karmimad abinõud vastavalt kehtivatele seadustele.

36. Isikud, kes on süüdi kolhoosi või riigi vara omanemises ja hooletus suhtumises kolhoosi varasse või MTJ masinatesse, võetakse vastutusele nõukogude seaduste kohaselt (kolhoosi põhikirj p. 19).

37. Kõik põllumajandusliku artelli põhikirja ja sisekorra eeskirjade rikkumise juhtumid vaadatakse läbi artelli juhatuse poolt viie päeva jooksul reeglilikohaselt asjaosalise kolhoosniku juuresolekul.

38. Sisekorra eeskirjad pannakse välja kolhoosi juhatuse poolt nähtavale kohale kolhoosnikutele teadmiseks. Brigaadides, farmides ja abikäitistes pannakse välja tööpäeva jaotus, kus on näidatud töö alguse ja lõpetamise aeg ning vaheajad. Iga artelli liige peab tundma sisekorra eeskirju ja nendest kinni pidama.

39. Kontroll tööde täitmise, sisekorra eeskirjadest ja

tööpäeva jaotusest kinnipidamise üle pannakse:

kolhoosi ulatuses - kolhoosi juhatusetele ja esimehele
põllunduse osas - agronomile
loomakasvatuse osas - zootehnikule
brigaadides - brigadiridele
farmides - farmijuhatajatele
abikäitistes - käitiste juhatajatele.

40. Brigadirid, farmi- ja abikäitiste juhatajad, agronom, zootehnik, kolhoosi esimees ja juhatus, kes ei võtnud tarvitusele abinõusid sisekorra eeskirjade rikkujate suhtes, vastutavad selles osas kolhoosi liikmete volinike koosoleku ees.

Vastu võetud ENSV Elva rajooni Rõngu
k/n Valguta kolhoosi liikmete volinike
koosoleku poolt 16. märtsil 1957. a.

KOLHOOSNIKU TÖÖRAAMAT

Nr. _____

Perekonnanimi _____

Nimi _____

Isanimi _____

Sünniaasta _____

Elukutse _____

Kolhoosi liikmeks astumise aasta _____

Tööraamatu omaniku
allkiri _____

Tööraamatu täitmise kuupäev

" ____ " _____ 196__ a.

kolhoos _____

külanõukogu _____

rajoon _____

oblast (krai), vabariik _____

A N D M E D T Ö Ö K O H T A

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sissekande kuu-päev (aasta, kuu, antakse andmed)	Millise aastast antakse andmed	Kellele töötab	Arvestatud aastast	Töötatud inim-päevade hulk või inim-päeva munitse arv aastas	Normi-päevade (või inim-päeva kind-laks-määratud miinimum	raha (rbl.)	peale selle, naturas	Arvestatud aasta eest	Sissekandeid töendavate isikute allkirjad ja kolhoosi pitsat	kolhoosi esimees	kolhoosi raamatupidaja	

ANMEDI ERGUTUSTE JA AUTASUSTAMISE KOHTA

1	2	3	4	5
Sissekande kuupäev (aasta, kuu, kuupäev)	Millise aastast antakse	Ergutused ja autasustamised	Mille alusel on sissekanne tehtud (dokument, selle kuupäev ja number)	Kolhoosi esimehe ja raamatupidaja allkirjad ja pitsat

TÖÖKAITSEALASE TÖÖ ORGANISEERIMISEST KOLHOOSIDES

I

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. aprilli 1958. a. määrusega "Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masinatraktorijaamade reorganiseerimisest" laiendati kolhoosidele masina-traktorijaamades kehtivad ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjad. Vastavalt sellele soovivad Eesti NSV Põllumajanduse Ministerium ning Põllumajanduse ja Varamise Töölise ja Teenistujate Ametiühingu Eesti Vabariiklik Komitee kolhoosidele kehtestada töö organiseerimisel allpool esitatud kord.

1. Vastutust töökaitsealase töö organiseerimise eest kolhoosis ning normaalsete töötingimuste kindlustamise eest traktoritel, põllumajandusmasinatel, jõujaamades, elektrijaamades, loomakasvatufarmides ning teistes ettevõtetes kannab kolhoosi juhatus.

Kogu praktilise töö läbiviimise ohutustehnika ja töötervishoiu alal paneb kolhoosi juhatus esimehe asetäitjale või mõnele juhatusel liikmele, kes tegeleb loomakasvatuse- ja tehnikaalaste küsimustega ning vastutab kogu selle töö läbiviimise eest kolhoosis. Juhatus määrab igas tööühikus (brigad, farm, ehitus, töökoda, elektrijaam, veski jne.) ohutustehnika seisukorra eest vastutavad isikud.

2. Kolhoosi juhatus:

a) kuulab vajaduse korral oma koosolekul vastutavate isikute aruandeid ohutustehnika ja töötervishoiu seisukorra kohta ning vastavalt sellele võtab tarvitusele abinõud esinevate väärtuste kõrvaldamiseks;

b) vaatab hiljemalt 3 päeva jooksul läbi iga raske tööõnnetuse asjaolud ja põhjused ning võtab tarvitusele va-

jalikud abinõud säärase juhtumite vältimiseks ning õnnetusjuhtumis süüdi olevate isikute karistamiseks;

c) kinnitab töötingimuste parandamiseks kolhoosis vajalike ürituste plaanid ning eraldab vastavad vahendid nende ürituste teostamiseks;

d) määrab kindlaks kolhoosi liikmetele ohutute töömeetodite õpetamise ja instrueerimise korra ning tähtsajad;

e) võtab tarvitusele abinõud kolhoosis teatud tööaladel töötavate tööliste varustamiseks vastavate kaitseabinõudega;

f) kinnitab kvalifikatsioonikomisjoni ohutustehnikaalaste teadmiste kontrollimiseks,

Elektriseadmeid teenindavale personalile korraldatakse kontrollkatsed ohutustehnika eeskirjade tundmises Põllumajanduslike Elektri jaamade ja -võrkude Eksploatatsioonikontori vastavate võrgurajoonide juures.

3. Kolhoosi esimehe asetäitja või juhatuse liige, kes vastutab töökaitsealase seisukorra eest kolhoosis, on kohustatud:

a) organiseerima kõigile kolhoosi liikmetele ja töölistele, kes oma töös on sedud traktorite, põllutöömehhanismide ja loomakasvatusalase tööga ning teiste tööliikidega, vastavate ohutustehnika eeskirjade tutvustamist koos sellele järgneva teadmiste kontrollimisega kolhoosi kvalifikatsioonikomisjoni poolt;

b) korraldama sissejuhatava instruktiaazi uutele kolhoosnikutele ja töölistele, jälgima, et kolhoosnikuid instrueeritaks õigeaegselt vastavate töötajate poolt töökohtadel nende tööle asumisel või ühelt töölt teisele üleviimisel;

c) mitte lubama tööle elektri jaamades, elektriliinidel, elektrikeevitusaparaatidel, jõuseadmetel, traktoritel, kombainidel, keerulistel põllutöömehhanismidel ja autodel kolhoosnikuid ning tei-

si isikuid, kellel puudub luba nendel masinatel ja seadmetel töötamiseks;

d) jälgima kehtiva seadusandluse, instruksioonide, ohutustehnikä ja töötervishoiualaste normide õiget täitmist;

e) kontrollima süstemaatiliselt kdhoosi kõigi tootmisruumide, traktorite, kombainide, põllutöomasinate ja teiste tehniliste seadmete ohutustehnilist ja töötervishoiualast seisukorda ning võtma viivitamatult tarvitusele abinõud avastatud puuduste kõrvaldamiseks;

f) traktorite, kombainide, põllutöö- ja teiste masinate vastuvõtmisel jooksvalt ja kapitaalremondist mitte lubama nende eksploatatsiooni andmist, ilma et oleks täidetud kõik kehtivad tehniliste normide ning ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade nõuded;

g) välja töötama ja esitama kolhoosi juhatusel kinnitamiseks kdhoosis töötingimuste parandamiseks vajalike ürituste plaanid ning kindlustama nende õigeaegset täitmist;

h) varustama vajaduse korral töökohad vastavate instruksioonide ja hoiatavate plakatitega ning plakatitega ohutute töömeetodite ja varitseva ohu kirjeldusega;

i) teostama kohapeal iga õnnetusjuhtumi kohta hoolikat juurdlust ning esitama juurdlusmaterjalid ja vastavad ettepanekud arutamiseks kolhoosi juhatusel. Teostama kõigi õnnetusjuhtumite arvestust kolhoosis ning koostama iga tööõnnetuse kohta akti vastavalt kehtestatud vormile. Õigeaegset teatama surmaga lõppenud õnnetusjuhtumist rajooni põllumajanduse inspeksioonile ja Ametiühingute Nõukogu tehnilisele inspeksioonile. Jälgima, et kolhoosis teatud tööalal töötavad kolhoosnikud ja töölisel oleksid varustatud vastavate kaitseseadmetega.

4. Tootmisõiguse ohutustehnika eest vastutavad isikud

(brigadirid, mehaanikud, farmijuhatajad, zootehnikud jne.) on kohustatud:

a) läbi viima ohutustehnika instruktööri kõigile kolhoosis töötavatele kolhoosnikutele ja töölistele ning samas brigadis, tootmisõiguse, farmis jm. ühelt töölt teisele tööle üleviidud kolhoosnikutele ja töölistele nende töökohtadel, samuti korraldama nende praktilisi õppusi individuaalsete kaitsevahendite õige käsitlemise kohta;

b) mitte lubama teenindada traktoreid, kombine ning iselliikuvaid masinaid kolhoosnikutel, kellel puuduvad tunnistused või teised dokumendid, mis lubavad töötada vastaval tööil;

c) jälgima traktorite, kombine, põllutöömehhanismide, haakeseadmete, loomakasvatusefarmides asuvate masinate ning seadmete korrasolekut, samuti kõigi ohutustehnika eeskirjadega ettenähtud ning antud tööõiguse chutuid töötingimusi tagavate kaitsevahendite ja individuaalsete kaitsevahendite olemasolu ja korrasolekut;

d) määrama kindlaks traktorite ja põllutöömehhanismide marsruudid sõiduks ühelt tööõiguselt teisele; jälgima kõigi abiruumide ja sanitaar-elukondlike ruumide sanitaarset seisukorda;

e) määrama kindlaks ning märkima ära mehhanisaatorite ja teiste töötajate lühiajalise puhkuse paigad põllul;

f) nõudma kolhoosnikutelt ja teistelt töötajatelt, kes töötavad kolhoosis, ohutustehnika instruksioonide ja eeskirjade täitmist ning rangelt jälgima, et nad kasutaksid ohutuid töömeetodeid ja kõiki vajalikke olemasolevaid kaitsevahendeid;

g) teostama iga tootmisega seotud õnnetusjuhtumi põhjuste ja asjaolude juurdust ning teatama viivitamatult juhtunust kolhoosi esimehe asetäitjale või juhatajale liikmele, kelle-

le on pandud vastutus ohutustehnika ja töökaitsealase töö eest.

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE
MINISTEERIUM

Ohutustehnika ja tervishoolduse eeskirjad kolhoosidele, Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn 1959.

KOLHOOSIDES TOOTMISEGA SEOSES OLEVATE ÕNNETUS-
JUHTUMITE REGISTREERIMISE JA ARVELEVÕTMISE
AJUTINE MÄÄRUS

Kinnitatud

ÜAÜKN-1 Presiidiumi 20. juuni 1958. a. määrusega
(protokoll nr. 11, punkt 16)

I. Üldeskirjad

1. Käesolev määrus on kehtiv kõigi põllumajanduslike artellide kohta.

2. Registreerimisele käesoleva määruse korras kuuluvad kõik õnnetusjuhtumid, mis leidsid aset kolhoositootmises töötavate töölisega ja mis tekitasid töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks.

Arvelevõtmisele kuuluvad nimetatuid need õnnetusjuhtu-

mid, mis tekitasid üle kolme tööpäeva kestnud töövõime kaotuse.

3. Vastutust õnnetusjuhtumite täieliku ja õigeaegse registreerimise ning arvelevõtmise eest kolhoosis kannavad brigadirid, farmijuhatajad ja teised isikud, kes juhtivad vahetult antud tööõlku, vastutust õnnetusjuhtumite arvelevõtmise ja aruandluse seisukorra eest kolhoosis kannab aga kolhoosi esimehe asetäitja või juhatuse liige, kellele alluvad ohutustehnika küsimused.

4. Kontrolli õnnetusjuhtumite täpse ja õigeaegse registreerimise ning arvelevõtmise üle teostavad Ametiühingute Nõukogu tehnilised inspektorid ja ametiühingurühmade ühiskondlikud töökaitseinspektorid.

5. Süüdlased käesoleva määruse rikkumises võetakse distsiplinaarsele, administratiivsele või kohtulikule vastutusele kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

II. Õnnetusjuhtumite registreerimine

6. Igast tootmisega seoses olevast õnnetusjuhtumist, mille tagajärjel kannatadasaanu lahkus töökohalt, on kannatadasaanu ise või õnnetusjuhtumi lähim tunnistaja kohustatud viivitamatult teatama brigadirile, farmijuhatajale, töökoja juhatajale või isikule, kes vahetult juhatab antud tööõlku.

7. Brigadir, farmijuhataja, töökoja juhataja või muu isik, kes vahetult juhatab antud tööõlku, kus leidis aset õnnetusjuhtum, on kohustatud tööpäeva jooksul sellest teatama esimehe asetäitjale või juhatuse liikmele, kellele alluvad ohutustehnika küsimused kolhoosis.

8. Iga tootmisega seoses oleva õnnetusjuhtumi puhul, mis põhjustas töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks,

on brigadir, farmijuhataja, töökoja juhataja või teised isikud, kes vahetult juhivad antud tööõlku, kohustatud hiljemalt 24 tunni jooksul:

a) uurima õnnetusjuhtumi põhjusi;

b) koostama õnnetusjuhtumi kohta akti kolmes eksemplaris vormi N-1 järgi.

9. Koostatud aktist antakse viivitamata eksemplariid:

a) kolhoosi esimehe asetäitjale või juhatusse liikmele, kellele alluvad ohutustehnika küsimused ja b) Ametiühingute Nõukogu tehnilisele inspektorile.

10. Saanud akti, on esimehe asetäitja või juhatusse liige kohustatud kindlustama, et võetakse tarvitusele akti p. 13 näidatud abinõud põhjuste kõrvaldamiseks, mis tekitasid õnnetusjuhtumi.

Nende abinõude rakendamiseks kehtestatud tähtaegade möödumisel kontrollib esimehe asetäitja või juhatusse liige nende faktilist teostamist. Kontrolli tulemused kantakse akti p. 14 all.

11. Õnnetusjuhtumist tekkinud ajutise töövõimetuse lõppemisel täidab brigadir, farmijuhataja või töökoja juhataja akti p. 15 õnnetusjuhtumi lõpptulemustest.

12. Kui kolhoosis leidis aset õnnetusjuhtum tööliste või teenistujaga, kelle sinna oli komandeerinud teine majandusorganisatsioon, siis see õnnetusjuhtum registreeritakse ja võetakse arvele kolhoosis, kus see aset leidis, kusjuures aktis märgitakse ka kannatadasaanut komandeerinud organisatsiooni.

Akti ära kirja saadab kolhoosis kannatadasaanu alalise töökohta.

III. Õnnetusjuhtumite arvelevõtmine

13. Aktide põhjal koostab kolhoosi juhatus poolaasta aruande tootmisega seoses olevate õnnetusjuhtumite kohta kehtestatud vormi järgi.

Sellesse aruandesse kantakse ainult need tootmisega seotud õnnetusjuhtumid, mis põhjustasid üle kolme tööpäeva kestnud töövõime kaotuse.

Aruandele kirjutab alla kolhoosi esimees või tema ase-täitja.

14. Hiljemalt aruande-poolaastade järgneval 10. kuupäeval esitab kolhoosi juhatus aruande rajooni statistikavalitsusele.

IV. Avarii-, raskete ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumite registreerimine ja arvelevõtmine

15. Registreerimisele ja arvelevõtmisele käesoleva (IV) alajaotuse krras kuuluvad erandita kõigis kolhoosides järgmised õnnetusjuhtumid, mis on seotud tööga:

- a) avarii-õnnetusjuhtumid - kui õnnetusjuhtum leidis aset üheaegselt kolme või rohkem töötajaga;
- b) rasked õnnetusjuhtumid, mis põhjustavad invalidsuse;
- c) surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid.

16. Avarii-, raske või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumil korral on brigadir, farmi juhataja jne., kus leidis aset õnnetusjuhtum, kohustatud viivitamata teatama sellest esimehe ase-täitjale või kolhoosi esimehele, kes, saanud teate avarii-, raskest või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumist, on kohustatud sellest viivitamata teatama rajooni põllumajanduse inspektionile ja Ametiühingute Nõukogu tehnilisele inspektorile.

Kui algul teatati õnnetusest kui raskest õnnetusjuhtumist, mõne aja pärast aga kannatadasaanu suri (õnnetusjuhtumi tagajärjel saadud vigastusse), on kolhoosi esimees või tema asetäitja kohustatud täiendavalt teatama kannatadasaanu surmast.

17. Inimhvritega avariide ja hulgaliste mürgistuste puhul on kolhoosi esimees või tema asetäitja kohustatud sellest viivitamata teatama rajooni põllumajanduse inspeksioonile, või Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ja Ametiühingute Nõukogu tehnilisele inspektorile.

18. Iga avariil-, rasket või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumit peab Ametiühingute Nõukogu tehniline inspektor viivitamata uurima.

19. Surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi uurimise andmete põhjal koostab Ametiühingute Nõukogu tehniline inspektor peale uurimisakti veel vormi N-3 järgi teate tööga seoses olnud ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi uurimise kohta.

Hiljemalt kolme päeva jooksul pärast kannatadasaanu surma saadab Ametiühingu Nõukogu tehniline inspektor ühe eksemplari sellest teadaandest ja õnnetusjuhtumi kohta tehtud otsusest kinnises ümbrikus Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile.

20. Sõltumata spetsiaalsest registreerimisest ja arvelevõtmisest käesoleva alajaotuse korras kuuluvad kolhoosis asetleidnud avariil-, rasket ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid üldisele registreerimisele ja arvelevõtmisele käesoleva määruse punktide 6 ja 14 korras.

A K T

TOOTMISEGA SEoses OLEVA ÕNNETUSJUHTUMI
KOHTA

(Koostatakse brigadiri, töökoja juhataja, farmijuhataja või teise isiku poolt, kes juhib vahetult antud tootmisloiku, 3 eksemplaris ja antakse kolhoosi esimehe asetäitjale ja Ametiühingute Nõukogu tehnilisele inspektorile)

1. Kolhoosi nimetus
2. Kolhoosi aadress
3. Kannatadasaanu perekonna-, ees- ja isanimi
4. Kas mees või naine (alla kriipsutada)
5. Vanus
6. Brigaad, töökoda, farm jms., kus kannatadasaanu alaliselt töötas
7. Millist tööd tegi (amet)
8. Staaž: kui kaua töötas antud töö
9. Õnnetusjuhtum oli kell "....." kuupäeval
kuus 195 a. tundi pärast töö algust.
10. Õnnetusjuhtumi koht (põld, tootmisruum, transport jne.).....
.
11. Õnnetusjuhtumi asjaolude ja põhjuste üksikasjaline kirjeldus
12. Kas kannatadasaanu oli läbi teinud õppuse ohutute töömeetodite alal, tehnilise miinimumi, instruktaazi
13. Abinõud õnnetusjuhtumi põhjustanud asjaolude kõrvaldamiseks ühes nende täitmise tähtaegadega
Uurimine toimetati ja akt koostati kell " " kuupäeval 195 a.
Akti koostanud isiku allkiri

14. Andmed aktis (p. 13) ettenähtud abinõude täitmise kohta
.....
Kolhoosi esimehe aset,
15. Õnnetusjuhtumi lõpptulemus (näidata: kolhoosnik asus
uuesti tööle, määrati irvallisus, lõppes surmaga). . . .
Kolhoosi esimehe aset,

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE
MINISTEERIUM

Ohutustehnika ja töötervishoiu ees-
kirjad kolhoosidele, Eesti Riiklik
Kirjastus, Tallinn 1959.

KOLHOOSIDE JAOKS ÜLDISE ARVELDUSTE KORRA SISSESEADMISEST

NSV LIIDU RIIGIPANGA KIRI NR. 626 16. JUUNIST 1958

NSV Liidu Riigipanga kontoritele ja osakondadele

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu tunnistasid oma määrusega nr. 425 18. aprillist 1958 «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» vajalikuks, et alates 1958. a. 1. juulist toimuks arvelduste tegemine kolhooside ning remondi- ja tehnikajaamade ja teiste hankijatega, riigieelarvega, Riigipanga ja Põllumajanduspanga asutustega riiklikele ja kooperatiivsetele ettevõtetele ja organisatsioonidele ettenähtud korras.

Vastavalt mainitud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusele toimuvad kolhooside arveldused alates 1. juulist 1958 järgmises korras:

1. Kõik kolhooside arveldused, välja arvatud kapitaalvahutuste ja kapitalremondi hulka kuuluvad, teostatakse jooksvatelt kontodelt, kus kolhoosid vastavalt üldisele korrale hoiavad oma rahalisi vahendeid.

Kolhooside maksed kapitaalvahutusteks ja kapitalremondiks, sealhulgas ka nendeks otstarveteks tehtud maksed Põllumajanduspanga laenude kustutamiseks, tehakse kolhooside rahalistest jagamatutest fondidest.

2. Säilitatakse kolhooside jooksvad erikontod kolhoosnike töötasu maksmiseks. Nendele kontodele kantakse kindlaksmääratud korras vastav osa rahalistest sissetulekute, kaasa arvatud varumisorganisatsioonide avansid. Rahaliste vahendite väljaandmine erikontodelt kolhoosnikutele, sealhulgas mehhanisaatoritele ja põllumajanduse spetsialistidele, toimub normipäevade järgi.

3. Jooksva konto ja jagamatute fondide konto vahendid kulutatakse kolhoosi juhatuse äranägemise järgi. Vahendite vähesuse korral lubatakse kolhoosidel rakendada üldist pretensioonide rahuldamise korda kogu jooksva kontol või jagamatute fondide kontol olevate vahendite jäägi piires järgmises järjekorras:

esimene grupp — mittekolhoosnike töötasud ja nendega võrdsustatud maksed.

Pärast kõikide esimesse gruppi kuuluvate maksete tasumist kuuluvad tasumisele maksud ja mittemaksulised maksed riigieel- arvesse ja maksed Riiklikule Kindlustusele;

teine grupp — maksed mootorikütte, tagavaraosade ja teiste materiaalseste väärtuste, kaupade ja teenuste eest kõigi arveldus- vormide puhul;

kolmas grupp — vahendite ülekanded jooksvalt kontolt jaga- matute fondide kontodele;

neljas grupp — maksed pankade poolt väljaantud laenude kat- teks;

viies grupp — kõik teised maksed.

Mitme pretensiooni puhul ühe ja sama grupi piires teostatakse tasumist arveldusdokumentide Riigipanga asutusele esitamise ajalisel järjekorras. Maksenõuete puhul arvestatakse panka esita- mise kuupäeva asemel maksetähtaega.

Kolhoosidele antakse vahendeid hädavajalike kulutuste jaoks välja nende jooksvatelt kontodelt väljaspool järjekorda üldises korras kuni 5% ulatuses keskmisest päeva jooksul jooksvatele ja erikontodele laekunud summadest.

Kui vahendid ei laeku kolhooside jooksvatele kontodele ühtla- selt, samuti kui kolhoosid asuvad panga asukohast kaugel, võivad nad kasutada summasid hädavajalikeks kulutusteks 10 päeva normi piires. Vajalikel juhtudel esitavad kolhoosid Riigipanga asutustele avaldused rahaliste vahendite vastava summa broneeri- miseks 10-päevase perioodi piires.

4. Kui erikontol on vahendeid vähe, siis antakse vastavad summad kolhoosnikele töötasu maksmiseks välja kolhooside jooksva konto vaba jäägi summade arvel. Kolhoosiliikmeiks mitte- olevate isikute töötasu suhtes rakendatakse kolhoosi avalduse alu- sel jooksvas kontos vahendite broneerimise üldist korda.

5. Kolhoosid teostavad eelarvesse sissemakseid maksekorräl- dustega. Maksekorralduse mitteõigeaegse esitamise korral pan- gale võidakse vahendite mahakandmist eelarvesse teostada rahan- dusorganite korraldusel vastuvaidlematus korras ning kohustusliku määrkindlustuse makseid Riikliku Kindlustuse kasuks — Riikliku Kindlustuse organite korraldusel. Vahendite vähesuse korral kol- hoosi jooksva kontol asetatakse nimetatud korraldused kartoteeki nr. 2 ning makstakse välja kindlaksmääratud järjekorras.

6. Kolhooside arveldused Riigipanga asutustelt saadud lae- nude ja põllumajanduspanga asutustelt tootmisvajadusteks saa- dud laenu (välja arvatud laenu kapitalmahutusteks) ja nime- tatud laenudelt arvestatud protsentide osas toimuvad jooksvatelt kontodelt üldises korras.

Kolhoosidele laenu andmisel saavad Riigipanga osakonnad kolhoosidelt üldiselt kehtiva vormi kohase tähtajalise võlakohus- tuse.

Kolhooside laenude tasumine toimub maksetähtaja saabumisel summa mahakandmise teel kolhoosi jooksvalt kontolt, ilma temalt erikorralduste saamiseta.

Kui vahendeist laenu katmiseks täies ulatuses ei piisa, kantakse kustutamata võlg aegunud laenude kontosse ja sellele arvestatakse protsendid üldiselt kehtestatud ulatuses ja korras.

7. Kõik arveldused hankijatega, sealhulgas ka remondi- ja tehnikajaamade ning masina-traktorijaamadega nendelt saadud kaupade ja osutatud teenuste eest toimuvad aktsepti, akreditiivi, samuti ülekandmise, maksekorralduste, limiteeritud tšekkide ja muul kujul.

Ülekandesummad, mis kolhoosid saavad sideettevõtete kaudu, kantakse pangas nende kontodele üldises korras.

8. Maksenõuete arveldusel kehtestatakse kolhoosidele vaikiva aktsepti kord. Maksenõuded loetakse aktsepteerituiks, kui kolhoos ei avaldanud Riigipanga asutusele täielikku või osalist aktseptist keeldumist, kohaliku arvelduse korral 2 ja teiste, mittekohalike arvelduste korral 3 tööpäeva jooksul pärast maksenõude saamist Riigipanga asutuselt.

Kolhoosidel, kes ei asu Riigipanga osakonnaga ühes asustatud punktis, võib maksunõuete aktsepteerimise tähtaega pikendada, arvestades kolhoosi sidepidamise võimalusi pangaga, Riigipanga asutuse juhataja loal kuni 7 päevani. Neil juhtudel, kui kolhoos, tingituna raskustest ühenduse pidamisel, ei saa pangale esitada kirjalikku maksenõude aktseptist keeldumist, võib Riigipanga asutuse juhataja loal aktseptist keeldumist vastu võtta telegraafi või telefoni teel.

Kolhoosiesimehe ja raamatupidaja allkirjad telegrammil aktseptist keeldumise kohta peavad olema tõestatud sidejaoskonna poolt, kes telegrammi üle andis. Telefoni teel aktseptist keeldumist võib vastu võtta ainult neil juhtudel, kui puudub telegraafiside ja ainult nende Riigipanga töötajate poolt, kellel on õigus vastu võtta aktseptist keeldumist. Avaldus peab olema vormistatud blanketil, mille vorm on lisatud käesolevale kirjale.

Aktseptist keeldumine võetakse vastu sel juhul, kui see esitatakse kolhoosi poolt Riigipanga instruksioonides ettenähtud korras ja motiividel ning arveldusdokumentide põhjal, mis on saadud kolhoosi teenindavalt Riigipanga asutuselt või vahetult hankijalt.

Aktseptist keeldumisest tekkivate pretensioonide läbivaatamist teostab kohus üldises korras.

9. Kolhoosi poolt aktsepteeritud hankijate maksenõuete tasumine toimub üldiselt kehtiva korra kohaselt: kohalike arvelduste, samuti teiselinnaliste arvelduste puhul kaupade eest, mis on ära saadetud auto- või hobustranspordiga — aktsepti tähtaja möödumisel, teiste teiselinnaliste arvelduste puhul — 10 päeva jooksul pärast maksenõuete saabumist panka. Alates 1. jaanuarist 1959 teostatakse kõik kolhoosi arveldused ilma maksetähtaja pikendamiseta.

10. Kolhooside jooksvatelt kontodelt tasutakse nendelt makse-
nõuete aktsepti saamiseta maksenõuded kaubaliste materiaalsete
väärtuste ja teenuste eest, mis on loetletud Riigipanga instrukt-
sioonis nr. 5 10. märtsist 1955 punkt 35.

Aktseptita mahakandmise korda võib rakendada siis, kui kol-
hoosidega on olemas sellekohane leping, samuti nõuete korral
posti-telegraafi teenuste eest, kommunaalehitustelt võetava rendi-
maksu tasumiseks, Naftaturustuse Peavalitsuse naftatoodete ja
Teraviljasaaduste Ministeeriumi organisatsioonide teraviljasaad-
uste eest tasumiseks, kui need kaubad on kolhoos hankijalt vastu
võtnud.

11. Kui kolhoosi jooksva kontol olevatest summadest ei piisa
hankijate arvete tasumiseks, siis asetatakse maksenõuded või kor-
raldused saadud kaupade eest kartoteeki nr. 2 ja tasutakse vasta-
valt summade laekumisele järjekorras, mis on kehtestatud kauba-
liste materiaalsete väärtuste ja teenuste eest tasumiseks.

Maksenõuete mittetähtajalisel tasumisel nõutakse kolhoosidelt
sisse viivist üldises korras.

12. Hankijad on kohustatud ära näitama kolhoosidele esitatud
arveldusdokumentides lepingu, tellimuse või teiste Riigipanga
poolt lubatud dokumentide kuupäeva ja numbriga, mis on kolhoosile
kaubaliste materiaalsete väärtuste ärasaatmise aluseks.

13. Kolhoosidele laiendatakse riigipanga poolt kehtestatud
kontrolli korda arvelduse eeskirjadest kinnipidamise kohta. Kol-
hooside suhtes, kes nimetatud eeskirju rikuvad, võib tarvitusele
võtta vastavad sanktsioonid.

Süsteemaatiliselt maksude tasumisega viivitamisel võib kolhoos-
ide suhtes sisse seada kaubaliste materiaalsete väärtuste arvete
ettemaksmise korra.

14. Arveldusdokumendid, mis on esitatud kolhoosidele kuni
1. juulini 1958. a. ja mis ei ole nende poolt selleks tähtjaks
aktsepteeritud või ära tasutud, tasutakse käesolevas kirjas kind-
laksmääratud korras. Vaikiva aktsepti tähtaega arvestatakse neil
juhtudel 15. juulist.

Riigipanga asutused on kohustatud teatama kolhoosidele nende
kohta selleks tähtjaks saabunud maksenõuetest ja nende eel-
seisvast tasumisest ilma kolhooside jaatava aktseptita.

15. Eesmärgil luua kolhoosidele soodsamad tingimused arvel-
duseks, peavad Riigipanga asutused võtma tarvitusele abinõud
selleks, et hankijad arvelduste korral kolhoosidega õigesti vorm-
istaksid dokumente, näitaksid seal täpselt ja selgesti kõiki sisse-
seatud rekvisiite ja rakendaksid peamiselt kombineeritud arvel-
dusdokumente, mis ühendavad faktuurarve maksenõudega.

16. Seoses kolhoosidele üldise arvelduste korra kehtestami-
sega muudetakse instruksioon nr. 17 kolmanda osa III peatükis
toodud kolhooside vahendite mahakandmise korda ja tühistatakse
kõik varem väljaantud Riigipanga juhatuse korraldused, mis keh-

testasid teistsuguse arvelduste korra riigieelarve, pankade ja hankijatega.

17. Riigipanga asutused on kohustatud tutvustama kõiki kolhoose uue arvelduste korraga, mis hakkab kehtima 1. juulist 1958 ja viima läbi instrueerimisi üleminekuks sellele korrale. Edasi tuleb süstemaatiliselt abistada kolhoose arvelduste teostamise hankijate ja ostjatega, soovitades kolhoosidele kõige ratsionaalsemaid ja sobivamaid arveldusvorme, arendades igati sularahata arveldust hankijate ja ostjatega.

Kolhooside üleviimisest üldisele arvelduste korrale tuleb informeerida hankijaid, pannes välja sellekohased teated Riigipanga asutustes.

Lisa Riigipanga juhatuse 1958. a.
16. juuli kirjale nr. 626

Riigipanga osakond
..... rajoonis

AKTSEPTIST KEELDUMISE VASTUVÖTU TEATIS

Minu poolt
(perekonna-, ees- ja isanimi, ametiala)
..... on telefoni teel
(kuupäev)

kolhoosi juhatuse esimehelt (läbi kriipsutada mittevajalik)
raamatupidajalt
..... sm.
(perekonnanimi)

vastu võetud täielik (osaline) maksenõude summa aktseptist keeldumine
.....
(hankija)

..... nr. summa
(kuupäev)

motiivil

Allkiri:

Märkus. Käesoleva teatise alusel teatab maksja panga asutus vastavalt Riigipanga instruksiooni nr. 5 p. p. 132—135 hankija pangale ja hankijale maksenõude aktseptist keeldumisest.

**PÖLLUMAJANDUSLIKUS ARTELLIS KASSAOPERATSIOONIDE TEOSTA-
MISE EESKIRJADE NING PÖLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI RAAMATU-
PIDAJA JA REVISJONIKOMISJONI PÕHIMÄÄRUSTE KINNITAMISEST**

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 441

28. NOVEMBRIST 1959

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kinnitada juurdelisatud eeskirjad kassaoperatsioonide teostamise kohta põllumajanduslikus artellis ning põllumajandusliku artelli raamatupidaja ja revisjonikomisjoni põhimäärused.

2. Kohustada rajoonide ja linnade tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteesid, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeriumi, Eesti NSV Rahandusministeriumi ja NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariiklikku Kontorit süstemaatiliselt kontrollima käesoleva määrusega kinnitatud eeskirjadest ja põhimäärustest kinnipidamist põllumajanduslike artellide poolt.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 58, art. 311

Kinnitatud

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
28. novembri 1959. a. määrusega
nr. 441

**PÖLLUMAJANDUSLIKUS ARTELLIS KASSAOPERATSIOONIDE TEOSTA-
MISE EESKIRJAD**

1. Kolhoos hoiab rahalised vahendid oma kontodel NSV Liidu Riigipanga asutustes.

Sularaha ülemineva jäägi suuruse kolhoosi kassas ja sissetulekust pakilisteks vajadusteks sularaha kasutamise korra määrab kindlaks kolhoosi juhatus igal aastal kooskõlastatult kolhoosi teenindava NSV Liidu Riigipanga asutusega, kusjuures võetakse arvesse kolhoosi kaugusi pangast ja kolhoosi sularaha vajadused pakilisteks vajadusteks.

Kassas oleva sularaha jääk üle ettenähtud määra makstakse kolhoosi poolt NSV Liidu Riigipanga asutusse, selle kandmiseks vastavatele kontodele.

Kolhoosi poolt pangast saadud, kuid kulutamata jäänud summad makstakse NSV Liidu Riigipanga asutusse viie päeva jooksul, arvates raha saamise päevast.

2. Sularaha vastuvõtmine kolhoosi kassasse toimub kassa sissetulekuorderi järgi, millele on alla kirjutatud (pea-, vanem-) raamatupidaja ja kassapidaja või selleks volitatud isikud.

Raha vastuvõtmise kohta antakse kviitung raamatupidaja ja kassapidaja või selleks volitatud isikute allkirjadega.

3. Sularaha väljaandmine kolhoosikassast toimub kassa väljaminekuorderi, maksete lehe või kassa väljaminekuorderit asendava ja vastavalt vormistatud dokumendi alusel. Dokumentidel raha väljaandmise kohta peavad olema kolhoosi esimehe ja (pea-, vanem-)raamatupidaja allkirjad.

Kassa väljaminekuorderites tuleb ära näidata nende koostamise aetus ja loetleda juurdelisatud dokumendid.

Kassa väljaminekuorderi järgi võib raha välja anda üksnes selle koostamise päeval.

4. Kassa väljaminekuorderitele, pärast nende järgi raha väljaandmist, kirjutab alla kassapidaja, nende orderite juurde lisatud dokumendid aga kustutatakse stambiga või pealdisega «tasutud», ära näidates kuupäeva.

Kassapidaja maksab kassast välja sularaha isikule, kes on näidatud väljaminekuorderis, maksete lehel või muus kassa väljaminekuorderit asendavas ning vajalikult vormistatud dokumendis. Kui raha väljamaksmine toimub volituse alusel, siis märgib raamatupidaja orderi tekstis või kassapidaja maksete lehele või kassa väljaminekuorderit asendavale dokumendile selle isiku perekonnanime- ja isanime, kellele raha on välja antud. Volitus jääb kassapidajale ja kinnitatakse kassa väljaminekuorderi külge.

5. Kassa sissetuleku- ja väljaminekuorderid ning kviiitungid nende juurde peavad olema täidetud tingida täpselt ja selgelt. Neis dokumentides ei ole lubatud teha mtingisuguseid, isegi tõestatud, kraapimisi, määrimisi ega parandusi.

6. Kassa sissetuleku- või väljaminekuorderi saamisel on kassapidaja kohustatud kontrollima:

a) kassa sissetuleku- või väljaminekuorderi vormistamise õigsust;

b) kolhoosi esimehe ja raamatupidaja või selleks volitatud isikute allkirjade olemasolu orderil ja nende ehtsust;

c) orderis loetletud lisade olemasolu.

Juhul, kui üks nendest nõudmistest ei ole täidetud, tagastab kassapidaja orderi selle nõuetekohaselt vormistamiseks.

7. Sularaha laekumise ja väljaandmise arvestuseks peetakse kolhoosis üht vormikohaselt nummerdatud ja läbinõiritud kassa-raamatut, mis on pitseeritud nõuetekohaselt. Lehtede arvu kassa-raamatus kinnitavad oma allkirjadega kolhoosi esimees ja (pea- vanem-)raamatupidaja.

Sissekanded kassaraamatusse teeb kassapidaja kohe pärast iga orderi või seda asendava dokumendi järgi raha saamist või väljaandmist. Iga päev pärast tööpäeva lõppu teeb kassapidaja kokkuvõtte päeva jooksul tehtud operatsioonidest, kannab kassas oleva sularaha jäägi üle järgmisele kuupäevale ja allkirja vastu kassaraamatus annab üle raamatupidamisele kassa sissetuleku- ja väljaminekudokumendid. Kui operatsioonide arv ei ole suur, lubatakse anda kassaaruaanded ära mitte harvemini kui üks kord kolme päeva jooksul.

Kontroll kassaraamatu õige pidamise üle pannakse kolhoosi (pea-, vanem-)raamatupidajale.

Raamatupidaja poolt antud juhised kassaraamatu pidamise kohta on kassapidajale kohustuslikud.

8. Raamatupidaja ja teised arvestusala töötajad, kellel on kasadokumentidele allkirjutamise õigus, ei saa täita kassapidaja kohustusi.

9. Kassast sularaha väljaandmine, mis ei ole tõestatud kassa väljaminekuorderi või seda asendava dokumendiga, on keelatud. Sääraselt väljaantud summad loetakse puudujäägiks ja nõutakse sisse kassapidajalt. Kassas avastatud sularaha, mis ei ole tõesta-

tud kassa sissetulekuorderitega, loetakse kassa ülejäägiks ja arvatakse kolhoosi tuludesse.

10. Kolhoosi sularaha ja väärtpaberid hoitakse tulekindlates kappides, raudkastides või plekiga ülelöödud puitkastides, mis pärast kassa töö lõppu lukustatakse ja pitseeritakse kassapidaja lakipitsatiga. Kolhoosile mittekuuluva raha ja väärtuste hoidmine kassas on keelatud.

11. Kassapidaja kannab materiaalselt vastutust kõigi tema poolt hoiulevõetud väärtuste puutumatus eest ning mistahes kahju eest, mis tekitati kolhoosile kassapidaja hooletu, lohaka, ettevaatamatu või sihiliku tegevuse tõttu.

Kassapidajal on keelatud üle anda temale ülesandeks tehtud tööd teisele isikule.

12. Kassapidaja annab tööle määramisel kolhoosile kohustuse materiaalse vastutuse kohta juurdelisatut vormi kohaselt.

Kassapidaja ajutisel asendamisel pannakse tema kohuste täitmine teisele isikule kolhoosi esimehe või tema asetäitja kirjalikul korraldusel. See isik annab mainitud vormi kohaselt kohustuse materiaalse vastutuse kohta.

13. Isikud, kes on süüdi kassadistsipliini süstemaatilises rikkumises, võetakse kehtestatud korras vastutusele.

14. Vastutus kassaoperatsioonide teostamise eeskirjadest kinipidamise eest kolhoosis pannakse kolhoosi esimehele, (pea- vanem-)raamatupidajale ja kassapidajale.

Lisa

Põllumajanduslikus artellis kassaoperatsioonide teostamise eeskirjade juurde

Kassapidaja kohustus

Mina, allakirjutanu

(perekonna-, ees- ja isanimi)

võtan endale materiaalse vastutuse

(rajoon, kolhoos)

poolt minu hoole alla antud raha ja muude väärtuste eest.

Juhul, kui ma hooletusest, lohakusest või ettevaatamatuses tekitan

(rajoon, kolhoos)

kahju, siis kohustun seda hüvitama täies ulatuses.

Kohustun täpselt täitma kassaoperatsioonide teostamiseks ettenähtud eeskirju ja vastutan nende rikkumise eest.

«.....» 19..... a.

(allkiri)

**PÖLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI (PEA-,VANEM-)RAAMATUPIDAJA
PÕHIMÄÄRUS**

1. Kolhoosi raamatupidamisarvestust ja -aruandlust juhib (pea-,vanem-)raamatupidaja. Kolhoosi raamatupidaja ülesandeks on raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse organiseerimine, juhtimine ja selle seisukorra kontrollimine kõigis kolhoosi ühismajapidamise harudes.

2. Raamatupidaja määratakse kolhoosiliikmete või väljastpoolt palgatud isikute hulgast kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt kolhoosi juhatuse esitusel. Raamatupidaja vabastamine töölt toimub kolhoosiliikmete üldkoosolekul või volinike koosolekul kolhoosi juhatuse esitusel ja kooskõlastatult rajooni täitevkomiteega.

3. Kolhoosi raamatupidaja poolt asjaajamise vastuvõtmine tööle asumisel ja asjaajamise üleandmine töölt vallandamisel vormistatakse aktidega, mis koostatakse pärast materiaalse ja rahalise arvestuse ja aruandluse seisukorra kontrollimist revisjonikomisjoni ja rajooni põllumajanduse inspeksiooni esindaja osavõtul.

4. Kolhoosi (pea-,vanem-)raamatupidaja peab arvestust vormide järgi ja kooskõlas juhenditega, mis on kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kooskõlastatult NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga, tegutseb kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga, NSV Liidu valitsuse ja vabariigi valitsuse seaduste, määruste ja korraldustega ning allub administratiivselt kolhoosi juhatusele ja esimehele.

5. Kolhoosi (pea-,vanem-)raamatupidaja ülesandeks on:

a) õige dokumendikäibe organiseerimine, kindlaksmääratud eeskirjadest ja raamatupidamisdokumentatsiooni vormidest kinnipidamine, arvestuse õige sisseseadmise ja pidamise kindlustamine, aruandluse koostamine ja esitamine ettenähtud tähtaegadeks NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ja Eesti NSV Statistikaavalitsuse poolt kinnitatud vormide järgi, samuti kolhoosi aruannete ja bilansside analüüsimine ning osavõtmine tootmis- ja finantsplaani koostamisest;

b) traktorite, põllutöömasinate, autode ja muu tehnika, samuti kolhoosi põhiharudejärgse ja abikäitiste tootmistegevuse arvestuse ning tootmisvahendite toodangu, seemnete, söötade, materjalide ja rahaliste vahendite arvestuse organiseerimine;

c) naturaali- ja rahaliste tulude ning kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga moodustatavate fondide arvestuse ning tootmis- ja finantsplaani täitmise organiseerimine, kolhoosnikute

töö ja väljatöötuse arvestuse ning kolhoosiliikmetega peetavate arvelduste organiseerimine;

d) maksude ja muude maksete õige ja õigeaegne arvestamine ja maksmine eelarvesse, krediidi nõudeavalduste õigeaegne esitamine pangale, laenude tähtaegne tagastamine, arvelduste pidamine hankijate ja ostjatega, samuti jagamatute fondide vahendite ülekandmine kapitaalmahutuste kontodele; pangast saadud laenude ja sularaha sihipärase kasutamise kontrollimine; finants- ja krediitoperatsioonide arvestus;

e) sissekannete õigeaegne ja õige tegemine kolhoosi maa-alade nõorraamatuse;

f) põhivahendite, saaduste, seemnete, söötade ja muude materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite ning võlgade ja kohustuste inventeerimine kindlaksmääratud tähtaegadel või materiaalselt vastutavate isikute vahetamise korral, samuti inventeerimise tulemuste täpne kajastamine raamatupidamises;

g) kolhoosi lepingute ja kohustuste täitmise kontrollimine, arvepidamise ja aruandluse raamatute ja dokumentide hoidmine;

h) toodangu tootmiseks tehtud kulutuste arvestuse organiseerimine ja toodangu omahinna arvestamine ning tööviljakuse arvestus;

i) kontrolli teostamine toodangu, seemnete, söötade ja muude materiaalsete väärtuste õige realiseerimise ja kulutamise üle;

j) kolhoosi kassas, ladudes, farmides, brigadides, abikäitistes jm. arvestuse pidamise õigsuse kontrollimine, brigadiride, farmide ja abikäitiste juhatajate, laohoidjate ja teiste kolhoosi ameti-isikute abistamine arvepidamise alal, samuti kolhoosi iga arvestusala töötaja kohustuste kindlaksmääramine;

k) arhiivi töö organiseerimine vastavalt kehtestatud juhen-deile.

6. Raamatupidaja on kohustatud teatama õigeaegselt kolhoosi juhatausele saabuvad maksetähtajad kolhoosi kohustuste alal, samuti kolhoosi debitorse võlgnevuse tekkimise juhud. Maksete viivitamisel deebitoride poolt on raamatupidaja kohustatud õigeaegselt vormistama hagiavaldused võlgnevuse sissenõudmiseks kohtu teel.

7. Raamatupidaja nõudmised finantsoperatsioonide vormistamise, dokumentide esitamise korra ja õigeaegse arvestuse kohta on kohustuslikud kõigile kolhoosi ameti-isikutele (brigadirile, laohoidjale, kassapidajale, farmi ja abikäitise juhatajale), samuti aruandluseid vahendeid saavatele isikutele, kaasa arvatud kolhoosi juhatause liikmed ja esimees.

8. Kolhoosi raamatupidaja kirjutab alla kõigile raamatupidamise ja operatiivsetele aruandlustele. Peale selle kirjutab ta alla kõigile kolhoosi rahaliste vahendite, saaduste ja muude väärtuste sissetuleku ja väljamineku dokumentidele, samuti ettevõtete, organisatsioonide, asutuste, kolhoosnikute ja teiste isikutega peeta-

vate arvelduste dokumentidele. Ilma raamatupidaja allkirjata on nimetatud dokumendid maksvusetud.

Kõik kolhoosi poolt sõlmitud lepingud ja kokkulepped saaduste ja materjalide ostmiseks, müümiseks ja töötlemiseks, tööde täitmiseks ja teenustöödeks peavad eelnevalt olema viseeritud kolhoosi raamatupidaja poolt.

9. Kolhoosi esimehe või juhatuse poolt täitmiseks antud ebaseadusliku korralduse puhul on kolhoosi raamatupidaja kohustatud enne korralduse täitmist juhtima kirjalikult kolhoosi esimehe või juhatuse tähelepanu antud korralduse ebaseaduslikkusele või ebaõigsusele. Kui kolhoosi esimees või juhatas antud korraldust kirjalikult kinnitab, siis täidab raamatupidaja selle ning teatab sellest viivitamatult kolhoosi revisjonikomisjonile ja rajooni põllumajanduse inspeksioonile, vajaduse korral ka rajooni prokurörile.

Kui kolhoosi raamatupidajale teistkordselt antud kirjaliku korralduse täitmine toob endaga kaasa kohtuliku vastutuse, ei täida raamatupidaja seda korraldust ning teatab sellest viivitamatult rajooni põllumajanduse inspeksioonile ja prokurörile.

Kolhoosi raamatupidaja, kes ei teata revisjonikomisjonile, rajooni põllumajanduse inspeksioonile ja prokurörile kolhoosi esimehe või juhatuse ebaseaduslikest korraldustest vastutab nende täitmise eest võrdselt kolhoosi esimehe või juhatusega, kes andis ebaseadusliku korralduse.

10. Kolhoosi raamatupidajale ei või panna kohustusi, mis on seotud vahetu materiaalse vastutusega rahaliste vahendite ja materiaalsete väärtuste eest.

Kolhoosi raamatupidajal on keelatud vahetult saada kolhoosi jaoks tšekkide või muude dokumentide järgi rahalisi vahendeid ja materiaalseid väärtusi.

11. Kolhoosi raamatupidaja on kohustatud kolhoosi revisjonikomisjoni ja teiste kolhoosi töö kontrollimise õigust omavate organite nõudmisel esitama neile raamatud ja dokumendid ning andma kolhoosi finantsmajandusliku tegevuse küsimustes vajalikke õien-deid ja seletusi.

12. Finants- ja lepingudistsipliini rikkumise, arvepidamise mahajäämuse, ebaõige aruandluse ja andmete esitamise ning käesoleva põhimäärusega pandud kohustuste mittetäitmise või rikku-mise eest kannab kolhoosi raamatupidaja materiaalselt ja distsipli-naarset ning erijuhtudel ka kohtulikku vastutust.

13. Kolhoosi raamatupidaja äraolekul (komandeering, puhkus, haigus) määrab kolhoosi juhatas teise isiku, kellele lähevad üle raamatupidaja õigused ja kohustused.

14. Töötajad, kes tegelevad kolhoosi raamatupidamise ja aruandlusega, alluvad kolhoosi raamatupidajale ning neid ei või raamatupidaja nõusolekuta rakendada mistahes teisele tööle. Kolhoosi raamatupidaja nõudmisel ja kooskõlas dokumendikäibe graafikuga on materiaalselt vastutav isik kohustatud talle esitama vastavad kindlaksmääratud aruanded koos esmasdokumentidega.

**PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI REVISJONIKOMISJONI
PÕHIMÄÄRUS**

1. Revisjonikomisjon valitakse kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt ja selle kinnitab rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

Revisjonikomisjoni koosseisu saab valida ainult antud kolhoosi liikmeid.

Revisjonikomisjoni ei saa valida kolhoosi juhatuse liikmeid, nende lähedasi sugulasi, kassapidajad, laohoidjad, raamatupidajad, majapidamisharude või abikäitiste juhatajaid ega teisi isikuid, kelle tegevus kuulub revisjonikomisjoni kontrolli alla.

2. Revisjonikomisjoni esimees valitakse revisjonikomisjoni liikmete hulgast kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt.

3. Revisjonikomisjoni peaülesanneteks on: kolhoosi poolt põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise, riiklike kohustuste täitmise ning tootmis- ja finantsplaaani täitmise kontrollimine; võitlus sotsialistliku omandi puutumata eest; kolhoosi juhatuse poolt teostatavate finants-majanduslike operatsioonide, arvestuse ja aruandluse õigsuse kontrollimine.

4. Revisjonikomisjon juhendub oma tegevuses põllumajandusliku artelli põhikirjast, samuti NSV Liidu valitsuse ja vabariigi valitsuse seadustest, määrustest ja korraldustest.

5. Revisjonikomisjon annab aru oma tööst kolhoosiliikmete üldkoosolekule või volinike koosolekule.

6. Kolhoosi revisjonikomisjonile pannakse:

a) põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise kontrollimine;

b) kolhoosi juhatuse kogu majandusliku ja finantsalase tegevuse, vajaduse korral aga brigaadide, üksikute majapidamisharude või abikäitiste, farmide, ladude, naftaladude, töökodade jms. revideerimine vähemalt üks kord kvartalis;

c) piima kontroll-lüpside, munade kontrollkogumiste ja villa kontrollpügamiste teostamine jms.;

d) üksikute aruandekohustuslike isikute käes oleva raha ja dokumentide, kolhoosi müügipunktis oleva kauba ja kolhoositurul saaduste müügist sissetulnud raha ootamatu kontrollimine, samuti kolhoosikassas olevate rahaliste vahendite seisu igakuine kontrollimine;

e) söötade, mootorikütte ja määrdeainete koguse ning kulutamise kontrollimine igas kvartalis;

f) osavõtmine vara, materiaalsete väärtuste ja lõpetamata ehituse inventariseerimisest.

7. Revisjoni teostamisel kuuluvad kontrollimisele:

a) saaduste riigile müümise plaani täitmine, naturaallaenude tagastamine, maksed eelarvesse, pankadele ning remondi- ja tehnikajaamadele, samuti muude riiklike kohustuste ning kolhoosi tootmis- ja finantsplaani täitmine;

b) õigeaegne debitoorse võlgnevuse sissenõudmine ja kreditoorse võlgnevuse kustutamine;

c) rahalised vahendid ja muud materiaalsed väärtused, nende arvelevõtmise ja kulutamise õigsus, samuti kolhoositoodangu hoidmise seisukord;

d) pangast saadud krediitide sihipärane kasutamine;

e) loomad, seemned, ehitused, autod, traktorid, kombainid, põllutöömasinad, inventar ja kolhoosi muu vara, selle korrashoid ja säilivus;

f) kolhoosi auto- ja traktoripargi, abi- ja muude käitiste töö;

g) vastastikused arveldused kolhoosidevaheliste ettevõtetega;

h) tehtud tööde arvestuse, tasustamise arvestamise ja kolhoosnikutega peetavate arvelduste õigsus;

i) kolhoosnikute avansseerimise õigeaegsus;

j) arvestuse ja aruandluse organiseerimine ja seisukord kolhoosis ning arhiivi pidamine.

8. Revideerimise tulemused ja oma ettepanekud kolhoosi juhatuse ja teiste ameti-isikute töö kohta vormistab revisjonikomisjon aktiga, tutvustab seda juhatuse liikmetele ja teistele ameti-isikutele ning kannab sellest ette kolhoosiliikmete üldkoosolekule või volinike koosolekule.

9. Varguste, raiskamiste ja muude kuritarvituste avastamisel võtab revisjonikomisjon kolhoosi juhatuse kaudu tarvitusele abinõud kolhoosile tekitatud kahju sissenõudmiseks, süüdlaste vastutusele võtmiseks ning vajaduse korral teatab sellest prokuratuuriorganitele.

10. Kolhoosi revisjonikomisjonil on õigus:

a) nõuda ameti-isikutelt kontrollimiseks vajalikke dokumente, saada töö kohta suulisi ja kirjalikke seletusi ja õiendeid, vajaduse korral aga kutsuda revideerimistest osa võtma rajooni põllumajanduse inspeksiooni spetsialiste ja teisi kvalifitseeritud töötajaid — mittekolhoosiliikmeid;

b) võtta osa kolhoosi juhatuse koosolekust nõuandva häälega;

c) esitada juhatusele ettepanekud avastatud väärnähtuste ja puuduste kõrvaldamise kohta, vajalikel juhtudel aga nõuda juhatusest kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku era- korralist kokkukutsumist;

d) vaadata üle laod, farmid ja muud kolhoosi ettevõtted;

e) võtta kolhoosiliikmetelt vastu kaebusi kolhoosi esimehe, juhatuse liikmete ja teiste ameti-isikute ebaõige tegevuse kohta ja nende kaebuste alusel võtta kolhoosi juhatuse, kolhoosnikute üldkoosoleku või volinike koosoleku kaudu tarvitusele vajalikud abinõud.

11. Revisjonikomisjon ei või segada end kolhoosi juhatuse operatiivsesse tegevusse.

12. Revisjonikomisjoni liikmetel on keelatud võtta osa dokumentide koostamisest kolhoosi rahaliste vahendite, inventari, saaduste ja materjalide kõrvaldamise, raiskamise ja puudujäägi mahakandmiseks.

13. Revisjonikomisjoni töö tasustamine revideerimisele ja kontrollimisele kulutatud aja eest toimub kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt kindlaksmääratud suuruses.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 58, art. 311

KOLHOOSNIKUTE JA KOLHOOSIDE PÕLLUMAJANDUS-
SAADUSTE ÜLEJÄÄKIDE TURUSTAMISE PAREMAST
ORGANISEERIMISEST

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE
NÕUKOGU M Ä Ä R U S

25. veebruarist 1961.a.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu arutasid läbi kolhoosnikute ja kolhooside põllumajandussaaduste ülejääkide turustamise parema organiseerimise küsimuse. Anti määrus, milles konstateeritakse, et kolhoosnikute põllumajandussaaduste ülejääkide, samuti kolhoosidel pärast riigile saaduste müümise kohustuste täitmist järelejääva toodangu realiseerimise organiseerimises esineb olulisi puudusi.

Et mainitud põllumajandussaaduste ülejääke realiseerida, tuleb paljudel kolhoosnikutel kolhoositootmisest eemale

jääda ning sõita kolhoositurgudele, mis tihti peale asuvad kau-
ge maa taga. See põhjustab suurt töö- ja ajakulu. Samuti
tuleb teha suuri kulutusi transpordivahendite ja realiseeritava
toodangu hoidmisele.

Et tagada kolhooside ja kolhoosnikute põllumajandussaa-
duste ülejääkide turustamise parem organiseerimine ning vabas-
tada kolhoosid ja kolhoosnikud saaduste müügilga kolhoosi-
turgudel seotud ebaratsionaalsetest töö- ja rahakuludest, tun-
nistasid NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu
vajalikuks, et tarbijate kooperasiioon intensiivistaks nende põl-
lumajandussaaduste ülejääkide kokkuostu kolhoosidelt, eriti aga
kolhoosnikutelt, mida riik ei osta, ning müüks kokkuostetud
põllumajandussaadusi seejärel nii kohalikul turul kui ka meie
maa teistes piirkondades hinnaga, mis kohalikel turgudel on
välja kujunenud. See vabastab kolhoosnikud vajadusest põl-
lumajandussaaduste ülejääke müügilks kauge maa taha trans-
portida ning kolhoosnikuid ei kista eemale tootlustööst kol-
hoosides.

Määrati kindlaks, et tarbijate kooperasiiooni organisat-
sioonid peavad põllumajandussaaduste ülejääke kokku ostma:

kolhoosnikutelt ja teistelt kodanikelt - nendega kok-
kulepitud hinnaga;

kolhoosidelt (kul nad on täitnud riigile põllumajandus-
saaduste müümise kohustused) - kokkuleppeil kolhoosidega
kehtivate komisjonimüügi alustel, kusjuures kolhoosidele maks-
takse avanssi kuni 75 protsendi ulatuses saaduste kokkule-
pitud maksumusest.

Tarbijate Kooperatiivide Keskliidul soovitatakse asuta-
da demokraatlikel alustel tarbijate kooperatiivide liitude juures
rajoonides, oblastites, kraides ja vabariikides, samuti Tarbija-
te Kooperatiivide Keskliidu juures autonoomsed põllumajandus-
saaduste turustamise sektsioonid (isemajandavad); neist võtak-
sid osa kolhoosid ja tarbijate ühistud kul. tarbijate koopera-

tiivide rajoonilistude juurde loodavate seksioonide liikmed,

Põllumajandussaaduste turustamise seksioonide eesotsas on nõukogu ja juhatus, mis moodustatakse vastavalt tarbijate kooperatiivide põhikirjadele, kusjuures põllumajandussaaduste turustamise autonoomsete seksioonide esimehed on olenevalt kohalikest oludest vastavalt kas tarbijate kooperatiivide ja Tarbijate Kooperatiivide Kesklildu juhatuse liikmeteks või juhatuse esimehe asetäitjateks.

Mainitud seksioonidele on antud õigus avada kommertsoperatsioonide teostamiseks kaubanduslikke ja teisi ettevõtteid (organisatsioone).

Tarbijate Kooperatiivide Kesklildule tehti ülesandeks arendada laialdasemalt tarbijate kooperatiivide poolt kokkuostetavate põllumajandussaaduste müüki linnades ja töölisasulates, esijoonel kolhoositurgudel, samuti spetsialiseeritud kooperatiivkaubanduse võrgus väljaspool turgude territooriumi.

Määrati kindlaks, et kokkuostetud põllumajandussaaduste vedamisel meie maa teistesse piirkondadesse tuleb arvestada seda, kas elanikkonna nõudmine nende saaduste järele kokkuostupaikonna turgudel on rahuldatud.

Hinnad, millega müüakse kolhoosnikutelt ja teistelt kodanikelt kokkuostetavaid põllumajandussaadusi, peavad olema vastavate kooperatiivsete organisatsioonide juhatuste poolt kinnitatud.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele anti õigus kehtestada jaemüügihindu, millega spetsialiseeritud kooperatiivses kaubandusvõrgus müüakse neid valmis- ja pooltooteid, mis on valmistatud oma ettevõtetes või teenustööde korras riikliku tööstuse ettevõtetes kolhoosnikutelt ja teistelt kodanikelt kokkuostetud või kolhoosidelt komisjonimüügiks võetud põllumajandussaadustest. Mainitud hindade kinnitamisel lähtutakse tooraine maksumusest, tootmis- ja kaubanduskulude suurus-
sest ning akumulatsiooni (kasumi) normidest.

"Rahva Hääli" 26. veebruarist 1961.a.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE RIIKLIKU KOKKUOSTU
ORGANISEERIMISE ÜBERKORRALDAMISEST JA
PARANDAMISEST

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE
NÕUKOGU M Ä Ä R U S
25. veebruarist 1961. a.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et põllumajanduslikus tootmises järsu tõusu saavutamiseks ellurakendatud abinõud, uue planeerimiskorra sisseseadmine põllumajanduses, müüglkohustuste ja masina-traktori-jaamade töö eest naturaaltasu kaotamine, põllumajandussaaduste varumine uutel tingimustel - riiklik kokkuost ühtsete, tsoonide järgi diferentseeritud hindadega - on tõstnud kolhooside ja sovhooside algatusvõimet ja huvi põllumajandusliku tootmise edasiarendamise vastu. Viimaste aastate jooksul on suuresti kasvanud kõigi põllumajandussaaduste tootmine ja riiklik kokkuost, 1960. aastal osteti kokku rnkem kui 1953. aastal: teravilja peaaegu 1 000 000 000 puuda ehk 1,5 korda enam, liha 2,2 korda, piima ja mune 2,5 korda, villa 1,8 korda, suhkrupeedi 2,1 korda, kartulit 1,3 korda ja köögivilja 2 korda enam.

Kuid saavutatud tase ja põllumajandussaaduste, eriti loomakasvatussaaduste tootmise ning varumise kasvutempo on ebaküllaldased, et rahuldada meie maa üha kasvavaid vajadusi liha, piima, või ja mõnede muude toiduainete järele.

NLKP Keskkomitee 1961. aasta jaanuaripleenum kritiseeris teravalt puudusi põllumajanduse juhtimises ja kavandas ulatusliku programmi põllumajandusliku tootmise edasiarendamiseks, teravilja, liha, piima, tehniliste kultuuride ja muude saaduste tootmise pidevaks kasvuks, et elanikkonna järjest suurem nõudmine põllu- ja loomakasvatussaaduste järele leiaks

täielikku rahuldamist ja neid toodetaks alati rohkem elanikkonna vajadusest.

Selle ülesande lahendamise tähtsaks vahendiks on põllumajandussaaduste varumise õige organiseerimine. Ometi on praegune varumissüsteem mitmeti puudulik, ei soodusta põllumajandusliku tootmise kasvu ning vajab ümberkorraldamist ja põhjalikku parandamist.

Põllumajandussaadusi ostavad kolhoosides ja sovhoosides kokku paljud varumisorganisatsioonid, ilma et oleks nõuetekohast riiklikku kontrolli nende töö üle, kusjuures ei ole ühtsust kokkuostu organiseerimises ja selle juhtimises, ei ole küllaldaselt kooskõlastatud sidemeid ühest küljest kolhooside ja sovhooside ning teisest küljest põllumajandussaadusi vastuvõtivate tööstusettevõtete vahel. Need varujad ei tee kolhoosides ja sovhoosides organiseerimistööd põllumajandussaaduste tootmise suurendamise eesmärgil, teostavad kokkuostu põllumajandusliku tootmise edasise kasvu perspektiive arvestamata ega avalda vajalikku mõju nuuma ja karjamaanuuma organiseerimisele, teravilja, liha, piima, tehniliste kultuuride, köögivilja ja muude põllumajandussaaduste kvaliteedi tõstmisele. Esineb palju juhtumeid, kus toodangu vastuvõtmisel ebaõigesti määratakse teravilja ja tehniliste kultuuride hulka ja kvaliteeti, loomade toitumust, piima rasvasisaldust, puhta villa saagist ja muid näitajaid.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks ümber korraldada ja parandada põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu organiseerimist ning üle minna teravilja, liha, piima, tehniliste kultuuride, köögivilja ja muude põllumajandussaaduste ning põllumajandusliku tooraine riiklikule kokkuostule kontraheerimise korras - kolhooside ja sovhoosidega lepingute sõlmimise teel.

Kontraheerimismeetod on sotsialistliku majanduse tingimustes parim vahend põllumajanduse ja põllumajandussaadus-

te ning toorainet töötleva tööstuse sidemete laiendamiseks ning tugevdamiseks, see tagab nende sidemete plaanikindla organiseerimise, ühest küljest elanikkonna ja tööstuse vajaduste ning teisest küljest põllumajanduse võimaluste kõigiti läbimõeldud, mitte aga juhuslikkusele rajatud väljaselgitamise ja kooskõlastamise. Niisugune kooskõlastamine garanteerib põllumajandusliku tootmise pideva kasvu ja linnade vajaduste parima rahuldamise.

Kontraheerimissüsteem võimaldab kokkuleppe teel määrata poolte materiaalse huvi tingimused, eelnevalt kindlaks määrata kõigi põllumajandussaaduste müümise konkreetset tähtjaid, kvaliteedi, sortimendi ja hulga, mis peab siivendama ja tugevdama plaanipärasust kokkuostualastes suhetes põllumajanduse ja töötleva tööstuse vahel, tugevdama distsipliini ja tagama organiseerimiskindluse selles valdkonnas niihästi põllumajandusliku tootmise võimaluste konkreetse tundmaõppimise kui ka elanikkonna vajaduste õigema arvestamise alusel.

Ülaltoodust lähtudes ja vastavalt NLKP Keskkomitee 1961. aasta jaanuaripleenumi otsusele NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu otsustasid:

1. Määrata, et 1961. aastast alates toimub teravilja, tehniliste kultuuride, liha, piima ja muude põllumajandussaaduste ning põllumajandusliku tooraine kokkuost kontraheerimislepingute alusel, mis kujutavad endast kolhoosidele ja sovhoosidele antavaid tellimusi riigile vajaliku toodangu peale.

Kontraheerimislepingud sõlmitakse tähtjaga 2 kuni 5 aastat (aastate kaupa), lähtudes põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu plaanidest ning kolhoosides ja sovhoosides põllumajandusliku tootmise arendamise perspektivplaanidest, Kontraheerimislepinguid täpsustatakse iga aasta põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu plaanide ning kolhooside ja sovhooside tootmisplaanide põhjal. Lepingute sõlmimisele peab eel-

nema tootmis- ja kokkuostuplaanide põhjalik ja igakuine kontrollimine, kolhooside ja sovhooside tootmistegevuse seiskorra uurimine, abinõude väljatöötamine kokkuostuplaanide täitmiseks selle eesmärgiga, et riidiku kokkuostu kaudu suurendada mõju põllumajandusliku tootmise arendamisele.

Kontraheerimislepingutes tuleb ette näha:

kolhooside ja sovhooside kohustused riigile põllumajandussaaduste ja tooraine müümise suhtes, kusjuures näidatakse ära toodangu hulk (liikide järgi), kvaliteet, äraandmise tähtajad ja kohad;

vastuvõtupunktide ja ettevõtete kohustused, mis käsitlevad toodangu õigeaegse vastuvõtmise tagamist, maksmist selle eest kehtestatud hindade järgi, samuti rahaliste avansside (krediitide) andmise tähtajad ja nende suurus, kohustused kolhooside ja sovhooside abistamiseks saaduste tootmise ning vastuvõtupunktidest ja ettevõtetesse transportimise organiseerimisel;

kummagi poole materiaalne vastutus võetud kohustuste mittetäitmise korral.

"Rahva Hääli"

26. veebruarist 1961. a.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

173

Ühiskondliku kontrolli organiseerimise kohta põllumajandussaaduste kvaliteedi määramise üle ja selle üle, kuidas varumisorganisatsioonid ja -ettevõtted sooritavad arveldusi kolhooside ja sovhoosidega

Kolhoosidelt ja sovhoosidelt põllumajandussaadusi ja toorainet kokkuostvate organisatsioonide ja ettevõtete töö parandamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Vastu võtta Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi ettepanek organiseerida ühiskondlik kontroll põllumajandussaaduste kvaliteedi määramise üle ja selle üle, kuidas varumispunktid ja -ettevõtted sooritavad arveldusi kolhooside ja sovhoosidega.

2. Kinnitada «Põllumajandussaaduste kvaliteedi määramise ja varumispunktide ning -ettevõtete poolt kolhooside ja sovhoosidega arvelduste sooritamise ühiskondliku kontrolli põhimäärus».

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimehe esimene asetäitja E. Tõnurist

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
asjadevalitseja G. Martin

Tallinn, Toompea, 14. septembril 1962. Nr. 447.

**Põllumajandussaaduste kvaliteedi määramise ja varumispunktide ning
ettevõtete poolt kolhooside ja sovhoosidega arvelduste
sooritamise ühiskondliku kontrolli**

p õ h i m ä ä r u s

1. Ühiskondlik kontroll organiseeritakse varumispunktide ja -ettevõtete töö parandamiseks kvaliteedi määramisel ja arvelduste tegemisel põllumajandussaaduste ja tooraine vastuvõtmisel kolhoosidelt, sovhoosidelt ja teistelt organisatsioonidelt ning töötajate laialdasemaks kaasatõmbamiseks selle töö kontrollimisele.

Ühiskondliku kontrolli organiseerimine ja jooksev töö teostatakse ilma riiklike lisakuludeta.

2. Ühiskondlikku kontrolli teostavad ühiskondlike kontrolöride grupid. Ühiskondlike kontrolöride grupid moodustatakse teravilja vastuvõtivate ettevõtete, linavabrikute, piima vastuvõtu punktide ja tehaste, lihakombinaatide ning teiste põllumajandussaadusi ja tooraineid vastuvõtivate varumispunktide ja -ettevõtete juurde.

3. Ühiskondlikke kontrolöre valivad spetsialistide hulgast välja territoriaalsed kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsused koos kolhooside, sovhooside, seemnekontrolli ja veterinaarlaboratooriumide, põllumajanduslike teaduslike ja õppeasutuste, varumispunktide ning teiste kohalike organisatsioonide, asutuste ja ettevõtete juhatajate ning ühiskondlike organisatsioonidega (partei-, ametiühingu-, komsomoliorganisatsioonid). Ühiskondlikule kontrollile tõmmatakse kaasa ka pensionäre, kes on varem töötanud nimetatud organisatsioonides, majandites ja asutustes.

Ühiskondlike kontrolöride gruppide isikulise koosseisu kinnitavad territoriaalsed kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsused.

Ühiskondlike kontrolöride tööd juhivad territoriaalsed kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsused.

Ühiskondlike kontrolöride kontrollimisele saatmise aja määrab kindlaks kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsus kooskõlastatult selle ettevõtte (sovhoosi), asutuse administratsiooni või kolhoosi juhatusega, kus nad töötavad.

4. Ühiskondliku kontrolli põhiülesandeks on kontrollida seda, et varumispunktid ja -ettevõtted määraksid õigesti vastuvõetavate põllumajandussaaduste ja tooraine kvaliteedi ning kogused ja et arveldused selle toodangu eest sooritataks kolhooside, sovhooside ja teiste organisatsioonidega õigesti, samuti kontrollida põllumajandussaaduste säilitamist.

Selleks ühiskondlikud kontrolörid:

1) kontrollivad, kas vastuvõtupunktides ja -ettevõtetes määratakse põllumajandussaaduste kogus ja kvaliteet õigesti, vastavalt kehtivatele standarditele, konditsioonidele ja juhenditele;

2) kontrollivad vastuvõetud toodangu arvestuskaalu arvutamise õigsust ja arvelduste vastavust preiskurandi kokkuostu- ning äraandehindadele ja tingimustele, samuti muudele kehtivatele tingimustele, mis on kindlaks määratud seaduses ettenähtud korras;

3) kontrollivad, et vastuvõtupunktid ja -ettevõtted peaksid põllumajandussaaduste ja tooraine vastuvõtmisel, esmasel töötlemisel ja säilitamisel kinni kehtestatud korrast;

4) kontrollivad vastuvõtupunktide ja -ettevõtete valmisolekut põllumajandussaaduste ja tooraine vastuvõtmiseks;

5) kontrollivad sanitaar- ning hügieenieeskirjade ja -tingimuste täitmist varumispunktides ja -ettevõtetes.

5. Ühiskondlikel kontrolöridel on õigus:

1) minna takistamatult varumispunktidesse ja -ettevõtetesse, laboratooriumidesse, ladudesse, tsehhidesse ja muudele tootmisobjektidele;

2) kasutada oma tööks varumispunktide ja -ettevõtete laboratooriume;

3) tutvuda põllumajandussaaduste ja tooraine vastuvõtu ja arvelduse vormistamise dokumentidega ning kõrgemalseisvate organisatsioonide korralduste ja juhistega põllumajandussaaduste ja tooraine vastuvõtu, arvelduste ja säilitamise kohta;

4) anda vastuvõtupunktidele ja -ettevõtetele, kolhoosidele ning sovhoosidele soovitusi puuduste ja väärnähtuste kõrvaldamiseks, mis on ilmnunud põllumajandussaaduste ja tooraine üleandmisel-vastuvõtmisel, nende kvaliteedi määramisel, arvelduste tegemisel ja säilitamisel. Väärnähtuste kindlakstegemisel koostavad ühiskondlikud kontrolörid vajaduse korral akti, mille esitavad vastuvõtupunkti, -ettevõtte, kolhoosi, sovhoosi juhtkonnale ja territoriaalsele kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusele.

6. Ühiskondlike kontrolöride soovitusel ja aktid peavad vastuvõtupunktide, -ettevõtete, kolhooside ja sovhooside juhtijad kohustuslikus korras läbi vaatama ning nende põhjal tuleb rakendada abinõud puuduste ja väärnähtuste kõrvaldamiseks.

Kui üks pooltest ei nõustu ühiskondliku kontrolöri ettepanekuga, siis teeb pooltele kohustusliku otsuse territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse juhataja pärast vaidlusaluse küsimuse läbivaatamist koos vastuvõtupunktist kõrgemal seisva ettevõtte või organisatsiooniga.

Kui üks pooltest ei nõustu elusloomade ja -lindude rammususe kindlaksmääramisega, tehakse pooltele kohustuslikud otsused pärast vaidlusaluste looma- ja linnupartiide kontrolltapmist lihakombinaadis ja rammususe kindlaksmääramist liha kvaliteedi järgi.

7. Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministerium ning territoriaalsed kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsused peavad ühiskondliku kontrolli tööd varumispunktides ja -ettevõtetes laialdaselt valgustama ajakirjanduse ja raadio kaudu ning aktiivsemaid ühis-

kondlikke kontrolöre ergutama autahvile kandmisega, aukirjade andmisega, tuusikute eraldamisega rahvamajanduse saavutuste näitusele ja muul viisil.

8. Territoriaalsed kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsused annavad ühiskondlikele kontrolöridele välja tunnistused, mis annavad õiguse varumispunktide ja -ettevõtete kontrollimiseks.

ENSV MKK, 1962, 49, 173

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

297

«Põllumajandustehnika» koondiste, samuti kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning -organisatsioonide varalise vastutuse kohta põllumajandusmasinate ja teiste materiaal-tehniliste vahendite tellimustest tulenevate kohustuste rikkumise eest

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 23. juuni 1966. a. määrusele nr. 471 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Eesti NSV ministeeriumidel ja keskasutustel, rajoonide tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteedel, kolhoosidel, sovhoosidel ja teistel põllumajandusettevõtetel ning -organisatsioonidel võtta teadmiseks ja juhindumiseks:

1) juurdelisatud «Põhimäärus «Põllumajandustehnika» koondiste, samuti kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning -organisatsioonide varalise vastutuse kohta põllumajandusmasinate ja teiste materiaal-tehniliste vahendite tellimustest tulenevate kohustuste rikkumise eest»;

2) et NSV Liidu Ministrite Nõukogu üleliidulisele koondisele «Sojuzselhoztehnika» ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile on tehtud ülesandeks kinnitada kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraažiga «Juhend «Põllumajandustehnika» koondiste poolt tellimuste vastuvõtmise ja «Põllumajandustehnika» koondiste, kolhooside, sovhooside ning teiste põllumajandusettevõtete ja -organisatsioonide poolt põllumajandusmasinate ja teiste materiaal-tehniliste vahendite tellimustest tulenevate kohustuste täitmise korra kohta».

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe esimene asetäitja E. TÕNURIST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja asetäitja E. SIKK

Tallinn. Toompea. 14. septembril 1966. Nr. 403.

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
23. juuni 1966. a. määrusega nr. 471

Põhimäärus

«Põllumajandustehnika» koondiste, samuti kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning -organisatsioonide varalise vastutuse kohta põllumajandusmasinate ja teiste materiaal-tehniliste vahendite tellimustest tulenevate kohustuste rikkumise eest

1. Käesoleva põhimääruse eesmärgiks on põllumajanduse materiaaltehnilise varustamise edasine parendamine «Põllumajandustehnika» koondiste, samuti kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning -organisatsioonide (majandite) varalise vastutuse kehtestamise teel põllu-

majandusmasinate ja teiste materiaal-tehniliste vahendite (toodangu) tellimustest tulenevate kohustuste rikkumise eest.

2. «Põllumajandustehnika» koondised ja majandid peavad tagama tellimustest tulenevate kohustuste õigeaegse ja nõuetekohase täitmise.

Tellimustest tulenevate kohustuste täitmata jätmine toob nii «Põllumajandustehnika» koondistele kui ka majandele kaasa käesoleva põhimäärusega kehtestatud varalise vastutuse.

3. Tellimuses ettenähtud tähtjaks toodangu saatmata (välja andmata) jätmise eest maksab «Põllumajandustehnika» koondis majandile viivist 0,2 protsenti saatmata (väljaandmata) jäänud toodangu maksumusest iga viivitatud päeva eest.

Kümne päeva möödumisel lõpetatakse viivise juurdearvutamine ja peale viivise makstakse leppetrahvi 3 protsenti nimetatud toodangu maksumusest.

Kui majand ei loobunud tähtjal saatmata (väljaandmata) jäänud toodangust, määratakse «Põllumajandustehnika» koondise ja majandi kokkuleppel uus selle toodangu tellimuse täitmise tähtaeg.

4. Kui «Põllumajandustehnika» koondis saadab (annab välja) majandile mittekvaliteetse toodangu, mis ei vasta GOST-idele, tehnilistele tingimustele, joonistele (ja vastaval juhul ka näidistele), keeldub majand selle toodangu vastuvõtmisest ja selle eest tasumisest ning nõuab sisse trahvi 15 protsenti ulatuses väljapraagitud toodangu maksumusest. Kui aga toodangu eest on juba tasutud, nõuab majand kehtestatud korras «Põllumajandustehnika» koondiselt makstud summa tagastamist.

«Põllumajandustehnika» koondis on kohustatud väljapraagitud toodangu majandilt tagasi võtma ja hoolimata nimetatud trahvi tasumisest tagastama majandile selle eest saadud summa ning hüvitama väljapraagitud toodangu tagastamise kulud.

5. Kui «Põllumajandustehnika» koondis saadab (annab välja) majandile mittekomplektse toodangu, on majandil õigus:

a) nõuda mittekomplektse toodangu täielikku komplekteerimist või asendamist tehniliselt võimaliku lühima aja jooksul, mis määratakse majandi ja «Põllumajandustehnika» koondise kokkuleppel;

b) keelduda tasumast mittekomplektse toodangu eest kuni selle täieliku komplekteerimiseni või asendamiseni, kui aga toodangu eest on juba tasutud, kehtestatud korras nõuda makstud summa tagastamist;

c) nõuda trahvi 15 protsenti ulatuses mittekomplektse toodangu maksumusest, kaasa arvatud puuduvate osade maksumus.

Kui toodangut ei komplekteerita täielikult poolte vahel kooskõlastatud tähtjaks, on majandil õigus toodang tagastada.

6. Kui majand avastab hangitud toodangus (masinad, seadmed või muud tooted) konstruktsioonilisi puudusi ja see toodang on hangitud esmakordselt, on «Põllumajandustehnika» koondis kohustatud need puudused tasuta kõrvaldama tehniliselt võimaliku lühima aja jooksul, mis kooskõlastatakse poolte vahel. Kui kooskõlastatud aja jooksul neid puu-

dusi ei kõrvaldata, tagastatakse toodang «Põllumajandustehnika» koondisele või selle korraldusel vahetult tootjatehasele. Toodangu eest tasutud summa tuleb majandile tagastada. Peale selle maksab «Põllumajandustehnika» koondis majandile trahvi 3 protsenti selle toodangu maksumusest ja tasub selle tagastamise kulud.

Käesoleva põhimääruse punktis 4 ettenähtud trahvi neil juhtudel sisse ei nõuta.

7. Mittekvaliteetset ja mittekomplektset toodangut, mida majand vastu ei ole võtnud, ei arvestata tellimusjärgse kohustuse täitmise katteks ja kui majand ei keeldunud toodangu asendamisest, kuulub see asendamisele kvaliteetse ja komplektse toodanguga «Põllumajandustehnika» koondise ja majandi vahel kooskõlastatud tähtajal.

8. Kui «Põllumajandustehnika» koondiselt saadud toodangu kvaliteedi ja komplekteerimise puudusi saab kõrvaldada kohapeal, on majandil õigus need oma jõududega «Põllumajandustehnika» koondise kulu kõrvaldada või nõuda temalt puuduste kõrvaldamist kooskõlastatud tähtajaks.

Peale selle on majandil õigus nõuda «Põllumajandustehnika» koondiselt trahvi 200 protsenti ulatuses puuduste kõrvaldamise kuludest, kuid mitte üle 15 protsenti toodangu maksumusest. Kui «Põllumajandustehnika» koondis ei kõrvalda puudusi kooskõlastatud tähtajaks, on majandil õigus nõuda trahvi 15 protsenti ulatuses selle toodangu maksumusest.

9. Kui «Põllumajandustehnika» koondis GOST-ide või tehniliste tingimuste nõuetest hoolimata saadab (annab välja) majandele toodangu ilma taarata või pakendita või nõuetele mittevastavas taaras ja pakendis, maksab «Põllumajandustehnika» koondis majandile trahvi 3 protsenti selle toodangu maksumusest.

10. Kui «Põllumajandustehnika» koondis GOST-ide või tehniliste tingimuste nõuetest hoolimata saadab (annab välja) majandile markeerimata või nõuetele mittevastavalt markeeritud toodangu, maksab «Põllumajandustehnika» koondis majandile trahvi 3 protsenti selle toodangu maksumusest.

11. Kui saadetud (väljaantud) toodang kuulub madalamasse sorti kui see on näidatud toodangu kvaliteeti tõendavas dokumendis ja kuigi ta vastab GOST-ide või tehniliste tingimuste nõuetele, on majandil õigus:

a) keelduda toodangu eest tasumisest ja selle vastuvõtmisest, aga kui selle eest on juba tasutud, nõuda makstud summa tagastamist kehtestatud korras või võtta toodang vastu hinnaga, mis on hinnakirjas ette nähtud vastavat sorti toodangule;

b) nõuda trahvi 200 protsenti ulatuses toodangu allahindluse summast, kuid mitte üle 15 protsenti toodangu maksumusest enne selle allahindamist.

12. Kui mittekohalik «Põllumajandustehnika» koondis saadab majandile toodangu, rikkudes tellimuse tingimusi, on majandil õigus 10 päeva jooksul toodangu saabumise momendist esitada pank maksuõue «Põllumajandustehnika» koondiselt liigselt makstud summade sissenõudmiseks aktseptita korras.

13. Trahvi sissenõudmisel mittekvaliteetse toodangu saatmise (väljaandmise) eest ei nõuta trahvi toodangu mittekomplektuse, markeeringu puudumise, samuti taarastamise ja pakkimise eeskirjade rikkumise eest.

14. Kui tootjatehas saadab majandile toodangu transiidina, esitatakse pretensioonid punktides 4, 5, 6, 8, 9, 10 ja 11 mainitud trahvide kohta kehtestatud korras tootjatehasele «Põllumajandustehnika» koondise kaudu.

15. Kui tellimus täidetakse toodangu majandile väljaandmisega «Põllumajandustehnika» koondise laost, on majand kohustatud 10 päeva jooksul, arvates kirjaliku teate saamisest toodangu väljaandmiseks valmisoleku kohta, toodangu välja võtma. Toodangu vastuvõtmisest alusetu keeldumise või nimetatud tähtjaks väljavõtmata jätmise eest maksab majand leppetrahvi 3 protsenti selle toodangu maksumusest.

16. Kui toodangu väljavõtmiseks majandile kehtestatud tähtaja möödumisel ei võeta toodangut järgneva 15 päeva jooksul välja, on «Põllumajandustehnika» koondisel õigus see toodang realiseerida, teatades sellest eelnevalt majandile.

Väljavõtmata jäänud toodangu maksumuse võib «Põllumajandustehnika» koondis majandilt kehtestatud korras (majandile hoiukviitungi väljaandmisega) sisse nõuda ainult neil juhtudel, mis on nimetatud käesoleva põhimääruse punktis 21.

17. Maksunõude täielikust või osalisest aktsepteerimisest alusetu keeldumise eest maksab majand «Põllumajandustehnika» koondisele trahvi 3 protsenti summast, mille aktsepteerimisest majand põhjendamatult keeldus.

18. Kui toodangu eest ei tasuta õigeaegselt, maksab majand viivist 0,01 protsenti maksumast iga viivitatud päeva eest.

19. Tasutud toodangu väljavedamata jätmisel «Põllumajandustehnika» koondise laost 10 päeva jooksul pärast selle eest tasumist, maksab majand «Põllumajandustehnika» koondisele trahvi 0,1 protsenti toodangu maksumusest iga hoidmispäeva eest, kuid mitte üle ühe kuu.

20. Kui majand oma süü tõttu ei täida «Põllumajandustehnika» koondise nõudmisi seoses tasumisest keeldumisega vastutavale hoiule võetud toodangu ärasaatmise või väljaandmise kohta, samuti juhul, kui majand kasutab toodangut enne selle eest tasumist, maksab majand «Põllumajandustehnika» koondisele trahvi 5 protsenti selle toodangu maksumusest.

Kui majand kasutab enne tasumist toodangut, mis on saadetud rikudes panga poolt sanktsioonidena kehtestatud arveldustingimusi, tuleb nimetatud trahv maksta mitte «Põllumajandustehnika» koondisele, vaid liidueelarve tuludesse.

21. Majandit võidakse kehtestatud korras kohustada tasuma tellitud toodangu eest, mille vastuvõtmisest ja tasumisest ta keeldus, vaid neil juhtudel, kui «Põllumajandustehnika» koondis ei saa seda toodangut realiseerida teistele selle rajooni, oblasti (krai) või vabariigi majandele.

22. Olenemata viivise, leppetrahvi ja trahvi nõudmisest on kummalgi poolel õigus nõuda teiselt poolelt tellimustest tulenevate kohustuste täit-

mata jätmisega või nõuetele mittevastava läitmisega tekitatud kahjude hüvitamist selles osas, mida viivis, leppetrahv ja trahv ei kata.

Kõigil mittekvaliteetse või mittekomplektse toodangu saatmise (väljaandmise) juhtudel nõutakse kahju sisse lisaks viivisele, leppetrahvile ja trahvile.

Leppetrahvi, trahvi ja viivise maksmine, samuti kahju hüvitamine ei vabasta pooli tellimusjärgsete kohustuste täitmisest, välja arvatud käesolevas põhimääruses ettenähtud juhud.

"Eesti NSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja",
1966, N. 43, art. 297.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE
KONTRAHEERIMISE LEPINGUTE
SÕLMIMISE JA TÄITMISE KORRA

PÕHIMÄÄRUS

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku
Varumiskomitee

k ä s k i r i n r. 1

6. jaanuaril 1966. a.

Moskva

Põllumajandussaaduste kontraheeri-
mise lepingute sõlmimise ja täitmi-
se korra põhimääruse kinnitamisest.

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu
1966. a. 4. jaanuari määrusele nr. 3 «Põlluma-
jandussaaduste kontraheerimise lepingute koh-
ta»

k ä s i n:

Kinnitada lisatud «Põllumajandussaaduste
kontraheerimise lepingute sõlmimise ja täitmise
korra põhimäärus».

L. Kornijets,

NSV Liidu Ministrite Nõukogu
Riikliku Varumiskomitee esimees

1. Üldalused

1. Käesoleva põhimääruse, mis on kinnitatud NSVL Ministrite Nõukogu 1966. a. 4. jaanuari määruse nr. 3 «Põllumajandussaaduste kontraheerimise lepingute kohta» alusel, eesmärk on määratleda põllumajandussaadusi müüvate majandite (kolhoosid, sovhoosid ja teised majandid) ja varujate (varumis- ja kaubandusorganisatsioonid ning tööstusettevõtted) vahelisi vastastikuseid lepingulisi suhteid, mis soodustavad põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu organiseeritud läbiviimist ja garanteerivad riigile vajalike põllumajandussaaduste turustamise pooltele kasulikel tingimustel.

2. Käesolev põhimäärus reglementeerib kõigile majandeile ja varujaile ühiseid küsimusi põllumajandussaaduste kontraheerimise lepingute sõlmimise ja täitmise osas ning kehtib iga liiki põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu kohta.

Keskasutuste ja varumisorganisatsioonide poolt väljaantavad põllumajandussaaduste riiklikku kokkuostu käsitlevad juhendid ja eeskirjad on kehtivad pärast nende kooskõlastamist

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Varumiskomiteega.

3. Põllumajandussaaduste riiklik kokkuost toimub kontraheerimise lepingute alusel, mis sõlmitakse varujate ja majandite vahel vastavalt majandele teatavaks tehtud põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu plaanidele.

Majandid müüvad riigile üle plaani vajalike põllumajandussaaduste ülejäägid vabatahtlikkuse alusel neile täiendavate ülesannete teatavaks tegemiseta.

Põllumajandussaaduste kokkuost majandelt, kel ei ole kokkuostuplaani, toimub kehtestatud korra kohaselt samuti kontraheerimise lepingute alusel.

Sovhoosidel ja teistel riiklikel majanditel on õigus realiseerida põllumajandussaadusi, mida varujatele ei ole võimalik turustada, omal äranägemisel, kui kehtiva seadusandlusega või neile kohustuslike eeskirjadega ei ole kehtestatud teist korda.

4. Kontraheerimise lepingutes ettenähtud kohustuste mittetäitmine on jäme riikliku distsipliini rikkumine ning selles süüdi olevad ametiisikud kannavad vastutust kehtestatud korras.

Majandite ja varujate materiaalne vastutus määratakse kindlaks põllumajandussaaduste

kontraheerimise lepingute ja käesoleva põhimäärusega.

5. Kõrgemalseisvad põllumajandus- ja varumisorganid kontrollivad põllumajandussaaduste kontraheerimise lepingute õigeaegset ja õiget sõlmimist ning täitmist majandite ja varujate poolt ning rakendavad vajalikke abinõusid sõlmitud lepingute täitmise tagamiseks.

II. Põllumajandussaaduste kontraheerimise lepingute sõlmimise kord ja tähtajad

6. Majandid sõlmivad varujatega vastavalt põllumajandussaaduste riikliku kokkuostu plaanidele lepingud põllumajandussaaduste kontraheerimise kohta üheks või mitmeks (kuni viieks) aastaks, kui pooled püsivate sidemete loomise huvides peavad seda otstarbekohaseks. Sel juhul täpsustatakse igal aastal saaduste sortiment, kogus ja tähtajad, samuti muud põllumajandussaaduste kontraheerimise tingimused.

Olenemata saadusi kokkuostvate varujate arvust sõlmib majand nendega ühe kontraheerimise lepingu kõigi neile müüdavate saaduste kohta. Kontraheerimise lepingu lahutamatuks osadeks on lisad majandi poolt müüdavate saaduste kokkuostu kohta.

Kontraheerimise lepingud sõlmitakse vastavalt põllumajandussaaduste kontraheerimise

tüüplepingutele, mis on kinnitatud liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt kooskõlastatuna NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Varumiskomiteega.

Põllumajandussaaduste üleplaanilist kokkuostu (käesoleva põhimääruse punkt 3) võib vormistada poolte äranägemisel kas lepingutega, mis on sõlmitud saaduste kokkuostu kohta vastavalt kokkuostuplaanile, või eraldi lepingutega.

7. Lepingud sõlmitakse vastava aasta 1. jaanuariks.

8. Majandite kinnistamine varujatele nende lepingute sõlmimiseks toimub liiduvabariikides kehtestatud korra kohaselt.

Sealjuures võetakse arvesse majandite otsesete sidemete laiendamise vajadus tööstusettevõtete ja kaubandusorganisatsioonidega, majandite kaugus vastuvõtupunktidest ja ettevõtetest, samuti liiklustingimused.

9. Lepingute sõlmimine toimub vahetult majandis, kuhu varuja on kohustatud õigeaegselt suunama vastavas korras volitatud vastutava esindaja.

10. Varuja on kohustatud tutvustama ja varustama majandit kehtivate riiklike standarditega, tehniliste tingimuste ja konditsioonidega, samuti eeskirjadega (juhenditega) üksikute saa-

duseliikide vastuvõtu ja hindamise ning nende eest arvelduste tegemise korra kohta; teatama majandele neis tehtud muudatustest, samuti majandi nõudmisel instrueerima ja konsulteerima majandi töötajaid põllumajandussaaduste vastuvõtu, hindamise ja arvelduste küsimustes.

11. Ühepoolne keeldumine lepingu täitmisest ja selles ühepoolselt muudatuste tegemine ei ole lubatud, välja arvatud kehtiva seadusandlusega ettenähtud juhud.

Lepingu lõpetamine või selle tingimuste muutmine võib toimuda poolte kokkuleppel, kui see ei ole vastuolus põllumajandussaaduste kokkuostu kinnitatud plaaniga.

12. Lepingud või nende üksikud tingimused, mis on vastuolus seadustega, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja liiduvabariikide ministrite nõukogude määruste ja korraldustega, põllumajandussaaduste kokkuostu kinnitatud plaanidega, käesoleva põhimäärusega ning pooltele kohustuslike eeskirjadega, on kehtetud.

III. Põllumajandussaaduste kogus, sortiment, kvaliteet, tähtajad ja kord kokkuostmisel

13. Müügile kuuluvate põllumajandussaaduste kogus ja sortiment määratakse kindlaks lepingus vastavalt riiklikule kokkuostuplaanile.

Kui kokkuostetavate saaduste sortiment ei ole kokkuostuplaanis kindlaks määratud, siis määravad selle pooled.

Pooltel on vastastikusel kokkuleppel õigus lepingu täitmise käigus kehtestatud korra kohaselt muuta kokkuostetavate saaduste sortimenti.

14. Saadused, mida majand müüb üle lepingus ettenähtud koguse, võtab varuja kehtivate tingimuste kohaselt vastu poolte poolt täiendavalt kooskõlastatud koguses, sortimendis, kvaliteediga ja tähtaegadel.

15. Majandi poolt müüdud saaduste kvaliteet peab vastama riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või kindlaksmääratud konditsioonidele.

Saadusi, mis ei vasta riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või kindlaksmääratud konditsioonidele, on lubatud erandjuhtudel vastu võtta kehtestatud korras väljaantavate lubade alusel.

16. Majand märgib vormikohastele saatelolevatele majandi poolt üleantavate saaduste koguse ja kvaliteedi.

Vastutus viivituse eest majandi poolt saatelolevate dokumentideta kohaletõimetatud saaduste vastuvõtmisel langeb majandile.

17. Põllumajandussaaduste müügi tähtajad nähakse lepingutes ette vastavalt kokkuostuplaanides kindlaksmääratud tähtaegadele, arvestades kultuuride valmimise aegu ning saaduste tootmise ja hoidmise tingimusi.

18. Majand on kohustatud saadusi oma või värvatud transpordiga toimetama varuja vastuvõtupunktidesse (ettevõttesse), mis on ette nähtud lepingus, kui üksikute põllumajandussaaduste liikide kokkuostu eeskirjadega (juhenditega) või sõlmitud lepingutega pole ette nähtud teisiti.

Lepingutes võib ette näha saaduste üleandmise varujale vahetult majandis korra kohaselt, mis on ette nähtud üksikute põllumajandussaaduste liikide kokkuostueeskirjades (juhendis).

19. Saaduste pealelaadimine transpordivahendeile ja tagastatava taara mahalaadimine toimub majandi tööjõu ja vahenditega ning majandi arvel, saaduste mahalaadimine ja tagastatava taara pealelaadimine vastuvõtupunktis aga varuja tööjõu ja vahenditega ning varuja arvel, kui see pole teisiti ette nähtud hinnakirjades, teistes pooltele kohustuslikes eeskirjades või sõlmitud lepingutes.

Kui üks pooltest teostas peale- või mahalaadimistöid, mis olid pandud teisele pooltest, siis

viimane on kohustatud tasuma esimesele tehtud tööde maksumuse.

20. Saaduste toimetamine (üleandmine) vastuvõtupunktidesse ja ettevõtteisse toimub poolte vahel kooskõlastatud graafikute järgi.

Saaduste kohaletoimetamise (üleandmise) graafikuid võivad pooled ette näha ka vahetult lepingutes.

Pooltel on õigus vastastikusel kokkuleppel lepingu täitmise käigus muuta saaduste müügi tähtaegu, samuti selle vastuvõtu (üleandmise) punkte.

Üksikute saaduseliikide kokkuostu eeskirjad (juhendid) näevad ette saaduste kohaletoimetamise (üleandmise) graafikute koostamise, kooskõlastamise ja muutmise korra, samuti juhud, kui graafikuid ei koostata.

Poolte poolt kooskõlastatud saaduste kohaletoimetamise (üleandmise) graafikute rikkumise korral hüvitab süüdlane pool teisele poolele tekitatud kahjud (kaasa arvatud kahjud, mis on seotud saaduste kvaliteedi alanemisega, loomade hooldamise ja transpordivahendite seisakutega üle kehtestatud normide).

21. Majandil on varujaga kooskõlastatult õigus saadusi ära anda enne tähtaega.

Enne tähtaega kohaletoimetatud ja varuja poolt vastuvõetud saadused arvatakse saaduste

selle koguse arvele, mis kuulub üleandmisele järgmisel üleandmisperioodil.

22. Majandi poolt lepinguliste kohustuste täitmise kuupäevaks loetakse kuupäev, millal vastuvõtupunkti (ettevõttesse) saabus viimane saaduste partii, või vastuvõtu-üleandmise dokumendi koostamise kuupäev, kui varuja võttis saadused vastu vahetult majandis.

23. Varuja on kohustatud lepingu tingimuste kohaselt vastuvõtupunkti (ettevõttesse) toimetatud saadused vastu võtma, mitte lubades transpordivahendite seisakuid üle kehtestatud normide, ning kindlustama kvaliteedi ja koguse õige kindlakstegemise.

Varuja võtab saadused vastu majandi esindaja juuresolekul.

Vastuvõetud saaduste kohta antakse majandile vormikohane vastuvõtukviitung, mis on ainsaks tõendavaks dokumendiks saaduste üleandmise kohta.

Saaduste kvaliteedi määramine pooltevahelise vaidluse korral toimub kehtestatud korras.

24. Varuja poolt ostetud ja majandisse vastutavale hoiule jäetud saaduste eest tasutakse üldistel alustel (käesoleva põhimääruse p. 31), hüvitades majandile saaduste hoidmisega seotud kulud, vastavalt kehtestatud korrale.

25. Saaduste kogus, mille majand jättis and-

mata lepingus määratud tähtajaks, lisatakse saaduste kogusele, mis kuulub üleandmisele järgmisel tähtajal (kuul, kvartalis).

Kui saaduste üleandmise tähtaeg on määratud lepingus piirtähtajana ja kui majand neid tähtajaks üle ei andnud, siis määratakse saaduste üleandmise uus tähtaeg poolte kokkuleppel.

Pooltel on õigus määrata ka teistsugune kord saaduste koguse üleandmiseks, mille majand jättis andmata lepingus ettenähtud tähtaegadeks.

Varujal on õigus keelduda majandi poolt tähtajaks üleandmata saaduste vastuvõtmisest, teatades sellest õigeaegselt majandile. Saadused, mis majand saatis ära enne vastuvõtmisest keeldumise teate saamist, on varuja kohustatud vastu võtma ja tasuma nende eest.

26. Kui riiklikud standardid, tehnilised tingimused või sõlmitud lepingud näevad ette, et saadused tuleb kohale toimetada taaras või pakituna, siis varuja on kohustatud varustama kolhoosi küllaldases koguses vajaliku taara ja pakkematerjaliga poolte poolt määratud tähtajaks.

Sovhoos kindlustatakse taara ja pakkematerjaliga samadel tingimustel, kui talle ei eraldata taara ja pakkematerjalide fonde.

Majand peab kindlustama tagastatava taara säilivuse.

Taara mittetagastamise korral tasub majand varujale selle täieliku maksumuse.

Lepingus võib ette näha saaduste kohaletoi-metamise majandi taaras. Juhul kui varuja ko-he pärast saaduste vastuvõtmist ei tagasta ma-jandile taarat, on ta kohustatud tasuma taara eest üheaegselt saaduste eest tasumisega. Kui taara majandile tagastatakse, maksab majand varujale selle maksumuse.

Taara mittetagastamise korral on varuja ko-hustatud tasuma majandile selle täieliku mak-sumuse.

Taara tagastamise kulud, samuti inventartaa-ra amortisatsioonikulud kantakse varuja arvele, kui see pole teisiti ette nähtud pooltele kohus-tuslikes eeskirjades või sõlmitud lepingutes.

Taara kasutamisse puutuvad iseärasused üksi-kute saaduseliikide osas, samuti selle tagasta-mise kord ja tähtajad nähakse ette üksikute saadusteliikide kokkuostueeskirjades (juhen-deis) või sõlmitud lepingutes.

IV. Hinnad ja arvelduste kord

27. Arveldused kokkuostetavate põllumajan-dussaaduste eest toimuvad kehtivais kokkuostu-

hindades (riigile andmise hindades) koos juurdehindlusega, samuti ka mahahindlusega, kui saaduste kvaliteedi osas esineb kõrvalekaldumisi riiklikest standarditest ja tehnilistest tingimustest.

28. Saaduste kohaletoimetamise kulud hüvitab varuja majandile ühtsete autotransporditariifide järgi kogu vahemaa ulatuses kolhoosi brigaadist, sovhoosi osakonnast, loomakasvatustfarmist, kaugkarjamaadelt, majandi kesklaost; majandile aga, kus puuduvad brigaadid ja osakonnad — majandi keskusest kuni lepingus ettenähtud vastuvõtupunktini (ettevõtteni).

Saaduste veo kaugused määratakse kindlaks liiduvabariikides kehtestatud korra kohaselt rajooni täitevkomitee poolt varuja, majandi ja saaduste vedusid teostava transpordiorganisatsiooni osavõtul.

Kui saadused toimetati kohale raudtee-, vee- või õhutranspordiga või mitme nimetatud liiki transpordiga, siis transpordikulud tasutakse vastavate transpordiliikidega kaupade veol kehtivate tariifide järgi (kaasa arvatud maksud ja muud kulud).

Loomade kohaletoimetamise korral raudtee- või veetranspordiga tasub varuja majandile ka need kulud, mis on seotud loomade transportimisega (vagunite ja praamide seadmestamise ja

söötade maksumus, saatjate ja loomade üleandjate töötasu), loomade varumise organisatsioonide jaoks kehtivate normide kohaselt, samuti tegelikud kulutused seoses loomade märgistamisega, vagunite ja praamide puhastamise ning desinfitseerimisega.

Loomade ajamise teel kohaletoimetamise kulud tasutakse poolte vahel kokkulepitud suuruses, ent mitte üle autotranspordi ühtsete tariifimäärade.

Täiendavad kulutused seoses saaduste kiirendatud saatmisega varuja nõudmisel kantakse samuti varuja arvele.

29. Arveldused saaduste eest, mis majand toimetab varuja korraldusel vahetult kauplustesse, ühiskondliku toitlustamise ettevõtetesse, kaubandusorganisatsioonide hulgibaasidesse, laste- ja raviasutustesse, toimuvad jaehindades, maha arvates kehtestatud mahahindlused.

Saaduste kohaletoimetamise kulused neil juhtudel majandile ei hüvitata.

30. Juhul, kui hindu on lepingu kehtivuse ajal kehtestatud korras muudetud, tasutakse saaduste eest neis hindades, mis kehtisid saaduste üleandmise momendil, kui hindade muutmise otsuses pole teisiti ette nähtud.

31. Arveldused saaduste eest tehakse viivitamatult pärast vastuvõtu-üleandmise dokumen-

tide vormistamist; kui aga varuja asub Riigipanga teenindavast osakonnast kaugel, siis hiljemalt viie päeva jooksul.

Arveldused toimuvad üldreeglina selliselt, et varujad kannavad maksukorraldustega (tšekkidega) majandi poolt üleantud saaduste maksumuse majandi jooksvale (arveldus-) arvele.

Pooltel on õigus rakendada varutavate saaduste eest ka teisi arveldusvorme ja -korda, mis ei ole vastuolus kehtiva seadusandlusega.

32. Kontraheerimislepingute alusel antakse kolhoosidele NSV Liidu Riigipanga asutuste poolt, kus on avatud kolhooside jooksvad arved, varujate nimel rahalisi avansse.

Rahalised avansid antakse välja 30% ulatuses, majanduslikult nõrkadele kolhoosidele aga 40% ulatuses riigile müüdavate põllumajandussaaduste maksumusest, 2—3 tähtajal.

Esimene rahaline avanss 15% ulatuses, majanduslikult nõrkadele kolhoosidele aga 25% ulatuses saaduste maksumusest, antakse välja pärast kontraheerimise lepingu sõlmimist, kuid mitte enne 1. jaanuari (karakullnahkade kokkustuks aga eelmise aasta IV kvartalis).

Avansid üle plaani müüdavate saaduste eest antakse välja suuruses, mis on kindlaks määratud kokkuostuplaani arvel müüdavate saaduste kohta.

Varujad peavad kinni kolhoosile antud rahalisi avansse 60% ulatuses iga riigile müüdava põllumajandussaaduste partii maksumusest.

Rahaliste avansside väljaandmine ja kustutamine toimub NSV Liidu Riigipanga ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Varumiskomitee 1961. a. 19. detsembri juhendiga nr. 16 ja selle täiendustega ettenähtud korras.

V. Materiaalne vastutus

33. Materiaalne vastutus lepinguliste kohustuste mittetäitmise eest määratakse kindlaks vastavalt põllumajandussaaduste kontraheerimise tüüplepingu projektile, mis on heaks kiidetud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1966. a. 4. jaanuari määrusega nr. 3.

34. Lepingus ettenähtud tähtajaks saaduste mitteüleandmisel või viivitusega üleandmisel maksab majand varujale viivist 0,1% ulatuses iga viivitatud päeva eest. Viivituse korral üle 10 päeva lõpetatakse viivise arvestamine ja majand maksab varujale peale viivise veel leppetrahvi 2% ulatuses andmata saaduste väärtusest.

Nimetatud ulatuses nõutakse majandilt viivist ja leppetrahvi ka saaduste mitteandmisel lepingus ettenähtud sortimendi järgi. Parema

sortimendi ja kvaliteediga saaduste müük ei too endaga kaasa kehtestatud sanktsioonide rakendamist saaduste osas, mille arvel seda müüakse.

Majand vabaneb vastutusest lepinguliste kohustuste mittetäitmise eest, kui kohustused jäid täitmata loodusõnnetuste tagajärjel või varuja süü läbi.

35. Majandi poolt lepingu ja poolte vahel kooskõlastatud graafiku kohaselt kohaletoodud saaduste vastuvõtmisest keeldumise korral või saaduste viivitusega vastuvõtmisel maksab varuja majandile leppetrahvi 3% ulatuses vastuvõtmata jäänud või viivitusega vastuvõetud saaduse maksumusest ning hüvitab saaduse kohaletoomise kulud (sinna ja tagasi), samuti majandile tekitatud kahju (kaod loomade kaalus, saaduste kvaliteedi alanemine, transpordivahendite seisakud vastuvõtu ootel jne.).

Kiiresti riknevate saaduste vastuvõtmisest keeldumise korral maksab varuja majandile peale leppetrahvi välja ka saaduste täieliku maksumuse ja kohaletoomise kulud.

36. Lepingus ettenähtud tähtaegadeks vastuvõetud põllumajandussaaduste eest majandile mitteõigeaegse tasumise korral maksab varuja majandile iga viivitatud päeva eest viivist 0,01% ulatuses vastuvõetud saaduste maksumu-

sest. Viivituse korral üle 10 päeva lõpetatakse viivise arvestamine ja varuja maksab majandile peale arvestatud viivise veel leppetrahvi 2% ulatuses mitteõigeaegselt väljamakstud summast.

37. Majandile lepingus ettenähtud taara mitteandmisel maksab varuja majandile trahvi 50% ulatuses andmata jäänud taara maksumusest.

38. Juhul kui vastuvõetud saaduste kogus ja kvaliteet ei ole määratud õigesti või ei tasutud selle eest õigesti, maksab varuja majandile tasumata jäänud summa ühes 5%-ga aastas.

39. Leppetrahvi, trahvi ja viivise summa arvutamisel lähtutakse poolte poolt saaduse eest arvelduste tegemisel rakendatavaist hindadest.

Viivise ja leppetrahvi suurus saaduste viivitusega andmise või lepingus ettenähtud tähtaegadel mitteandmise eest määratakse kindlaks, lähtudes selle saaduse maksumusest, mis jäi andmata või anti viivitusega ainult vastaval perioodil (kuul, kvartalis), lisamata saaduste maksumust, mis jäi andmata või anti viivitusega eelneval perioodil (kuul, kvartalis).

40. Olenemata viivise, leppetrahvi ja trahvi maksmisest hüvitab süüdlane pool teisele poolele lepingu rikkumise tagajärjel tekitatud kahju.

Viivise, leppetrahvi ja trahvi maksmine ei vabasta pooli lepinguliste kohustuste täitmisest.

* * *

41. Põllumajandussaaduste kontraheerimise lepingute sõlmimisel ja täitmisel tekkivad vaidlused lahendatakse kehtestatud korras.

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

KOLHOOSIDE TULUMAKSU KOHTA

I

Üldsätted

1. Kolhooside tulumaksu maksavad põllumajanduslikud artellid, samuti kaluriartellid, kes saavad tulu põllumajandusest, abiettevõtetest ja teenuste osutamisest.

Tulumaksustamisele kuuluvad:

a) kolhoosi puhastulu põllumajanduslikust tootmisest, teenuste osutamisest ning abiettevõtetest ja tööstusest, maha arvatud tulude osa, mis vastab 15-protsendilisele rentaablusele, samuti antud aastaks arvutatud maksed kolhoosnike sotsiaalkindlustuse üleliidulisse tsentraliseeritud fondi;

b) kolhoosnike töötasufondi osa, mis ületab keskmise kuutöötasu, arvestatuna ühe majandis töötava kolhoosniku kohta, määral, mille kehtestab NSV Liidu Ministrite Nõukogu, olenemata majandi rentaablusest.

Tulud kalapüügist, mis kaluriartellid on saanud saagi andmisest riiklikele varujatele ja kooperatiividele, tulumaksustamisele ei kuulu.

2. Tulumaksu arvutamiseks määratakse kolhoosi puhastulu kindlaks kui vahe toodangu realiseerimisest ja teenuste osutamisest saadava sissetuleku summa ning kolhoosnikele ja väljastpoolt kolhoosis töötamiseks kaasatõmmatud isikutele töötasuna väljamaksmiseks määratud toodangu väärtuse (riiklikes jaehindades) ning selle toodangu omahinna ja osutatud teenuste omahinna vahel.

Majandi rentaabluse tase määratakse kolhoosi puhastulu summa protsendilise suhtena realiseeritud toodangu, osutatud teenuste ning kolhoosnikele ja väljastpoolt kolhoosis töötamiseks kaasatõmmatud isikutele töötasu korras väl-

jaandmiseks määratud toodangu omahinnaga.

II

Maksusumma arvutamise kord ja maksu tasumise tähtajad

3. Aasta tulumaks arvutatakse kolhoosi maksustatavalt puhastulult 12 protsendi suuruses, töötasufondi maksustatavalt osalt aga ulatuses, mille määrab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

4. Aasta vältel tasuvad kolhoosid tulumaksu igas kvartalis jooksva aasta tuludest.

Tulumaksusumma, mis kuulub tasumisele jooksva aasta I, II ja III kvartali eest, arvutatakse, lähtudes kolhoosi rahalisest kogutulust vastava kvartali finantsaruande järgi protsendi alusel, mille moodustab eelmise aasta eest arvatud tulumaksusumma kolhoosi sellesama aasta rahalisest kogutulust.

Tulumaksusumma, mis kuulub tasumisele jooksva aasta IV kvartali eest, arvutatakse järgnevate, liiduvabariikide järgi diferentseeritud protsentide alusel maksusummast, mis on arvatud III kvartalis rahalisest kogutulust lähtudes:

Kasahhi NSV kolhoosidele - 50 protsenti;

Vene NFSV, Gruusia NSV ja Aserbaidžaaani NSV kolhoosidele - 60 protsenti;

Valgevene NSV, Leedu NSV, Läti NSV ja Eesti NSV kolhoosidele - 80 protsenti;

Ukraina NSV, Usbeki NSV, Moldaavia NSV, Kirgiisi NSV, Tadžiki NSV, Armeenia NSV ja Turkmeeni NSV kolhoosidele - 100 protsenti.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudele antakse õigus suurendada või vähendada protsenti IV kvartali tulumaksu arvutamisel, olenevalt selle kvartali tulude osatähtsuse

muutumisest aastatulude kogusummas, samuti pikendada kuni ühe kuuni maksu tasumise tähtaega olenevalt kolhooside majanduslikest iseärasustest.

5. Kolhoosid tasuvad tulumaksu järgnevatel tähtaegadel:

25. aprilliks - I kvartali rahaliselt kogutulult arvatatud summas;

25. juuliks - II kvartali rahaliselt kogutulult arvatatud summas;

25. oktoobriks - III kvartali rahaliselt kogutulult arvatatud summas;

1. detsembriks - summas, mis on arvatatud kindlaksmääratud protsendi järgi tulumaksusummast \emptyset III kvartali rahalistelt tuludelt (IV kvartali tulumaks);

Aruandeaastale järgneva aasta 1. märtsiks - summas, mis on arvatatud, lähtudes aasta maksustatavast puhastulust, võttes arvesse I, II, III ja IV kvartali makseid. Kui aasta maksustatavast puhastulust arvatatud tulumaksusumma on väiksem I, II, III ja IV kvartali maksetest, arvatakse enamakstud summa jooksva aasta järjekordse makse katteks või tagastatakse rahandusorgani poolt kolhoosile selle nõudmisel.

III

Maksusoodustused

6. Kolhoosidele, kes on organiseeritud ümberasunute majanditest, samuti kolhoosidele, kes on võtnud oma koosseisu ümberasunuid, antakse tulumaksusoodustusi NSV Liidu Ministrite Nõukogu eriootsuste alusel.

7. NSV Liidu Ministrite Nõukogul on õigus vabastada kolhoose tulumaksust, samuti vajalikel juhtudel kehtestada kolhoosidele maksusoodustusi üksikute põllumajandusharude arendamise stimuleerimise eesmärgil.

8. Liiduvabariikide ministrite nõukogud võivad mõnele kolhoosidele pikendada tulumaksu tasumist ja vajali-

kel juhtudel maha kanda kolhooside maksuvõlgu vabariigi eelarve arvel.

Oblastilise jaotusega vabariikide ministrite nõukogud, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud ning kraide ja oblastite tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteed võivad rajoonide ja linnade tööraha saadikute nõukogude taotlusel pikendada mõnedele loodusõnnetuse läbi kannatada saanud kolhoosidele tulumaksu tasumist, samuti vajalikel juhtudel neid kolhoose täielikult või osaliselt vabastada maksu tasumisest vastavate eelarvete arvel.

9. Kolhoosidele, kes on saanud kannatada loodusõnnetuste läbi (põllukultuuride, puuvilja- ja marjaaedade või põhivara hävimine rahe, üleujutuse, raju, paduvihma, tulekahju, maavärina, varingu ja maalihke läbi ning kariloomade hukkumine) võidakse rajooni ja linna tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega pikendada maksustamist jooksva aasta piires.

IV

Vastutus maksu mittetasumise eest

10. Tulumaksu õige arvutamise ja õigeaegse tasumise eest vastutab kolhoosi juhatus.

Kolhoosi juhatus on kohustatud esitama vastavale rahandusorganile NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt kinditatud vormide kohaselt:

a) tulumaksuarvutlused jooksva aasta I, II ja III kvartali rahaliselt kogutulult.

Üheaegselt tulumaksusumma arvutlusega III kvartali rahaliselt tulult on kolhoosid kohustatud esitama IV kvartali tulumaksusumma arvutluse;

b) aruandeaasta maksustamisele kuuluva puhastulu, kolhoosnikute töötasufondi maksustamisele kuuluva osa ja aasta tulumaksusumma arvutlused.

11. Tulumaksu tasuvad kolhoosid esmajärjekorras. Mak-

su mittetasumisel tähtajaks kantakse tasumatajätud summad maha kolhooside jooksvatelt kontodelt (peale jooksvate erikontode) korras, mis on kehtestatud riiklike ja kooperatiivsete ettevõtete ning organisatsioonide eelarveliste maksete suhtes.

Maksetähtpäeva möödalaskmise eest võetakse viivist 0,05 protsenti iga möödalastud päeva eest.

12. Avalduste ja kaebuste esitamine ei peata maksu sissenõudmist.

Neil juhtudel, kui otsus on tehtud kolhoosi kasuks, tagatakse ebaõigesti laekunud summad kolhoosile hiljemalt kümne päeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

13. Rahandusorganitele pannakse kontroll kolhooside tulumaksu õige arvutamise ja õigeaegse tasumise üle.

Rahandusorganid kontrollivad kvartali finantsaruannete ning raamatupidamise aastaaruannete ja -bilansside alusel, samuti kolhooside vastutavate dokumentide põhjal kolhoosijuhataste poolt koostatud tulumaksu kvartali- ja aastaaruatlusi.

Juhul kui tehakse kindlaks, et tulumaksusumma on määratud ebaõigesti, arvutatakse maksusumma vastavalt ümber.

14. Juhendi käesoleva seadluse rakendamiseks annavad ühiselt NSV Liidu Rahandusministeerium ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium.

15. Käesolev seadlus jõustub alates kolhooside tulude maksustamisest 1966. aastal.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. MIKOJAN
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär M. GEORGADZE

Moskva, Kreml, 10. aprillil 1965.
Nr. 3472-VI

"Eesti NSV Ülemnõukogu
ja Valitsuse Teataja", 1965,
nr. 15

Tõlge

NSV LIIDU ÜLEMKOHTU PLEENUMI
MÄÄRUS nr. 3

26. märtsist 1960.a.

"KOHTUPRAKTIKAST KOLHOOSIDE
TSVILLASJADES"

Kolhoosikorra areng ja kolhoosliku ehitusalase seadus- andluse muutumine - masina-traktorijaamade reorganiseerimine, põllumajanduse planeerimise praktika muutmine, põllumajandussaaduste varumise uus kord ja tingimused, soovitud kolhoosidele muuta ja täiendada põllumajandusliku artelli põhikirja üksikuid sätteid - asetavad kohtute ette rea uusi ülesandeid kolhooside tsivillasjade lahendamisel. Nels tingimusi on NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määrus 5, maist 1950.a. "Kohtupraktikast kolhooside tsivillasjades" paljuski kaotanud oma tähtsuse.

Kolhooside tsivillasjade kohtupraktika uurimine näitab, et

nende asjade läbivaatamisel on kohtute ette kerkinud uued küsimused, millele on vajalikud NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi juhustavad seletused.

Kohtud, lahendades põhiliselt õigesti kolhooside varalisi vaidlusi teevad aga real juhtudel ka tõsisel vigu. Mõned kohtud alahindavad kolhoosnike üldkoosoleku poolt vastuvõetud ja rajooni täitevkomitees registreeritud põllumajandusliku artelli põhikirja ühes temas tehtud paranduste, muudatuste ja täiendustega. Mitte alati ei arvesta kohtud sellega, et põllumajanduslik artell - see on kollektiivne majand, kus artelli liikmed ise käsutavad artelli toodangut ja vara ja seepärast otsustavad valesi heastada kolhoosile tekitatud kahju sellele vaatamata, et kolhoosnike üldkoosolek vabastas süüdlase selle kahju heastamisest. Esineb ebaõiged materiaalse vastutuse paneku juhuseid kolhoosi ametisikutele üksikute hooletuste ja lünkade eest nende majanduslikus tegevuses.

Vaadates läbi üksikute kodanike lepingutest tulenevaid hagisid kolhooside vastu, rahuldavad kohtud mõnikord need hagi, ilma et kontrolliks nende lepingute seaduslikkust ja tehtud tööde arvestuse õigsust. Esineb juhuseid, mil kohtud alusetult keelduvad rahuldama kolhooside seaduspäraseid nõudmisi.

Paljude kohtute poolt kolhooside tsiviilasjades läbivaatamisel lubatud vead on tingitud tsiviilprotsessi koodeksi normide mittejärgimisest.

NSV Liidu Ülemkohtu Pleenum määrab:

1. Pöörata kohtute tähelepanu sellele, et kolhoosliku omandi igakülgne kaitse ja kolhooside ning kolhoosnike varaliste õiguste kaitse on üks tähtsamaid kohtu ülesandeid, mille täitmisel on suur poliitiline tähtsus kolhooside organisatsioonilis-majanduslikul kindlustamisel.

Samalaadset tuleb kohtutel silmas pidada, et kolhooside ja kolhoosnike huvide igakülgne kaitse peab ühtima kolhoos-

side ja riiklike organisatsioonide vahelistes suhetes distsipliini kindlustamist ja kolhooside poolt riigi ees oma kohustuste täpset täitmist nõudvate üldrahvallike huvidega.

2. Seletada kohtutele, et kolhooside tsivillasjade läbivaatamisel peavad kohtud arvestama asjaoluga, et artelli liikmed ise käsutavad artelli toodangut ja vara ja suunavad artelli tegevust vastavuses nõukogude võimu seadustega, partei ja valitsuse otsustega riigi, kolhoosi ja kolhoosnikute huvides ja et põllumajandusliku artelli põhikirja ühes temasse kolhoosnikute üldkoosolekul viidud ja rajooni täitevkomitees registreeritud paranduste, muudatuste ja täiendustega on põllumajandusliku artelli tegevuse põhiliseks seaduseks.

Kolhooside tsivillasjade läbivaatamisel peavad kohtud juhinduma kehtivast seadusandlusest ja antud kolhoosi põhikirjast.

Kolhoosi põhikirja mõnede seisukohtade seadusele vasturääkivuse korral tuleb kohtutel juhinduda kehtivast seadusandlusest ja seejuures erimäärusega piistitada rajooni täitevkomitee ees küsimus konkreetse punkti seadusega vastavusse viimise vajadusest.

3. Kolhooside kasuks riiklikelt, kooperatiivsetelt ja ühiskondlikelt asutustelt, ettevõtetelt ja organisatsioonidelt ning üksikodanikelt võlgnevuste sissenõudmise asjades tuleb kohtutel silmas pida järgmist:

a) mitmesuguste organisatsioonide poolt kolhoosidelt lepingu alusel ostetud põllumajandussaaduste, loomasööda ja loomade väärtus tuleb kolhoosi kasuks sisse nõuda poolte poolt kokkulepitud hindade alusel;

b) kolhooside poolt teistele kolhoosidele või riiklikele ja ühiskondlikele organisatsioonidele laenuks antud seemned, loomasööt või muu kolhooslik vara tuleb võlgnikelt välja mõista natuuras; hageja nõusolekul on lubatud rahaline kompen-

satsioon lähtudes tagastamata jäetud produktide väärtusest riiklikes jaemüügihindades ja neil juhtudel, kui vara suhtes puuduvad riiklikud jaemüügihinnad, hagi esitamise päeval antud maakoha turul kehtinud hindadest;

v) organisatsioonide või üksikisikute poolt kolhoosidest tasuta või ilmselt väiksema tasu eest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumisega saadud produktid, loomad või muu vara tuleb kolhooside kasuks välja mõista natuuras kostjale kolhoosi poolt vara eest saadud raha tagastamisega; hageja nõusolekul võib kohus kostjalt sisse nõuda produktide või vara rahalise väärtuse riiklikes jaemüügihindades ja neil juhtudel, mil vara kohta puuduvad riiklikud jaemüügihinnad - hindades, mis valitsesid antud maakoha turul hagi esitamise päeval.

4. Omavoliliselt kolhoosile kuuluvaid maid harinud või omavoliliselt saagi koristanud või heina niitnud isikud kannavad kolhoosi ees varalist vastutust tekitatud kahjude eest ja kohtutel tuleb rahuldada kolhooside hagi kolhooside kõlvikutelt saadud saagi või heina natuuras sissenõudmisest ja natuuras sissenõudmise võimatuse korral nende väärtus riiklikes jaemüügihindades; neil juhtudel, mil koristatud saagi suhtes riiklikud jaemüügihinnad puuduvad, antud maakoha turul hagi esitamise päeval valitsenud hindades.

Omavoliliselt kolhoosi maid kasutanud isikutel ja organisatsioonidel pole õigust kolhoosilt saada hüvitust tehtud töö ja seemnete eest.

5. Kolhoosiperede õue-alamaa vähendamisega seoses tekkinud vaidluste lahendamisel tuleb kohtutel arvestada, et isikud, kes harisid maatiikki veel peale kolhoosi otsust selle äravõtmisest, kannavad kolhoosi ees varalist vastutust nagu maade omavolilise harimise eest.

Neil juhtudel, mil otsus õue-alamaa vähendamisest on

vastu võetud peale maatüki harimist ja sellele külvamist, kolhooside hagid sellelt maatükilt koristatud saagl või selle väärtuse sissenõudmisest rahuldamisele ei kuulu,

6. Kolhoosi poolt organisatsioonide või kodanikega sõlmitud lepingutest tulenevate hagide läbivaatamisel on kohtud kohustatud kontrollima lepingute seaduslikkust ja juhtudel, mil see osutub sõlmituks seadusevastaselt või põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumistega, tunnistama sellise lepingu tühi-seks liiduvabariikide tsiviilkoodeksites näidatud tagajärgedega,

Avalikult või varjatud vormis kolhoosimaade teistele organisatsioonidele või kodanikele tasu eest kasutada andmise lepingud tuleb tunnistada tühiseks VNFSV TsK §§ 30 ja 147 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavate paragrahvide alusel ja rentija poolt kolhoosimaade kasutamisest saadud tulud ja kolhoosi poolt maadest saadud rent tuleb sisse nõuda riigi tuludesse.

7. Kolhooside viljapõldude hävitamisest põhjustatud kahjude heastamine toimub NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadlusega "Vastutusest viljapõldude tallamise eest kolhoosides ja sovhoosides" ja liiduvabariikide seadusandlusega kahjude heastamiseks ja trahvideks summade sundkorras sissenõudmiseks kehtestatud korras.

Loomade valdajad võivad esitada hagi kolhoosile hävitamisega põhjustatud summade väljamaksmisega tekitatud kahjude sissenõudmisest karjaste või teiste isikute vastu, kellele vastutusel olid loomad. Karjaste materiaalne vastutus neil juhtudel määratakse karjastele-kolhoosiliikmetele põllumajandusliku artelli põhikirjale ja VNFSV TsK §§ 403 ja 411 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavate paragrahvide kohaselt ja karjastele-mittekolhoosnikutele VNFSV Töökoodeksi §§ 83-83^b ja teiste liiduvabariikide töökoodeksite vastavate paragrahvide kohaselt.

8. Kolhoosniku suhtes antud kolhoosi põhikirjas ettenähtud korras karistuste rakendamise ei kõrvalda võimalust võtta teada VNFSV TsK § 403 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavates paragrahvides ettenähtud aluste olemasolul materiaalsele vastutusele kolhooslikku omandisse ebaperemeheliku suhtumise või ettevaatamatuse eest töös, kui see töö endaga kaasa kolhoosi vara hävinemise, rikkumise või kaotuse ja kui selles küsimuses on olemas kolhoosi juhtiva kompetentse organi otsus (kolhoosiliikmete üldkoosoleku, volinike koosoleku, kolhoosnikute poolt valitud usaldatud isikute või brigaadi koosoleku otsus).

Neil juhtudel heastamisele kuuluva kahju suurus määratakse kindlaks lähtudes kolhoosi tegelikust kahjust, kuid mitte saamatajäänud kasust ja arvesse võttes kahju tekitamise konkreetset olukorda ja samuti kolhoosniku ainelist olukorda. (VNFSV TsK §§ 410, 411 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavad paragrahvid.)

VNFSV TsK § 411 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavaid paragrahve võidakse kohaldada samuti kolhoosrikkult sellise materiaalse kahju sissenõudmise korradel, mis on kolhoosile tekitatud seoses loomade hukkumisega või metsa rikkumisega.

9. Kolhooside poolt kolhoosi esimeeste, brigadiride, farmijuhatajate ja teiste ametiisikute vastu kahjutasude nõudmiseks esitatud hagide läbivaatamisel tuleb arvestada, et kolhoosi ametiisikute tegevus toimub sageli põllumajandusliku tootmise keerulistes tingimustes ja on seotud normaalse tootmisriisikoga, mis pärast neile ei või panna vastutust igasuguste hooletuste eest kolhoosi majanduslikus tegevuses, kui pole kindlaks tehtud nende vahetut süüd kahjude põhjustamisel.

10. Kohtud ei või võtta oma menetlusse asju kolhoosi kaasuks süüilliselt tegutsenud isikute poolt põhjustatud kahju sisse-

nõudmisest, kui selles küsimuses pole kolhoosisisese organi otsust, kelle kompetentsi küsimus kuulub antud kolhoosi põhikirja kohaselt (kolhoosiliikmete üldkoosoleku, volinike koosoleku, kolhoosnikute poolt valitud usaldusmeeste või brigaadi koosoleku otsust).

11. Kolhoosnikule kolhoosi tööl olles põhjustatud kehavigastusega tekitatud kahjude heastamise asjades on kohtud kohustatud hoolikalt välja selgitama, millistel asjaoludel toimus õnnetusjuhtum, kas see tõi endaga kaasa ja millisel määral tööjõu kaotuse ja milline on hageja materiaalne kahju kehavigastusest. Kolhoosi materiaalne vastutus kolhoosi ebaõige tegevuse tagajärjel saadud kolhoosniku kehavigastuse eest määratletakse VNFSV TsK § 403 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavate paragrahvide alusel. Heastamisele kuuluv materiaalne kahju mõistetakse neil juhtudel välja kas naturaalse või rahaliste perioodiliste maksetena, kuid mitte normipäevades. Maksete suuruse määrab rahvakohus lähtudes töötasust, mille hageja kaotas seoses kehavigastusega.

Kolhoosnikule kehavigastusega põhjustatud kahjude suuruse arvestamisel tuleb kohtutel silmas pidada, et kolhoosnikute peamiseks töötasuks on kolhoosi ühismajandis tehtud tööde eest saadud tulud ja seepärast kolhoosi tööga mitte-seotud kolhoosniku kõrvalisi töötasusid, sealhulgas ka õueaiamaast saadavaid tulusid arvesse ei võeta.

Kannatanule kolhoosi poolt väljamakstavad pensionid ja toetused tuleb kohtutel arvesse võtta heastamisele kuuluva kahjutasu suuruse kindlaksmääramisel.

Kolhoosnikule kõrgendatud ohu allika poolt põhjustatud kehavigastuse eest kõrgendatud ohu allika valdaja vastutus määratletakse VNFSV TsK § 404 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavate paragrahvidega.

Kolhoosi vastutus lepingu alusel töötajatele, kellede eest kolhoos tasub kindlustusmaksid, põhjustatud kehavigastu-

se eest määratletakse VNFSV TsK § 413 ja teiste liiduvarilike tsiviilkoodeksite vastavate paragrahvidega.

12. Kohtul tuleb silmas pidada, et vaidlused kolhoosides seoses töönormide, tööhinnete normipäevades või rahaskindlaksmääramisega, kolhoosnikutele normipäevade peale põhi- või lisatasudena väljaantavate produktide või raha suuruse kindlaksmääramisega lahendatakse põllumajandusliku artelli liikmete üldkoosoleku poolt ning ei või olla kohtuliku asja arutamise objektiks. Kolhoosnikute hagnosis normipäevade eest produktide või raha nõudmises võidakse kohtute poolt arutada vaid sel juhul, kui normipäevad, milliste eest maksmise kohta on esitatud hagi, on juhatuse poolt väljamaksmisele arvatud, kuid viimane keeldub normipäevadele langevaid produkte või raha välja andmast.

Kolhoosnikute hagnosis tehtud tööde eest tasu nõudmises nende kolhooside vastu, kes läksid üle otsesele rahalisele töötasule, vaadatakse kohtute poolt läbi vaid siis, kui kolhoosniku poolt täidetud töö on kolhoosi juhatuse poolt maksmiseks vastu võetud ja raha selle eest on välja arvestatud, kuid mingisugustel põhjustel pole välja makstud.

Nende asjade läbi vaatamisel peavad kohtud asjade eel-ettevalmistuse korras nõudma hagejalt asja juurde kolhoosi õiendi esitamist hageja poolt väljatöötatud kuid kolhoosi poolt mittetasatud normipäevade hulga kohta ja nende eest saadava produktide või raha hulga kohta või õiendi arvestatud summa suuruse kohta otsese rahalise tasu korral. Kui hagejal on raskusi nende dokumentide esitamisel, peab kohus ise nõutama need andmed kolhoosi juhatusele.

Hagi rahuldamisel normipäevade eest tasu nõudmisel peab kohus kolhoosilt välja mõistma nii hagejale arvestatud raha kui ka produktid, täpselt märkides otsuses, millised produktid ja kui suures koguses peab hagejale normipäevade peale välja makstama.

Kui asja kohtus arutamise momendil pole võimalik kolhoosilt produkte välja mõista, võib kohus kolhoosi kohustada hagejale produktid välja andma järgmise aasta saagist või mõista kolhoosilt välja produktide rahaline väärtus riiklikes jaemüügihindades ja neil juhtudel, kui jaemüügihindad puuduvad - hagi esitamise päeval antud maakoha turul eksisteerivates hindades.

13. Kolhooside hagid kolhooside poolt õppima saadetud ja ilma mõjuvate põhjusteta kolhoosi tööle tagasi mittepöördunud kolhoosnike vastu õppimisega seoses kantud kulutuste heastamisest võidakse kohtute poolt rahuldada vaid siis, kui kolhoosnike poolt oli selline kohustus võetud või selline varaline vastutus oli spetsiaalselt ette nähtud kolhoosi ja kolhoosniku vahel õppima saatmisel sõlmitavas kokkuleppes.

14. Seletada kohtutele, et kolhoosidel on õigus võtta rahalist tasu mitte kolhoosi liikmetelt, kes kolhoosi loal kasutavad kolhoosi karjamaid karjamaade ja joogikohtade korrashoiuks. Selliste hagide läbivaatamisel peavad kohtud välja selgitama, kas kolhooside poolt hagejalt nõutava summa suurus vastab tehtud kulutustele, nõudes vajaduse korral külanõukogult või rajooni täitevkomiteelt õiendi kolhoosi poolt määratud karjamaade kasutustasu suuruse kontrolli tulemustest.

Samaaegselt tuleb silmas pidada, et vastavalt NSV Lihdu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee 21. septembri 1953. a. määruse nr. 2457 kohaselt põllumajanduse spetsialistidelt, kooliõpetajatelt, meditsiinilala töötajatelt ja teistelt kolhooslikku tootmist teenindavatelt isikutelt kolhoosi karjamaade eest võetav tasu ei või ületada 150 rubla lehma eest seosoni kohta. Sama tasumise korda tuleb rakendada ka kolhooside poolt hagide esitamisel nende vastu seoses tööit lahkumisega pensionile minekul.

15. Seletada kohtutele, et kolhoosidevaheliste organisatsioonide varalised vaidlused riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonidega alluvad kohtule ja tulevad seepärast kohtute poolt võtta oma menetlusse.

16. Asjade läbivaatamisel kolhooside hagide alusel organisatsioonide, kolhooside ja kodanike vastu kolhoosliku omandi tagastamisest või võlgnevuse sissenõudmisest peavad kohatud silmas pidama, et kuigi neile õigussuhetele laienevad üldised hagi aegumise tähtajad, siiski peab kohus iga kord arutama küsimust hagi esitamise tähtaja möödalaskmise põhjustest. Hagi aegumise tähtaja möödalaskmise mõjuvateks põhjusteks võivad olla: ametiisikute ebaseaduslik vahelesegamine kolhoosi asjadesse, kolhoosi esimehe või juhatuse liikmete kuritarvitused, arvepidamise seglolek ja teised mitte kolhoosi süül hagi esitamist venitanud asjaolud.

17. Kolhooside materiaalne vastutus teede ehitustöödest osavõtust kõrvalehoidumise eest tuleb lahendada neis küsimustes NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. novembri 1958. a. seadluse "Kolhooside, sovhooside, tööstuslike, transpordi, ehitustevõtete ja majanduslike organisatsioonide osavõtust autoteede ehituse ja remondi tööd" alusel vastuvõetud vabariiklikule seadusandlusele vastavalt.

18. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et kolhooside tsiviilasjade õigeaegne ja õige lahendamine paljuski sõltub tsiviilprotsessi-seadusandluse täpselt ja kõrvalekaldumatust täitmisest.

Eriolist tähelepanu tuleb pöörata asja kuulamise eelvalmistusele, kohtus esinemiseks kolhoosi esimeeste volituste kontrollimisele ja asja arutamise päevast pooltele õigeaegsele teatamisele.

Soovitada kohtutel nõuda eriti keerulistes asjades hagejalt hagi materjalide esitamist kostjale kätteandmiseks.

Kolhooside olulisi huve puudutavates asjades peavad kohtud taotlema VNFSV TsPK § 12 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavate paragrahvide kohaselt prokuröri osavõttu neist asjadest.

Kohtuotsus peab tingimata sisaldama need asjaolud ja motiivid, mille alusel kohus tuli hagi rahuldamise või rahuldamata jätmise järeldustele, aga samuti viite tsiviilkoodeksi, põllumajandusliku artelli põhikirja ja teiste seaduste normidele, mille alusel kolhoos teeb otsuse.

Kassatsiooniinstantsi otsustes tuleb anda ammendavad motiivid, mille alusel kõrgemalseisev kohus tühistab või muudab kohtuotsuse või alused, mille põhjal jäetakse kassatsioonikaebus rahuldamata.

Vajalikel juhtudel tuleb kohtutel teha erimäärus puudustest kolhoosi majanduslikus tegevuses või ametiisikute käitumises, teatades sellest vastavatele organitele.

19. Seoses uue määruse vastuvõtmisega tühistada NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määrus 5. maist 1950. a. "Kolhooside tsiviilasjadest rahvakohtutes".

NSVL Liidu Ülemkohtu esimees: A. Gorkin,

NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi
sekretär:

I. Griš^hanin,

"NSV Liidu Ülemkohtu bulletin" 1960, nr.3.

Tõlkinud V. Kelder.

NSV LIIDU ÜLEMKOHTU PLEENUMI MÄÄRUS nr. 6
31. märtsist 1962, a.

NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määruse nr. 3 26. märtsist 1960, a. "Kohtupraktikast kolhooside tsiviilasjades" p. 10 muutmisest,

NSV Liidu Ülemkohtu Pleenum määrab:

Muuta NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määruse nr. 3 26. märtsist 1960, a. "Kohtupraktikast kolhooside tsiviilasjades" p. 10 ja anda see järgmises redaktsioonis:

"Kolhoosnikute poolt põhjustatud kahjude kolhoosi ka-suks sissenõudmise asjade läbivaatamisel tuleb kohtutel pi-dada silmas, et neis asjades peale prokuröri poolt VNFSV TsPK § 2 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate para-grahvide alusel esitatud hagide, kuriteoga põhjustatud kah-jude heastamise hagide ja debitoorse võlgnevuse sisse-nõudmise hagide üldreeglina peab olema selle organi eel-nev otsus, kelle kompetentsi kuulub antud kolhoosi põhi-kirja alusel selle küsimuse otsustamine (kolhoosiliikmete üldkoosolek või kolhoosi poolt valitud volinike või usal-dusmeeste koosolek, brigaadi koosolek või juhatus).

Tõlkinud V. Kelder.

Hind 40 kop.

A-28881

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00383761 6